Werine kättemaksja

Antoonio Porro.

Trahwalgar.

Tallinn 1921.
P. Reimanni kirjastus.

Sõjawäe trükikoda, Tallinnas, Rüütli tän. 13.

1. peatükk.

Kättemaksmise wanne.

Oli palaw suwine päew. Mitte üks puuoks ega leht ei liikunud tihedas metsas. Isegi linnud waikisid, nad peitsid endid palawuse eest tihedate põõsaste sisse. Waheft harwa kuuldus tasast praginat, mida maha langew kuiw puuoks sünnitas ja segas ümbruses walitsewat waikust. Metsa salust, kõrge kingu nõlwalt astus lagendikule, kõrge kaswuga, rõõmsa näoga meesterahwas.

Üle lagendiku minnes, kiirendas ta sammusid ja jõudis warsti kingu harjale. Sääl peatas ta ja waatles särawal pilgul kenat ümbrust.

Kingu all orus lautas end suur küla laiali, mille serwal loss ülessetõusis.

Lossi lähedal, natukene külast eemal, seisis wäike majake, mille seinad olid metswiigipuu oksadega paksult täis punutud.

Wõõras pööras oma waate selle majakese poole; ta näoilme äkitselt tumenes.

— Sääl majas, — pomises ta — elab tema, minu kallis armastatud Helene! Kui teda ei oleks, ei seisaks ka mina enam siin. Mul on justgesti meeles: kui mind wangi pandi, kahtlustades warguses krahwi juures, pigistas ta salaja minu kätt ja sosistas:

— Ära kurwasta, Antoonio! Ma tean, sa ei ole millegis süüdi; tuleb aeg siis selgineb kõik! Ma usun, et sina oled aus! —

Wõõras kiristas hambaid.

— Oh! — wenitas ta, ma ei suutnud oma süütust selgeks teha ja minul tuli terwelt kaks aastat wangis olla. Iga teine oleks kadunud, jah ei ole ime, ilma süüta wangistult — kaduda! Ainult tänu temale, minu Helenele, ma jäin selleks, milleks olin, üksi temale saan ma aus ja töökas olema!

Äkitselt jäi wõõras kuulatama: küla poolt, kirikust, kostsid wägewad oreli helid.

Pühalikult wõttis ta mütsi pääst ära.

— Wõib olla, laulatamine? — mõttes küsis ta endalt. — Waewalt mitte, — see on ristimine.

Terafelt waatles ta, kuidas tihedalt rahwaga piiratud rong kiriku poole liikus.

Hele päike külwas walguse laineid naesterahwaste siidi kleitide ja meeste kullaga tikitud mundritele, kes nähtawasti palutud wõõrad olid. Noore krahwi käe alt kinni hoidja naesterahwa kulla karwa juukste sees mängisid päikese kiired.

Järsku ehmatas wõõras: ta nägu muutus kahwatuks, kui surnul. Hinge kinni pidades waatas ta rongile järele.

— See ei wõi olla! — hoigas ta äkitselt käega üle otsa esise tõmmates, — on see wõimalik? Minu Helene — hoiab krahwi käe alt kinni? Tema—ta naine?

Siis tormas ta kiiresti kiriku poole, elanikkude arusaamata pilkusid tähele panemata jättes. Kiriku juure jõudes, peatas ta, et hinge tagasi tõmmata. Weidi ajapärast, läks ta käärkambrist kiriku ja peitis ennas ühe samba taha. Nii jäi ta kirikus olejate eest warjule. Ta nägi oma silmadega, et see kes kunagi teda julgustas ja kellele ta tõotas pühendada kõik oma edaspidise ausa, wirga inimese elu, tema Helene sai teise naisets. Sellesamale krahwile, kes teda süüdistas briljantide warguses; kelle soowil ta ennast wangimajas leidis ja keda ta wihkas kõigest omast hingest!

Pikkamisi sirutas wõõras pää posti tagant wälja ja Helenet kõiges tema ilududes nähes ei suutnud ta ennast pidada ja naeris metsikult. Waewalt jõudsid kirikus olejad ümber waatada, peitis ta end' uuesti posti taha ära.

Kiriku teenrid tormasid sinna, kust naer kostis, kuid wõeras jõudis kirikust wälja ja jooksis lähedal olewasse metsa.

Oma metsikus walus, ei pannud ta tähele, mis ta ümber sündis ja ei teadnud kui kaua ta mööda metsi ja põldusid oli hulkunud. Wahe ajal oli päike ära kadunud ja taewast katsid su-red, mustad kõue pilwed.

Hakkas müristama. Sähwisid wälgud ja müristamise löögid käisid üks teise järele.

Wiimaks peatas ta: tema nägu oli hirmsaks muutunud, silmad läikisid metsikult, otsaesisele asusid wiha kortsud.

— Kõik inimesed tõusewad minu wastu! — karjus ta kõwasti; — siis olgu wiha waen minu ja nende wahel! Teie kõik olete minu waenlased ja märgite mind kurjategija nimega. Mina saan niisuguseks kurjategijaks, missugust weel ei ole olnud. Teie kõik saate wärisema minu nime kuuldes. Ma saan sõpru leidma, kes teie poolt on ära tõugatud, nii kui mina. Nendega ühes wiin ma teid hirmu ja koledusesse. Ma wannun kättemaksmist Teile kõiaile, kes on süüdi minu õnnetus elus!

Waewalt suutis ta wiimast lauset wälja rääkida, kui sündis midagi hirmust.

Helendas wälk, kostis kõrwulukustaw pikkse mürin ja wõõras kukkus kui rabatult maha.

Ta ei saanud surma: wälk lõi lähema tamme sisse ja liig suure õhu rõhumise läbi sai wõõras maha paisatud.

Warsti awas ta silmad ja tõusis pikkamisi püsti.

— Jah, nüüd on kõik arwed lõpetnd, maetud kõik hääd ettewõtted, — pomises tema, — Helene on liiga ruttu truudust murdnud, ma saan teda karistama ja kõik tema ettewõtted nurja ajama. Ma saan kättemaksma kõigele inimestele ja alustan seda kohe Helene ja tema abikaasa wastu!

Kiiresti kadus wõõras metsa padrikusse.

* * *

Krahw Lorentso Menotti, saatis oma noore abikaasa, krahwinna Helenega wõõraste toast wõõraid minema.

Krahw oli kurb: tema esimese lapse ristimiselt ei puudunud ükski palutud wõõrad, waid ka lähemad sugulased.

— Ära kurwasta, minu kallis! — ütles Helene oma abikaasale, — minul on raske waadata, et sind kurwastab mõnede sinu lähedalt sugulaste puudumine! Ma teadsin juba enne, et nad sinu pääle saawad wihastama, et sa mind kosisid, waese teenija tütart. Raske on mõtelda, et neid meie esimese lapseristimine ei lepitanud sinuga ja nemad saawad mind edasi põlgama!

— Sind, nagu näha, kurwastab see rohkem kui mind ennast! — wastas krahw, — ei pruugi seepärast liiga kurwastada. Ma ei mõtle ainult enese kõrgete sugulaste pääle, aga ka selle hirmsa naeru pääle, mis kirikus kõlas kui meie wäikest Giowann'it ristiti! Ma ei ole ebausklik aga . . . miks sa järsku kahwatasid, Helene? Mis sul on?

Helene ei wastanud kohe. Tema wärises, hirmunult waatas ta oma abikaasa otsa ja sosistas!

— Lorentso! Mul on hirm!

— Miks sa kardad?

Tema wastu end' surudes kõneles ta ehmatanult:

— Mul on hirm sinu pärast! Antoonio Porro on tagasi tulnud.

— Aga mis sellest siis on! — wastas krahw muretult — ma ei karda teda, ei ole mina selles süüdi, et briljantid tema toast leiti. Ma oleks hää meelega teda, kus seda ja teist lasknud, aga minu õnnis ema tahtis, et ta kohtu kätte antaks.

— Minu arwates kannatas ta täiesti süütalt, — wastas Helene, — keegi teine oli warastud briljantid tema korterisse wiinud! Ma tunnen teda, ta on hirmus äkiline! Ja eila, kui ma kirikus metsikut naeru kuulsin, wärisesin ma hirmu pärast.

— Aga kuidas sina seda tead, et tema naeris?

— Ma nägin kui tema posti tagant wälja waatas!

Tema waade oli hirmus.

Krahw kallistas õrnalt oma naisukest ja armsalt silitas tema pääd.

— Ära ärita ennast kallike! — waigistas ta teda, — kas sa tõeste arwad, et ma sind selle alatu kättemaksmise eest kaitsta ei suuda? Nüüd lähme oma pojukest waatama ja soowime temale hääd ööd!

Nad läksid teise korra pääle, Giowanni tuppa, kes rahulikult enese uhkes hällis uinus, ja hoolsalt oma hoidja poolt sai walwatud. Lõpmata armastusega silmitsesid wanemad oma esimest järeltulijat.

— Oled sa õnnelik? — küsis sosinal Lorentso oma abikaasalt.

— Ma olen nii õnnelik, — wastas ta waewalt kuuldawalt, — kardan, wast saab see õnn liiga lühike olema.

Õrnalt üheteise ümbert kinni hoides, sammusid abikaasad laste toast wälja ja läksid oma tubadesse.

Warsti uinusid Helene ja Lorentso muretult.

---

2. päätükk.

Esimene ohwer.

Lossis magasid kõik. Pererahwa järele läksid ka teenijad magama ja igal pool walitses waikus.

Ühe kardina tagant, pikkas koridoris sirutas ennast kellegi pää nähtawale ja pääle selle seisis Antoonio Porro keset koridori.

Põlgtusega wälkusid ta silmad, nägu awaldas täielist tigedust. Tasakesi puges ta noorpaari magamise toa ukse taha ja kummardas luku augu juures. Suures ettewaatuses, määris ta luku augu mingisuguse määrega täis, ootas wähe aega, ja läks siis teisele korrale laste magamise toa ukse taha. Kardinate juures rutuliste liigutustega midagi toimetades kadus ta pimedusesse.

Helene nägi hirmust und. Ta asus ühes suures haua kambris, kuhu tema hing kinni taheti matta. Kole luupainuja hakkas teda kõrist kägistama, hirmsa kisaga ärkas ta ülesse.

Ta hing jäi kinni mitte unes, aga juba ilmsi. Läkastaw suits mattis tema kõri, mis koridorist magamise tuppa imbus.

— Lorentso! — karjus ta, — tulekahju! Meie põleme!

Krahw kargas woodist wälja, mõnda riiet enese kätte kahmates, tormas ta Helenega ukse juure.

Krahw püüdis lukku awada, aga wõti ei keeranud, sest luku auk oli täis topitud. Hingamine läks iga minutiga läkkastawa suitsu tõttu raskemaks.

— Halastaja Jumal! — pisardas Helene, — päästa meie wäikest Giowannit!

Lorentso tegi katset oma kehaga ust awata, kuid uks ei annud järgi. Meeleäraheitmine andis temale üleinimliku jõu ja metsiku rõhumise järele, kargas uks pärani lahti. Helenet käte pääle wõttes, murdis krahw rinnaga labi tule leekide ja kandis naise hoowi pääle.

Hoowi pääl jooksid teenrid läbisegi, hirmuga krahwi perekonda unustades.

Helene tormas lapsehoidja juure.

— Kristine! — karjus ta, — kus on minu poeg? Sa päästsid teda?

— Surmake mind! — hulus lapsehoidja, põlwili krahwinna ette lastes, — tuli hakkas nii järsku, et ma kautasin mõistuse... Teie laps jäi oma hällisse!

Ehk küll raske oli see löök — kuid Helenet see ei hirmutanud ja ta jooksis Lorentso juure.

Waewalt kuulis krahw hirmust sündmust, tormas ta põlewasse majasse ja kadus suitsu sisse.

Waheajal olid tuletõrjujad lossi jõudnud ja ühes läbisegi jookswate talupoegadega töösse hakkanud.

Sääl nägi Helene oma meest, kes waewalt jalul seisis, hoowi astuma. Ta läks tema juure.

— Ei õnnestanud! — ütles krahw ja langes meelemõistusetalt maha.

Juure tulnud küla arst ruttas tema juure.

Mõistuseta hirmust jooksis Helene hoowi pääl ringi ja palus kõiki oma poega päästa. Wiimaks pööras ta palwega tuletõrjujate poole.

— Weel on üks abinõu põlewasse majasse pääsemiseks — teadustas üks tuletõrjujatest, — tarwis on panna redel akna juure ja seda mööda ülesse ronida! Ronima peawad kaks — üks lapse järele, ja teine ootab akna juures, et last wastu wõtta ja alla tuua!

— Ma ise ronin! — karjus Helene, — kes aitab mind?

— Mina aitan Teid! — otsustawalt teadustas üks tuletõrjujatest, — sõbrad, andke redel!

Mõne silmapilgu järele oli redel põlewa maja akna alla pandud ja krahwinna ühes tuletõrjujaga ronisid ülesse.

Inimeste hulk hoowi pääl jäi hirmu pärast wakka. Oli kuulda ainult redeli pulkade naksumist ja tule leekide praginat.

Helene jõudis ilma hirmuta akna juure, tema järele tuli tuletõrjuja. Järsku kostis kõrwulukustaw raksatus, redel läks keskelt pooleks ja noor tuletõrjuja kukkus alla — surnuks.

Mitme hääleline hirmukisa kostis inimeste hulgast.

Wiimsel minutil krahmas Helene karniisist kinni ja ronis akna laua pääle, säält tuppa mis oli pooleti täidetud suitsu ja tulega.

Oma lapse nuttu kuuldes ei wiiwitanud ta ühtegi silmapilku ja tormas hälli juure, wäikest Giowannit sülle wõttes, tõttas ta akna juure tagasi.

All hoowi pääl, walmistasid tuletõrjujad päästmise abinõud.

Hiigla presenti laiali laotades, karjusid nad Helene poole:

— Mässige laps riide sisse ja wisake alla, pärast hüpake ise!

Helene ei kahelnud kaua; kiiresti mässis ta wäikse Giowanni pehme riide sisse: „üks! kaks! kolm!“ wiskas ta tema presenti pääle, mis sai neljast küljest tuletõrjujate poolt üleval hoitud.

Selle järele astus ta akna laua pääle ja walmistas alla hüppamiseks. Järsku metsikult kiljatades, wankudes kukkus ta põlewasse tuppa tagasi Wali hirmukisa täitis õhku.

Helene surma tund ei olnud weel löönud, weel hoidis teda saatus, walmistades uue elu proowile.

Sel silmapilgul kui paistis wõimata Helenet päästa, jõudis tagawara tuletõrjujatega kokkupandaw raudredel kohale.

Redel seati kohe akna alla ja Lorentso, kes meelemõistusele tuli, ronis mööda redelit ülesse, et enese naist päästa.

Warsti tuli ta aknale, Helenet käte pääl kandes.

Waljud rõõmuhüüded terwitasid teda. Oma koormaga alla jõudes, sirutasid kümmned käed temale wastu et teda awitada.

Krahw kandis Helene walitseja majasse, pani ta sohwa pääle ja utsus arsti.

Kõiki abinõusid tarwitusele wõttes, katsus arst Helenet meelemärkusele tuua. Mida kauem ta töötas, seda tumedamaks muutus tema nägu.

— Mis on, arst? — kiirustas Lorentso — kunas ta ülesse ärkab? Rääkige! see on ainult raske uimastus, on nii?

Wanamees — arst, töötas weel natuke, siis ütles sügawas kurbtuses:

— Teie kõrgeausus! Walmistage ennast kõige halwema wastu! Teie abikaasa...

— Tema sureb? — kisendas Lorentso, metsikus meeleäraheitmises, — see ei wõi olla! — karjus ta, — awa silmad, Helene! Sa oled ju elus? Ütle ainult üks sõna, minu armas!

Ta lasi ennast tema ette põlwili ja kuumardas huuldele, kui tahaks ta suudlustega teda äratada. Ta ei wõinud uskuda, et Helene juba surnud on. Püsti tõustes pööras ta sosistades juuresolijate poole:

— Tasa! Ärge äratage teda! Ta uinus alles magama!

Rasked sündmused olid liiga tema pääle mõjunud, ta langes meele-märkusetalt maha.

Tuli oli ära kustutud. Inimeste hulk läks majadesse laiali, tule-tõrjujad läksid ära ja lossi hoowi pääl walitses jälle waikus.

Ainult üks inimene hiilis keskööjal parkis.

Tige rõõm läikis tema silmis, pidulik kättemaksmine sundis teda ringi waatama kuratliku näoilmega.

See oli — Antoonio Porro.

---

3. päätükk.

Elawalt maetud.

Noore krahwinna kehaga puusärk, seisis keset ühte tulest järgi jäänud saali.

Wõis arwata, et Helene magab. Lugemata küünalde wirwenduse walgusel oli surnu näol roosat jume näha. Kirstu juures seisjale krahwile

tuli ette, nagu oleks Helene ohanud. Ta hakkas tähelepanelikult surnu nägu silmitsema, et wähematki elumärki märgata. Kuid kõik oli asjata.

— Ma eksisin! — sosistas Lorentso, — tema enam ei ärka! Ma annaksin kõik, kui see aitaks, et sina aga elaksid, minu kallihinnaline armastatud Helene! Mis saab minust ja meie wäiksest lapsest?

Helene ei olnud surnud: tema keha oli krambi läbi kangeks jäänud, mille ta närwi põrutuse tagajärel sai. Helene ei saanud ennast liigutada, silmi awada, aga ta kuulis kõik, mis ta ümber sündis.

Ta kuulis oma mehe tasast rääkimist, tundis, kui ta oma huuled tema huuldele wastas, aga ta ei saanud enesest märku anda, et elab. Ta kuulis kui Lorentso toast wälja läks ja natukese aja pärast keegi teine puusärgi juure tuli.

— Andke andeks minu, äraneetule! — tuli lapse hoidja Kristine hääl kuuldawale, — selles juhtumises olen mina süüdi! Kui ma Teie pojukese ära oleks päästnud, oleks Teie elusse jäänud! Andke andeks, mu kallis krahwinnakene!

Helene tundis, kui amme oma huuled tema käe pääle surus ja läbi pisarate ennast süüdistas. Lõpuks läbi pisarate rääkis Kristine:

— Ma toon wäikse Giowanni siia ja wannun tema ema puusärgi juures, et kõigel oma eluajal, päewal kui öösel saan wäsimata tema üle walwama.

Selle pääle Helene kuulis, kui Kristine ära läks ja mõne aja pärast jälle tagasi tuli.

Järsku tundis ta wäikse lapse kätt oma käe külge puutumas.

— Waene ,õnnetu laps! — rääkis amme, — wannun sinu surnud ema juures, et saan sind kaitsma kõigel oma elu ajal. Ma tahan Jumalat paluda, et ta andeks annaks minu suure patu.

Amme tõstis lapse Helene näo juure, kes oma huulde pääl tundis pojukese huulde surumist. Ta tahtis karjuda hirmu ja mure pärast, kuid kõik tema keha oli kange ja omi huuli ei saanud ta liigutada.

— Jumalaga, minu kallis krahwinna! — rääkis amme, — aeg on wäikest Giowannit magama panna! Tema, kõrgeausus wõib wihastada kui näeb, et nii hilisel tunnil lapsega weel siin olen!

Helene sai aru et õhtu on ja kujutas omale ette, et kui ta eeltulewaks hommikuks kangestusest lahti ei saa, siis saab ta elawalt maetud.

Helene matmise päew jõudis kätte, aga ta ei saanud oma tardunud olekust ikka weel lahti.

Wahepääl tuli surnul paljude inimestega jumalaga jätta, kuulsate ja waestega: Helene oli ikka weel tardunud, kuid ta kuulis kõik selgesti mis tema ümber sündis.

Ta sai teada, et temal palju truid sõpru ja teenijaid oli, aga ka üks hirmus waenlane naesterahwa näol.

Korra, kui kedagi saalis ei olnud, kuulis Helene siidi riiete sahinat ja tasaseid puusärgile lähenewaid sammusid. Selle pääle oli kuulda sosinat ja krahwinna tundis häälest baronesse Julie Balbo ära.

Lühike aeg tagasi läks Julie wana baron Balbole mehele. Kord hoolitses krahw Lorentso Menotti Julie eest ja oli temaga kihlatud. Kui Lorentso Julie tagasitõukawast iseloomust teada sai, jättis ta kihluse pooleli. Wiimane sai wihaseks mitte ütsi oma endise peigmehe pääle, waid ka tema ilusa naise pääle.

Oma waenlase puusärgi juure tulles sosistas Julie:

— Põlatud! Ometi wiimaks lätsid sa minu tee päält ära. Miks sa warem ei surnud, siis kui ma waba olin. Selle pääle waatamata, oleks ma suutnud Lorentsot uuesti oma poole meelitada ja ei oleks mitte wana lolli Balbole läinud! Ma wõin oma wanameest eemale toimetada, hää et temal halb terwis on ja siis saab Lorentso alati minu olema! Aga sinu punase juukstega laps maksab minule selle eest, et sa minu käest wõtsid selle, kellega ma kihlatud olin!

Järsku Helene kuulis, kuidas Julie teistsuguse häälega rääkis:

— Terwitan Teid, Teie kõrgeausus! Loodan, Teie ei saa wihastama minu pääle, et ma ilma lubata tulin Teie abikaasa põrmu kummardama?

— Ma ei wõi seda kellegile keelata! — tuli krahwi hääl kuuldawale, ma palun Teid baronesse, poole tunni pärast wiiakse puusärk wälja ja ma tahaks ilma päältwaatajateta surnuga jumalaga jätta.

Julie sai aru et on tarwis ära minna! Ta sirutas krahwile jumalaga jätmiseks kätt, aga Lorentso just kui ei pannud seda tähele.

Tulisest wihast wärisedes, läks Julie wälja, koridoris silmapilkselt seisatades, sosistas ta tigedalt:

— Selle eest tasud sa minule! Sina ja sinu laps.

Krahw läks puusärgi juure ja jättis oma abikaasaga jumalaga.

— Jumalaga, minu hellalt armastatud! Puhka rahulikult! Kui sa mind oled armastanud, siis tulen sulle järgi! Selles ilmas ei suuda ma sinuta elada!

Hullumeelne hirm wõttis Helene üle wõimust, kui Lorentso teda suudles: Ta tundis kui kaotaks mõistuse.

Kangestus ei lubanud teda liigutada, et päästa sellest hirmust, elawalt maetud saada. Kõik Jumala poole pöördud palwed olid asjatad.

Krahw Menotti'de suguwõsa hauakamber asus parkis olewa kabeli all. Kõik kabel oli musta riietega seest poolt woodertud, mida saja waha küünlaga walgustati.

Kui puusärk oli kabelisse kantud, pidas pastor liigutawa kõne ja pääle pühaliku talitust lasti puusärk hauakambrisse.

Krahw Lorentso läks wiimasena ülesse kabelisse, sääl lühikest palwet lugedes, läks ta ära. Õnnetu Helene jäi—üksi puusärki, niiskesse hauakambri.

Tema oli elawalt maetud.

* * *

Keegi ei pannud tähele, kui laulu ajal, wäljast poolt, ühest kabeli aknast wihase pilguga inimene sisse waatas.

See oli Antoonio Porro, kes hiilis kabeli juure et waadata oma tigeduse ohwert.

— Sina wõtsid minu au! — sasistas ta, rõõmsalt, surmani kurwa krahwi üle, — aga mina wõtsin sinult selle eest naise! Sellest on wähe! Ma wõtan sinult sinu poja ja sinu waranduse, et sinult rööwida sinu õnne!

---

4. päätükk.

Sissemurdmine hauakambrisse.

Sama päewa õhtul läks Antoonio Porro, ühte külas asuwasse trahterisse; sääl ühises toas oli elaw jutuajamine lossi põlemisesest, krahwinna surmast ja matmisest.

Ühe laua taha istudes, kuulis Antoonio Porro kahe asuniku kõnet, kelledest üks jutustas sellest suurest rikkusest, millega oli noor krahwinna Menotti maetud.

— Ah see kõik, — rääkis üks laua naabritest, — on tühine asi wõrreldes õndsa krahwi ema matusega! Tead sa, et õndsal wanaeidel olid briljanidega kaunistused, mis maksid kümned tuhanded kullas, sõrmustest ma ei räägigi!

— Jah see on õige! — segas jutusse keegi kolmas, — üks deemant surnu pääs maksab terwe waranduse!

Kõike seda kuulis Antoonio Porro ja tema pähe tekkis hirmus mõte.

Mitte kaua mõteldes, tõusis ta ülesse, õiendas arwe ära ja läks kõrtsist wälja tänawale. Ta läks pargi poole, mis lossi ümbritses, üle kõrge müüri ronides, tõttas ta kabeli juure.

Kabelisse sisse tungida ei olnud mitte kerge. Sissekäigu ees oli suur, tugew raudlattidest uks. Ukse päälmine äär oli terawate raudwarrastega piiratud.

Antoonio'l ei läinud korda oma muukraudadega ust awata. Selle pääle ronis ta mööda raudwardaid ülesse, walu tähele panemata jättes, mis temale terawad raudwardad sünnitasid. Teisele poole ust jõudes hüppas ta alla kabelisse.

Hauakamber oli suure kahepoolega tammepuust ukse läbi kinni.

Pääle rasket waewanägemist läks temal korda, eneste muukraudade abil ukse lukku äralõhkuda ja oma hiigla jõu abil tõstis ta ühe ukse poole ülesse.

Antoonio kulutas selle raske töö pääle terwe tunni ära. Kui ta lõpuks hauakambri ukse lahti sai, kuulutas lossi torni kell keskööd.

Siin oli uus takistus jälle ees: kabeli põrandalt kuni hauakambrini puudus redel. Ta ei teadnud hauakambri sügawust ja kaugust ära määramata hüppas alla, sattudes kahe puusärgi wahele.

Antoonio sai tugewasti põrutud, nii et kautas mõistuse. Warsti meelemärkusele tulles, hakkas ta ringi waatama, mõteldes kuidas edasi toimetada.

Temale tuli meele, et taskus üks küünla ots on. Seda põlema süütades, hakkas ta rahulikult puusärkisid waatama. Päälkirjade järgi leidis ta warsti teiste kirstude seast wana krahwinna puusärgi.

Ta läks selle juure, wõttis kalli riide päält ja katsus kaant päält ära tõsta. Antoonio ei suutnud seda kohe ära tõsta, sest et kaan oli kruuwidega alumise osa külge kinni keeratud. Pika, raske waewa järele läks temal korda kaant ära tõsta ja rööwimist surnu keha kallal alustada.

Tema silmade ette ilmus kole, hirmus, eemaletõukaw pilt, nii et ta tagasi tõikus.

Tume küünla walgus langes pooleli awatud kirstu sisse, walgustades pooleli mädanenud surnu pääd ja risti pandud rinna pääl käsa. Wäljakannatamata lehk tungis kerstust wälja.

Kole hirm wõttis Antoonio Porros maad, ta jättis mädanenud surnukeha rahule. Kuid tema kohmetus ei kestnud kaua.

— Kas mina — arglik, wana naine olen? — pomises ta, — ei karda ma ometi surnud wanaeitel

Mis see on? Antoonio kuulis paha ettekuulutawat kriginat.

Ehk tuli see hirmust, ta pööras pää sinna poole, kust krigin kostis.

Hirmu pärast jäi weri temal seisma, juuksed tõusid püsti.

Ta nägi selgesti, kuida noore krahwinna puusärgi kaas pikkamisi ülesse tõusis, kuida noor naisterahwas puusärgist püsti tõusis, üleni walgetes riietes.

— Helene! — kõwasti kisendas Antoonio ja rääkimata hirmus taganes ta eemale.

Puusärgi kaas langes kolinaga põrandale, mis hauakambrist mitmekordselt wastu kajas. Pikkamisi tõusis puusärgist walge kuju ülesse ja astus alla kirstu raami pääle.

Silmi pilgutamata jäi ta Antoonio Porro pääle waatama, nõnda et see, kogu kehaga ebausklikku hirmu pärast wärises ja kaugemasse hauakambri nurka taganes.

Tumedalt hoigades, waarus ülesse ärkanud surnu ja langes põrandale.

Antoonio mehisust kokku wõttes, läks pikkamisi maaslamawa naesterahwa juure. Käega tema nägu puudutades, sai ta aru et naisterahwas elus oli.

— Ah mis! — sosistas ta, — tema elab! Ja kui nii on, siis on ta minu! Nüüd ma enam teda ära ei lase!

Antoonio hakkas ööruma tema käsa ja meelekohti, et kiirendada wereringwoolu. Mõne minuti pärast awas Helene silmad.

— Armuline jumal! — sosistas ta. — kus ma olen?

— Sa oled minuga Helene! — hüüdis Antoonio Porro ja jääd minuga alati!

Nähtawasti ei saanud ta temast aru, ehk ei tunnud ta teda ära waid hakkas hirmunult ringi waatama.

Kiiresti tõusis ta püsti, ükssilmi Antoonio pääle waadates, kes tema ees põlwitas, karjus ta kõwasti:

— Antoonio Porro! Oled sina see?

— Ja, see olen mina! — naeratas ta tigedalt, — nüüd sina, nagu näha kardad mind? Oli aeg, kus sa minuga kokku saades naeratasid? Mäletad sa seda aega?

Tema käest kinni hakates, karjus ta kõwasti:

— Räägi, Helene! Mikspärast unustasid sa mind? Miks läksid sa selle inimesega, kes mind wangi saatis? Ma armastasin sind rohkem kui elu!

— Ma ei ole sind unustanud! — wärisewa häälega wastas Helene, — aga sind ei ole ma ka kunagi armastanud, ainult hääs wahekorras olin ma sinuga, — ka siis, kui sind sai wangistud, oli minul sinust kahju. Kui sa wandusid minu abikaasat surmata, ma hakkasin sind kartma, aga nüüd pääle selle, kui sa meie maja põlema panid, et mind, minu meest ja meie last ära põletada, — missuguses hääs wahekorras wõin ma sinuga weel olla!

— Selles oled sina ainult üksi süüdi! — urises ta tigedalt läbi hammaste, — sinu käes oli wõim mind juhtida õigele teele! Wangis olles, mõtlesin ma ainult sinu pääle, kui ma siia tagasi tulin ja sind nägin — selle inimese naisena, kes on süüdi minu hukkatuses! Kõik ma ütlen: ma olen walmis ennast parandama, õigeks inimeseks jääma, see rippub ainult, kõik sinust ära!

— Mis moodi? — karjatas Helene, — kui see minu wõimuses on olen ma walmis sind aitama.

— Inimesed on arwamisel, et sina surnud oled, Helene! — suures ärituses rääkis ta edasi, — sa oled waba! Tule minuga. Ma armastan sind — sind nii armastama ei saa keegi! Järgne minule! Ma lähen sinuga Ameerikasse, saan sinu eest töötama ja ümbritsen sind oma muretsemistega ja sa saad minu kaitseingel olema!

— Sa ei ole oma mõistuse juures! — karjus Helene, — on see wõimalik, sa lubad omale niisuguseid mõtteid, et ma meelega tõukaksin ära oma mehe ja lapse, keda ma siin maailmas üle kõige armastan! Sa ei tunne iseennast ära, sest sa oled äritatud! Tuleta meele, mõtle mis sa räägid!

— Ma ilma sinuta siit ära ei lähe! Sa pead minu olema.

Kiiresti mõtles Helene, et Antoonio ei anna selle üle aru millest ta räägib. Lõpmata haledusega waatas ta tema pääle ja ütles:

— Jätame selle järele! Ütle minule parem, kuidas sa siia said?

Waatamata kõigi tigeduste pääle, Antooniol ei olnud mehisust et teadustada oma hirmsast plaanist, hauakambri röövimisest.

Silmi maha lüües rääkis ta:

— Ma tahtsin sind wiimast korda näha, Helene! Ja ma küsin sinu käest wiimast kord, tuled sa minuga wõi ei?

— Ma ütlesin sinule, Antoonio, — wastas ta, — et armastan oma meest ja last ja ei tõuka neid kunagi ära!

— Kui nii on, — karjus ta tigedalt, — neid ei saa saa kunagi nägema. Sa jääd siia aasta sadadeks! Keegi ei kuule sinu kisendamist, sina sured hirmu ja meele äraheitmisesse, ülsinda keik surnuid!

— Sa tahad mind ehmatada tigedusega, Antoonio! Kuid ma tean, niisugune tigedus ei ole sünnis sinust!

— Sel ajal on see iga asjale sünnis! — rääkis ta kõwasti, — ma wandusin ise omale, et saan hirmsaks inimestele, ma saan kätte maksma kõigile, kes on süüdi minu langenud elust. Mõtle järele Helene, kui juba hilja ei ole!

— Ja nüüd, wiimast korda! — rääkis ta tigeda häälega, — kui sa walmis oled minu olema, siis wõian ma sind kaitsta! Muidu saad sa siin hukka!

— Antoonio! — palus ta hirmsas meele ärahõimuses, — ära nõua wõimatut!

— Siis kao ja sure! — karjus ta.

Osawate liigutustega haaras ta [illegible] ule küljest kinni ja tõmmas ennast ülesse.

Kabelisse jõudes, waatas ta weel [illegible] umbrisse tagasi.

Helene lamas kiwitahwli pääl, [illegible].

Antoonio tõstis mõlemad utse poole [illegible] neid kinni kukkuda. Tumeda mürinaga wajusid nad õnnetu [illegible] est kinni; teist korda elawalt teda mattes.

---

5. päätükk.

Surnud ärkawad.

— Palun weel kord sind, armas Julie, ära kuluta oma tualeti pääle nii hirmsaid summasid. See ei ole mulle mitte armas, ja ma pean seda sulle teadustama, et ma selleks küllalt rikas ei ole!

Nii rääkis elatanud baron Balbo oma kena naise Juliele.

Waatamata tema küüru tõmmanud kaswu pääle oli baron üleüldse wälja paistew ja ilus meesterahwas.

— Ah nii! — rääkis diwani pääl lamaja Julie, närwlikult mütsi kalli hinnalisi pitsisi näppides, — nii lühike aeg pääle pulmi ja sa süüdistad mind krosside raiskamises!

— Kuule, armas! — segas teda baron, — minule näitab, kümme tuhat tukatid ei ole mitte krossid!

— Tõesti? — rääkis ta rahulikult, — ma unustasin, et mehed wanaks saades ja kõiki elu rõõme läbi proowides, ihnsateks saawad.

Baron Balbo wärises, omast wõitu saades rääkis ta:

— Armas, sina nähtawasti eksid suuresti, hinnates minu warandust.

— Mitte sugugi! Ma saan aru, sa tahad mind hirmutada ja lugema sundida igat krossi! Ma olen noor ja tahan elu maitseda! Minu seas, ma mäletan, — jätkas tema, — nende päewade sees, linnas olles, omandasin ilusa briljantidest käewõru! Arwe saab sinule nende päewade sees ette näidatud.

— Kuula mind lõpulikult, Julie! — rääkis baron Balbo rahulikult —

see kord ma weel tasun sinu wäljaminekud, aga sellega, et sa lubad mõistlikumaks jääda! Minu rahaline seisukord ei ole kaugeltki nii hiilgaw: mind nimetakse rikkaks, ma tean seda, kuid wähe kes seda teawad, et ma wiimasel ajal suured summad raha olen börsel läbi mänginud: minul ei olnud õnne ja ma pidin liikumata waranduse panti panema. Õigus, ma wõin sinule mureta elu anda, kuid minul puudub raha brilljantide ja ballide jaoks!

Kui baron rääkis; muutus Julie nägu ikka rohkem ja rohkem tigedaks. Suures ärituses kiskus ta piisidest rätiku puruks.

— Tähendab, sa petsid mind! — karjus ta wihaselt, — sa ei rääkinud minule oma waranduse seisukorrast ennem! Kas tõeste kujutad sa omale ette, et ma sinule mehele läksin, et sinu talitaja olla? Kuid, juba ei! Ma olen noor ja ilus, ma tahan weel elada!

Kurwa imestusega kuulatas baron Balbo seda süüdistust.

— Nii siis, — ütles ta, — sa tulid mulle naiseks ainult selle pärast, et mind rikkaks pidasid?

— Mis sellest warjata? — wastas ta, — kas sa arwasid, et ma sind palawalt armastan? Sina, nagu näha, arwasid, et minust üks kokku hoidlik perenaine saab, panen põlle ette ja waatan köögitüdruku ja pesunaise järele, et nad ilma aegu raswa ja seepi ei raiska? Ja seda kõik teen suures armastuses oma jumaldatud mehele, et kergendada rahalisi muresid? Nii teadustan ma sulle, et nii suguse kodaniku õnne jaoks ei ole ma sündinud! Oh ei! Ma tahan elada, aga mitte krossisid lugeda!

— Ja sinul on õigus! — ütles kurwalt wana baron, — asjata unistasin ma wäiksest õnnest! Aga miks pärast sa niisugusel juhusel olid nõus minu naine olema?

— Ma arwasin, et sa rikas oled, aga kui ma oleks teadnud mis sa minule täna rääkisid, ma ei oleks kunagi sinule läinud!

Et meie niisugust juttu algasime, siis ära ütle sellest ära, loe seda märkust ajalehest!

Julie wõttis ajalehe ja luges mida baron näitas.

— Noh ja mis sellest? — rääkis ta — mis on minul sellega asja et see pank wäljamaksmise lõpetab?

— Sinusse puutub see wäga! — seletas talle baron, — asi seisab selles et ma kaotasin 300,000 tukatid, mis oli ette äramääratud sinu wäljaminekute rahuldamiseks.

— Seda julged sa minule rääkida? — karjus Julie, diwani päält ülesse karates ja wihaselt jalgu trampides, — mis sa minuga teed?

Ma õnnetu, päävarjuta naesterahwas!

Ma wihkan sind!

Meeletus wihas läks ta toast wälja ja jooksis buduaari.

Sääl karjus ta köögitüdrukule:

— Käskige sõidu wanker walmis panna!

Kui temale teadustati et wanker ootab, wiskas ta mantle õlale ja jooksis alla, wankrisse istudes hüüdis ta kutsarile:

— Ruttemini! Krahw Menotti juure!

* * *

Krahw Lorentso Menotti oli magamise toas. Ta oli ennast riidest lahti wõtnud ja tahtis magama heita.

Sel ajal koputas keegi ukse pääle ja toapoiss waatas tuppa.

— Teie kõrgeausus! — rääkis ta — palun wabandada, et Teid tülitan? All wõeraste toas istub naesterahwas, kes Teid kohe näha tahab! Tema nõudis kindlasti, et ma temast kohe teadustaksin!

— Naesterahwas? Missugune naesterahwas? — imestas krahw — nii hilisel ajal? Kes ta on?

— Seda ma ei tea, Teie kõrgeausus! Ta näo ees on tihe loor ja oma nime ta ei nimeta!

— Imelik! — ütles krahw, — mis siis, mine palu teda oodata, ma tulen kohe.

Waevalt suutis ta ust lahti teha ja tuppa astuda, kui kangesti äritatud naesterahwas, kõwasti nuttes tema ümbert kinni wõttis.

— See olete Teie, baronesse, — piirita imestanult hüüdis Lorentso ennast wabastada katsudes. Temal ei läinud see korda, ta wiis Julie tugi toolile istuma.

— Jumala pärast, baronesse, mis on juhtunud? — küsis ta, ennast sirgeks ajades.

Aga Julie tema kaela ümbert kinni wõttes, rääkis läbi pisarate:

— Krahw! Ma olen õnnetu naesterahwas! Minu mees pettis mind! Teie olete esimene, kelle pääle ma mõtlesin suures kurwastuses!

— Kui hirmus on rauga naine olla! O Lorentso, mikspärast tuli meie wahel ette sarnane arusaamatus!

Lorentso kiskus waewaga tema käed oma kaela ümbert ära. Ta oli rumaluseni ärritatud. Tema aga Lorentso segadust nähes sirutas tema poole oma ilusad käed ja hüüdis:

— Ärge mõistke minu üle kohut! Olen õnnetu naisterahwas ja keegi ei wõta minu saatusest osa!

Ta hakkas uuesti pisaraid walama.

Lorenso Menotti oli wäga häässüdamline ja temas tõusis kaastundmus nutja naesterahwa wastu. Aga ta ei teadnud, kuidas ja mismoodi aidata, sest ta ei mõistnud mis tõepoolest juhtus. Sellest aga ei suutnud ta aru saada kuidas baron Balbo oma naisele nii liiga wõib teha, sest baronit tundis ta kui õiglast ja korralikku inimest.

— Milles wõiksin ma Teid aidata baronesse? — küsis ta wiimaks, — ma olen Teile walmis igasugust abi andma kui see aga minu wõimuses seisab?

Julia silmis wälksatas rõõm.

— Lorentso! — hüüdis ta, — miks sa nii külm minu wastu oled? Kõik minu hing igkab kaastannatuse ja armastuse järele, aga minu ümber walitseb külmus ja ükskõiksus? Sa wihkad mind!

— Baronesse! — kõneles Lorentso wärisewa häälega, — ma ei tea mis nimelt Teie ja Teie abikaasa wahel juhtus! Aga Teie peate ajawiitmata siit ära minema ja koju sõitma kui Teie oma nime ei taha rikkuda! Pöörake tema juure tagasi ja siis sääl wõib abinõusid otsida!

— Ma pean selle inimese juure tagasi pöörama kes mind nii häbematalt pettis? — kõneles ta meeltäraheites, — kas sinu südames enam ühtegi armastusesädet minu wastu ei ole?

Aga Lorentso ajas ennast sirgeks ja kõneles rahulikult:

— Baronesse. Ma palun Teid mitte selle üle kõneleda! Minule on püha mu naise mälestus!

Julie nägi, et ta liiga kaugele oli läinud ja ütles:

— Teie ei saa minust aru, Lorentso! Ma ei taha Teie lahkunud abikaasa mälestust puutuda! Ma ei ihka Teie armastust, waid ainult teie sõprust!

— Ma olen Teile igal ajal walmis sõbralikku abi andma! — lausus Lorentso.

— Tähendab Teie lubate wahest enese juure külla sõita? Lubate mind oma pojaga aega wiita?

— Ma olen alati rõõmus, Teid nähes! — awaldas Lorentso nõusolekut.

— Oo, kui tänulik ma Teile olen, Lorentso, — kõneles ta omi käsi wäljasirutades, — et teie nõus olete minu kurba elu natukene lõbustama!

Äkitselt karjatas ta haaras kramplikult Lorentso kaela ümbert kinni ja kisendas hirmunult:

— Näe, sääl! Mu Jumal, mis see on?

Kõigest kehast wärisedes näitas ta akna pääle mis pargi pool oli.

Aga säält paistis läbi klaasi noore naisterahwa surmani kahwatanud nägu, kullaste juukstega.

Hirmsasti ehmatanult waarus Lorentso Julie juurest emale ning kargas akna poole.

Aga sääl ei olnud enam midagi. Wiirastus oli kadunud.

Kell kamina pääl kuulutas kesköö tundi.

---

6. päätükk.

Mõistatusline kadumine.

Teade lagunes ümbruses laiali, et krahw Menotti lossi oli põlema pannud kõigile tuntud Antoonio Porro.

Politsei otsis teda hoolega, aga kusagilt ei leidnud. Oli lubatud 100 guldnad autasu sellele kes ta walitsuse kätte toimetab, aga siiamaale ei läinud kellegile korda seda raha omale teenida.

Ühel õhtul istusid talumehed külatrahteris ja kõnelesid Antoonio Porro üle.

— Ma olen teda üks kord näinud, — rääkis üks punase pääga wana-

mees, — ja kui ma teda weel kord näeks, tunneks ma ta kohe ära, olgu päewal wõi öösel! ja kui ma ta pihku saan, wõtan tal ilusasti kraest kinni ja saan oma 100 guldnad ikka kätte!

— Ei ole sina üksi nii wahwa! — kiitles teine, — kui ta minu kätte sattuks, küll mina taga ka juba oskaks ümber käia! Ainult see on see wiga, et ta ennast kusagil ei näita!

Waewalt sai ta lõpetada, kui uks lahti läks ja läwe pääle hiigla kaswuga mees ilmus, püss käes ja kõrwal suur karune koer. Tundmata mehe silmad wälkusid ähwardawalt ja ta kõneles müristawa häälega:

— Teie tahate mind näha saada? Olge hääd, siin ma olen, — mina Antoonio Porro! Kel julgust on, eks pidagu see mind kinni! Noh, mis te wiiwitate? Kas keegi ei taha siis 100 guldnad teenida?

Aga keegi laua taga istujatest ei julgenud ennast liigutada. Pimedas hirmus, silmad pärani pääs waatasid talumehed sissetulija otsa. Mõlemad kiitlejad kes ennem nii julged olid olnud, lipsatasid esimeseks lahtise akna juure, et säält wälja karata, kui mitte Porro nendele ei oleks liginenud.

— Wiletsad argpüksid! — naeris Antoonio, läks einelaua juure ja tellis klaasi wiina.

Ta jõi ühe lonksuga klaasi tühjaks ja läks siis ringi waatamata toast wälja. Ainult tema koer pööras talumeeste poole ja paljastas tigedalt omi hambaid.

* * *

Asi ei lõppenud ainult tulekahjuga krahwi lossis. Peaaegu igal öösel juhtusid ümbruskonnas röömimised ja tapmised. Kõik elanikud nagu ühest suust tõendasid, et kuritegude kordasaatja pole keegi muu, kui Antoonio Porro.

Nii ka oli. Ta ilmus kord siin, kord öösel ootamatalt, ja toimetas karmilt sissemurdmisi ja riisumisi öö katte all. Ükski lukk ega raud trellid ei suutnud teda takistada. Politsei oli wõimetu teda otsides, kuid Porro, suurendades hirmu töösid, kaswatas päew- päewalt kartust elanikude seas suuremaks.

Kord öösel koputas Antoonio wana talu eide akna pihta. Eit tõusis ülesse, waatas aknast wälja ja kui ta säält hirmust nägu nägi jäi ta ehmatuse pärast sambana seisma.

— Lase sisse ja anna süüa! — karjus Antoonio Porro.

Eit ei suutnud ehmatuses mitte paigastki liikuda.

Antoonio tõmbas wöölt suure pussi ja lõi selle hirmsa jõuga majakese seina wahele.

— Nägid sa? — kähistas ta eidele, — hoia end, ehk muidu saab ta sinusse niisama tungima!

Nende sõnadega pööras Antoonio ümber ja läks minema.

Asi läks niikaugele, et pimeda tulekuga keegi külast wälja ei julenud tulla. Emad hirmutasid lapsi röömel Antoonio Porro nimega.

Tihti juhtusid ööseti tulekahjud. Tulesüütajaks oli muidugi Porro, et süünitud kahjuga inimesi segaduses hoida.

Terwe prowintsi elanikud ei kõnelenud muust, kui ainult Antoonio Porrost.

Sellega polnud asi weel lõppenud.

Ühel päikese paistelisel hommikul läks päewa töölise naine Risko lähemale järwele pesu loputama.

Kaldal laskis ta põlwili ja hakkas tööle, kuna tema wäike tütar Ljuseta ta lähedal wallatust tegi

Tahtmatalt tuli temale Antoonio Porro meele. Riskot waldas niisugune hirm, et ta ennast ei julenud liigutada, kartes seisma röövelt oma selja taga. Kusagil polnud kedagi, pääle wäikese Ljuseta, kes laulis oma peenikese häälega.

Järsku katkes laul, kuuldus tugew hirmu karjatus. Ema ehmatas nii et põlle, mida ta loputas, wette pillas.

— Mis juhtus, Ljuseta? — hüüdis ta ja jooksis tütrekese poole kes temale nuttes wastu tuli.

Kõigest kehast hirmu pärast wärisedes näitas käega Ljuseta järwe kaldal kaswawa paju poole.

— Waata sääl sääl! — sai ta waewalt ütelda.

Pesuloputaja läks uudishimust sunnitud näidatud koha poole.

Korraga jäi ta seisma, läks näost walgeks, kui lumi ja silmad läksid pärani lahti.

— Issand, halasta meie patuste pääle! — sosistas ta hirmu pärast lõgisewate hammastega.

Ta silmade ees awanes kohutaw nähtus.

Järwe kaldal, liiwa pääl lamas tapetud wana naise surnukeha.

Surma eelses wõitluses oli ta ühe käega liiwast kinni haaranud, kuna ta teist kätt, nagu kedagi ähwardades rusikasse oli surunud. Klaasistanud silmad olid lahti, ja hallid juuksed sassis.

Hirmust wõitu saades jooksis töölise naine külasse.

Surnu keha leiust sai kohe politseile teadustatud.

Tapetu tunti, kui lähema küla elanik ära.

Keegi ei teadnud, kes tapmist korda saatnud oli, kuna mingisugust tunnistust ei leitud, pääle suure nööbi, mida tapetu oma kokku surutud rusikas peitis. Nööp oli nähtawasti tapja rohelise pinsaku küljest, wiimase heitluse ajal kõige riide tükiga ära tõmmatud.

Keegi ei kahelnud, et tapmise korda saatja Antoonio Porro oli, sest teda oli rohelise pinsakuga nähtud.

* * *

Tapetud naisterahwa matusele oli palju ümberkaudseid elanikka kogunud.

Esimesena sammus surnukirstu järele noor, ilus tütarlaps, murest muljutud näoga. See oli kaduma ainuke tütar Tselia.

Matuse-rong liikus pikka mööda kõrgustikul asuwa surnuaia poole. Säält wõis näha terwet lainetawat järwe. Kõrgustiku ääres kaswasid mõningad puud.

Ühe puu tüwe ääres istus täiskaswanud, rohelise pinsakuga meesterahwas. Tigedalt naeratawa näoga waatas ta matuslistele järgi.

Surnumatjate pühalik laul sai segatud Tselia liigutuse läbi.

Järsku wõttis ta maast kiwi ja wiskas puu juures istuwa wõõra poole, hüüdes:

— Waat' tema, minu ema tapja! Waadake, armsad inimesed, temal puudub pinsakul ülewalt teine nööp!

Samal silmapilgul pani Antoonio Porro jooksu.

Tselia ja kümme tublimat meest jooksid ta järele.

Algas tagaajamine. Antoonio Porro oli tükk maad ees, kuid kättemaksmise himuline Tselia jooksis temast kiiremalt, kuna talumehed Tseliast maha jääda ei tahtnud.

Surnuaialt läks tagaajamine põllule, kus parajasti rukis walmines. Põgeneja lootis rukkis warju leida. Tõepoolest oli Porro korraga talumeeste silmist kadunud. Tselia sai ta kawalusest aru ja hakkas hoolega jälgi otsima.

Sääl nägigi ta teda pika rukki sees liikuwat.

Wersti jõudis Tselia Porro lähedale. Wiimane püüdis Tseliale tublit hoopi anda, kuid löök läks mööda, kuna tüdruk Antoonio käest nii tugewasti kinni haaras et sel wõimalik polnud enam lahti rabeleda.

— Siia, siia, inimesed! Minu juure! — karjus Tselia kõigest jõust.

Kõlwatu kassike! — kirus Antoonio, haaras Tseliast mõlemate kätega kinni ja wiskas ta rukkisse.

Juure jooksnud talumeeste käest oli wõimata pääseda.

Antoonio tõmbas käed rusikasse ja weripunaste silmadega jooksis ta oma waenlaste kallale.

Kolm nendest — teistest aramad — kartsid ja jooksid ära. Teised seitse meest otsustasid, tulgu mis tuleb, rööwelt kinni wõtta ja piirasid ta ümber.

Antoonio ei kohkunud. Mõlemi käega andis ta paremale ja pahemale poole mõjuwaid hoopisid ning iga hoop läks pihta. Kes tema rusikat kord tunda sai, see tasakaalu kaotas.

Warem, kui pool minutit, olid waendlased wõidetud ja Porro andis jalgadele tuld.

Uimaseks löödud talumehed jooksid, mõistusele tulles, temale jälle järele.

— Ajame kraawi! — hüüdis üks tagaajajatest, — üle laia kraawi ei jõua ta hüpata!

Ja tõesti jooksis Antoonio nelja wõi wiie arsina laiuse kraawi juure, mille põhjas sogane wesi jooksis. Inimesed rääkisid, et kes siia kraawi langeb see siit wälja ei saa sest kraawi põhjas olew lõhe neelata igatüht alla.

— Kätte ei pea nad mind ikkagi saama! — ütles Porro metsikul toonil. Ta jooksis mõne sammu tagasi, wõttis hoogu ja tegi hiigla hüppe.

Uskumata ettewõte läks korda: Antoonio hüppas kraawist üle ja juba seisis ta teisel kaldal, tugewasti löötsutades.

— Sillale! — hüüdsid talumehed ja jooksid mööda kraawi äärt puust sillakeie poole.

Antoonio teisel kaldal jooksis sinna sama poole. Ta jooksis rutem, kui teda tagaajajad talumehed ja sillale jõudes hakkas ta seda kohe lõhkuma.

Weel ennem, kui talumehed sinna jõudsid, läks Antooniol korda silda ära rikkuda. Tõsi, ta enese käed olid küll werised, kuid ta jõudis siiski eesmärgile.

Antoonio Porro seisis teisel kaldal ja naeris kõwasti.

— Noh, mis on, seltsimehed! — karjus ta, — püüdke mind kinni! Hüpake üle kraawi!

Wihaseks saanud talumehed hakkasid teda kiwidega loopima, kuid ärrituse pärast läksid kiwid märgist mööda ja ei teinud Antooniole wähematki muret.

Aga kui Antoonio oma korda talupoegi kiwidega pilduma hakkas, siis trehwas ta ikka; kord ühte, kord teist.

Aga mis see on? Korraga kuuldus tee päält wali laulmine ja barabani põrin.

Root tuli manööwritelt.

— Sõdurid! Appi! — karjusid talupojad, — siia! Püüdke rööwel Porro kinni!

Antooniot ei ehmatanud see kisa. Ta ei uskunud et komander sõdurisi oleks tagaajama lasknud minna.

Aga ta eksis.

Laul katkes. Oli kuulda komandot ja rooduft lõi üks rühm, noorema ohwitseriga eesotsas lahku.

Antoonio suust tuli hirmus wandesõna ja ta hakkas metsa poole jooksma. Püssid laskewalmis käes kihutasid talle kui metsloomale järele.

— Rutemalt, poisid! Laske kui waja on! — karjus ohwitser.

Antooniol pidi hing rindu jääma, aga ta teadis wäga hästi, et kui sõdurid ta kätte saawad siis enam ei pääse.

Jõud hakkas juba raugema, aga ikka jooksis ta, jooksis palju aga jaksas.

— Andke tuld! — kõlas uus komando.

Kuuldusid mõned paugud. Aga, et sõdurid jooksu päält laskfid, ilma, et sihtida oleks saanud, lendasid kuulid mööda.

Sõdurid jooksid edasi, rööwlile järele, kes pidi üle lageda raiesmiku jooksma.

Siin oli kergem märki trehwata. Wiis—kuus soldatid seisatasid panid püssid palge. Sihtisid — kõlas tugew kogupauk.

Oli kuulda nõrk karjatus, Antoonio Porro tuikus ja langes siis maha.

Sõdurid jooksid uuesti edasi.

Aga mis see on? Selle koha pääl, kus nad praegu alles rööwelt nägid, ei olnud enam kedagi. Antoonio Porro oli kui maa alla wajunud. Sõdurid ühes talupoegadega otsiwad lagendiku läbi, et rööwli peidupaika leida. Aga nad ei leidnud jälgegi.

Antoonio Porro oli jäljetult kadunud.

Ebaustlik hirm waldas prowinsi elanikkude meeli, kui teade Antoonio Porro imelikust kadumisest laiali lagunes.

Mõned uskusid kindlasti, et Antoonio—wana kuratiga ühenduses on. Hirm wõttis ikka rohkem maad, rahutus kaswas.

Ja see ei olnud ka põhjuseta: juba järgmisel ööl saatis Antoonio Porro korda uue, kohutawa kuritöö.

---

7. päätükk.

Hirmus öö.

Oli pime öö. Metsas ja põldudel walitses täieline waikus.

Kusagilt kaugelt kõlasid tornikella löögid. Lõi üksteistkümmend.

Korraga nagu oleks lagendikul ennast keegi liigutanud.

Maa seest tõusid kaks, kolm, wiis, kümme musta kuju.

— Edasi! — kõlas komando, ja kuulmatalt liikus salkkond baron Balbo lossi poole.

Nii kui warjud, ronisid nad ilma mingisuguse mürata üle kõrge pargi müüri.

— Piirake maja ümber! — kõlas uuesti juhataja käsk.

See oli salk rööwlid Antoonio Porro juhatusel.

Wiimaste nädalate jooksul oli ta omale kümme seltsilist korjanud, kelledele ta tasuks rikkalikku saaki tõotas. Kõik nende seast ei olnud wanad kurjategijad, waid muist olid kergemeelsed juhtumisteotsijad kes olid kaasakisutud Antoonio rikkalikkudest tõotustest.

— Kurat wõtku, kõneles päälik, — kõige ennem tulewad waigistada mõlemad ööwahid!

Nad hiilisid öõwahi putkade juure, ootamatalt kargasid neile kallale, sidusid kinni ja wiisid parki täiesti kõrwalisesse kohta. Sääl panid nad wangid maha ja jätsid ühe salga liikmetest neile wahiks.

Pääle selle läks Antoonio seltsimeestega kaasa wõttes hiigla-suurt palki, lossi ette.

Ehituse ees wõtsid kaheksa meest palgi omawahele ja wirutasid sellega täiest jõust wastu suurt lossi-wärawat.

Ehituse seinad wärisesid, aga wäraw ei annud järele.

Ärkades mürast ja kärast, kargas baronesse Julia woodist wälja.

— Jumala pärast! — kisendas ta, — mis see tähendab?

Oli kuulda teine löök, mis oli esimesest palju tugewam.

Julia jooksis hirmuga oma mehe tuppa.

— Mis see tähendab? — karjus ta, — mis on sündinud?

Baron Balbo oli juba riides.

Ta läks akna juure, aga waewalt sai selle awada, kui ta tagasi põrkas. Kõlas pauk ja kuul lendas tema pääst mööda.

Aga baron ei kohkunud, ta wõttis rewolwri ja laskis wärawa ees seiswate röövlite pääle.

— Andke alla! — karjus alt toores hääl — ehk muidu olete kõik kadunud!

Baron Balbo laskis weel kord. Wastuseks selle pääle kostis tige naer.

Ja uuesti tegid röövlid katset wärawat sisse murda.

Mõne asjata katse järele, wõttis Porro ise asja käsile.

Ta juhtis palgiotsa otse lukuaugu kohta ja kahe hoobi järele lendas lukk killudeks.

Sündis suur auk ja Antoonio pistis käe sellest läbi, et riiwe eest ära lükata mis wärawat seestpoolt kinni hoidsid.

Kui riiwid eest ära, tegi ta wärawad lahti ja tungis salgaga maja alumise korra pääle sisse.

Kaks teenert, kes neile wastu tulid, seoti kinni ja wisati pimedasse nurka

Baron Balbo tundis wäga hästi liginewat hädaohtu. Ta oli näost kahwatanud kui kriit aga sellejuures rahulik.

Julia aga lamas, ise kõigest kehast wärisedes baroni tulekindla kapi kõrwas maas. Näis, nagu kardaks ta rohkem rahakapi kui oma mehe pärast. Silmad, mis hirmust pärani, olid ukse pääle nagu naelutud.

Siis wankus ta baroni juure; ühe käega haaras ta käest ja teisega sulus nagu loomusunnil rahakapi ukse lukku, just kui oleks see kurjategijatele takistuseks pidanud olema.

Kuuldes, et röövlid juba magamisetoa ees seiswasse tuppa olid tungitud, karjus ta neile läbi ukse:

— Ütelge, palju te raha tahate! Ma annan teile wabatahtlikult, nii palju kui soowite!

— Selle üle räägime siis kui sa juba kraetpidi meie peos oled! — kostis jäme wastus.

— Jumal wabasta! — hulus Julie, — kas Sa ei saa mind kuidagi päästa?

— Sa ise kuuled, — wastas baron, — kellega meil tegemist tuleb teha! Kuid ära muretse: kapi kõrwal on salauks, sa katsu selle kaudu põgeneda! Mina katsun neile kelmidele natuke aega wastu panna!

Aga enne kui Julie salaukse juure jõudis, lendas magamisetoa uks killudeks ja tuppa tungis röövlite salk, Antoonio Porroga eesotsas.

Baron Balbo lükkas Julie salauksest sisse ja wõttis siis rewolwre, sihtides kurjategijate pääle.

Baroni julgust nähes seisatasid need. Aga kohe jagunesid nad kahte osasse, milledest üks rahakapit hakkas lahti murdma ja teine baroni kallale tungis.

Baron nägi, et ta hädaohtu sattub, kui mitte salaust ei kasuta, mille kaudu Julie põgenes.

Ühe hüppega kargas ta uksest wälja, lõi selle oma järele kinni ning jooksis kiiresti trepist alla parki.

Wäljakäigu juures jõudis ta Juliale järele ja mõlemad hakkasid nüüd pargi müüri poole jooksma.

Julie aga komistas kogemata kombel ja sel silmapilgul kargas üks röövel ligi.

Nagu maa seest, kaswas baroni ette teine röövel ja korraga nägi ta, et röövlitesalk neid tihedalt ümbritses. Üks lõi talle täiest jõust rusikaga pähe, teine sirutas püssipäraga tugewa hoobi selga.

Baron kaotas mõistuse ja kukkus. Seda kasutasid röövlid, ning sidusid ta käed ja jalad kinni.

Kui ta meelemärkusele tuli, nägi ta Antoonio Porrot oma üle kummardawat.

Sinu surmatund on jõudnud, — kõneles Antoonio, — kui sa silmapilk ei näita, kus su raha seisab?

— Raha on tulekindlas kappis ja wõtmed minu taskus! — kiristas baron.

Antoonio sai wõtmed ja pööras siis seltsimeestega lossi tagasi, kes õnnetut baronit oma järele widasid.

Kui kappidest ja sahtlitest kõik kallid asjad kätte olid saadud, käskis Antoonio nad ühte linasse kokku siduda. Raha wõttis ta oma kätte.

Toimetamisega lõpule jõudes, pööras Antoonio järgmiste sõnadega baroni poole.

— Kõige kallima oma warandusest hoiad sa salajas! Ma tean, et sul olemas on, wanad perekonna briljandid! Näita silmapilk, kus nad seisawad!

— Ma ei wõi seda teha! — wastas baron, meie perekonnas on liikumas wanajutt, mis tõendab, et kui keegi perekonna brilljandid wõõrale annab, siis sureb andja wägiwaldset surma ja häwineb ka see, kellele nad antud!

— Ah sa kelm! — hirwitas Antoonio, — jäta ta oma muinasjutud. Too brilljandid siia! -

Sellejuures wehkis ta pussiga wanamehe nina all.

Baron ei kannatanud enam; jalad nõrkesid, terwe keha wärises ja wiimaks tõstis ta nõrgalt käe ning näitas marmorist kuju pääle, mis kabineti nurkas seisis.

— Tõstke kuju ülesse! — seletas ta röövlitele, — selle aluse sees on awandus ja sealt leiate otsitawad brilljandid?

Antoonio Porro tõstis oma käega kuju maha, leidis awandusest raudkastikese ja tegi selle baroni käest saadud wõtmega lahti.

Ta tõstis ülesse suurepäralise brilljantidest kaelaehte.

Aga waewalt sai ta ehte wälja wõtta kui järsku wõpatas. Seltsimehed jäid kuulatama.

Pargi poolt kuuldus hele wile ja selle järele hüüdis keegi waljusti;

— Põgenege! Põgenege!

Ja korraga kõlas läbi öö waikuse häda kella helin.

Tõusis segadus. Röövlid tungisid uste poole ja püüdsid välja pääseda, kust aga said,

Antoonio Porro pistis ehte ruttu taskusse ja kargas akna juure.

Sel silmapilgul tormas tuppa krahw Lorentso Menotti ja tungis kohe Antoonio kallale. See aga hüppas akna pääle ja säält ilma et hädaohtu arwesse oleks wõtnud, kargas akna juures kaswawapuu otsa ning libistas seda mööda ennast õnnelikult alla.

Krahw Menotti kihutas röövlile mõned kuulid järele, aga need ei tabanud.

Antoonio Porro jõudis seltsimeestele järele ja kõik jooksid pargi tagumisesse osasse ja sealt üle müüri ronides, pääsesid lagendikule.

Selle aja sees kogus lossi hulk talupoegi; pooluimane baron palus krahwi röövleid tagaajama minna, et Juliet nende käest ära päästa.

Krahw jooksis silmapilk talli, wõttis ühe hobuse, istus ilma sadulata selle selga ja kihutas tagaajama.

Pargist välja jõudes, nägi ta, kuidas röövlid üle lagendiku sibasid.

Ligidalt woolas jõgi, mis ülepääsemiseks liiga lai ja sügaw.

Krahw arwas, et see röövlitele põgenemise tee kinni paneb, aga eksis: ta nägi selgesti kuuwalgel kuidas põgenejad üheteise järele jõkke hüppasid, et teinepoole ujuda.

Kui Lorentso kaldale jõudis, olid röövlid juba üle ujunud.

Korraga silmas ta liiwa pääl walget kogu lamamas.

Hobuse seljast maha karates nägi ta, et maaslamaja oli baronesse Julie, kes raskesse minestusesse oli langenud.

Kaua mõtlemata tõstis ta baronesse ülesse, pani oma ette sadulasse ja ratsutas lossi tagasi.

Sääl wiis ta ühe toapoisi abiga Julie wõõrastetuppa ning asetas diiwani pääle.

Baron Balbo surus tänutäheks tugewasti krahwi kätt.

Natukese aja pärast tuli Julie meelemärkusele. Silmi lahti lüües, ei saanud ta esimese silmapilguga aru, kus wiibis ning küsis wärisewa häälega:

— Kus röövlid on? Appi!

— Rahusta ennast, kallike! — kõneles baron õrnalt, — sa oled juba päästetud. Krahw Menotti tõi sind kurjategijate käte wahelt ära!

Julie kargas püsti ning ulatas krahwile oma mõlemad käed.

Lorentso tegi nii, nagu ei paneks ta seda liigutust tähelegi. Baronesse pääletükkiwus oli talle wastumeelt ja ta wastas kuiwalt:

— Teie abikaasa teeb asjad suuremaks, kui nad tõepoolest on! Ma ei kiskunud teid röövlite käte wahelt, waid leidsin jõe kaldalt ja tõin siis siia!

Sellejärele jättis ta jumalaga, julgustades, et hädaoht juba möödas on.

Weel mõnedkümned sammud jooksid röövlid teinepool kaldal ja peatasid siis, et puhata.

— Kelle käes on komps, mille sees kallid asjad olid? — küsis Antoonio Porro.

Kaks röövelt astusid välja ning langesid Antoonio ette põlvili.

— Mis? Kus asjad on? — küsis pääälik ähvardavalt.

— Me viskasime nad jõkke! — vastas teine röövel väriseva häälega.

— Kuidas vette? Mispärast? — karjus Antoonio vihaselt.

— Aga Te ise käskisite kompsu vette visata, kui see põgenemist takistab.

— Lontrused! Võllanäod! — sõimas Antoonio metsikult, ma käskisin teid baronessit vette visata, mitte aga kompsu! Temast ei oleks kahju olnud, aga asjade kaotamise pärast peate karistatud saama!

Ta kargas kohmetanud seltsimeeste kallale ja hakkas neid rusikatega peksma ja tuuseldas nii kaua, kuni viha lahkus.

Siis käskis ta kolme röövelt kompsu otsima minna, lootes ehk leiavad selle mõnest madalast kohast ülesse.

— Aga homme öösel kell üks, — lõpetas ta käsuandmist, — ilmute kõik „Öökulli künkale" ja teatate mulle kuidas lood on! Ja nüüd nägemiseni seltsimehed!

Ta hakkas metsa poole minema. Röövlid nägid, kuidas ta lagendiku eskel korraga ära kadus, nagu oleks maa teda neelanud.

Nad ei teadnud oma pääliku peidupaika ega saanud aru, kuhu ta nii silmapilk kaob. Aga keegi ei julgenud seda saladust uurima hakata.

* *
*

Baronesse Julie unustas varsti möödaläinud hirmu ja hädaohu ära, ega mõtelnud sugugi selle pääle, et ta abikaasa oma viimase varanduse oli kaotanud. Tal seisis meeles ainult saladusline viirastus, mida ta öösel krahv Menotti lossis oli näinud.

— Aga surnud ei ärka ju ometi! — mõtles ta, — kuidas võis siis surnud Helene krahvi akna alla ilmuda? Rumalus! Aga kuidas tuleb sarnasel juhtumisel seda imelikku nägemist ära seletada? Tuleb otsusele jõuda, kuidas asi on: kui Helene surnud, siis lamab ta puusärkis, kui ta aga elavalt sai maetud ja ära põgenes, siis on puusärk muidugi tühi! Aga kuidas seda teada saada? Kabel on ju alati lukkus!

Aga kauase mõtlemise järele jõudis Julie otsusele ja ta töötas kogu tegevuse plaani välja.

Õhtul kella kümmne ajal mässis ta ennast musta mantli sisse ja lõi koti pähe, varustas ennast revolvriga ning hiilis siis majast välja. Ta tahtis tingimata näha, kas Helene keha on puusärkis või mitte.

Kui ta krahv Menotti lossi juure jõudis, olid sääl juba kõik tuled kustunud. Kõik magasid. Ta ei läinud otse lossi, vaid valitseja maja juure mille ühest aknast paistis nõrk valgus.

Ettevaatlikult vaatas ta ringi ja jõudis otsusele, et kedagi näha ei ole. Kogemata kombel oli uks lukustamata unustatud ja Julie lipsas tuppa.

Kohe pöördus ta tähelpanemine seinal rippuva valitseja kuue pääle ja ta hakkas hoolikalt selle taskutes sorima.

Juliel õnnestas: pahemast taskust leidis ta kimbu wõtmeid. Nähtawaste ei kannud walitseja neid kaasas, ega pidanud neid nii tähtsaks, et hoolsamine hoida. Julie wõttis wõtmed ja läks majast wälja, lootes, et kimpus ka kabeli wõti on.

Nüüd sammus ta kabeli poole. Kui ta sinna jõudis, käis tal kerge wärin üle keha. Puude lehed kahisesid imelikult ja kaugel karjus öökull. Aga Julie sai enese üle wõimust. Ta wõttis kõik jõu kokku ja pistis wõtme lukuauku.

Raud wäraw kriuksus kuiwalt. Julie süütas kaasawõetud laterna põlema ja astus kabelisse.

Hirm haaras teda nii, et ei julgenud kõrwale waadata.

Ta awas suure waewaga ukse, mis alla surnukeldrisse wiis ja hakkas mööda niisket treppi alla minema, maha surudes hirmu ja ärewust.

Alla jõudes otsisid ta silmad Helene puusärki. Ta leidis selle. Laterna pani teise puusärgi kaane pääle mis Helene puusärgi kõrwal seisis. Esimese puutumise juures tundis ta, et kaant oli liigutatud.

Külm higi tõusis otsa ette, surnu ei olnud puusärkis.

Korraga ta wõpatas: oli mürinat kuulda, kabeli wäraw lõi paukudes kinni ja latern kustus.

Julie wiskas puusärgi kaane kinni. Ta karjatas kirjeldamata hirmus ja tahtis trepist ülesse joosta. Aga midagi takistas teda: kui ta puusärgi kaane kinni oli löönud, jäi mantli saba sinna wahele. Talle tuli ette, nagu oleks kooljad puusärkidest tõusnud ja teda kinni pidanud.

Julie tundis et ta mõistus segaseks läheb.

Ja korraga oli trepi peal kahinat kuulda mis temale ligines.

Ta tahtis appi karjuda, aga waewalt tuli nõrk hääl kuuldawale, kui kellegi suur, külm käsi ta suu sulus.

---

8. Päätükk.

Wanad sõbrad.

Oli ilus suwe päew. Ei olnud liiga palaw ja nõrk männimetsa lõhnaga täidetud tuule õhk kiigutas kõrget rohtu ja küla tee ääres kaswawaid lilli.

Teed mööda sõitis, toreda hobuse seljas, uhke wälimusega noormees.

See oli Kamillo Pekkio, kes baron Balbo lossi sõitis, et sääl wõõrasõe Julie juures oma mõrsja Ceciliega kokku saada. Kamillo ei ruttanud. Ta mõtles oma mõrsja kaasawara pääle ja rehkendas palju jääb sellest üle kui ta oma wõlad on ära maksnud ja mida siis selle rahaga teha.

Cecilie oli rikas mõrsja ja sellepärast Kamillo teda wõttiski.

— Aeg on abiellu astuda! — mõtles ta — ehk muidu siplen igavesti wõlgades! Peab asja nii katsuma korraldada, et wabalt Cecilie kapitaliga talitada wõin, muidu ei ole sellest mingit kasu! Minust, pean tunnistama, ei saa iialgi õiget perekonna meest. See on õnn, et minu kallis abikaasa Nerissa ka, nii teadmata kadus! Kui Cecilie teaks! Aga mis on tal minu minewikuga tegemist ja kust ta ka seda teada saab!

Kamilla mõtted said järsku katkestatud. Hobune kargas kõrwale, Kamillo sirutas pää wälja — ja kanges hirmu pärast.

Tee ääres kaswawa kase tagant kargas kõrge kaswuga mees wälja ja sihtis rewolwriga Kamillo pääle.

— Raha siia, ehk muidu lasen! karjus röövel.

Kamillo nägi kohe ära, et wastu panna wõi ära põgeneda wõimata oli. Kuul oleks teda nii kui nii tabanud ja ta hakkas juba raha kotti otsima, kui korraga wõõras mees naerma pahwatas.

Ehk küll Kamillo petliku tundega röövli ootamata rõõmu seletada ei oskanud, sellegipärast tahtis ta silmapilku kasutada ja minema kihutada. Aga röövel haaras waljastest kinni ning kõneles: — Kuhu sa ruttad wana sõber! Kas sa ei tahaks oma wana pudelisõsimehe kätt suruda!

— Kelm! — sähwas Kamillo kahwatades.

— Kas sa minu oled juba ära unustanud? — naeris röövel. — Alles aasta eest olime koos. Kas sa ei mäleta kuidas me seltsis toas nr. 15 elasime!

Kamillo silmad läksid pungi, näost peegeldas kirjeldamata hirm.

— Pean sulle meele tuletama! Ma olen ju sinu wana sõber Antoonio Porro, aga sind hüüti selaj „uma baroniks"! Pean tunnistama, et sa uhke wälja näed! Nähtawaste on sul widanud, sest sa oskad ju silmapilke ära kasutada!

— Oled sa arust ära Antoonio! — ütles Kamillo wiimati, — kui mind sinuga nähtakse, siis olen kadunud!

— Ah nii? Mis lind sa siis õige oled ja missugune seisukoht on sul nõndanimetatud seltskonnas? Nähtawaste oled sa ikka osganud, nagu riiete ja ehete järele näha!

Kamillo tarwitas kawalust, et Antooniot rahustada.

— Ma kingiks hää meelega selle sõrmuse sulle mälestuseks, kui see mitte minu kihla sõrmus ei oleks!

— Kihluseb? Kuidas! — küsis Antoonio Porro, — siis sa oled ikka Nerissaga hakkama saanud? Kas sa wahest ei ole kuulnud mis tema üle rääzitakse;

Ta olla ühes sinu lapsega ennast ära uputanud!

— Kuidas? Uputanud? — karjus Kamillo hirmunult, — kus? Millal?

— Oled sa aga mees, et ei tea. Räägitakse, et pärast seda, kui sina ta maha oled jätnud; olewat ta kaua puuduses waewlenud, wiimaks ei ole enam suutnud ja uputanud ennast ühes lapsega ära.

— Ma ei tea midagi sellest! — kähwatas Kamillo, — ja mis on mul sellega asja! Tema on kadunud ja mina wõtan nüüd rikka naise!

— Palju kaasawara saad?

— Umbes poolmiljoni!

Ei ole just kõige halwem? Waata! oleks see raha sul siis olnud kui mängisime! Siis oleks wõinud alles kaotada, sa olid ju selle pääle meister!

— Mis tarwis tuletad sa wanu asju meele! — kõneles Kamillo ärritatult, — mis olnud, see läinud! Aga nüüd lase mind, ma pean mõrsja juure sõitma!

— Ma lasen sind ainult sel tingimisel, kui....

— Noh, mis! Tee ruttem!

— Kui sa „ilma baroni" mind oma pulma kutsud.

Kamillo'le tuli see ootamata ja ta ei oskanud esiteks midagi wastata. Korraga tuli kaugel sõiduriist nähtawale ja Kamillo kes teadis, et mõrsja talle wastu pidi sõitma, otsustas ükskõik mis hinna eest minema pääseda.

— Ükskõik, ma kutsun, aga nüüd lase minna! — karjus ta ägedalt.

— Kurat wõtku sind! — hirwitas Antoonio Porro, hobust lahti laskes, — sõida ja waata, et sa oma lubamist ei unusta! Ära karda, ma sulle häbi ei tee, ilmun aumehena nagu teisedki!

Et pääletükkiwast jutuajajast lahti pääseda, kihutas Kamillo kiiresti oma mõrsjale wastu ja Antoonio Porro kadus kuri naeratus huultel, lähemasse põõsastikku.

9. päätükk.

Ilmsi unenägu.

Krahw Lorentso Menotti istus oma poja hälli juures. Hoidja Kristiine magas kõrwal toas ja krahw walwas üksi oma ainukest

Kella üheteistkümne ajal pidi Kristiine asemele tulema. Aga nähtawasti oli ta magama jäänud, et õigeks ajaks ei ilmunud. Krahwile hakkas aga ka uni pääle tikkuma.

Kella kawakindel tiksumine ja lapse ühetasane hingamine mõjus suigutawalt. Krahwi silmad wajusid kinni ja ta uinus.

Lorentso nägi imelist und; taewas nagu oleks lahti läinud ja inglid walgete tiibadega lasksid end wäikese Giowanni tuppa.

Ja waata, jumalikkude seast astub wälja Helene kuju. Ta on üleni walges riides ja kullased juuksed laenetawad ta õlgu mööda alla kui woogaw meri.

Ta waatab armsalt naeratades krahwi otsa ja ligineb hällile. Ta wõtab wäikese Giowanni oma käte pääle ja suudleb teda...

Korraga langeb tuppa must wari... Uks awaneb ja ilmub kohutaw, kuri, tume olewus.

Ta kargab Helene kallale, haarab tema ja lapse ning kaob.
Siis karjatab Lorentso, ärkab ja döörub ehmatanult silmi.
Hirmust pärani silmadega waatab ta hällisse.
Häll oli tühi — laps oli kadunud!

10. päätükk.

Lepinglased.

Julie pidi minestusesse langema, kui ta oma suu juures külma ja niisket kätt tundis.

Esimesel silmapilgul kiwines ta hirmu pärast, aga siis haaras kinni wöörast käest, et seda eemale tõugata.

Tuluke lõi põlema ja Julie nägi, et tema ees seisis Antoonio Porro.

— Waikige, baronesse! Ehk muidu olete kadunud! — müristas Antoonio ja laskis oma käe langeda.

— Sina Porro! — sosistas baronesse kirjeldamata hirmuga.

— Täiesti õigus, baronesse! — kõneles Antoonio muheledes, — ja ma olen wäga rõõmus ilusat Julie Balbot nähes! Aga mis Teie siin teete baronesse? Ma usun, — jatkas ta ähwardawalt, — et teie krahwinna Helene siit põgenema aitasite! Kui nii peaks olema, siis olgu kurat ise teie pääle armuline!

Ta haaras toorelt naisterahwa käest kinni, nii et see walu pärast karjatas ja põlwili kukkus.

— Kinnitan, — kõneles ta katkenult, — et seda ei tea kuidas krahwinna Helene siit ära põgenes! Usu mind Antoonio! Ma ei teadnud, et ta siin oli!

— Aga mida te siit siis otsite? Noh, see on sellegipärast arusaadaw Ma olen kindel, et teie teda põgenemise juures aitasite ja selle eest oskan ma ka Teiega ümber käia!

Ta wõttis pussi ja ähwardas sellega Juliet!

Kuid see haaras tema käest kinni ja karjus suure hirmuga:

— Ma kinnitan sulle weel kord, Antoonio, et ma selleks Helenet liiga wihkan, et teda siit põgenema aidata! Otsusta ise: tema wõttis minult peigmehe! Ja nüüd kus ma walmis oleks teda oma kätega ärakägistama, nüüd arwad sa, et mina tema siit wälja aitanud olen!

— Aga kust said sa teada, et Helene elawalt maetud on?

— Öösel pääle matuseid, — wastas Julie, — olin ma krahw Lorentso juures! Ma jooksin oma mehe juurest ära! Parajasti kui ma krahwile oma saatuse üle kaebasin, nägin korraga, et surnud Helene aknast sisse

waatas. Lorentso ei saanud asjast aru, ega annud sellele witrastusele mingisugust iseäralist tähendust. Kui ma kodu läksin, näg'n parkis puude wahel walget kuju wilsatawat. Et oma arwamist kindlustada, tulin ma siia ja tahtsin ise järele waadata, kuidas asi tõepoolest on. Antoonio, sa wõid mind uskuda, ma kõnelen täiesti tõtt! Halasta mu pääle!

Antoonio uskus Juliet niisama palju, kui oli tema hääles wiha Helene nime nimetamise juures.

— Tõuske ülesse baronesse, — kõneles ta, — ma ei puutu teisse. Aga ainult sel tingimisel, kui kõik täidate mida käsen, päälegi kui ma midagi wõimatut ei käse! Mulle näib nagu oleks meil kogemata kombel üks ja seesama siht. Ütelge, kas Teie tahate krahw Lorentsot omale?

Pääle lühikest kahtlemist wastas Julie:

— Ja, ma ei salga seda! Krahw Menotti peab minu omaks saama!

— Aga Teie ei ole ju waba!

— Tühine asi! Baron Balbo on wana ja wõib warsti surra!

— Olgu nii! — kõneles Antoonio, aga mulle näib, et krahw Lorentso enam teist korda abiellu ei taha astuda! Kuid mulle on tähtis see, et Teie krahw Menotti abikaasaks tahate saada, sest just ses suhtes on meil ühised huwid! Kui krahw teiega abiellu astub, siis ei ole Helenel enam mingisugust lootust teda tagasi saada ja seda just mina tahan!

Julie sai oma seltsilise mõtetest ja eesmärkidest wäga hästi aru. Ta arwas ette, et krahwi teine abielu Antooniale wõimaluse annab Helene üle walitseda.

— Kas Teie teate, kus krahwinna Helene peidus on? — küsis Antoonio.

— Ei, — wastas baronesse, — ei tea arwata!

Ta sosistas Antooniole midagi kõrwa sisse nagu kartes, et seda surnud puusärkides kuuleksid.

— Kuradi pihta, baronesse, — hirwitas Antoonio, — see on tubli! Teil on tõesti õigus! Kuidas ma seda ise ometi ülesse ei arwanud? Nagu näha, wõime meie sõpradeks hakata! Rahustage ennast, homme tahan ma Helene kinni püüda, et ta teid enam ei segaks! Ta kaob elawate silmist.

— Kuidas? sa tahad teda surmata?

Antoonio ei wastanud selle pääle midagi waid küsis omakorda:

— Aga kuidas jääb siis lapsega? Ta ei sega teid ja teie jääte temale wõõrasemaks?

— Oleks parem, — wastas ta, — kui Teie lapse esiteks kõrwale toimetaksite! Siis läheb Helene sinna kuhu te iganes soowite!

— Teie olete wäga leidlik baronesse! — naeris Antoonio ja patsutas sõbralikult Juliale õla pääle, nii et see küüru wajus, — kurat ise on meid kokku juhatanud! Ilmaski ei tahtnud uskuda, et naisterahwas sarnaste alatuste pääle walmis on! Noh, aga nüüd lähme ülesse! Tee pääl kõnelen ma weel oma plaanidest!

Parkis enne lahkumist rääkisid nad kokku.

— Millal mõtled sa last kõrwale toimetada? — küsis Julie.

— Umbes kolme päewa pärast, — wastas Antoonio lühikese mõtlemise järele, — aga kus ja millal saame me jälle kokku!

— Minu mehe lossi õhtupoolses küljes wõime rahulikult trehwata! waatas baronesse, — sest see lossi tiiw on tühi ja mahajäätud. Wanajuit kõneleb, et sääl kurjad waimud ümbes hulkuda. Ja siis kui sa minuga kokku tahad saada: tule lõika suure pärna koore sisse ristikene, mis minule märguandmiseks olgu!

Selle pääle surusid nad üksteise kätt ja lahkusid Julie ühte, Antoonio teise külge.

Nad mõlemad ei märganud, kui keegi, pääle nende jumalaga jätmist, pää ligidal kaswawast põõsast wälja sirutas.

Wõeras naeratas ja kõneles oma ette.

— Nüüd siis ilus Julie, tean ma sinu saladust! See on minul wäga kasulik! Rutata ei ole waja, sest kuhu ta ikkagi pääseb, aga siiski mina järgnen talle!

Ja wõõras hakkas baronessile järele hiilima. Kui baronesse teadnud oleks, missugune kardetaw waenlane teda walwab, ei oleks ta mitte nii wõidurõõmus olnud ja uni ei oleks talle nii kergesti pääle tulnud. Aga ta oli tõesti rahulik ja uhke oma pääle.

Saatuse õnneliku käigu üle rõõmustades ei märganud Julie, et ta sellega omale auku kaewab.

* * *

Krahw Lorentso Menotti ei uskunud omi silmi. Ta pööras kogu hälli pahempidi — last ei olnud! Hirmu ja mure pärast unustades koputas ta Kristiine toa ukse pääl ja küsis:

— Kas sa ei wõtnud selle aja sees kui ma magasin, wäikest Giowannit ära? Lapse hoidja waatas arusaamatult krahwi otsa. — Ei ole! Ja kuidas siis... Aga Lorentso ei kuulnud enam teda, ta jooksis toast wälja, trepist alla.

Wiimase tuhwi pääl nägi ta suure tüki walget siidi riiet, mis nähtawaste naisterahwa riiete küljest oli rebitud.

Lorentso tõstis selle ülesse ja kahwatas kui lina.

— Mis see tähendab, hoigas ta — see on ju tükk Helene riietest milledes ta maetud sai!

Tundes ennast hulluks minemas, ajas ta koja teenerkonna ülesse.

Warsti läksid teenrid, tule londid käes parki kadunud last taga otsima.

Aga kõik otsimised olid asjatad wäikene Giowanni kadus jäljetult . .

Kehaliselt ja hingeliselt wäsinud, pööras Lorentso tagasi ja langes haiglaselt hoigades laua ääre leentooli, mille pääl lamas leitud siidiriide tükk.

Armuline Jumal — sosistas ta nõrgalt, — walgusta ja õpeta! Kas siis Helene ärkas ülesse ja tuli sellejaoks minu juure, et last röömida? Aga kui tema siin ei olnud, kust sai siis see siidiriiede tükk siia?

Mitmesugused mõtted keerlesid Lorentso pääs ja ta ei teadnud dieti midagi, kuidas olla, mida mõtelda, mida teha. Üleelatud hirm ja ärritused oli nii temasse mõjunud, et ta langes minestuse sarnasesse olekusse, milles ta tükk aega wiibis.

Ta ärkas siis kui wana kammerteener tuppa tuli ja kandiku päält ühe ümbriku ulatas.

— Teener ootab wastust! Ta ütleb, et see pulmakutse olla!

Lorentso nägi, et ümbrik baron Balbo peisatit kandis.

— Pulma kutse! — kõneles ta, — ütle, et ma tulla ei saa! Mul ei ole aega!

Laua pääle waadates küsis ta:

— Sina wõtsid selle walge siidi tüki ära, mis siin laua pääl lamas?

— Ei ole wõtnud, Teie hiilgus! — wastas kammerteener, — ma ei ole midagi näinud!

Lorentso juuksed tõusid püsti.

— Mis see siis on! — hoigas ta, — ma lähen pääst hulluks! Siin ei ole ju kedagi pääle minu olnud! Kes wõttis siis siiditüki ära!

Ta otsis ise terwe toa läbi aga ei leidnud seda mida ta otsis.

* * *

Krahw Lorentso ajas kõik politsei ja terwe oma küla jalule. Kaks päewa otsiti hoolsasti aga ei leitud wähemat jälgegi:

Teisel päewal, õhtu eeli otsimistelt kodu tulles, leidis ta kabinetist laua päält wäikese paki, mis kandis kronu pitsatisi.

Lorentso tegi paki lahti ja leidis säält raamatu mille wahel kiri oli. Arusaamatalt awas ta ümbriku, aga kui ta waewalt paar rida sai lugenud, wajus ta hoigades leentooli.

Kiri oli tema wõõrasõe Nerissa käest. Ta teatas, et kirjutab Lorentsole oma surmaeelsel tunnil, sest omast mehest, Kamillo Pekkiost mahajäetud, ei jää talle muud üle kui eseennast surmata.

— Kamillo Pekkio? — karjatas krahw korraga, see on ju Cecilie peigmees, kelle pulma mind kutsuti! Noh, oota sa kõlwatu! Ma panen sind weel südamast kahjatsema, et sa Nerissa maha jätsid! Ma häwitan sinu ilusad plaanid, su pulmapäewal! Millal on nende pulm?

Ta otsis ruttu kutse ülesse ja nägi, et pulm selsamal päewal pidi olema. Ta otsustas kohe baron Balbo lossi sõita.

Ta wõttis walusa ratsapiitsa, pani hingama läinud Nerissa kirja tasku, käskis hobuse sadulasse panna ja kihutas siis minema.

Ta jõudis lossi, kui suurem jagu wõõraid juba ära olid sõitnud ning noorpaar end korraldas pulmareisile minema.

Krahw Lorentso tormas kiiresti trepist ülesse ja otsis tuba kus noorpaar pidi elama.

Ta kiskus ukse lahti ja jäi, kiri ühes ja ratsapiits teises käes, läwe pääle seisma.

— Teie hiilgus! Mis see tähendab? — karjus Kamillo Pekkio arusaamatalt, — külalised on ju kõik minema sõitnud ning Teie ilmute nii hilja siia, kus ma oma naisega wiibin!

— Ma tulin siia, — wastas krahw Lorentso hirmsasti ärritatult, — et Teie mulle aru annaksite, Kamillo Pekkio! Teie häwitasite minu wõõrasõe Nerissa ja mina tulin Teid selle eest karistama! Lugege! — pööras ta Cicilie poole, — ja Teie näete kellega Te abiellu olete astunud!

Kamillo tahtis kirja ära kiskuda, aga krahw haaras ta käest nagu raudsete tangidega kinni.

— See on wägiwald! — kisistas Kamillo, — ma kutsun teenrid!

— Kutsuge! Ma ütlen neile, et Te kelm olete!

Selle aja sees oli Cecilie kirja jõudnud läbi lugeda. Hirmust kahwatanud, pööras ta Kamillo poole.

— Ütle! — kisendas ta, — mis wõid sa selle süüdistuse pääle wastata?

— Ma ei tea midagi, — kähistas Kamillo, — mina ei ole millegis süüdlane!

— Kõlwatu! — müristas krahw Lorentso hirmsalt, — sa ajad seda tagasi, et Nerissaga laulatud olid? Sa ajad seda tagasi, et teda ühes lapsega maha jätsid?

— Teie wõõrasõde riputas ennast ise minu kaela! — wastas Kamillo, — aga ta ei olnud minu naine! Meie ei olnud laulatatud!

Sel silmapilgul tõusis ratsapiits Lorentso käes ja wirutas kaks korda Kamillole wastu nägu.

— Säh sina kelm! — karjus Lorentso hullumeelses wihas, — korraliku inimese oleks ma kahewõitlusele kutsunud aga sinusugusele aitab ratsapiits küllalt! Tunnista, et sa Nerissaga laulatatud olid!

Kamillo kiristas jõuetus wihas hambaid. Aga ta nägi, et krahw teda teist korda ähwardas lüüa, ning ta otsustas alla anda ja sisistas läbi hammaste:

— Ja, meie olime laulatatud!

Krahw Lorentso laskis käe ratsapiitsaga langeda ja pööras järgmiste sõnadega Cecilie poole:

— Käskjanna, Teie näete kellega Teil tegemist on! Tema oma tunnistus ja kirja sisu wõiwad seda tõendada!

— Krahw Lorentso Menotti! — kähistas Kamillo ääretus wihas, Teie wastutate oma tegude eest! Teie kaheisete oma tänast teguwiisi!

— Minule on tähtsusetad, alatu kurjategija ähwardused! — wastas Lorentso uhkelt ja sammus rahulikult toast wälja.

---

11. päätükk.

Mõistatusline laskmine.

Mõni päew hiljem, jalutas krahw Lorentso Menotti, ilusat päewa kasutades, oma suures pargis. Ta oli sügawatesse mõttetesse wajunud, wiimaste päewade sees olnud juhtumiste üle ja ta ei pannud sugugi tähele, mis ümbruses sündis.

Korraga oli kuulda kellegi samme. Ta tõstis silmad ülesse ja nägi enese ees oma paremat sõpra würst Robert de Kollenjot seisma. Würst ulatas Lorentsole oma mõlemad käed.

— Lorentso! — Mis Teil on? — hüüdis ta, — Teid ei ole kusagil näha, elate päris üksilase elu! Õigus, Teid on küll raske saatuselöök tabanud, aga Teie peaksite rohkem oma terwise eest hoolt kandma! Natukene lõbusamalt, sõber!

— Robert, kas Teie arwate, — wastas Lorentso kurwalt, — et ma praegu rõõmus suudan olla? Ei tõeste, ma ei saa seda!

— Ma näen ainult, et Te enam endine ei ole, olete lahjaks ja kõhetuks jäänud! Nii ei wõi ometi! Warsti, mõne päewa pärast panen ma suure jahipidu toime, ja Teie peate sellest tingimata osawõtma! See wiib Teid ehk natukenegi teiste mõtete peale!

Lorentso tõrkus kaua wastu, aga warsti sai ta lõppude lõpuks ometi nõusse.

* * *

Baron Balbo istus oma kabinettis suure leentooli pääl. Ta harutas musti mõtteid oma naise ja rahalise seisukorra üle.

Kabineti uks läks lahti ja läwe pääle ilmus Julie, heledas suweülikonnas.

Baron ruttas talle wastu ja pakkus lentooli pääle istet.

Julie ulatas kirja.

— Siin on kiri sulle! Ma juba arwan ette, mis selles seisab.

Baron wõttis kirja, awas ümbriku ja ütles:

— Würst de Kollenjo kutsub meid suurest jahipidust osa wõtma.

— No, ja siis? — küsis Julie wärisewa häälega.

— Iseenesest mõista, et me kutse tagasi peame lükkama — wastas baron.

— Ja mis tarwis see? Ma ütlen sulle, et mina tahan sellele jahipidule minna, kas kuuled? Sinu poolt on see kõlwatus, mind siin lossis kinni hoida, siis kui mina elu tahan maitseda! Ma olen noor ja ilus, ning ma ei taha siin müüride taga mitte enneaegu närtsida! Ei maksa siin midagi pääd raputada, mina tahan nendest lõbustustest osa wõtta! Ma ei ole mitte selle jaoks loodud, ei igawust tunda ja muretseda!

Baron jalutas paar korda üle toa ja ütles wiimaks:

— Julie, sa tead wäga hästi, et ma sulle mingisugust lõbustust ei keela, kui see minu wõimuses seisab! Aga sa tead ka seda, et minu rahaline

seisukord ei luba suuri wäljaminekuid ning selleks piduks läheb kallid riideid ja palju muud waja!

— Tingimata! Ja ma ei taha ka teistest halwemini riides olla! Õnneks tean ma eelolewast jahipidust juba ennem ja olen juba riided ning muud walmis teha lasknud. Selle eest ei pruugi sul muretseda!

— Aga Julie, luba ometi! Kuidas wõisid sa riided walmis lasta teha, kui minu rahaasjade seisukorda teadsid?

— Ma kordan sulle weel, et tahan elu maitseda ja lõbutseda!

— Aga ma kinnitan sulle, et mul midagi ei ole, millega neid asju wälja maksta!

— Kuidas midagi? — kõneles Julie ükskõikselt, sa wõid tamme metsa ära müüa!

— Tamme metsa? — ehmatas baron, — ei Julie, seda ma ei tee! See mets on meie pargi ainuke ehe!

— Ma arwasin ette, et sa sellega nõus ei ole ja wõtsin sellepärast parajal ajal teised abinõud tarwitusele! Tea siis, et tamme mets on juba müüdud!

Baron kahwatas ära.

— See ei wõi olla! — kõneles ta.

— Mina ise korraldasin müüki! — wastas ta, — homme toob ostja raha!

— Mina ei luba seda! — pahandas baron, — sinul ei ole mingisugust õigust minu warandust müüa! Ma teatan sellest ja ostuleping tunnistakse tühjaks!

— Tõesti? — kõneles Julie naerdes, — ole hää! Mine ja teata sellest, et ma sinu allkirja järele tegin! Teota teiste ees mind ja ennast, kui sul mitte oma nimest kahju ei ole!

Wastust ootamata, pööras Julie ruttu ümber ja läks toast wälja.

Ta teadis wäga hästi, et baron Balbo kõik walmis on ohwerdama oma nime au kaitseks.

* * *

Esimene lõbustuste päew oli möödas. Järgmisel hommikul kogusid kõik kutsutud külalised würsti terrasse ette ühes omi hobustega.

Kõlas märguandja wile, kõik kargasid hobuste selga ja paljuliikmeline salk kihutas mööda lagendikku metsa poole.

Metsa ääres, tulid jahilised hobuste seljast maha, et sääl hommikust süüa.

Wärskes õhus oli walmistatud suurepäraline hommikueine ja kõik ruttasid seda maitsma.

Pärast seda, määrati seisupaigad kindlaks ja jahilised läksid oma kohtadele.

Julie jäi suure tamme warju, kuna teinepool baron Balbo aset wõttis. Natuke kaugemal seisis krahw Lorentso Menotti; weel edasi istus puu all Kamillo Pekkio, keda Lorentso suure puu warjus näha ei wõinud.

Würst ise seisis hulk maad eemal nimetatud isikutest.

Ta seisis tükk aega liikumatalt, oodates põdra ilmumist.

Korraga wõpatas.

Umbes kakssada sammu eemal, kõlas pauk ja selle järele kellegi hädakisa. Warsti oli kuulda teiste hädahüüded.

— Mis see on? — ehmatas würst, — esiteks meesterahwa hääl ja siis naisterahwa hädakisa!

Ta kihutas sinna, kust hüüded kostsid.

Kui ta baron Balbo seisukohta jõudis, laotas tema silmade ees end hirmus pilt laiali.

Tamme all maas lamas baron Balbo. Weri nirises haawast, mis rinnus oli. Tema püss lamas natuke maad eemal ja selle kõrwal põlwitas Julie, waljult appi hüüdes ja meeleäraheitmises omi käsi murdes.

Ühes würstiga jõudsid sündmuse paika ka krahw Lorentso, Kamillo Pekkio ja mõned teised wõõrad.

— Mis siin on juhtunud, baronesse, — hüüdis würst.

— Ma ei tea midagi! — kisendas Julie, — kutsuge arst, Jumala pärast, kutsuge rutem arst!

Selle aja sees kui würst ühe jahilistest lossi arsti järele saatis, katsus Julie werejooksu suluda, mis ojana baroni haawast woolas. Keegi juuretulnud külalistest aitas krahw Lorentsole baronit pehme sambla aseme pääle tõsta ja teda paremini seada. Kõik wiskasid oma püssid käest ja üldises segaduses ei pannud keegi tähele, et Kamillo Pekkio nende kallal midagi toimetama hakkas.

Würst andis oma pudelist baronile juua ja niisutas tema meelekohti.

Baron Balbo tegi silmad lahti ja waatas surmani hirmunud pilguga oma kõrwal põlwitawa Julie otsa.

— Ma suren! — sosistas ta waewalt kuuldawalt, — mind lasti!

— Kes? — küsis würst, — ütelge kohe! Kes laskis teie pääle?

Baron Balbo ei wastanud kohe. Ta waatas oma naise otsa ja sosistas siis, raskesti ohates:

— Julie!

Keegi ei saanud aru, mis ta sellega ütelda tahtis. Aga Julie kummardas ruttu tema üle ja pani oma kõrwa tema suu juure. Baron sosistas talle midagi, mida keegi ei kuulnud.

Julie katsus püsti tõusta, ta oli kahwatanud nagu surnu ja tema silmad kiirgasid iseäralikult. Ta wankus paar sammu edasi, langes uuesti põlwili ja kaotas siis meelemärkuse.

Würst kummardas weel kord surija üle ja kõneles:

— Ma palun Teid, nimetage kurjategija! Kes laskis Teie pääle?

Baron Balbo ajas weel kord silmad lahti, ohkas raskesti ning katsus midagi kõneleda. Aga suust purtskas tal weri wälja, korisemine ja teda ei olnud enam.

Sinnajõudnud arstile ei jäänud muud üle kui ainult surma tõendada.

Ta järeldas, et surma põhjuseks oli olnud kuul mis ligida maa tagant lastud. Sai korraldus tehtud, et keegi murule mahawisatud püssa ei puutuks.

Julie meelemärkusele tulles, toetas ennast puu najale. Ta näis õige ärritatud olema.

Krahw Lorentso tuli tema juure.

— Rahustage ennast! — pööras ta Julie poole, — ja lubage end kodu saata!

— O Jumal, Jumal! — hoigas ta, — on see siis tõsi, et minu mees surnud on! lähme siit ruttu minema!

— Ma tunnen Teile kaasa, baronesse! — wastas Lorentso, — aga uskuge mind, tapja saab ülesleitud ja kuhugile ei saa ta enam põgeneda!

— Kui ta süü saab kindlaks tehtud, siis karistakse teda?

— Iseenesest mõista! — wastas Lorentso, imestades sarnase küsimuse üle.

Julie wärises kõigest kehast ja oli karta et ta jälle minestusesse langeb. Aga ta sai enese üle wõitu ning sammus ühes krahwiga tõlla juure kus würst neid ootas.

Kamillo Pekkio sõitis linna politseid tooma.

Kohtu uurija jõudis selsamal päewal sinna ja hakkas jahist osawõtjaid üksikult läbi küsima.

Kuul oli tapetu kehast wälja wõetud. Ta ei sündinud kaliibri järele baroni püssi, aga läks wägä hästi baronesse Julie ja krahw Lorentso Menotti püssidesse.

Lorentso ja Julie kutsuti ühte tuppa aru andma.

Esiteks kõneles Julie. Ta teatas, et oli istunud puu all selg baroni poole ja waadanud alles siis sinna, kui pauku ja hädakisa kuulnud.

— Kas Teie wõite seda wandega tõendada? — küsis uurija!

— Ma ei waleta kunagi! — wastas ta uhkelt, — ja sellepärast wõin ka wanduda!

Wandumise ajal oli Julie surmani kahwatanud ja silmades oli iseäralik läige.

Pärast seda pani kohtuuurija talle ette, teise tuppa minna.

Siis kutsuti sinna krahw Lorentso Menotti.

— Teie hiilgus! — pööras kohtu uurija tema poole — kas Teie tunnistate, et see Teie püss on ja jahi aegas Teie käes oli?

— Tunnistan! — wastas Lorentso rahulikult.

— Kas Teie laskite mõne laengu jahi aegas wälja?

— Mitte ühte! Juba sellepärast, et jaht alguses kohe selle hirmsa sündmuse läbi sai katkestatud!

— Niisugusel juhtumisel, Teie hiilgus, — teatas kohtuuurija, — pean ma Teid aresteerima baron Balbo tapmise pärast!

Lorentso oli esiteks nii ehmatanud, et sõnagi suust wälja ei saanud.

— Kuidas? — hüüdis ta, — mind aresteerida? Teie teotate mind

Sel silmapilgul pahwatas uks lahti ja läwe pääle ilmus Julie.

— Kinnitan Teile! — kisendas ta, — krahw ei ole millegiski süüdlane! Tema ei tapnud baronit!

Kohtuuurija waatas imestanult baronesse otsa, aga ei wastanud talle midagi waid pööras Lorenteo poole järgmise küsimusega;

— Millega seletate Teie seda, et üks laeng Teie püssis puudub, ja et kuul mis sünnib Teie püssi, leiti tapetu rinnust?

— Herra kohtuuurija! — kõneles Lorentso ärritusest kähisewa häälega, ma olen nii imestanud Teie süüdistuse üle, et praegu midagi ettekujutada ei oska ja ei saa ka midagi seletada! Aga seda ma ütlen, ma ei ole süüdlane! Pääle selle wõib minu kõrwalseisew naaber, Kamillo Pekkio tunnistada, et ma kordagi ei lasknud!

— Kutsuge signor Pekkio siia! pööras kohtuuurija ühe politseiniku poole.

Ta küsis sissetulijalt.

— Teie seisukoht oli krahw Menotti kõrwal?

— Täiesti õigus! — wastas Kamillo.

— Nägite Teie et krahw laskis?

— Nägin ja kuulsin!

Jutustage, kuidas see oli!

— Krahw Menotti mind oma seisukohalt ei näinud—algas Kamillo — mina teda aga wäga hästi. Kogemata waatasin ma tema poole ja olin imestanud tema näoilme üle. Ta oli kahwatu ja nähtawasti ärritatud: ta sihtis ja korraga . . .

Lorentso ei kannatanud enam ja kisendas.

— Kelm! Sa waletad! Sa maksad selle eest kätte, et ma sind piitsaga löin.

— Krahw Menotti! — hoiatas kohtuuurija teda waljult, — ma palun Teid rahulik olla; muidu pean ma Teie juures mittesoowitawad abinõud tarwitusele wõtma! Aga Teid herra Pekkio, palun jatkata!

— Nii siis! — kõneles Kamillo, — nägin ma wäga hästi kuidas kuidas krahw sihtis. Kuid ennem kui ma õnnetust sain ära hoida, kõlas pauk, oli kuulda hädakisa ning baron Balbo kukkus läbilastult maha. See on kõik mis ma tean!

— Kas Teie wõite enese tunnistust wandega tõendada?

— Wõin igal ajal!

Lorentso oli suuresti imestanud oma waenlase waletunnistuse üle. Aga ta kogus ennast ja sõnas rahulikult:

— Herra kohtuuurija, Teie wõite nii talitada nagu ise soowite! Aga ma kordan Teile, et see inimene waletab! Otsust tema üle wõib tema minewiku järele teha! Minu eest wõib wälja astuda terwe Itaalia aristokraatia. Ta wõib kindlaste tõendada, et ükski Menottide suguwõsast ei ole walmis alatu kuritöö pääle!

— Teie hiilgus! — teatas uurija, — ma palun Teid minule järgneda ehk muidu pean laskma arresteerida!

— Ma palun ennem luba, paar sõna würst Kollenjoga rääkida!

Kui würst sinna ilmus ja loost teada sai, pööras ta järgmiste sõnadega kohtuurija poole:

— Ma wõin krahwi eest kogu oma waranduse ja seisusega wastutada, sest ma olen kindel, et ta tapmises niisama wähe süüdlane on kui mina! Uskuge, herra kohtuurija, see on eksitus, mis selgub kõige lähemas tulewikus!

— Kahetsen wäga, wastas kohtuurija — signor Pektio tunnistused on nii otsekohesed, et ma sunnitud olen lahti ütlema pikemast uurimisest. Lorentso palus würsti, tema waranduse walitsejaks hakkata ja see lubas kõik tema tahtmised täita, et tapmisest osawõtmatust tõendada.

---

12. päätükk.

Koopas.

Kui Helene kuulis, et uks, mis ruumist, kus ta wiibis wälja wiis, kinni oli pandud, langes ta niiskele põrandale põlwili ja ohkas walusalt. Kas tõesti pidi ta koolema, siin niiskes keldris? Ei ta ei suutnud seda kuidagi uskuda!

Esimesest hirmust toibudes, hakkas ta ümbrust hoolega tähel panema. Suurest nõrkusest hoolimata, leidis Helene kättega ümber kobades kiwist, niiske seina. Kaua hoidis ta müürist kinni ja pidas nõu. kuidas pääseteed leida.

Korraga märkas ta tumedat walgust. Lähemalt waadates nägi Helene raudtrellidega kindlustatud akent.

Ta lähenes kiirelt aknale ja nägi, suureks rõõmuks, et ta pargi pool küljes wiibis ja et awausest sissetungiw walgus, uue päewa algust kuulutas.

Leiduse waimustuses algas Helene trellide kallal tööd. Kohe märkas ta enda ülejõudu ja umbes pooletunnilise töö järele, oli neli neli raudwarrast aknalt kõrwaldud, mis wõimaldas wäljapääsemist.

Helene ei wiiwitanud enam ning natukese aja pärast leidis ta end pargist. Ahnelt hingas ta wärsket õhku ja tänas Jumalat pääsemise eest.

Järsku tundis Helene pää pööritust ja tugewat nõrkust: läbielatud juhtumised, äkiline õhu muutus mõjusid ta organismi pääle nii tugewalt, et ta raskelt minestusesse langes.

Kui ta ärkas, oli õhtu käes ja pimedusega lähenes kohutaw öö.

Pikkamisi tõusis õnnetu püsti ja ei mõistnud omale selgitada, kus ta praegu wiibis. Helene nägi pää kohal sinetawat tuhande tähtedega kaunistatud, taewast ja ta tundis end wabana.

Ta hakkas kiirelt oma mehe lossi poole sammuma ja teel kirjeldas ta õnnelikku jällenägemist mehe ning lapsega ja kiirustas sammusid. Wiimaks jõudis Helene ometi lossini ja astus mööda treppi ülesse. Sääl silmas ta ühest aknast walgust ning uudishimukalt ligines ta nimetatud aknale.

Aknast sisse waadates jõudis ta waewalt karjatust tagasi hoida. Toas seisis Lorentso, õrnalt Juliet kaelustades, kuna barouesse tugitoolil istudes, Lorentsot oma poole püüdis tõmmata. Hirmunult taganes Helene aknast

eemale ja ei suutnud kuidagi omi silmi uskuda. Südame põhjani wihatud Lorentsole ei tahtnud ta ennast milgil tingimisel näidata ja Helene püüdis Lorentsot nii ruttu kui wõimalik unustada.

Kuhu minna? Kust leida wagusat pelgupaika? Kedagi pole, pääle õndsa isa wenna. Wanake, kes ilmas palju wiletsusi oli näinud, tahtis wabaneda teistest ja asus suure metsa keskele elama.

Helene otsustas tema poole pöörata, sest ta tundis wanakest ja uskus, et ettepanek wastuwõtmist leiab.

Juba järgmisel hommikul näeme Helenet onu Grigori majakese juures, kes teda ise wastu wõtma tuli.

— See olen mina, sinu sugulane Helene! — ütles ta wanakesele: — Palun sind mulle paariks päewaks korterit ja ülespidamist anda.

— Sina, Helene? wastas wanake imestanult: — Kas ei saanud sa krahwinnaks?

— Kuidas sattusid sa siia ja millal? Hää küll, astu sisse, küll pärast jutustad!

Helene läks madalasse kambrisse ja istus wäsinult toolile. Onu tõi lauale leiba, wõid j. m. toidukraami ning Helene asus ruttu nälginud keha kinnitama. Pärast sööki jutustas ta wiimastel päewadel juhtunud sündmusest oma lugupeetud wanakesele.

Mõne päewase kosumise järele tundis Helene end jälle harilikuna ja otsustas oma last Lorentso käest salaja ära tuua. Mitmekordsed onu hoiatused ei kohutanud teda wäikest Giowannit päästmast.

Ühel ööl tuli Helene wäiksest majast wälja ja ligines pooljookstes lossile. Wäikesest jalgwärawast pääsis ta parki ja säält hästi tuntud lossi. Kerge waewaga jõudis Helene laste toa ukseni. Uks oli lukutamata. Tasa astus Helene tuppa ja nägi lapsukest, oma uinuwa mehe lähedal hällis magawat. Ettewaatlikult wõttis ta lapse kätele ja läheneb niisama tasa, kui tulnud uksele, et kalli saagiga rahulikult minna.

Sel silmapilgul tundis Helene, et kellegi raudsed käed ta ühes lapsega õhku tõstsid ja ta nägi, et see keegi muu polnud kui Antoonio Porro. Röövel rõhus ta näo tugewasti wastu rindu, seega Helenet waikima sundides ja sammus pargist wälja. Lagendikul tundis Helene röövli käsa lõtwenewat ja ta wõis oma pääd pisut pöörata. Hirmu pärast ei suutnud ta karjuda, kuid tundis armast Giowannit oma kätel.

Antoonio Porro läks kiirelt metsa sihis edasi. Wõsastikku jõudes, astus ta tiheda põõsa juure, lükkas käega ette tikkuwad oksad eemale ja kadus jäljetult maa alla.

Kui Helene minestusest ärkas, leidis ta end lihtsast, kuid elamisels sissesseatud koopast. Ta ise lamas karunahkadega kaetud sohwal, kuna wäike Giowanni ta kõrwal, suure padja pääl rahulikult magas.

Koobas oli waheseina läbi pooleks jaotud.

Kui Helene silmad awas, awanes wahesein ja selle takka ilmus Antoonio Porro.

— Ära karda midagi! — pööras ta Helene poole, — siin ei pääse keegi kurja tegema! Kui sa minuga hästi läbi saad, ei sa sina oma siia sattumist kunagi kahetsema!

Ta ligines Helenele ja püüdis wiimaſe ümbert kinni hakkata. Kuid Helene lükkas ta põlastuſega eemale ja ütles:

— Ära puutu minusſe! Wabasta mind ſiit, ſinuga ühes ei ſaa ma kunagi olema!

— Elame, näeme! — oli wastuſeks, — annan ſulle kuus päewa järelmõtlemiſe aega! Ära minna ſiit pole ſul wõimalik! Aga nüüd jätan Jumalaga! Soowitan ſulle ettepanekut kohe wastu wõtta! Kuid, ſääl tagapool on käik teiſe koopasſe: ſinna keelan ſind minemaſt! Pea meeles, et ſa minu wõimuſes aſud!

Uuesti kadus Antoonio waheſeina taha ja kaugenewad ſammud tunnistaſid ta ära minekut.

Helene tõuſis ettewaatlikult ſohwalt ja waatas waheſeina taha. Uſt wäljapääſemiſeks, aga ei leidnud ta kuſagilt. Pettunult pööras ta tagaſi ja leidis eſimeſeſt koopa oſa lõpuſt tähendatud ukſe.

Seda koopa wäljakäiguks pidades, tuli Helenele meelde Antoonio Porro keeld. Ta ei jõudnud wastu ſeista tahtmiſele ja ilma pikema järelmõtlemiſeta awas ukſe. Talle awanes teine natuke wähem koobas. Pääle kolme kasti ei leidnud ta ſäält midagi.

— Miks keelas Antoonio mind ſiia tulemaſt? — küſis ta endalt. — Midagi iſeäralikku ſiin ei ole ja wälja ſiit ka ei pääſe! Tarwis järele waadata mis kastides peitub!

Ta awas eſimeſe kasti, mis näis täidetud olewat pehmete asjadega. Teine kaſt oli tühi. Waewalt oli ta kolmanda kasti kaane üles tõſtnud, kui ta ehmatuſe päraſt kiljatas.

Ta nägi ſääl naisterahwa ſurnukeha, walu päraſt kokku kistud, hirmſate näojoontega. Ühe ſilmapilguga oli ta ukſe juures ja tahtis põgeneda, kuid uks oli kas tuule tõmbuſel, wõi mõnel muul põhjuſel lukku läinud.

Ja mis häda! Ukſe küljes polnud ei lukku, wõtit ega käepidet. Kõige jõu pingutuste pääle waatamata ei läinud Helenel korda uſt awada. Ta oli ükſi naisterahwa ſurnukeha kõrwal pimedas koopas. Aga ukſe takka kostis wäikſe Giowanni nutt.

---

13. päätükk.

Taewa ja maa wahel.

Antoonio Porro tuli omaſt pelgu paigaſt wälja, et ära tähendatud kohal oma ſeltſilistega kokku ſaada. Ta kogus ſalga kokku ja otſustas Helene onu Grigorit paljaks rööwida. Öö pimeduſes hiiliſid nad wanamehe majakeſe juure. Uſt awada oli kerge. Eſimeſena astus Antoonio, ühes käes rewolwer ja teiſes käes latern majasſe. Wanakeſt aga ei leidnud nad kuſagilt

Asusid kohe kappide ja sahtlite lahtimurdmisele, kuid raha ei leitud. Üllatus oli suur kui nähti, et ettewõetud röömkäik loodetud saaki ei andnud.

Sel ajal algas wäljas kange wihmasadu ja torm ning Antoonio Porro ühes seltsilistega, jäid ilma paranemist ootama. Wahe pääl leidis Antoonio pudeli wiina ja leiba ning petetud seltskond asus laua ääre.

— Raha peame siiski saama! — ütles üks röömlitest: — tuleks wast mujalt otsima minna. —

— Waadake seltsimehed! — ütles Antoonio, — mul tarwis enne juudi Boruhiga wanad arwed ära õiendada! Kui ma alles poisike olin, warastasin temalt kümme õuna, mille eest ta mulle hää nahatäie andis! Siis wandusin ma temale kätte maksta ja nüüd on paras aeg wannet teostada!

Nad otsustasid weel kust kaudu minna ning asusid kohe teele.

Röömlid pahandasid uudise üle, kui kuulsid, et weskisse pool roodu sõdurisi oli asunud ja ümbruskonnas wahid wäljas. Selle pääle waatamata otsustasid nad ettewõetud rööwkäiku lõpule wiia.

Maja kus juut elas, piirati igast küljest ümber ja kära ning kisaga tungisid majasse, ära unustades, et soldatid, kes weskis asusid, neid märgata oleks wõinud.

Arg wanamees langes Antoonio ette maha ja palus end elusse jätta.

— Ma annan Teile raha, — kõik oma raha! — hädaldas ta; „kuid jätke mulle mu elu! — "

— Saame näha! — wastas Antoonio külmalt, kui sa midagi warjad, siis ei heida sinuga enam nalja! —

Wanamees awas kõik oma sahtlid ja laekad ning Antoonio wõttis kõik mida wõtta sündis.

Äkki kostsid tugewad löögid wäljast, kära ja hääled kõlasid seinte taga ning keegi hüüdis kõwasti;

— Tehke uks lahti! Wõi lööme ta maha!

— Need on sõdurid, weskist! — hüüdis wanamees rõõmsalt.

Sel silmapilgul lendas uks kildudeks ja sõdurite parw tungis tuppa.

Tõusis hirmus segadus. Juba said sõdurid kaks rööwelt kinni sidunud kui heitlemine Antoonio Porroga, kes meeleheitlikult wastu pani, uusi jõupingutusi nõudis.

Wäeosa päälik käskis wangisid kõrge müüriga ja ühest küljest jõega piiratud tuulewesksisse wiia. Wangide hoiukoht oli kiwist ruum, kuna uste ning teede pääle wahid wälja seati, nii et põgenemine wõimata oli. Antoonio Porro otsustas aga maksku mis maksab, ära põgeneda. Teisel päewal õhtu poole, kandis Antoonio kõik heinad ja õled mis ta kusagilt leidis, ühte hunnikusse. Üht seltsilist lisaks pannes tegi ta wäikse aluse, mille pääle ronides ta laeni ulatas.

Pääle mitmetunnilist tööd, läks Antooniol korda noaga lage läbi lõigata, mille awause kaudu nad ülemisele korrale, kus weski sisseseade asus, pääsesid. Alla õue ronida oli kardetaw, sest wahid oleks neid tähele wõinud panna. Nad ronisid weel kõrgemale. Nii jõudsid nad weski wiimase tipuni.

Paistis täiesti wõimata olewat alla pääseda. Sääl leidis Antoonio jälle uue kardetawa mõtte:

— Järgnege, minu eesujult — ütles ta oma mõlema sõbrale: — Teie näete kuidas weski tiiwad ringi käiwad. Ma ronin ühe pääle ja hüppan, kui ta alla jõuab, maha.

Ilma pikema mõtlemiseta wiis ta kohutawa otsuse täide. Ühe osawa hüppega oli ta mööda minewa tiiwa pääl ja ronis säält tiiwa wiimase otsa pääle. Tugewa tuule käes kerkis tiiw ja temaga ühes ka Antoonio Porro. Röövel ei kaotanud tasakaalu ja piigla ringi õhus tehes kadus ta öö pimedusesse.

---

14. päätükk.

Süütalt hukka mõistetud.

Ühel õhtul seisis baronesse Balbo, kadunud abikaasa lossi kabinetis suure ahju ees ja mõtles. Häkiste lõi ta jalaga tugewasti wastu maad ja pomises:

— No, siiski ei ole otsus weel täidetud, ehk küll armuandmise palwe tagasi lükatud sai.

Asi seisis selles, et adwokatide tegewuses terwe kõrgema seisuse poole hoidmise pääle waatamata kohus, krahw Lorentso Menotti kohta surma otsuse tegi. Lorentso kuulas waikselt surma otsuse ja hakkas end selleks walmis seadma. Ta oli sündmuse üle nii rõhutud, et täiesti ükskõikselt selle pääle waatas.

Kuid ainuke baronesse Julie Balbo ei kaotanud pääsemise lootust.

Natukese aja pärast kostsid ukse tagant sammud ja keegi koputas.

— Sisse — hüüdis Julie.

Kabinetti astus waeselt riides, sügawate näojoontega inimene, kes käes pakki kandis.

— Wiimaks ometi tulid! — ütles Julie tulijat käest tõmmates — ma kartsin, et ehk wast ei tulegi! Kuid ole ettewaatlikum! Ära anna mind ära ehk muidu on kõik otsas!

— Tead sa, õde — rääkis tulija: ma kirun alati sind ja su mõistust!

— Küllalt lobisemisest — katkestas Julie ta kõnet: — Parem räägime asjast tõsisemalt.

Kui sul läheb korda teha, mida tarwis, siis wõid kerge waewaga wiistuhat kuldtükki teenida. On sul kõik kaasas?

Tulija awas kompsu.

— Waata! — ütles ta sutami *) wälja tõmmates. Kompsust

weel wale habemeid ja parukas, mida tulija omale pähe pani.

— Ei wõi ütelda, et sa selles riides täiesti tundmata oled! — tähendas Julie.

Baronesse wend wõtis habeme ja paruka pääst, tõmbas taskust rewolwri ja sõnas:

— Aga waata, see on asi, mis mind igal juhtumisel aitab!

— Korda weel üks kord mulle, Alonzo — küsis Julie — kuidas sa seda mõtled korda saata. —

— Ma katsun waimuliku (preestri) näol wangikotta pääseda, — rääkis Alonzo — ja ei kahtle et see korda läheb. Siis lähen krahw Menotti kambrisse. Sääl wahetame riided ja tema tuleb preestri riides wälja, see on ka wõimalik, sest meie oleme kuju ning kaswu poolest peaaegu ühesugused. Mina panen omale wangi riided selga ja kui keegi meid segama tuleb, siis olen walmis tapmiseni minema. Siis ootan kuni surmaotsuse täitmiseni. Aga kui wiimane tund kätte jõuab . . .

— Ei! Ta ei jõua kätte! — peaaegu kiljatas Julie — ma saan kõik tegema, et Teid päästa, ma ostan kas wõi kõik wangimaja ametnikud ära ehk ühe sõnaga — teen kõik, mis minu wõimuses. Nii ehk teisiti, ära kaota julgust ka wiimasel minutil. Äärmisel juhtumisel mõistetakse sind aastaks wangi, kuid pärast omandad sa palju raha!

— Igaks juhtumiseks palun sind Julie — rääkis Alonzo: — oma pääle wõtta minu lapse ja naise eest hoolitsemist, wõib asi siiski halwasti lõppeda! —

— Ära karda Alonzo. Siin on minu käsi: luban sinu pere eest hoolitseda. Aga nüüd on aeg! Mine riidesse panema!

Alonzo läks teise tuppa.

Natukese aja pärast ilmus teisest toast pika habemega preester.

Juliega lühidalt jumalaga jättes, läks ta tasaste sammudega ära.

Üksi jäänud Julie langes tugitoolile.

Ta kattis näo kättega kinni ja wärises hirmu pärast.

* * *

Surmaotsuse täidesaatmise päew jõudis kätte. Hommik oli wilu ja udune. Paha ilma pääle waatamata oli wangihoone õue rahwast täis kogunud. Kogunute hulgast paistsid ka kõrgemast seisusest isikud silma, kelledest paljud krahw Menotti õnnetusele kaasa tundsid.

Siin oli ka Kamillo Pekkio.

— Mis Teie sellest arwate, Teie kõrgus!— ütles üks elatanud isand oma naabrile.

—Ma ei ole kindel, et kohus oma otsust niisuguse inimese nagu krahw Menotti, juures täide saadab,—ütles ta—Teie mäletate Menotti kõnet kohtus, millest temale süüd otsustada wõimalik poleks olnud. — Kuid kohus oli sunnitud talitama teatud andmete põhjal, mida wõimalik polnud tühjaks tunnistada.

— Kuid siiski ei oleks pidanud kohus ometi Pekkio kaebtuse järele kes kättemaksmise tuhinas oli, otsustama.

Niisugused ja sarnased arwamised kostsid igalt poolt rahwa hulgast. Keegi ei uskunud krahwi süü sisse, kuid keegi ei wõinud teda ka päästa.

Äkki jäi rahwahulk wait. Kuuldusid wangitorni kurwad kella helid ja kohus omas terwes koosseisus ilmus, selleks korraldatud estraadile. Siis — wäikene liikumine wangimaja wärawa juures ja säält tuli hukkamõistetu, sõjariistus wahtide saatel. Ta oli nii paljn teisenenud, et ära tunda wõimata oli. Kõweras ja maha wajunud pääga, läks ta pikka mööda, wahest pilku rahwa peale heites. Kaagile jõudes luges eesistuja kohtu otsuse ette ja andis hukkajatele märku.

Need haarasid hukkamõistetust kinni ja wiisid ta kaagile. Õnnetu waatas metsikult ringi, kuni ta pilk ühe esimeses rias seiswa ilusa daami pääle langes.

— Wabandage mind! — kisendas hukkamõistetu, — ma wannutan teile, et ma millegis süüdlane ei ole!

Kuid otsusetäitjad pingutasid nööri ja järgmisel silmapilgul rippus õnnetuma keha õhus.

Hukkamõistetu pilgust tabatud daam kiljatas läbilõikawalt ja langes kaagi ette minestanult maha.

See oli baronesse Julie Balbo.

---

15. päätükk.

Saladusline kaelaehe.

Antoonio Porro lendas, weski tiiwast lahti lastes, pääd pööritawa kiirusega jõkke. Wees põrkas ta kalapüügik wälja pandud wõrkude wastu, mis tema langemise kiirust wähendasid. Mõni sekund ja Antoonio pää ilmus jälle wee pinnale ning osawate liigutuste abil ujus ta kiirelt kaldale. Riided läbi märjad jooksis Antoonio metsa, mille pimedusesse ta jäljetult kadus. Juba järgmisel ööl leidis Porro metsast oma seltsimehed, kes oma hukkaläinud juhatajat suure rõõmuga terwitasid.

— Mis on seltsimehed! — hüüdis Antoonio, — Teie ei liigutanud wist mitte sõrmegi, et mind ja kaht seltsimeest wangist päästa.

Röövlid wabandasid ja seletasid, et nad küll kiwimüürile püüdnud ligineda, kuid wahtide kuulisaju eest taganema pidanud.

Siis wõttis Antoonio keha kinnitust ja jätkas:

— Olgu mis on, aga nüüd peame kaht seltsimeest päästma ja homme öösel katsume juba weskisse tungida.

Warsti uinusid wäsinud röövlid magama.

Kui Antoonio Porro sõdurite poolt kinni wõeti, leidis ohwitser läbi

otsides tema taskust suurepäralise pärlist kaelaehte, mida Porro baron Balbo lossi tungimise ajal röövinud.

Kaelaehe oli prokurörile tunnistuse asjaks antud, kes teda kohtu majas tulekindlas kappis hoidis.

Kodus jutustas prokurör kaelaehte väärtusest ja ilust oma naisele ja nende wahel tekkis järgmine kõne:

— Minu kallike — ütles prokurörile ta naine — too see kaelaehe ometi ühekski päewaks siia, ma tahan teda ainult waadata!

— Kuidas sa ütlesid, mu päike! — wastas prokurör protesteerides — mul ei ole õigust tunnistuseks antud asju säält ära tuua! Aga sind kaasa wõtta pole sünnis!

— Noh, waata! — kirus naine, — see on ju ikka nõnda! Alati leiad sa millegiga wabandust!

Prokurör olt küll kohtus wali ja otsekohene, kuid oma teise poole pääle käimistele ei jõudnud ta siiski wastu panna.

Teisel päewal tõi ta koju wäikse paki ja andis naise kätte.

Naine oli uimane imestusest, kui ta oma käes suurepäralist kaelaehet nägi. Kaua waatas ta teda igast küljest, kuni ta midagi märkas ja ütles:

— Imelik!

— Kui ma kaelaehte oma kätte wõtsin, hiilgasid kõik pärlid, kuid nüüd — waata, — kaks keskmist läksid täiesti mustaks!

— Kuidas nii! — wastas prokurör, — see ei wõi olla! Sa eksid — kuidas kaks pärlit mustaks wõisid minna!

— Wõib olla, need olidki mustad.

— Luba mind kaelaehet mööta! — palus naine.

—Mööda! Sellest pole ju midagi! — wastas prokurör.

Naine läks peegli ette ja pani pärlikee kaela ümber. Natukene punastades, tahtis ta teda kaelast ära wõtta, kuid ei mõistnud lahti teha. Ka mehe abi pääle waatamata ei awanenud kaelaehe.

— Tuleb teenija kutsuda! — ütles naine lõpuks.

— Pole tarwis — ütles prokurör, — juhtub wälja rääkima!

— Ja kust tema teab, et see kaelaehe, kohtumajast toodud on? rahustas naine meest ja kutsus teenija.

Teenija wõttis kerge waewaga pärlikee oma käskijanna kaelast ära.

Prokurör pani kaelaehte jälle karpi, pistis ta kirjutuslaua sahtlisse ja ei pannud sugugi tähele, et teenija igat liigutust tähele pani.

Pääle õhtusööki jättis prokurör naisega jumalaga ja läks klubisse.

* * *

Antoonio Porrol ei läinud korda kaht seltsilist wabastada. Selgus, et nad wahe pääl weskist linna wangimajasse olid paigutatud. Antoonio teadis, et asi kiires korras harutuse alla tuleb ja et prokurör Perrero nõudmisel mõlemad kurjategijad surma mõistetakse. Antoonio Porrol tuli mõte proku-

röörile kätte maksta. Antoonio teadis, kus prokurö̈ör elab ja järgmisel ööl piirati maja Porro seltsimeestest ümber. Antooniol oli teada, et prokuröör hilja klubist kodu tuleb. Röövlitel tuli kaua oodata. Neist käis palju inimesi mööda, kuid prokuröörі ei tulnud.

Kell pool kahe ajal kostis tuntud signaal. Majale ligines keegi isand ja jäi ukse juure seisma, taskust võtit otsides.

Korraga ilmus ta juure meesterahvas ja kergelt kübarat tõstes ütles ta:

— Vabandage rahurikkumise pärast! Teie olete vist herra prokuröör Perrero? —

— Jah, see olen mina! — vastas pisut imestanult Perrero.

Sel silmapilgul, nagu maa seest kasvasid mitu tumedat kuju, kes välgu kiirusel prokuröõri kallale tungisid, ta suu kinni toppisid, kinni sidusid, nii et prokuröör ei jõudnud häältki teha. Varsti leidis ta end liikumatalt kahe röövli vahi all kinnises tõldas olema.

Tõld hakkas kiirelt liikuma ja kadus öö pimedusesse.

16. Päätükk.

Kättemaksmine.

Kui Antoonio Porro kinni seotud prokuröõriga tõldas istus, nägi et see end vabastada püüdis. Ta pööras Perrero poole järgmiste sõnadega:

— Asjata näete vaeva isand prokuröör! Teil ei lähe korda mingil tingimisel ennast vabastada. —

— Mida Teie minult tahate? — küsis hirmupärast väriseja Perrero.

— Väga lihtsalt! — vastas Antoonio uhkelt, — meil on alles tasumata kahe seltsilise surmamõistmine!

— Ja mida mõtlete Teie minuga teha. —

— Ma tahan täide viia surmaotsust, mis Teie kohta, minu seltsimeeste poolt tehtud sai. —

Perrero teadis, et vastupanek asjata ja et kõik palved ning seletused mõtteta on ja sellepärast ei vastanud ta sõnagi.

— Mulle näib — algas Porro uuesti, — Teie rahulikust silmas pidades, et Teie otsusega täiesti päri olete. —

— Kõlvatu! — karjus Perrero, — sina ühes oma seltsiga lang ikkagi ülesseatud püünisesse; tapmine ei too Teile hääd! —

Selleks on tarvis meid kinni võtta! — vastas Antoonio naerdes, — aga mind pole juba nii kerge püüda! Teate Teie, kellega Teil tegemist o.

— Tean! — vastas Perrero. Sina oled Antoonio Porro, tuntud röövel ja kurjategija, kes ei tunne halastust! Aga siiski panen ette loobuda viimasest otsusest, või muidu läheb see sulle liiga kalliks maksma.

Wastuse asemele kuuldus ainult naer.

Järsku jäi töld seisma ja röövlid tassisid prokuröri välja.

Ümbruse järgi otsustates, olid nad surnuaia läheduses.

Röövlid piirasid Perrero ümber ja wiisid ta kahe wärskelt maetud haua juure.

— Tunnete neid haudasid, herra prokuröör? küsis Antoonio kurjalt, siia said maetud kaks teie poolt surma mõistetud meie seltsimeest!

— Mina pole neid hukkanud! Mina, kui kohtu eesistuja lugesin kohtu poolt walmistud otsuse ette. —

— Olgu nii. Nüüd olete Teie, aga meie käes ja otsus saab niisama täidetud! Näete seda puud, sääl haudade wahel? Teie saate ta otsas rippuma, kahe seltsilise wahel! Mina, kohtu seadusest kinni pidades, annan Teile luba oma wiimast soowi awaldada! Awaldus saab wiimane olema sellepärast mõtelge ta hästi järele!

Perrero teadis, et ta wiimane tund käes on. Ahastuses waatas ta ringi, nagu kusagilt abi lootes — kõik oli asjata.

— Noh, mis on? — jätkas Antoonio Porro, — mida Teie soowite? Ärge wiiwitage, meil on wähe aega! —

Perrero süda kippus lõhkema, kui talle sellel silmapilgul naine ja laps meele . tuild Ta uhkus kadus ja langes Perro ette põlwili.

— Andke andeks! — Ärge tapke mind! Halastage minu naise ja lapse pääle!

Seda just Antoonio Porro ootaski. Teda waldas kuratlik rõõm, nähes oma ees kohtu eesistujat, kelle eest ta siiamaale pelgus oli pidanud olema.

— Mis on mul Teie perega tegemist, — wastas ta naerdes, — need [illegible] Teie surma mõistsite, olid ka perekonna isad ja Teie ei mõtelnud nende laste ega naiste pääle ühtegi!

— Ma annan Teile raha, palju raha! rääkis Perrero wärisewa häälega, — wabastage mind, minu naise ja lapse pärast! —

— Seltsimehed! — komandeeris Antoonio, — tööle!

Röövlid kargasid õnnetuma kallale, panid talle selleks walmistud silmuse kaela ja mõne sekundi pärast rippus prokuröör Perrero puu otsas.

* * *

Rosiina, prokuröri teenija, läks oma tuppa, et magama heita.

Kõige aeg oli ta segane, rahutus kaswas järjest ja mõttes nägi ta ainult suurepäralist kaelaehet. Pääle pikka järelkaalumist, asus ta kawatsetud [illegible] teostamisele.

Tasaste sammudega läks ta kööki, nähes et köögi tüdruk magab, jätkas ta käiku edasi, prokuröri kabinetti. Siin tuli tal meele, et kirjutus laua sahtel lukkus, kuna wõti prokuröri naise magamise toas oli.

Teenija läks magamise tuppa, kus naine raskelt magas ja nägi laua pääl wõtit. Nagu kass, hiilis ta laua juure, tõmmas wõtme ja niisama tasaste sammudega läks Rosiina kabinetti tagasi. Rutt wõttis ta sahtlist kaela

ehte, wiis wõime tagasi ja läks oma tuppa. Siin tuli talle meele, et kaela ehet oma juure jätta ei wõi sest kahtlemata pannakse tema juures läbiotsimine toime.

Ei wõi niisugust asja siia jätta! — mõtles ta — tarwis niisugusesse kohta peita kust kellegilgi mõttesse ei tule otsida! —

Rosiina pani rätiku pähe ja läks wälja. Ilma, et isegi oleks teadnud kuhu minna, läks ta edasi, kuni ta ennast surnuaia lähedal leidis olewat. Surnuaeda minna ta ei julenud ja pidi juba tagasi pöörama, kui talle järsku midagi meele tuli. Ta teadis et alles hiljuti siia kaks kurjategijat oli maetud ja, et siia keegi otsima ei tule. Haudade juures kaewas ta kätega pehme liiwa sisse sügawa augu ja pani karbi pärlist kaela ehtega sinna sisse.

Äkisti asus Rosiinasse hirm. Külmawärin käis tal üle keha, talle paistis nagu oleks keegi end tema läheduses liigutanud.

Silmad pärani wahtis ta ümberringi.

Korraga kostis karjatus. Rosiina nägi, kahe sammu kaugusel, puu küljes oma isanda keha rippuwat. — — —

Mõistust kaotades langes ta haua pääle.

---

17. päätükk.

Lapse otsimine.

Helene lamas kaua minestuses. Wiimaks tegi ta silmad lahti ja hakkas mõistusele tulema. Jalule ta kohe tõusta ei jõudnud. Wiimaks suutis Helene ukseni minna. Uks oli kinni nagu ennemaltki. Sääl nägi ta kasti kõrwal, kus surnud naisterahwas oli, kirwest. Surnut kartis Helene wäga, ega julenud ta juure minna, kuid nähes, et muud üle ei jää, läks ta ruttu kasti juure, wõttis kirwe ja nagu ähwardaks surnu kondised käed Helenet kinni wõtta, kargas ta ukse juure. Sääl kuulis ta pää kohal sammusid.

Helene karjus mõne korra kõigest jõust, kuid wastust ei saanud. Ta haaras kirwe tugewasti pihku ja andis uksele tubli hoobi. Uks kargas lahti, sest löök oli ukse awamiseks tehtud mehanismi tabanud.

Ühe hüppega oli Helene wäikse Giowanni juures, kes rahulikult magas. Helene laskis põlwili, Jumalat tänades palus ta temalt õnne pääsemiseks.

Läks päew, selle järele teine, kolmas. . . Selle aja sees otsis Helene mõlemad koopad läbi, kuid mingisugust wäljakäiku ei leidnud ja tahes tahtmata pidi ta Antoonio Porro tagasi tulekut ootama.

Ühel õhtul istus Helene sohwal, oma wäikest Giowannit kiigutades, kuulis ta waheseina taga kabinat ning mõni sekund ja Porro kuju ilmus seina taga wälja.

Ehmatasin ma sind, Helene? — küsis Antoonio õrnalt ja sirutas käe Helene poole. Helene tundis rõõmu, et üksindusele lõpp jõudis, kuid sääl

wilksatas ta pääst läbi see kohutaw kuju, mida ta teises koopas näinud ja ta wärises terwe kehaga.

Antoonio nägu muutus tumedaks ja ta küsis:

— Sa kardad mind? —

— Jah, — sosistas Helene — ma kardan sind, sest ma tean, et sa oled mõrisukas! —

Antoonio ohkas, kattis, nöo kätega kinni ja lasi ennast raskelt sohwale. Helenel tuli hale meel, ta läks Antoonio juure ja silus ta karedaid juukseid.

— Antoonio! — rääkis Helene, — weel ei ole aeg möödas, kus sa oma kuritegusid kahetseda wõiks! Sa ei ole weel hukkas! Kuula mind: anna ennast kohtu kätte ja Jumal annab sulle andeks! —

— Sa tahad! — hüüdis Antoonio, — et ma ise ennast ära annaks? Sa tunneks sellest rõõmu, kui sa teaks, et inimene kes armastusele januneb, hukatud saaks ja sina temast wabaneks! —

— Ah Antoonio — ütles Helene meelitades, — selles kõigis on süüdi ainult sinu kirglikus! Muidugi mõista, tuleb sul, kuritegude eest karistust kanda, aga kui sa kõigile oma südametunnistuse puhtust näitad, siis kergendakse karistust! —

— Waata mis, Helene! — wastas see rahulisema häälega, — sa ju, iseenesestki ei mõista, ei usu, et ma ise wabatahtlikult wangitorni lähen! Aga kui sa kangesti soowid, et ma teiseks inimeseks saaks, siis oleneb see ainult sinust! Oled sa nõus mind aitama? —

— Muidugi, olen nõus! wastas Helene ilma järelmõtlemiseta.

— Kas näed! — ütles Antoonio rõõmsalt ja haaras Helene mõlemad käed pihku, — ma teadsin, et sa weelgi mind pisut armastad! Ma wannun sulle, et ma ennast parandan ja et ma ööd kui päewad sinu ja su lapse jääks töötan! Sa näed, et kõik paremini hakkab minema! Meie sõidame ära, Ameerikasse, sinna kus meid keegi ei tunne ja alustame uut elu!

— Ei Antoonio! — wastas Helene kurwalt, — sinna ei wõi ma tulla, ei wõi tulla!

— Miks pärast? —

— Ma ei armasta sind! Ma ei wõi sind, kui kurjategijat, mitte armastada!

— Wõi nii! Sa oled ju ise ka mõrtsuka naine! —

— Mis sa räägid? — küsis Helene uskumatalt.

— Ma ütlesin seda, — wastas ta, et sinu mees laskis jahi pääl baron Balbo maha! —

— Waletad! — hüüdis Helene põlgawalt, — sa teotad minu meest!

— Asjata kahtlustad sa mind! Asi seisab selles, et sinu abikaasa laskis baron Balbo sellepärast maha, et Juliet, keda ta kangesti armastas, enesele wõita! Ta sai aga kinni wõetud ja hukati alles hiljuti ära!

— Ma ei usu mitte ühtki sõna! — wastas Helene rahulikult — Lorentso, kes kärbselegi haiget ei teinud, ei wõinud wana baronit maha lüüa. Oleks keegi teine mulle seda juttu rääkinud, siis oleks ma tingimata naernud.

Wastuse asemel wõttis Antoonio taskust ajalehe ja seda Helene nina alla pannes, ütles ta:

— Waata, loe ise! —

Waewalt sai Helene esimesed read loetud, krahw Menotti hukkamisest, kui ta kahwatas ja ajalehte põrandale wisates, langes ta mõistusetalt sohwale.

Antoonio nägi palju waewa, enne kui Helene meele mõistusele tuli. Kui ta wiimaks silmad awas, küsis ta murtud häälega:

— Jutusta kõik, mida sa tead! Kuidas wõis see juhtuda?

— Wäga lihtsalt! — wastas Antoonio, — krahw nagu sa tead, austas Juliat kuni sinuga tuttawaks saamiseni. Siis sündis nende wahel wäike segadus ja krahw, teda maha jättes, wõttis sinu omale. Kuid pääle sinu, möödaläinud surma hakkas armastus Julie wastu uuesti põlema. Julie armastus baroni wastu oli ka leige ja ma arwan, et tema siis baroni maha lõi. —

Mitte ühtki sõna ei püüdnud Helene rääkida, kui kõne lõppes, läks ta lapse juure, wõttis lapse sülle ja ütles:

— Lase mind siit wälja, Antoonio! Ma tahan oma mehe hauale palwetama minna!

— Kas tõesti armastad sa teda weel? — küsis Antoonio wastuse asemel.

— Kui see kõik õige on, mida sa räägid — wastas ta, siis armastan ma Lorentsot kui oma lapse isa! Mitte kellegile ei wõi ega pea ma saama, ma jään truuks oma mehele ka haua juures.

— Mõtle mida sa räägid? See on ju nõdrameelsus!

— Las olla! Minul pole sinuga midagi ühist, sellepärast wabasta mind siit!

— Kas sa tõesti usud, et sa käsku täidan, — rääkis Antoonio kurjalt, — oh ei, seda ei saa olema. Kui sa minule ei taha saada, siis süüdista ennast.

Ootamata liigutusega tõmbas ta Giowanni Helene käte wahelt ära.

— Ma wõtan sult lapse, ütles Antoonio — ja ei anna ennem sulle tagasi, kui sa mulle alla oled annud!

— Antoonio! — karjus Helene, — kas tõesti wõtad sa minult selle wiimase, kes mind siin maa pääl alles hoidis!

— Aga oled sa järel mõtelnud, mis mind siin maa pääl hoiab? Mind hoidis lootus sinu armastuse sisse ja ma olen walmis muutma ennast hoopis teistsuguseks inimeseks. Aga kui sa ei taha, siis langen ma kõige sügawamasse kurjuse kuristikku ja sinu hää südame tunnistus saab mulle hukatuseks. Nii siis, otsusta! Kui oled nõus, saad lapse tagasi!

— Ei wõi! Ei wõi! — wastas Helene waewalt kuuldawalt.

— Sinu tahtmine! — müristas Antoonio. Ühe minuti jooksul oli ta toapast kadunud.

Helene kukkus sohwale kummuli. Pisarad woolasid ta silmist ojadena. Ikka rohkem ja rohkem leidis ta pääs enesetapmise mõte ruumi, mida iseäranis waimlist jõudu nõrgestawad sündmused kaasa aitasid.

---

18. peatükk.

Luhtaläinud pääletungimine.

Kui baronesse Balbo mõistuse kaotas, wiidi ta kodu, pandi woodisse ja kaua lamas ta nii enne kui teda äratada jõuti. Wiimaks awas ta silmad ja tõusis istukile ja küsis ta juures olewalt teenijalt:

— Kuidas olen ma siia sattunud? Mis on minuga juhtunud?

— Jumal tänatud. Teie tulite meelemõistusele! — rõõmustas teenija, — Teie sõitsite wälja, aga siis toodi Teid tagasi ja ametnik, kes Teid kodu tõi ütles, et Teie olete kurjategija surma otsuse täidesaatmise ajal minestusesse langenud!

Julie nägu muutus tundmatuks. Ta suust kostis tume hääl ja ta näris hammastega waipa. Teenija katsus, nii kui wõimalik, teda rahustada. Julie läks päääst segaseks. Äkki kargas ta woodist wälja, haaras teenija kõrist kinni ja karjus:

— Sa näed teda? Waata, — hirmus haaw rinnus! Ta ähwardab mind — ta sirutab käsi mu järele. Ära mine, ära jäta mind siia, Rinetta! Ta tuleb siia, — mul on hirm!

— Kes tuleb? — küsis asjast teadmata ja sündmusest tugewasti wapustud Rinetta.

— Mu wend! Waata ta tuleb — ilma pääta!

Terwel ööl ei saanud Julie rahu, kuid hommiku poole jäi ta raskelt magama. See kosutas teda nii, et ta endal palju parema tundis olema, kaebas ainult suure nõrkuse üle. Kolmandal hommikul pääle sündmust, käskis ta hobuse sakulasse panna ja otsustas ratsa jalutuskäiku teha. Teel mis metsa wiis, nägi ta noort tütarlast, kes õndsa baron Balbo asjade walitseja sugulane oli. Wiimane oli baroni juures kaua teeninud. Warsti pääle baroni surma, läks see wiisakas wanamees Juliale wastumeelseks ja lasti ametist lahti.

Noor tütarlaps Marietta tuli mööda teed rõõmsasti lauldes. Pahemas käes hoidis ta korwi, kuna paremaga kaseoksaga wehkles.

Julie tundis laulu üle kadedust. Ei tea mille pärast otsustas ta Mariettit, kes metsa ääres, mööda kitsast jalgteed läks, kiusata.

Julie juhtis hobuse just sama jalgtee pääle, otse Mariettele wastu.

— Tee päält eest! — karjus ta.

Siin on tee jalakäijatele! — wastas Marietta südilt, — Teile jätkub sääl sellestki!

Julie tõstis pää püsti, kuid Marietta nagu ootamata lehwitas oksa ja tabas hobusele silma.

Hobune tõusis tagumiste jalgade pääle püsti, kuid Juliel läks korda teda taltsutada. Wihaselt kannustas ta hobust ja ta sundis teda Marietta poole minema.

— Baronessa! hüüdis see ärritult. — Hoidke ennast! Ma ei luba enesega nalja teha!

— Sina, teenija tütar? — naeris Julie, — sa pole mulle karbetaw!

— Kordan Teile, baronessa! Hoidke ennast! Mäletate Teie jahti wõrsti juures ja abikaasa tapmist!

Nende sõnadega oli Marietta kadunud.

Julie jäi nagu wälgust tabatud, paigale seisma. Siis pööras ta hobuse ümber ja sõitis ruttu kodu tagasi.

Tugewasti wapustud, wõttis ta riidest lahti saatis teenija ära ja hakkas siis kiirelt mööda tuba edasi tagasi käima.

— Mis see tähendab? — mõtles ta — kas tõesti juhtus keegi nägema, mis jahi pääl sündis. Kas tõesti teab see tüdruk midagi sellest? Aga kui ta on jõudnud seda juba oma onklele rääkida...? Mis siis?

Pääle pikka arutamist jõudis ta otsusele, et tarwis kõik kõrwaldada, kes saladust teawad ja kõige päält tuleks Marietta kahjutaks teha. Hirm ja kartus waldas Juliet. Sel öösel ei saanud ta silmagi kinni. Kõige aja koormasid teda tumedad mõtted. Õigust ta ei uskunud, südametunnistust ta ei tunnud ja kõik see ei lasknud teda uinuda.

Kell kuulutas keskööd.

Korraga paistis Juliale, nagu kostaks seina taka imelikud hääled ja nagu katsuks keegi käega magamise toa wälist seina.

Külm higi kattis ta otsaesist. Woodist üles tõustes wärises ta terwe kehaga.

Järsku kostis müra ja klirin ning suur akna ruut langes põrandale kildudeks ning tuppa ilmus suur inimese kogu, käes last hoides.

— Halastaja Jumal! — karjus Julie — see oled sina, Antoonio!

— Olge wait, baronesse! — wastas Porro käskiwalt, — oma kisaga wõite terwe maja ülesse äratada.

— Mis see tähendab — küsis rahutu Julie, kes ennast rahustas tulijat tundes, — niimoodi mind ehmatada! Mis otsid sa siit niisugusel ajal? Mida tõid sa enesega kaasa?

— Ma olen sunnitud Teid paluma, baronesse, wastas Antoonio, näidata oma wastutulelikust ja jäta seda last mõneks ajaks oma juure.

— Selle wastu pole mul midagi! Kui kauaks mõtlete teda siia jätta?

— Wäga wõimalik, et ma ta homme ära wiin, wõib ka olla, et ta Teie juure mõneks nädalaks jääb.

— Pidage meeles baronesse, et Teie lapse eest hoolitsete ja et temale midagi ei juhtuks.

— Millega wõiksin ma lapsele kahju tuua?

— Mitte kahelda! Siin pole midagi meelitawat! Ma tean wäga hästi, et Teie lapsukest sarnasena näha ei soowiks, kui Teie teaks, et ta ema grahwinna Helene on!

— Kui nii, miks tõite Teie ta just nimelt minu juure?

— Ma ei tea küll mujal paremat kohta kui siin. Teil on raha ülespidamiseks, aega ja teenijad! Ma usun, et Teie sellest ei loobu ja mina saan Teile ka wastutulelik olema! Käsi peseb kätt, nagu isegi teate!

— See on tõsi Antoonio! Sellepärast pean ma juhust kasutama ja kohe Teid paluma mulle abiks olla!

— Milles asi seisab? —

— Keegi teab minu saladust ja ma pean seda isikut kõrwaldama! Kõne on mu endise walitseja sugulasest?

— Kas tõesti on ta midagi näinud?

— Wäga kahetsuse wääriline, peab oletama, et nägi, — wastas Julie ja jutustas hommikuse juhtumise Mariettaga täpipealt Antooniole ära.

— Aga mis siis — wastas Antoonio, — kui ta seda oma onule rääkinud on?

— Siis, Antoonio, — sosistas Julie, — tuleb ka see kahjutaks teha?

Antoonio Porro teadis wäga hästi, mida Julie ütelda tahtis ja ei wastanud.

— Sa kahtled, Antoonio?

— Kuidas nii! Kus elab Marietta ühes onkliga?

— Külas, suurest wõõrastemajast teine maja!

— Hää küll — oli Antoonio nõus, ma olen walmis end sinu teenistusesse andma!

* * *

Järgmisel õhtul istus Marietta oma toas.

Ta ei olnud päewasest juhtumisest onklile sõnagi rääkinud, ta kartis julge wastuhakkamise eest barones salt riielda saawat.

Oli juba kella kümne ümber. Marietta istus oma käsitöö juures, kuni, wiimaks, magama oleks tinunud.

Järsku karjatas ta kõwasti.

Keegi andis talle hoobi pähe ja ta kukkus istmelt maha, kellegi käed haarasid ta kõrist kinni. Sellegi pääle waatamata jõudis Marietta weel korra häält teha.

— Ole wait, tüdruk! — kähistas keegi ta pää kohal ja pigistas ikka kõwemini ja kõwemini kõri koomale.

Weel kord kogus Marietta jõudu ja karjus kõigest jõust.

Kusagilt kostsid sellepääle sammud.

Mõrtsukas laskis Marietta lahti, jooksis ukse juure ja oli kadunud.

Marietta jooksis ukse juure, pani ukse kinni ja pööras siis tuikudes woodisse. Nüüd märkas ta alles, et päästi suur were oja alla jooksis.

Ta hakkas uueste karjuma ja uuesti kostsid sammud. Ukse juures kolistati ja onu hüüdis:

— Tee lahti! Mis juhtus?

Wiimast jõudu kokku wõttes, roomas Marijetta ukse juure ja waewalt jõudis ta lahti teha, kui ta surnult maha langes.

Ehmatanud wanamees jooksis ta juure, kuid nägi kohe, et igasugune abi tagajärjeta on.

Marietta oli surnud.

Wanamees teatas juhtumisest kohe naabritele ja terwe küla oli jalul, kuid mõrtsukast polnud jälgegi järel.

---

19. peatükk.

Koobas ümber piiratud.

Wiimased Antoonio Porro kuriteod, nende seas ka Marietta tapmine, täiendasid tema röömimise hulka kohtu poolt ettenähtud piirini. Prowintsi kuberner otsustas kõige energilisemad abinõud tarwitusele wõtta, et Antoonio Porrot ja tema seltsi kinni püüda. Politsei sai tunlawamalt suurendud ja paljud wilunud politseinikud said päälinnast kohalise politseile abiks komandeeritud.

Ümbruskonna elanikud lubasid nii palju kui wõimalik Porro püüdmiseks abiks olla ja igat sündmust kohe teatada.

Lähemast maakonnalinnast saadeti kolm roodu sõdurisi, kes metsa, kus politseide arwamise järele Porro pidi ajama, ümber piirasid.

Anti käsk mitte kedagi, kes isikut tõendawate-dokumentidega warustud polnud, läbi lasta.

Metsa ülematele ja walitsejatele tehti kohuseks metsades Porro pääle jahti pidada ja röömli püüdmise eest oli suur summa raha määratud. Lahti saada kohutawast kurjategijast ja ilus raha summa röömli püüdmise eest, meelitasid paljuid talupoegi sõjariistu kätte wõtma. Warustud kuibas kellegil wõimalik luusisid nad üksikult ehk salgawiisi metsades ringi.

Otsimisest wõttis ka keegi noor tööline Tsukki osa. Pussiga wöö wahel ja tubli kepp peos läks ta metsa poole.

Esimesest metsa tihnikust läbi minnes jõudis Tsukki kaunis suure lagendikule, mida igast küljest tihe mets piiras.

Pikkamööda edasi minnes nägi Tsukki mõne noore männi wahel maa sees wäikest auku, mille kalda sisse mõningad kepikesed olid pistetud.

Mõni samm edasi minnes nägi Tsukki palju suuremat auku.

Ta oli huwitud, sest et ta ei teadnud mis tarwis need augud tehtud ja et asjale selgitust leida, kummardas ta ja waatas augu sisse.

Sel silmapilgul karjatas ta ootamata leiduse ja ehmatuse pärast wiing sargas august eemale.

Maa seest, just Tsukki näo kohalt kerkis äkki kaigas, selle järele pää ja wiimaks lai meesterahwa keha.

Tsukki pani hirmu pärast wärisedes jooksu. Tagasi waatamata tühi-kust wälja jookstes nägi ta eemal puuraiujaid, noorema metsawahiga. Tsukki jooksis nende juure ja jutustas sündmuse mõne sõnaga ära.

Tsukki jutt paistis küll uskumata olewat, kuid neil tuli Antoonio Porro meele ja nad otsustasid Tsukkiga sinna tagasi minna, kust tundmata koletus maa seest wälja tõusis.

Puuraiujad haarasid kirwid pihku, metsawaht laadis püssi täis ja Tsukki juhatusel läksid nad kõne all olewa augu juure.

Augu juures käskis metsawaht maa ümberringi lahti raiuda. Lühikese aja järele läks neil korda mulda ära raiuda ja säält alt mõnda laua tükki kätte saada.

Keegi puuraiujatest kergitas õige suure laua ülesse ja kõikidele awanes suur maa alune käik.

Nii oli maa-alune koobas leitud ja keegi ei kahelnud, et siin Antoonio Porro peituma pidi.

Kuid keegi puuraiujatest ei julenud alla minna. Nad kõik kartsid, et koopa peremees tapab selle julge, kes oma jala sinna tõstab. Wiimaks, otsustas metsawaht ise minna, wõttis mõõga pahemasse, rewolwri paremasse kätte, hakkas ta alla poole minema. See julgustas teisi ja kohe läksid ka kolm puuraiujat talle järele.

Kõikide suureks imestuseks, näis koobas päris tühi olewat. Nad otsisid hoolega sisemise koopa osa läbi ja tulid otsusele, et koopas, tõesti üks lapsega naisterahwas elab.

Siis läks metsaülem ühes puuraiujatega teise koopa osasse, säält leidsid nad, koledasti ehmatades, ühe kasti, mille sees oli tapetud naisterahwa surnukeha.

Surnukeha oli leitud koopast, sellega oli õõldud arwamine, et naiste-rahwas wist juhtumise kombel, sattus Antoonio Porro peidupaika, aga see tappis ta ära, et teda mitte üles ei antaks.

Walitsus hakkas nuesti tõsiselt mõrtsukat taga otsima. Kõik ümber-kaudsed metsad olid läbi otsitud, kuid Antoonio jälgile ei saanud keegi, ta oli kadunud, nagu oleks maa alla wajunud.

Kui prokuröri Perrera tapmise lugu rahwale teada sai, ei osanud nad oma wihas piiri pidada. Ja pääle selle ei saanud keegi aru, kuidas tapetud prokuröri Perrera surnukeha, toatüdruku Roosi surnukeha lähedal asus, ilma et oleks awaldanud wägiwaldse surmamise tundemärka. Tohtri järelwaatusel, selgus et Roosi oli südame lõhkemise tagajärjel surnud.

Antoonio Porro koobas oli ära lõhutud.

20. peatükk.

Põgenemine.

Mõni aeg enne, kui noor tööline Tsukki Antoonio Porro varjupaiga ülesse leidis, tuli ühel hommikul Antoonio koopasse. Tema otsa waadates, kohkus Helene hirmsasti ära. Antoonio nägu oli äraräägimata kuri, ta oli kahwatu kui surm ja silmad põlesid nagu tiigril.

Imelikult waatas ta Helene otsa, kuid ei läinud ta juure waid laskis end sohwa pääle ja wajus sügawatesse mõtetesse.

Arusaamata hirmuga pani Helene iga tema liigutust tähele.

Wiimaks tõusis Antoonio ülesse ja läks Helene juure.

— Jäta mind rahule! — karjatas Helene, sinu käed ei ole weresüüst puhtad!

— Aga kes on selles süüdlane? — wastas see tumedalt — sinul oli wõimalus mind õigeks, korralikuks, ausaks inimeseks teha! Sa oled kaassüüdlane kõigis kuritöödes, mis ma korda olen saatnud!

— Kus on mu laps? — küsis Helene, — kas teie tapsite ka tema?

— Teie laps on hääde, ausate inimeste juures! — wastas Antoonio, — mina andsin tema baronesse Julie Balbo hoole alla.

Helene ehmatas.

— Siis on ta kadunud! — karjatas ta, — Julie on ju minu leppimata waenlane.

Antoonio Porro ei wastanud.

Järgmisel päewal oli koopa kohal inimeste sammusid kuulda.

Antoonio Porro astus koopast wälja waatama. Kui ta tagasi tuli, ütles ta wärisedes Helenele:

— Wõta oma mantel, pane rätik pähe ja tule minu järele!

Lootes, et Antoonio laseb ta wabaks, pani Helene ennast ruttu riidesse. Antoonio wõttis ta käest kinni ja wiis läbi pimeda käigu wabasse õhku.

Ahnelt hingas Helene oma kopsud, wärsket, kosutawat metsa õhku täis, kuid Antoonio ei lasknud kaua selle wabaduse üle rõõmustada. Ta tungis Helenega kõige paksemasse metsa tihnikusse, ja lasi ta sääl wabaks. Ise istus ligidale kännu otsa. Helene laskis ennast kuuse najale ja sosistas waewalt kuuldawalt:

— Mul on hirmus jänu. Tahaksin wett!

— Mina toon! — ütles Antoonio, — aga hoia! Ära mõtle kuhugile joosta, sa minu käest ei pääse.

Ta läks wett tooma. Kui Helene wett nõudis, ei mõtelnudki ta põgenemise pääle, kuid Antoonio ise oma hoiatusega juhtis ta selle pääle.

Niipea kui röõwel Helene silme eest kadus, hakkas ta ettewaatlikult sellest kohast eemale minema. Kui tihnik arwemaks muutus, hakas ta kõigest jõust jooksma.

Ta ei jooksnud mingisuguse sihi poole, waid lihtsalt, sinna kuhu jalad kandsid, et aga sest koledast armutast piinajast eemale jõuda.

Tõesti põgenemine õnnestas. Hulk maad ära jookstes käis ta natukene aega ja hakkas siis jälle jooksma. Nii wahetades jooksis ta üsna kaugele.

Kui widewik hakkas jõudma, märkas Helene, et oli baronesse Julie Balbo parki sattunud.

Esiteks mõtles ta, et nii rutu kui jalad wähe kannawad, sellest kohast eemale joosta, kuid korraga tuli meele, et ses neetud lossis asub tema wäike armas Giowanni.

Ta otsustas lapse, olgu mis on, lossist ära tuua, ehk ta küll ei teadnud, missuguses lossi osas ja kus kambris tema wäike Giowanni asus.

Helene ootas, kuni wäljas täitsa pimedaks läks ja kui lossis kõik lambid põlema süüdati, ning hakkas siis ettewaatlikult lossile liginema.

Ilmatu suures ootesaalis seisid mõned suured kujud. Edasi minnes peitis Helene ennast igaks juhtumiseks kuju taha ära.

See ettewaatus oli täiesti kasulik, sest et wähe aja pärast tulid ootesaali kaks teenijat tüdrukut ja sammusid otse Helene poole. Nagu meelega jäid nad just selle kuju ette seisma, mille taga Helene oli.

— Mis see tähendab, et meie proua juure keegi saladusline laps ilmus? — küsis üks teenija teiselt.

— Mina ei saa ka sest aru! — ütles teine, — proua ütleb, et see on tema õepoeg! Aga keegi pole ennem kuulnud, et Juliel õde on, ja kui see õige oleks, ega siis baronesse selle lapsega nii ümber ei käiks.

Suures ärituses, kuulas Helene tüdrukute lobisemist pääls ja ta sai sellest weel lapse äratoomiseks nagu taga kihutatud.

— Ah tühja, mis meil sest! — sõnas esimene teenija tüdruk, — aga see on paha, et ta peretoas meie juures magab. Ta karjub öösite ja ei anna kellegile unerahu! Pääle selle läksid tüdrukud minema.

Kuulmatalt hiilas Helene neile järele. Ta nägi kui tüdrukud teise lossi osasse läksid, sinna kus asusid teenijate toad ja märkis ukse ära, mille taha tüdrukud kadusid.

Helene ootas nii kaua, kuni selles lossi osas end täielik waikus ja pimedus laiali laotas.

Keskkõö sõudis, kellad lõid kaksteist, Helene hiilis kikiwarwul tasa, nagu waim peretoa ukse juure, ja waatas ettewaatlikult käerana pääle. Uks oli lahti ja Helene astus sisse.

Ta oleks peaaegu suure rõõmu pärast hõisanud, kuid hoidis ennast õigel ajal tagasi; ühes woodis magas rahulikult wäike Giowanni teenija tüdruku kõrwal.

Hinge kinni pidades ligines ta woodile ja wõttis wäikse Giowanni hellalt sülle. Õnneks ei ärkanud see ülesse, waid magas rahulikult edasi.

Nagu wari, heljus Helene last süles-kandes kambrist wälja. Kui ta lossist wäljas oli, hingas ta palju kergemalt ja saatis ärda tänupalwe taewa poole!

Last kõwasti oma rinna wastu surudes, sammus ta lähemasse külasse. Sääl elas üks wana õmbleja wanaeit, kes teda tundis wäikesest lapse põlwest ja alati tema wastu südamliku sõprust alal hoidis. Ta otsustas selle wanaeide juure minna ja paluda, et see teda mõni päew üleval peaks. Hakkas juba koitma, kui Helene wanaeide Anunsiata maja ukse pääle koputas.

Kui wanaeit teda nägi, ehmatas ta koledasti ära ja hakkas risti ette lööma, sest ta arwas waimu nägema.

Helene pidi ennem kaua tõendama ja seletama, kui wanaeit alles uskuma hakkas, et tema ees loomulik inimene seisab. Wanaeit rahustas ennast kuid hakkas siis pisaraid walama, ning Helenele ja wäikesele Giowannile teha kinnitust walmistama.

Lapsukesele tõi ta sooja piima ja wiis siis teise tuppa sooja, pehmesse woodisse. Pääle selle andis Helenele ka süüa, tegi aseme walmis ja käskis magama heita!

Pea wajus Helene sügawasse unesse ja magas kuni õhtuni. Siis äratas wanaeit Anunsiata ta ülesse ja teatas, et läheb midagi wäljast ostma.

Helene jäi oma Giowanniga üksi kodu. Ta istus laua ääre ja hakkas lapsele riideid õmblema.

Korraga awas keegi ukse ja astus sisse. Helene tõstis pää — ta jäi hirmu pärast kangeks: tema ees seisis Antoonin Porto.

— Tere! hääd päewa Helene! — sõnas ta segaselt naeratades, — mis, sina ei rõõmusta mitte mind nähes: Sa mõtlesid minu eest põgeneda? Asjata tegu! Minu käest sa ei pääse! Aga nüüd pane riidesse ja tule minuga ühes!

Helene wankus, ta eest, ning tahtmata läks ukse juure, mille taga magas rahulikult tema wäike Giowanni.

— Antoonio, wannutan sind! pööras ta röövli poole, — miu' ära, jäta mind rahule! Mina ei saa eladeski sinu omaks ja sinu nõudmised ei saada midagi korda!

— Mina nõuan! — hüüdis teine karmilt, — et sina tuled minu järele nii, — ehk teisiti!

Korraga wärises ta, kõrwalt toast kostis wäikse Giowanni nutt.

Koledas wihas, tõukas Antoonio Helene eest ära ja astus naabri tuppa, wõttis lapse ja tahtis wälja tormata.

Helene karjatas waljusti ja wiskas ennast tema jalge ette maha, ning haaras armuta röövli jalge ümbert kinni.

Antoonio tõstis rusika, et ühe ainsa hoobiga ennast wabastada Helenest ja ära jooksta.

Kuid sel silmapilgul awanes uks ja ukse läwel paistis wanaeit Anunsiata, tema selja taga seisid kaks, prisket, suurt, tugewat herrat, tema pojad.

Need tungisid silmapilk Antoonio kallale ja püüdsid teda alla suruda ja kinni siduda.

Kuid Antoonio üle wõitu saada ei olnud kerge: herradel läks korda last ära wõtta, kuid Antoonio oma wägewate rusika hoopidega wabastas tee, kargas tänawale ja kadus pimedusesse.

Teades, et Antoonio Porro teda rahule ei jäta, ei tahtnud Helene enam Anuntsiata juure jääda, sest ta ei soowinud, et wanaeit tema pärast ootamata pääletungimise all kannataks.

Sellepärast otsustas Helene kuhugile teise kohta minna.

Anuntsiata soowitas teda oma õe juure minna, kes kaugemal kusagil wäikeses külas pidi elama. Ta soowis talle paremat tulewikku ja hääd õnne ettewõteles.

Läbiharutades kõiki põgenemise wõimalusi ja tarbeid, asus Helene ühel kuuwalgelööl teele.

Anuntsiata juhatas kõik põhjalikult ära. Helene mässis wäikese Giowanni sooja teki sisse, ning astus teele.

Öö oli kaunis jahe, külatee ääres woolas jõeke, selle wulisemine oli ainukeseks hääleks tasases öö waikuses. Taewas oli täitsa selge ja tähtis, kuu walgustas tumedalt sügisesi maakohti.

Wäikese Giowami otsa waadates, ei tunnud Helene mingisugust hirmu. Aga warsti tõusis temas omeligi salajane kartus. Ta wõpatas iga wähema krabina juures ja kuulatas kohkunult iga wäiksemat häält. Kui ta hulk maad oli ära käinud, tundis ta enese petetud olema. Wanaeibe seletuse järele oleks pidanud ta juba külas olema, aga weel ei olnud näha mingisugust märki inimeste eluasemetest. Wiimaks tuli ta otsusele, et on õigelt teelt kõrwale sattunud. Sel ajal peitis kuu ennast paksu läbitungimata pilwe taha ja ümber ringi walitses kohutaw pimedus.

Helene tundis meeletut hirmu.

Warsti hakkas wihma tibama, tuul läks kangemaks ja külm andis end ikka rohkem ja rohkem tunda.

Wiimaks, pääle kauast ümber hulkumist, nägi ta kaugel üht küla. Lootes, et warsti lõpeb raske teekond, sammus ta ruttu sinna poole.

Warsti jõudis ta laia oja kaldale, millest üle wõis pääseda wäikese sillakese kaudu. Harilikudel aegadel ei olnud see sugugi kahjulik ega kardetaw: kuid nüüd pääle suuri wihma sadusid, tõusis ta üle kallaste, muutes laiemaks ja suuremaks, ning suure mühina ja kohinaga woolas ta edasi.

Jõe pääl olew trummike oli tehtud ainult suwiseks ajaks kui wesi madal oli, kuid nüüd nagises ja õõtsus ta kardetawalt.

Helenel ei jäänud muud walikut kui pidi üle kõikuwa sillakese minema.

Kole hirm waldas teda selle mõtte juures, aga ei olnud paremat wõimalust. Kõike tahte jõudu kokku wõttes, astus ta ettewaatlikult sillale. Kui ta just keset silda oli, pragisesid silla lauad korraga ta jalge all.

Weri tardus hirmu pärast. Aga enne kui ta oma kohmetusest jagusai, kuuldus kõrwulukustaw ragin, sillake lagunes ja Helene ühes oma lapsega lendas alla, külma sängi.

---

21. Päätükk.

Meeletu mure.

Hirmsa kukkumise ja külma wee mõjul, minestas Helene.

Kui ta ärkas, leidis en ühes kitsas kardetawas haua kohas, kuhu teda lained olid uhtunud.

Aga kus on wäike Giowanni?

Meeleäraheitlik, karjatus tungis õnnetu ema rinnast,.

Ta nägi küll, et last ei olnud, kuid ei tahtnud seda sugugi uskuda. Kõik tema palwed ja hüüdmised jäid ilma asjataks. Wastuseks oli ainult edasi ruttawate lainete metsik kohin.

Suure waewaga ajas ennast Helene püsti, kangest külmast hoolimata läks ta põlwist saati wees sohistades last otsima. Kõik see aeg hüüdis ta teda wahetpidamata nime pidi, lootes ikkagi weel kusagilt leida. Edasi minnes lõi ta oma jala wastu kiwi, mis jõe põhjas asus, nii, et weri wälja tuli, aga ta ei pannud seda tähelegi.

Aga Helene pidi lootuse wäikest Giowonnit leida, maha jätma. Selle pääle mõeldes, wiskas ta end kaldale maha, sai ta otse kui meeletuks, ning kiskus meeleäraheitlikult omi juukseid.

Korraga tuli tal mõttesse, et ehk wõiwad teised seda korda oodata, mis temal üksi ei õnnestanud.

Ta hüppas ülesse ja hakkas üle pää kaela kisades küla poole jooksma. Kisa pääle kogus salgake inimesi kokku, hingeldades seletas ta talupoegadele mis juhtunud.

Wähe aja pärast sammusid kümme meest jõe poole, warustatud pikade aerude, lattide ja pootsaakidega. Aga ka kõige hoolsamad otsimised ei annud tagajärgi, ehk küllalt otsijad talupoegade salgad kuni külani jõe läbi tuhnisid. Helene käis nuttes ühe juurest teise juure ja palus tungiwalt:

Nad pidid teda iga silmapilk trööstima.

Mida rohkem aeg edasi sammus, seda rohkem kogus Helene ümber inimesi.

Korraga sai ta ühe salga keskele seisma, laulis ühe häält laulu ja naeratas.

— Sina kuuled minu wihatud waenlane, sõnas ta siis—sina kuuled!

Järsku, tema nägu awaldas kohutawat äraräägimata hirmutunnet.

— Antoonio! — huüdis ta wihaselt, — jäta mind rahule! Ära puutu mu lapsesse! Päästke, hääd inimesed! Ta warastas mu lapse! Ta wiskab jõkke! Aidake, päästke!

Kõik tulid otsusele, et naiserahwas oli meelemõistuseta. Aga ta kordas ikka oma hüüdmisi ja appi palumisi.

---

22. Päätükk.

Hukkamõistetu lesk.

Palju päewi oli sellest möödas, kui Helene salaja oma wäikse lapse baronesse Balbo lossist ära oli toonud.

Julie Balbo kartis koledasti kokku juhtumist Antoonio Porroga, teades et ta ei lepi sellega, et wäike Giowanni ära on ja teiselt poolt ei saanud ta sugugi sest saladuslisest kadumisest aru, wõib olla ehk Antoonio Porro wiis lapse ise ära. Selle mõttega rahustas Julie ennast wähe, ta ei ajanud ka teenijat tüdrukut ära, kes kuidagi ei wõinud seletada, mis moodi laps ära kadus.

Kuid warsti pidi Julie Antoonio Porro ees seletust andma.

Juhtumise kombel oma parkis ümber kolades, nägi Julie, märki ühe puu küljes, et Antoonio Porro soowib temaga kokku saada.

Julie mõtles küsimuse üle järele, mis tarwis soowib Antoonio temaga kokku saada. Ta kartis rääkida, et laps kadunud on.

Tagasi jõudes oma buduaari mõtles ta kõiksugu wastusid mis wõiks Antooniole anda. Lõppude lõpuks jõudis ta otsusele, et ega Antoonio ei wõi nõuda, et tema ka öösel lapse järele peab walwama.

Keegi koputas ukse pihta baronesse hüüde peale, sisse astuda, ilmus läwele toa poiss.

— Teiega soowib, keegi naisterahwas ühes lapsega, kokku saada!

Julie pähe ilmus korraga uus mõtte.

— On see poiss wõi tütarlaps?

— Poiss!

— Palu neid ruttu sisse astuda.!

Julie mõttes oli, et keegi ehk tõi wäikse Giowanni tagasi.

Kambri astus wiletsalt riides olew naisterahwas, näo pääl oli näha weel selgelt suure mure jälgesid. Silmad olid tuhmid, suu ümber oli kibe joon.

Kõhetute, kondiliste kätega hoidis ta ditsewa näoga prisket rõõmsat poissi.

Julie märkas kohe, et ta oma arwamises oli eksinud.

— Mis Teil tarwis? — küsis Julie külmalt.

— Mina tulin küsima, — wastas naisterahwas, — kuhu jäi minu mees, Teie wend? Sest päewast, kui ta täita wõttis Teie soowist, on mööda läinud palju aega, aga tema ei ole weel tagasi tulnud!

Julie kahwatas walgeks nagu kriit. Ta uuris oma silmadega seda wõõrast naisterahwast ja wiimaks küsis.

— Kas Teie olete siis tema naine

Naisterahwas nikutas tummalt pääd. Aga laps sel ajal tutwustas ennast suureudishimuga ümbrusega. Kui ta laua pääl, waasis ilmatu suuri pirne nägi, sirutas ta käed nende järele wälja.

Julie andis ka kohe ühe suure rammusa pirni ta kätte ja pööras siis jälle end tema ema poole, et see istuks.

See istus suures ärituses tooli serwa pääle ja waatas küsiwalt baronesse Balbo otsa.

Julie jõudis ennast koguda.

— Mina olen täiesti imestanud! — sõnas ta suuremeelselt, — Teie mees ei täitnud seda mis temale pääle pandi. See keda ta pidi wahetama oli surmatud. Teie mees sai aga raha, au tasu, mis ma temale lubasin, aga tema midagi ei teinud ja mina ka olen imestanud, miks ta senini weel pole tagasi tulnud.

— Tähendab, rääkis külaline,—minu mees ei olnud siis mitte wangitornis. Parem rääkige mulle kõik õigelt, baronesse. Parem on teada kõige kohutawamat kui olla kahewahelistes mõtetes, kui üks mõte teisest mitu korda hullem asi.

— Kuida lubage, — wastas Julie, — mis moodi teie mees wõis wangi sattuda? Sest kohus oleks igas asjas selle wastu olnud.

Naisterahwas kargas korraga laua äärest ülesse, wärises kõigest kehast, silmad läksid nagu suuremaks ja katkestatud häälega rääkis ta:

— Aga, mis siis, kui minu mees on surmatud?

— Mis te räägite? — hüüdis Julie, — olete ka wist päästi segaseks läinud!

— Seni weel mitte! — wastas õnnetu naisterahwas — seda järeldab mu mõte ja ma tean see teeb wiimaks mind lolliks.

— Teie olete liiga äritatud! — sõnas Julie, — teie mees sai tõesti suure summa raha. Arwatawasti tahtis ta elu mõnusust maitsta, läks purjutama ja küll teie näete, et ta tuleb tagasi teie juure, süüdlik ja kahetsedes.

— Wäga paha, et teie oma wenda ei tunne! — wastas waeneke, — tema ei ole sarnane! Tema teadis, et meie oleme äärmises hädas ja ta oleks tulnud ilma kõigewähema wiiwituseta, sest ta wõttis teie ettepaneku ainult wastumeelselt wastu.

— Kas täieste mõtlete, et ma teid petan?

— Mitte seda, baronesse! Mina ei tahtnud teid mitte haawata!

Kuid otsustage ise: tema ei tule tagasi ega ei saada ka enesest mingisugust teadet! Mis jääb siis minul mõtelda? Minule paistab nii: ta läks wangikotta ja langes sääl kaagi pääl!

— Rumalus! Sest ma olin ise sääl juures!

— Ja teie wõite mulle tõendada, kes oli siis see surma mõistetud?

— Ma juba ütlesin, et surma sai mõistetud see. . .

See ei rahuldanud õnnetud naisterahwast sugugi. Ta läks Juliele päris ligi, pani käed ta õla pääle, waatas temale otse silmi.

— Baronesse! — Wanduge minule, et krahw Menotti sai surmatud, aga mitte minu mees!

Näost walge nagu surnu, wärises Julie kõigest kehast. Korraga nagu kohkus ta millestki ja ütles:

— Teie olete mõistuse kaotanud! kas Teie ei nõuaks ka weel, et ma haua lahti kaewaksin, et Teie wõiksite näha kes sinna maetud on.

Laps ehmatas sest karjatusest, wõttis oma ema käest kinni ja hakkas nutma.

Naisterahwas ei pannud seda nagu tähelegi. Ta waatas uuriwalt silmapilgutamata Julie otsa. Ta seisis nagu oleks kiwistatud olnud.

— Mis te wahite nii põrnitawalt, mu otsa? — karjus uuesti Julie, mul ei ole teiega rohkem millegistki rääkida! Minge minema!

Kuid õnnetu naisterahwas ei liigutanudki. Mitte ükski lihas tema näol ei liikunud.

— Mina lasen Teid wälja wiia! — kisendas Julie wihaselt.

Nüüd mängis naisterahwa näo pääl hirmus naeratus.

— Mina lähen isegi wälja! — rääkis ta pikaldaselt, — tänu, nüüd tean, et ei ole surmamõistetud mitte krahw Menotti, waid minu mees Teie wend!

Ma usun, et Teie, kes selles süüdlane olete, saate ükskord teenitud palga.

Teid ootab Jumala karistus.

Siis wõttis ta lapse käte pääle ja sammus ukse poole.

Kuid ei jõudnud weel läweni, kui kambri astus Antoonio Porro.

— Teid ongi mul tarwis! — hõiskas Julie, — olge lahked, wiige see naisterahwas wälja, ta pahandas mind, mul on himu täis teda näha oma silme ees. Antoonio waatas kahtlewal pilgul Julie, siis waese naesterahwa otsa, ilma et oleks aru saanud, milles asi seisab. Sellegi poolest wõttis ta õnnetu käe ja sõnas tigedalt·

— Minge oma teed! Ärge pange seda naeruks, wõib kergesti pahasti minna.

Naisterahwas ei astunud selle ähwarduse tõttu sugugi rutemini. Ta oli täitsa ükskõikne selle kõige wastu.

Wiimaks kadus ta ukse taha.

— Mis see tähendab? — küsis Antoonio, kui naisterahwas oli läinud.

— Ära tüütaw manguja! — waletas Julie, — millegagi ei ole rahul ja tihti lugu tuleb minu juure!

Antoonio nõudis kindlalt, täielikku, põhjalikku seletust.

— Kus on krahwinna Helene laps? — küsis ta nagu ei teaks ta sest midagi, et Helene ta salaja ära oli wiinud, — ma tahan ta ära wiia!

— Mis on, miks Teie ära kahwatasite, baronesse Julie Balbo?

— Ma ei ole terwe!

— Wõib olla! Aga käskige laps siia tuua! Mul ei ole palju aega!

— Teda ei ole siin!— ütles Julie suure waewaga.

— Kuidas Teid mõista?— ütles Antoonio, — kas tahate naljatada, wõi mis?

— Ei tõeste, ma ei naljata! — wastas Julie, — minewal öösel on keegi lapse ära warastanud. Ma ei ole selles sugugi süüdlane. Ei wõi Teie

ju nõuda, et ma ka öösel ta juures oleks pidanud walwama! Mina arwasin et Teie ise ehk wiisite lapse ära,

Esiteks nõudis Antoonio wihaselt ja karmilt. Kuid warsti muutus ta rahulikumaks ja otsustas tarwitada juhtumist, et parandada oma rahaolusid.

— Waadake, baronesse! — ütles ta — andke mulle ruttu tuhat kullas! Asjalugu on järgmine, et minul on taskud täitsa tühjad, ainult tuul nutab sees: mul ei läinud oma warjupaigast korda kõike raha kaasa wõtta.

— Kust ma wõtan niisuguse summa? — protesteeris Julie, teate Teie Antoonio, ma ei ole sugugi nii rikas, kuidas paljud mõtlewad:

— Ärge keelake, baronesse! On sest küllalt, et minule seda raha tarwis on! Aga mina näitan jällegi Teile oma abi.

— Ma ei wõi ju oma wiimaseid krossisid Teile anda! Mis ma siis ise tegema hakkan?

— Teie saate! Ainult on tarwis hoolega tähele panna, aga mul on juba üks uus plaan walmis, et aidata Teid, ehk saaksite krahw Menotti waranduste walitsejannaks. Aga nüüd andke raha, mul on wähe aega?

Julie otsis raha andis selle Antoonio kätte ja küsis:

— Ütelge! Missugune plaan see on?

— Seda räägime edaspidi! Nüüd on tarwis minna. Kolme päewa pärast näeme!

---

23. päätükk.

Tagaajamine.

Teisel hommikul tuli Antoonio Porro uuesti wanaeide Anuntsiata majasse, teadmata, et Helene enam sääl ei ole. Nurga warju hoides ja hinge kinni pidades nägi ta, kuidas Anuntsiata pojad majast wälja tulid, nähtawaste läksid tööle.

Teades, et pääle nende majas teisi kaitsjaid ei olnud kui wanaeit, otsustas Antoonio Helenega asjad õigeks ajada. Ta läks maija ja ei ehmatanud sugugi kui kettis olew koer raginal haukuma hakkas. Ta awas kambri ukse.

Wanaeit ehmatas koledasti, kui nägi jälle hirmust röövelt. Aga südames tundis ta rõõmu, et Helene enam siin ei olnud. Ta tõusis ülesse ja küsis Antoonio käest, mis tal tarwis.

— Ise omalt wõid küsida! — ütles Antoonio, — mina tulen selle naisterahwa järele, kes siin majas peidus on.

— Aga lubage!

— Midagi ei luba! — hüüdis Antoonio, — ära seleta!

Täna ei ole siin neid noorimehi, kes siis julgesid mind segada! Sina oled mu meelewalla all, sellepärast kutsu Helene! Ja ruttu!

Wanaeit taganes tahtmatalt Antoonio waate eest.

— Tõendan Teile, — wastas eit, — mina ei tea, kus asub krahwinna! Siin teda ei ole!

— Sina, mis sina mõtled, eidekene, et ma ennast su weidratest juttudest eksitada lasen? — naeris Antoonio. Kordan weel kutsu Helene siia, muidu läheb sul halwasti!

Anuntsiata wastust ootamata awas naabri toa ukse. Aga kui ta nägi et sääl kedagi ei olnud, siis pööras ta wanaeide poole ja karjus wihaselt:

— Ütle kuhu peitsid sa Helene ja lapse!

— Wannun Teile! — kõneles Anuntsiata hirmuga, — Helenet enam minu majas ei ole! Ärge walage mitte oma wiha waese wanaeide pääle! Sest mina oma häätst südamest, aitasin Helenet ja tema last, ilma mingi teise mõtteta!

— Hää! Nüüd ütle, kus ta praegu warjul on! Wasta järgimööda minu küsimiste pääle! Esimeseks, millal nimelt Helene ära läks?

Kindlasti teades, et Antoonio Porro teda rahule ei jäta wastas ta:

— Eila öösel!

— Ilus! Nüüd ütle, kuhu ta läks?

Wanaeit ei wastanud midagi. Kui Antoonio oma küsimust kordas, ütles ta;

— Küsige, mis tahes, kuid ärge sundige, et ma teataks kuhu õnnetu naisterahwas põgenes.

Antoonio muutus wihast punaseks. Ta otsustas olgu mis on, teada saada saladust.

— Ma küsin weel wiimast korda: kus on krahwinna? — hüüdis ta metsikult, taskust rewolwert wõttes.

Õnnetu Anuntsiata wärises kõigest kehast. Ta waatas aknast wälja nagu tuleks säält abi.

— Olge aga rahulik! — kähistas Antoonio Porro, — nüüd juba keegi segama ei tule! Ütled, kus Helene on, ehk muidu . . .

Ta raputas wanaeide nina all rewolwert. — Annan kaks minutit aega, — lisas ta siis juure. — Sinu saatus on oma käes!

Waene wanaeit pidi peaaegu surnuks ehmatama, kuid ta ei ütelnud sõnagi kohe.

Antoonio tõstis käe rewolwriga wanaeide ette ja hüüdis wihaselt:

— Noh ütled, wõi ei?

Anuntsiata laskis pää rinnale ja nimetas röõwlile selle küla, kuhu poole Helene oli läinud.

Antoonio Porro peitis rewolwri tasku, pööras waikides, ilma et oleks ühtegi sõna weel nõudnud, ümber ja astus kambrist wälja.

* * *

Pääle seda kui nad ikkagi Giowannit ei leidnud, wiisid need hääd talupojad Helene oma külasse, sääl soendasid, toitsid ja jootsid teda.

Ühel talupojal läks korda Helenet wähe trööstida, kuid kui Helene oli rahulikumaks jäänud, tundis ta koledat rahutust ja hinge piina. Teisel pääwal jättis ta hääde talupoegadega jumalaga. Ta otsustas linna minna.

Enne kui teele tahtis astuda, läks ta weel korraks jõe ääre nõrga lootuses leida oma wäikest Giowannit, aga kõik ta otsimised jäid asjataks, ei jäänud muud üle kui paluda wäikese kadunu eest.

Päew oli selge. Sügisene tuul oli kaunis külm, nii et Helene ikka rohkem ja rohkem end mantli sisse mässis, sügawaste kurbadesse mõtetesse wajudes ei pannud ta tähelegi millal ta õigelt teelt kõrwale läks ja nüüd oli ta eksinud. Korraga oli kuulda meesterahwaste hääli. Pääd ülestõstes, nägi ta oma ees kümne mehelist sõjariistus salka, kelle ees otsas oli tema kurjem waenlane Antoonio Porro.

Koledasti ehmatades, karjatas Helene, lükkas põõsad kõrwale ja kadus tihnikusse.

Ootamata nähes Helenet, Antoonio esimesel silmapilgul jäi nagu naelutatult seisma. Ta oli nii ehmatanud, et ei pannud tähelegi kumbat teerada mööda Helene kadus. Wiimaks sai ta oma kohmetusest wõitu ja hüüdis oma kaaslastele:

— Nägite seda naisterahwast! — Temale järele, edasi, wiis meest paremale, wiis pahemale! kes wõtab ta elusalt kinni saab tuhat kullas . . .

Salk jagunes kaheks. Antoonio nelja kaaslasega pööras pahemale ja teised wiis paremale poole jalg teest, nimelt sinna poole kuhu Helene läks.

---

24. päätükk.

Wahwa kaitseja.

Würst de Kollenjo oli hää krahw Menotti sõber; selle hukkamine mõjus ta pääle rusuwalt; siis otsustas ta oma jahi mõisa asuda, et sääl wähe unustada, seda koledat sündmust. Ta wõttis kaasa ainult kaks meesteenert, et wähem inimestega kokku puutuks.

Üks kord jalutades wajus ta sügawatesse mõtetesse ja sattus edasisammudes kaunis kaugele oma lossist.

Ta wäsis ära, istus esimese ette juhtuwa kännu otsa, et wähe puhata.

Korraga kuulis ta oma selja taga sammusid. Üles karates ja ümber waadates nägi ta jookswat naisterahwast, kellel juuksed lahti ja riided mitmest kohast puruks kistud olid.

Würst läks wöörale naisterahwale wastu.

— Päästke mind! — hüüdis see wärisedes, — halastage mu pääle, mind aetakse taga.

— Kes ajawad Teid taga?

— Röömlid Antoonio Porro salgast! Halastage! Päästke!

— Ma olen walmis Teid aitama! Kui see Teile wastumeelt ei ole et mu majas ühtegi naisterahwast ei ole, siis tulge minnga ühes, ma olen walmis Teie eest hoolitsema!

Helene tundis kohe würsti ära, ja ka würst rääkis temaga täitsa kartmatalt ilma et oleks teadnud, et räägib oma kõige parema sõbra abikaasaga. Menotti abikaasa oli palju muutunud, ja enne oli ta teda kõigest kaks korda näinud. Ja siis teadis würst, et ta juba surnud pidi olema. Helene otsustas mitte rääkida kes ta on ja sellepärast kõneles;

— Ma näen, et on au tegemist teha ühe ausa inimesega, kes mind ei wihka ja kaitseb oma jõudu mööda! Olen walmis, öösel ja päewal Teid tänama ja töötama Teie hääks, kui Teie mind oma juures jätate!

Ärge pange pahaks pahaks, et ma nii wiisakuseta olin'; — kui Teie teaks, mis ma läbielanud olen, siis Te wist minu palwet tagasi ei lükkaks!

— Mis Teie räägite! — sõnas würst õnnelikult, ma ütlesin Teile, et saan kaitsma Teid! Kuid Teie pakkumist ei wõta ma wastu, ma pean Teid oma külaliseks.

Siis läksid nad mõlemad lossi. Mõlemad teenijad olid kodunt ära läinud, oma kohut täitma! Würst tõi ise wiina ja oodet oma külalisele!

Ühe joonega jõi Helene klaasi täie wiina ära.

— Tänan Teid! — ütles ta, — see andis mulle jõudu!

Teist kannu täites palus würst Helenet, et ta ka sööks.

— Ei wõi, ma ei taha süüa! — wastas Helene, — ma olen ni kurnatud, et süüa ei wõi!

Pääd tooli seljataguse najale lastes, pigistas ta silmad kinni ja lames niimoodi pool uinakus tükike aega.

Helene otsa waadates, tuli würstile ette, et ta üks kord ennem seda naisterahwast näinud on. Mida rohkem ta waatas, seda rohkem paistis see nägu talle tuttaw, kuid ikkagi ei wõinud ta ütelda, kes nimelt see on. Temale näitas, et naisterahwas tuletab meele krahw Menotti abikaasat. Kuid ta teadis et see on ammu surnud.

Kui Helene wähe kohmetusest toibus, pööris würst tema poole.

— Käskijauna! — ütles ta, — ärge lugege mind wiisakusetaks, kuid ma palun Teid, jutustada mulle, mis Teiega juhtunud on! Wõib olla, ma wõin, kui tunnen Teid, olla Teile suureks abiks!

Helene naeratas kurwalt. Ta ei teadnud, kas rääkida krahwile õigust, wõi mitte.

Ta ei saanud kaua mõtelda. Kogemata aknast wälja waadates, kargas ta järsku ülesse ja meelt ära heites hüüdis:

— Armuline Jumal! Wadake, säält nad tulewad, minu waenlased!

Würst hüppas ka akna juure ja nägi, et lossile liginesid mõned sõjariistadega warustatud mehed.

— Jääge siia! — ütles ta Helenele, aga ise astus wälja balkoni pääle.

— Mis Teil siit tarwis on? — hüüdis ta liginewatele wöörastele!

— Anna meile see naisterahwas, kes tuli sinuga sellesse majasse! — oli wastus.

Würst keeras waikides kambri poole, tõmbas oma järele ukse kinni, wõttis laua laekast kaks rewolwert, kutsus kojast kaks oma koledat suurt koera, siis läks akna juure ja hõikas röömlitele:

— Ma teatan Teile, et minu majas asuwat naisterahwast mina Teile kätte mingil tingimisel ei anna!

— Soowitame, et Teie selle naisterahwa wabatahtlikult meie kätte annaks, teisel puhul kisume teid tükkideks!

— Proowige aga järele!

— Seltsimehed! — pööras salga päälik kaaslaste poole, — lööge uks maha!

Würst tõstis rewolwri ja hüüdis:

— Esimesele, kes julgeb puutuda uksesse, lasen ma kuuli pähe!

Röömlid jäid wähe kahe wahele mõtlema.

— Edasi lapsed, asja juure! — julgustas neid üks wanem mees, — meid on wiis inimest, aga tema on üksi!

— Mul jätkub kuule Teie kõige jaoks! — hüüdis würst, — aga sellepärast nõuan, et Teie pööraksite sedamaid tagasi, muidu hakkan ma Teie pääle laskma!

Röömlid wahetasid sosistades ise keskis mõtteid. Neil ei olnud tuld süütawaid sõjariistu. Nähtawaste ei tahtnud nad jõuga mängida ja sammusid minema.

Würst waatas seni röömlitele järele, kuni nad silmist kadusid. Siis pööras ta kambri tagasi langes tugi toolile ja wajus mõttesse: nii istus ta kaunis kaua. Helene ei tahtnud teda segada.

Korraga hakkasid koerad kojas raginal haukuma ja all kostsid meeste hääled!

— Seda ma arwasin! — sõnas würst, — nad tulid tagasi!

Akna juure jõudes, nägi würst, et kolm röömelt tulid ukse juure ja tahtsid seda maha lüüa.

Würst ei mõtlenud kaua, kohe sihtis ja laskis.

Üks röömlitest karjatas kõwaste, wehkis kätega ja kukkus surnult maha.

— Lontrused! — hüüdis würst järeljäänutele, — koristage endid, muidu lasen Teid kõiki maha!

Nähtawasti tahtsid röömlid oma sõbra surnukeha kaasa wõtta, kuid würst hüüdis:

— Minema siit! Jätke tema siia! Koristage endid mu silma alt!

Sel silmapilgul ilmus Helene würsti juure.

— Teie aknus! — hüüdis ta, — laske koerad lahti! Nemad kisuwad need lõhki, kes teisest küljest tahawad tulla!

Eeskojas kuuldusid kõwad hüüded ka röömli suust, kelle kallale tormasid kohutawad ilmatu suured koerad. Koerad kiskusid nad maha ja siis ei annud neile wõimalust püsti tõusta, koledalt haukudes ja kiskudes nende wäiksema kui wähema liigutuse juures.

— Langesite lõksu, armsakesed! — naeris würst, nähes röömleid koerte meelewalla all.

— Kutsuge koerad ära! — kisendasid röömlid hirmuga, — meie ei puutu enam Teid, kui ka seda naisterahwast!

— Teie olete wäga armsad! — wastas würst lõbusalt naerdes, — mina Teid ei keela ega sega! Tõuske ülesse ja tehke õige mis tahate!

— Kutsuge koerad ära! — palusid uuesti röömlid, koerte saatanliku wihase haukumise all.

— Kas teie jõudsite otsusele, — ütles würst, — et ei ole nii lihtne asi omandada seda, kes minu kaitse all on! Wõite ütelda oma päälikule, et meie nägime seda sama naisterahwast minu juures! — Aga nüüd — tehke et kaote!

Würst kutsus koerad ära.

Pureiud ja ehmatanud röömlid tõusid waewaga jalule, altkulmu würsti tublide koerte otsa waadates. Würstil oli hää meel.

— Aga mina mõtlesin, — naeris würst, — et röömlid ei ole ainult tooreb waid ka wahwad! Nagu näha ei ole teie niisugused.

Röömlid ei wastanud midagi ja kadusid kiiresti.

— Kuidas ma peaks teid tänama! — hüüdis Helene, sirutades oma wäikse walge käe würsti poole, — mina ei soowi, et teie seisite minu eest, niisuguse wahwusega, aga sellepärast pean ma minema!

— Seda ei lase ma mingil tingimisel sündida! — ütles würst kindlalt! Teie jääte minu külaliseks, seda enam, et teie peate puhkama, kuidas kord ja kohus! Mina sean korda teie jaoks iseäraldi ühe toa, kus teil kedagi nii kergelt karta ei ole ja pääle selle annawad mu koerad kohe teada igal juhtumisel kui ähwardab meid hädaoht.

Helene ei olnud kohe nõus, sest ta kartis würsti pärast. Ta teadis, et kui Antoonio Porro tuleb, siis ähwardab tema wahwat kaitsejat, tõsine hädaoht. Kuid würstil lõppude lõpuks läks ikkagi korda Helenet wõita.

Öö tulekul, laskis würst kaks koera õue ja kaks jättis kotta. Wõttis omale kaks rewolwert, ühe andis Helenele ja ütles:

— Ma annan teile sõjariista igaks juhtumiseks! Ärge kartke, kuigi need lontrused mõtlewad tulla, siis peawad nad enne minu toast läbi tulema, aga küll ma juba siis neid õpetan, kuidas tarwis on! . .

* * *

Waikus walitses lossis.

Würst Kollenjo uinus ruttu, sest päewal wäsis ta wäga ära.

Helene wajus ka uinakusse.

Sel ajal tulid maja tagumise osa wärawate juure mõned mehed. Mööda suurt teed, ligines lossile üks wana lonkaja eit, kellest midagi kurjakuulutawat wälja ei paistnud.

Mehed ilma iseäralise suure waewata awasid wärawad ja tulid õue pääle. Säältliginesid nad majale.

Kuid korraga tormasid õues olewad koerad hirmsa haukumisega röömlite kallale.

Teades et koerad õue pääl lahti on, walmistasid nad enne juba nende wastu wõitlemiseks. Neil olid möögad käepärast, nii pea kui koerad nende

pääle jooksid, panid nad oma möögad ette, koerad hüppasid otsa ja hirmsa kiunumise ja hulgumisega langesid nad oma weresse maha.

Würst ärkas selle hirmsa koerte haukumise ja kiunumise pääle ülesse ja kuulis kohe koputamist ukse pihta.

Järeldades, et koerad hauguwad koputamise põhjusel, tuli ta woodist wälja ja awas akna

— Kes on? — hüüdis würü de Kollenjo.

— Hää härra, — kuuldus wana eide hääl, — näidake jumalikku kaastundmust, lubage mulle seks ööks öömaja! Ma eksisin metsa ja pimedas ei leia teed kudagi ülesse! Lubage mul kas wõi eeskojas põranda pääl magada kuni hommikuni! Sel minutil läks ka Helene akna juure, üles ärritatud koerte haukumisest ja koputamisest.

— Mis jaoks teie siia tulite? — pööras würst tema poole, — teil on tarwis rahu, aga siin ei ole kedagi, ainult keegi wanaeit palub öömaja!

Würst awas ukse ja laskis wanaeide tuppa. Wiis ta teenijate tarwis olewasse kambri ja tuli Helene juure tagasi.

— Ma teadsin et sünnib õnnetus! — sõnas Helene äritatult, — õue pääl on neli Antoonio Porro kaaslast! Ma nägin neid juhtumisi, kui aknast wälja waatasin.

— Hirmul on suured silmad! — ütles würst naeratades, kuid selleg poolest lähen ma õue ja waatan järele, milles asi seisab.

— Oh ärge minge! Nemad on neljakesi, nad tapawad teid! — hi mu pärast wärisedes, hoidis ta würsti tagasi.

—Tühjad! — wastas würst,— kui juba niimoodi, siis parem wäljas üks aus kaitsemise wõitlus, kui nende poolt päälelangemine une ajal. Nende sõnadeda tegi ta ukse lahti. Kohe kuuldus kõrwulukustaw metsik kisa:

—Würsti koertega oleme lõpetanud, õiendame ka würstiga arwe ära,—ja neli röõwlit tormasid järsku würsti kallale.

Helene karjatas südantlõhestawalt ja hirmuga wõttis würsti käest kinni. Selle tagajääjel ei wõinud ta kohe ennast wõitluse walmis seada ja wõitlus oleks lõppenud röõwlite kasuks, kui mitte kambrist teised kaks koera ei oleks wälja tulnud. Rööwlid ei teadnud oodata enam koerte pääletungimist ja polnud seks tarwis ennast walmis seadnud, nüüd taganesid nad hirmu pärast tuigerdades. Seda silmapilku kasutas würst, wabastas enese ja hakkas rööwleid laskma.

Esimese laengu tagajärjel langes üks rööwel surnult maha, teisele wirutas möögaga pähe ja kaks wiimast panid jooksu.

Kuid würst ei lasknud minna, hakkas kahe koeraga neid taga ajama, saates järele mitmed laengud.

Järsku tuli tal Helene meele. Ta tuli ruttu tagasi, kuid teda ei olnud enam sääl.

Tuppa astudes, hakkas ta Helenet otsima igalt poolt, kuid ei leidnud

---

25. päätükk.

Miljonite pärija.

Et krahw Lorentso Menotti wiimane wanade Menottide sugwõsa esitaja oli ja alaealine poeg Giowanni teadmata kadunuks loeti, siis jäi tema waranduse lähemaks pärijaks kaugelt sugulane baron Kamillo Pekkio. Õige, baron Pekkio wõis ennast lugeda pärijaks ainult siis, kui krahw Menotti poja surm kindlaks on tehtud, kuna juhtumisel, kui ta wälja ilmub, peab Pekkio sest waranduseft loobuma ja oma praegused õigused waranduse kohta, üle andma.

Cecilie, Kamillo Pekkio naine, pääle wahejuhtumist tema abikaasaga krahw Menotti wahel, läks kohe Kamillo juurest ära. Ta läks lihtsalt pääle wahejuhtumist, kambrist wälja ja saatis pärast teenriga wiimasele kirja et ta ei wõi olla tema abikaasa ja jätab ta igawesti maha.

Kamillo ähwardas kättemaksta krahw Menottile, mis tal ka korda läks.

Aga nüüd, kui Lorentso hukkamõistetud oli, sai ta tema waranduste pärijaks. Ainuke mure mis teda piinas seisis selles, et kadunud krahw Menotti poeg juhtub ehk kuidagi kusagilt ilmuma.

See mure ei annud talle rahu, ei öösel ega päewal ega lasknud teda rahuliste magada.

Nii oli üks wiimane sügisestest õhtutest, kui Kamillo oma tuppa läks, et magama heita. Kaua jalutas ta ühest nurgast teise, kõik see aeg mõteldes kuidas awalikuks teha ja tõendada, et Giowanni, Menottide waranduste pärija surnud on.

Wiimaks heitis ta woodisse ja uinus.

Sel ajal tuli parkis keegi ettewaatlikult lusthoonest wälja, waatas ringi ja ligines põhja poolsele lossiosale.

Tundmata wõõras oli preestri kuues. Ta astus ühe kõrwalise ukse juure, waotas, nähtawasti tuntud nupu pääle.

Kõwa krigisemisega awanes uks.

Pimeduse pääle waatamata, mis oli kariboris, tundmata astus treppi mööda ülesse ja läks krahw Menotti töö kabineti poole.

Uks oli lukust lahti. Kabinettis oli lämbunud, halb õhk, wist sellepärast, et keegi polnud mõnel ajal akent awanud ega tuba tuulutanud.

Tundmata wõõras läks akna juure, lükkas rasked kaardinad kõrwale nii et kabinett kuu heledat walgust täis wajus. Siis läks ta kirjutuse laua juure mille pääl seisid krahw Menotti ja ta abikaasa Helene näopildid.

Korraga pigistas tundmata hambad kokku.

Ta nägi Helene pildi kõrwal Kamillo Pekkio pilti.

Wihaselt tõmbas wõõras selle pildi puruks, wiskas põrandale ja tallas jalgadega. Kõik ta liigutused sel ajal, awaldasid kurja rahulolematust.

Rahustades ennast wähe, läks ta tulekindla kapi juure, mis asus teise seina ääres. Wõttis taskust wõtmed, awas rasked uksed ja hakkas säält rahapakke wälja wõtma, peites neid oma preestri kuue alla.

Siis lükkas ta uksed kinni, läks uuesti kirjutus laua juure, awas sääl ühe sahtli ja wõttis säält ühe wäikese medaljooni, mis kujutas õliwärwidega maalitud piltis krahwinna Helenet.

Pääle selle lükkas wõõras sahtlid kinni ja hakkas wälja minema.

Korraga läks naabruses olewa toa uks lahti. Läwele ilmus Kamillo Pekkio. Ühes käes hoidis ta rewolwert, teises — küünla jalga küünlaga.

— Mis Teil siit tarwis on? — hüüdis ta wihaselt. Wõõras keeras ümber. Ta nägu punetas wiha pärast ja silmad põlesid wihaselt.

Sel silmapilgul pillas Kamillo Pekkio rewolwri ja küünla.

— Krahw Menotti! — karjus ta wihaselt. Sel silmapilgul tungis wõõras ta kallale ja ühe hirmsa tugewa rusikahoobiga lõi Kamillo pikali. Kamillo näost walgus weri ja ta kukkus.

Uuesti awanes üks teine uks ja kabinetti jooksis wana elatanud teener Grigori.

Waewalt pani ta wõõrast tähele, kui hirmu pärast taganes ja jooksu pani.

Wõõras tuli kambrist wälja, läks treppi mööda alla ja kadus pimedusesse.

Tükk aega, keegi ei ilmunud kabinetti, et aidata Kamillot. Hirmu pärast wärisedes jutustas wana teener teistele teenritele, et ta täitsa oma silmadega näinud, surmatud krahw Menotti waimu ja keegi teenijatest ei julgenud kabineti ligigi ilmuda.

Wiimaks leidus mõni julgem teener, need tõid Kamillo kabinetist magamise tuppa ja panid woodisse.

Üks teener wõttis Kamillo riidest lahti ja pesi näo päält were ära aga teine jooksis arsti järele.

Näis et haaw oli küll sügaw, kuid mitte wäga kardetaw.

* * *

Kamillo Pekkio tuli esimest korda kaks nädalat pääle seda sündmust, wälja õue jalutama.

Kui ta jalutamast tagasi tuli, läks ta kabinetti, laskis ennast leentooli ja wajus sügawatesse mõtetesse.

— Wõin ma otsustada, milles asi seisab,—sõnas ta wiimaks, — ma kaotan oma mõistuse ühe mõtte juures, sest et ta ühel ilusal päewal wõib wälja ilmuda! Kuid kuidas see siis wõimalik on? — ma ju ise olin surmamese juures. Ma tundsin ta selgesti ära! Ühe sõnaga öölduд tarwis selgeks teha, tulgu mis tuleb!

Öötulekul astus Kamillo Pekkio lossist wälja. Ta sammus surnuaia poole. Wärawad olid kinni ja ta pidi läbi aia pugema.

Kamillo ei olnud just julge. Edasi minnes mööda surnuaia teed ehmatas ta igast wähemast häälest, lehtede sahinast, kuid töö sundis.

Tal kulus hulk jõudu, et wõita oma kartust ja saada puust küüni juure, mis asus kaugel surnuaia nurgas.

Küünist wõttis ta labida ja sammus ühe haua juure, kuhu oli pandud üks wäike puust rist.

Aralt ümber waadates hakkas Kamillo handa lahti kaewama. Ta otsustas surmamõistetu surnukeha wälja kaewata, et näha, kas on siia maetud surmatud krahw Lorenso Menotti wõi mitte.

Pääle kauast kaewamist tundis ta labidaga puusärgi ära. Kõigest kehast wärisedes, walge, nagu surnu, hakkas Kamillo Pekkio puusärgi kaant lõhkuma.

Kaan ragises — weel üks jõupingutus, ja see läks kõrwale.

Kirjeldamata hirmus waatas Kamillo surnu otsa.

Sel ajal kostis ta kõrwal kole wihane hüüe.

— Mis sa teed siin? häbemata kelm?

---

26. päätükk.

Salapolitseinik Faks.

Kui würst Kollenjo majast Helenet ei leidnud, otsustas ta röömleid tagaajama minna, arwates, et mõni neist Helene ära wiis.

Kollenjo kutsus kaks koera, säädis rewolwrid laskewalmis ja läks mööda suurt teed kiirel sammul edasi. Nähtawasti said koerad aru, milles asi seisab. Kõik see aeg jooksid nad ees, läbi otsides wiimase kui ühe augu, paksema põõsa.

Korraga hakkasid nad mõlemad raginal haukuma, ühe põõsa juures. Siis liikusid nad ühtelugu haukudes edasi, — oli näha, et üks naisterahwas kannab teist naisterahwast.

Kohe tundis würst esimese naisterahwa ära, see oli wanaeit keda ta öömajale oli wõtnud, aga teine naisterahwas ei olnud keegi muu, kui õnnetu Helene.

—Seisa! Muidu lasen! — hüüdis Kollenjo.

Wanaeit tormas weel kärmemalt edasi.

Omaks suureks imestuseks nägi ta, et see oli koguni mees naisterahwa riietes.

— Seisa! — Lontrus — hüüdis ta uuesti, — ma su ligi ei tule, ma tean sul on mõõk löögi walmis! Pane ohwer maha, ehk muidu lasen!

Röömel hoidis Helene oma ees käte peal ja hüüdis:

— Laske, kui tahate! Teie ei tapa mind, waid selle naisterahwa.

Würst andis koertele käsu, need tormasid silmapilk röömli kallale ja tõmmasid selle pikali. Röömel hoidis mõlemi käega Helenet, ega wõinud

sellepärast mööka tarwitada, sest et koerad käisid ta ümber ega lasknud kõige wähematki liigutust teha.

Siis täks würst rahulikult ta juure, wõttis kõik sõjariistad ära, käskis ülesse tõusta ja sidus sellesama nööriga mis röowlil kaasas oli, ta puu külge kinni.

— Waata, siia sa jääd seniks! — ütles ta, — kuni ma selle naisterahwa oma juure wiin, siis tulen wiin ma su politseisse.

Röowel kiristas hambaid ja laskis siduda. Siis wõttis würst Helene, kes minestanud oli, käte pääle ja kandis lossi.

Warsti sammus würst oma kahe teenriga metsa poole tagasi, et ka röowelt ära tuua.

Imestus oli suur, kui nad nägid, et puu külge seotud röowelt enam ei olnud, ainult köied olid weel maas. Würst ega keegi teenritest teda taga ajama ei läinud waid pöörasid kodu.

Ust awades jäi Kollenjo ehmatades läwele seisma, Helenet ei olnud kambris.

Wäikese laua pääl oli kiri mis järgmist sisaldas:

„Lubage, et ma Teid tänan, selle kangelaseliku kaitsemise eest ja wabandage, et ma lahkusin ilma Teie nägemata. Oleks ma weel kauemaks siia jäänud, oleks Teie elu tõsine hädaoht ähwardanud. Röowlid läksid oma pääliku, Antoonio Porro juure, kes millegiga kellegi ees ei kohku. Julgen ka Teile nõu anda, mitte oma lossi jääda, aga juba tagasi sõita päälinna. Antoonio Porro saab mind Teie juurest otsima ja kui ei leia, siis tasub ta Teile seda omas hirmsas wihas. Pange tähele mu nõu — ma tean mis tähendab Antoonio Porro kättemaksmine! Weel kord tänan Teid ja teatan nüüd, et see naisterahwas kelle hääks Teie oma eluga riskeerisite, oli Teie kõige parema sõbra krahw Lorentso Menotti abikaasa".

Würst ei tahtnud omi silmi uskuda, ta pani käe otsa ette ja luges teist korda kirja läbi.

— Kas tõiesti see on õige? — pomises ta, — eks krahwinna Helene suri ju ammugi ära! Aga selle naisterahwa sarnadus krahwinnale? Selle pärast paistiski tema nägu mulle tuntud olema!

* * *

Würst de Kollenjo otsustas seda selgitada. Ta luges selle oma kohuseks, oma sõbra krahw Menotti pärast.

Sel samal päewal sõitis ta päälinna ja astus laialt tuntud kuulsa salapolitseiniku Faksi juure sisse.

Tema kolistamise pääle ilmus elatanud naisterahwas ja küsis mis ta soowib.

Würst andis talle oma nimekaardi ja palus jutule. Kohe ilmus wanaeit tagasi ja palus würsti kabinetti astuda.

Würst nägi oma ees haiglase olekuga, keskealist lihtsas riides meesterahwast õige igapäewase näoga, nagu neid iga päew küllalt näha wõib.

Würst oli imestanud petetud, sest ta lootis hoopis teist sugust isikut näha. Kollenjo oli Faksist palju kuulnud, teadis, et ainult tema nimi kohutab mõrtsukaid ja et see inimene ei ole mitte üks kord selgitamata jätnud kõige kardetawamaid juhtumisi.

Faksil olid mõned imelikud kombed: hommikuti oli ta alati tähelepanelikult oma nägu moonutamas, et anda näole seda ilmet, mis läheb sel päewal tarwis. Tihti seisis ta peegli ees, rääkis iseenesega kõwasti ja mitmesuguse häälega: ta tegi seda selle tarwis, et harjutada teiste rääkimise wiisisid. Riides käis ta õige lihtsalt.

Teretades Faksi, würst rääkis täpipäält sündmusest mis lossis oli wiimastel päewadel juhtunud ju andis ka Helene kirja ta kätte, öeldes:

— Mina ei oleks mitte kahelnud, et kiri krahwi proua Menotti kirjutud on kui ei oleks teda oma silmadega kirstus näinud!

— Praegust ei wõi ma Teile midagi öelda! — rääkis Faks. Mul on mitmesugused arwamised, kuid neid peab weel selgitama.

— Olgu pääle! Aga mina palun Teid, herra Faks. wõimalikult rutata. Ma kardan, et õnnetu naisterahwas ikkagi röövlite küüsi sattub.

— Mina ei taha Teie pärast õnnetusesse sattuda, kuid sellegipärast tahan kaasa mõjuda asja rutuliseks selgitamiseks!

— Loodan Teie pääle, signor! Palun, teadustage, kui olete saanud mingisuguseid teateid!

— Kas Teie hiilgus ei ole weel midagi uurinud?

— Ei! Mis ma pidin tegema? Ma tahtsin Teilt nõu küsida!

— Ärge praegust uut ette wõtke! Parem on, kui asi ühest juhitud!

— Teie teate paremini! — wastas würst.

Ma loodan, et jõuate sihile!

— Loodan! — ütles Faks, ja jättis würstiga jumalaga.

Läbiminnes ootetoast, nägi würst waesetes riietes naist, kes nähtawasti wastuwõtmist ootas. Faks kutsus naise kabinetti, palus istuda ja küsis, mis tarwis.

Naisterahwas nimetas oma nime. Ta ei olnud keegi muu, kui baronesse Balbo wenna naine.

— Ma tulin Teid omale abiks paluma!

Asi on selles, et minu mees paar nädalat tagasi ära kadus! Ma ei tea, mida teha, et teada saada, kas ta weel elus on!

— Teie arwate, et mees oli enesetapja?

— Ei mitte! Seda ei oleks ta ilmaski teinud!

— Miks siis Teie arwate, et ta elawate hulgas enam ei ole? Kas Teie wõite arwata, et ta äraandmise ohwriks langes?

— Wõin ma siis Teiega rääkida nii awalikult, kartmata, et seda teada ei saa mõni kõrwaline isik?

— Teie wõite julgesti kõneleda! Tahate, et ma Teile abiks olen, peate ka mulle kõigist rääkima! Nõuba siis, millal Teie nägite wiimast korda oma meest?

— Kaua aja eest läks ta ühel õhtul wälja, ning tagasi ta enam ei tulnud,

— Rääkis ta Teile, kuhu ta läheb?

— Jah, tema ütles, et läheb baronesse Julie Balbo juure.

— Mis otstarbel?

— Teie näete signor, siit algab mõistatus!

Teile ehk on tarwis teada, et minu mees on tehase tööline ja baronesse Balbo — tema lihane õde. Faks waatas naisterahwa silma, nagu ei usuks ta tema sõnu.

— Mis tegi Teie mehe isa?

— Ka tema oli tööline.

— Kuida wiisi tema tütar sai baronesse Balboks?

— Seda ma ei tea! Sellest saladusest ei rääkinud mees mulle ilmaski.

— Hää, rääkige edasi! Missuguse sihiga läks Teie abikaas baronesse Balbo juure?

— Minu mees pidi temale abiks olema, krahwi Menotti põgenemise juures. Teie teate, et krahwi süüdistati tapmises ja sellepärast istus türmis.

Baronesse andis temale raha, preestri riiete ja suure habeme ostmiseks. Tema pidi wangi kotta krahwi kongi minema, sääl Menottiga riided wahetama ja ise krahwi asemele kongi jääma. Baronesse lubas kõik rattad käima panna, et minu meest wabastada, aga enne jõudis karistuse päew kätte ja ta ei ole tagasi tulnud. See on kõik mis ma tean.

— Teie arwate, et Teie mees istus wangis ja säält enam ei tulnudki wälja?

— Nõnda jah! Mõni päew tagasi olin ma baronesse Balbo juures, et teateid saada oma mehe üle. Tema ülespidamine minu wastu oli nii imelik. Ma arwan, et mu mees, on juba otsas.

— Milles seisab Teie arwamine?

— Ma selles enam ei kahtle, et minu mees kandis karistuse krahwi eest.

Faks tõusis üles ja käis edasi tagasi toas. Järsku ta seisatas: temale tuli meele karistamise silmapilk, kus baronesse südaut lõhestawa] kisaga maha langes.

— Teie olete walmis eelseiswat tööd minu hoole andma?

— Tohin Teid selleks paluda? — ütles naisterahwas — näitab nagu ei oleks minu mees enam elawate hulgas, kas ei ole nii?

— Ma ei wõi Teile praegust midagi ütelda! — ütles Faks ja kehitas õlgu, — minge Jumala rahuga. Seniks wõtke minu käest natuke raha, ma olen kindel, et Teie hädas olete!

Waatamata naisterahwa wastupuiklemise pääle, pistis Faks talle raha pihku ja saatis uksení. Pärast seda istus Faks kaua tugitoolis ning mõtles.

* * *

Teisel hommikul ilmusid surnu aeda neli mustas riides meest.

Üks oli Faks ja teised olid politsei agendid. Kaugemal nende järel sammusid weel kolm politseinikku.

Kõik muud pöörasid aiawahi majakese poole. Wanem politseinik käskis karistatu krahwi Menotti hauda lahti kaewata. Aiawaht kutsus ühes kaks

abilist ja läks käsku täitma. Oli haud lahti kaewatud, käskis wanem politseinik kaant ära wõtta.

Silma pilgul, mil kirstu sisemus nähtawale tuli, karjatasid kõik koleduse pärast

Kirstus lamas karistatu pool kõdunenud, kuid ilma pääta keha.

Pääle esimese ärituse, pööras wanem politseinik aiawahi poole:

— Palun seletust anda? Teie wist lõikasite pää ära ning müüsite mõnele õpilasele? Teie poole wist pööratakse wahel niisuguste palwetega?

— Ei sugugi, surnu sai maetud pääga, seda wõiwad minu abilised tõendada.

Politsei agent leidis asja wäga imeliku olema ja käskis aiawahti ning tema abilisi aresteerida

---

27. Päätükk.

Antoonio Porro — häätegijana.

Antonio Porro sündimise külas elas talumees Pantino Libri, kes oma elu aja oli palehigi sees töötanud. Kõik tema ettewõtted läksid alati nurja. Lõppude lõpuks kaotas ta kõik oma waranduse, järele jäid ainult naine ja kuus last, üks wäiksem kui teine.

Waene Pantino otsis tööd, kuid ei leidnud, sest oli ju jõudmas talw ja põldudel ei olnud midagi teha. Õnnetu urtsikusse waatas hirmus külaline — nälg.

Wiimaks otsustas Pantino päälinna minna. Sääl olid tema naise sugulased. Ta oli neid waremalt tihti aidanud ja lootis ka nende poolt omale abi.

Pantino hakkas hommiku koidu ajal minema ning jõudis õhtuks linna.

Ta läks adressi järele naise õe poole.

Parajasti juhtusid naise õe juures külalised olema ja maamees wõeti wäga waenulikult wastu. Naese õde tuli ta juure ja pahandas, et ta oli ära kutsutud külaliste juurest ning külwas mehikese sõimurahega üle.

Pantino läks naise wenna juure, kellel suur töökoda oli. See oli rikas ja ihnus.

Ta tundis alguses Pantinole kaasa, kuid wiimaks andis mõne kopika raha ja saatis minema.

Pantino ei lootnudki enam abi leida, kuid pööras siiski teise naise wenna poole. Ka siit pidi ta tühjade kätega lahkuma.

Pantino ei leidnud linnast pääle tigedate pilkude ja terawate sõnade midagi.

Hilja öösel läks ta linnast välja. Öö oli pime ja külm. Õnnetu mees oli meelt heitmas. Ta ei teadnud, kuidas ilma raha ja leivata perekonna juure minna. Ta isegi oli näljast nõnda nõrk.

Nõrgalt lasi Pantino ennast maa pääle, et wähe puhata.

Ta hakkas nutma.

Tema ei pannud tähele, et teed mööda talle üks mees ligines.

Wööras kuulis ohkeid, läks Pantino juure, pani käe selle õlale ja küsis

— Mis sul on? Wõin ma sulle kuidagi abiks olla?

Pantino raputas pääd ja ütles:

— Millega wõid sa mulle abiks olla?

— Ei tea ütelda, — rääkis wööras, — kõige ennem kinnita end wähe, sest sa oled koguni nõrk.

Neude sõnadega ulatas tundmata Pantinole pudeli weega.

Waesekene wõttis kahe käega pudeli wastu ja rüüpas mõne hää lonksu.

Pantino läks wähe elawamaks. Wööras päris, kust ta on ja kuhu ta läheb. Pantino nimetas oma küla nime.

— Ah säält — tähendas tundmata, — ma tunnen mõnda sellest külast. Mis sinu nimi on?

— Ma elan lapsest saadik sääl külas, minu nimi on Pantino Libri.

— Kas tõesti?

— Wahest ehk sa tunned mind? — imestas Pantino.

— Ei, ei! — ütles wööras ruttu — asi on selles, et ma lähen sinna külla. Jutusta, miks sa nüüd niisuguses hädas oled?

— Kuidas sa siis tead, et ma ennem paremini elasin?

— Seda küll ei tea. Noh, ega sa siis alati seesuguses hädas ei olnud.

— Üsna õige! — ohkas Pantino, — ära sa minu lapsikute küsimuste üle wihasta. Ma olen mure pärast päris segane.

— Missuguses hädas sa nimelt oled?

— See ei ole enam häda, waid õnnetus. Kodus ootawad mind naine ja kuus last, kõik näljased ja külmas.

— Ei maksa meelt heita. Sa oled terwe ja ei pea mitte hädaldama. On sulle palju tarwis et asjad korda saaks?

— Asjad korda saaks! — hüüdis Pantino, — sajast kuldenist saaks küllalt. Aga kes annab mulle neid? Mul ei ole selle wastu midagi, aga ma wõin kihla wedada, et keegi rumal neid mulle ei anna.

— Aga, mis siis kui mina annan! — küsis wööras?

Pantino waatas altkulmu tundmata otsa.

— Ma ei tee siin nalja — ütles ta rõhutades.

— Ma ei naljata. Üleüldse ei armasta ma naljatada.

— Aga sa ju ei tunnegi mind. Minu sugulased ei usaldanud mulle anda, aga sa oled päris wööras.

— Sellegi pärast taham ma sulle abiks olla.

Ma ei taha raha sulle kinkida, waid ainult laenata. Tingimised on järgmised: kahe aasta pärast pead sa mu raha mulle siinsamas tamme all tagasi andma ja ka intressid.

Nende sõnadega wõttis tundmata taskust rahakoti ja andis Pantinole sada kuld wiie-eistkümmne rublalist.

Waene Pantino ajas imestuse pärast suu lahti.

Temale paistis nagu näeks ta und.

— Kuidas pean ma teid tänama! — ütles Pantino ja pisarad weeresid tal üle põskede.

— Tänu ma ei taha. Katsu oma asja parandada. Kui kõik juba hästi läheb, siis tuleta ka mind meele. Ära unusta, et kahe aasta pärast pead siin olema. Ma olen halastamata wõlgnik ja kui tarwis sunnin sind oma wõlga maksma.

— Mis siis, kui mul jälle hästi ei lähe? Kui juhtub et mul ei ole wõimalik raha tagasi anda?

— Ole rahul. Rahaga ehk ilma, kuid kahe aasta pärast pead sa mind ootama. Ja nüüd lahkume.

Nägemiseni, kahe aasta pärast!

Warsti kadus wõõras pimedusesse.

Pantino ei tahtnud weelgi uskuda, et see kõik ilmsi sündis. Kuid rahad tunnistasid, et see mitte uni ei olnud.

— Halastaja Jumal! — pomises ta, — aita seda inimest kõigis asjus! Anna temale õnne ja rõõmu!

Saladusline wõõras ei olnud keegi muu, kui Antoonio Porro.

---

28. peatükk.

Äraandjad.

Salk röövleid oli metsas tule juures.

— Kuhu on jäänud meie pealik? On juba kesk öö! — tähendas üks salga liigetest.

— Tõesti imelik — tähendas teine, harilikult on ta wäga täpi peale.

Korraga sealt poolt, kus üks röövlitest wahtis oli, kuuldus tuttaw märguanne, mis teatas salga liikme ilmumist.

Tõesti, mõne minuti pärast ilmus tule juure metsiku wäljanägemisega, punakate juukstega ja inetute silmadega inimene.

Salk terwitas teda rõõmu hüüdega.

— Kuidas on, Punapää, õnnestas sul uue kompani kokkuseadmine? — kuuldusid küsimused.

— Ja kuidas weel õnnestas — narratas Punapää häbematalt, tulele lähenedes — leidsin terwelt kümme inimest ja weel kõik päris kõrilõikajad. Aga kus on meie päälik?

— Ei ole weel tagasi tulnud! — wastati.

— Kuulge lapsed, mis ma teile ütlen — rääkis Punapää — juhin teie tähelepanemist meie pääliku wiimase aja teguwiisi pääle. Õigus, niisugust pääliku nagu tema, ei ole leida, aga ta on wiimasel ajal nagu iseenesest ära. Tihti on mõtetes ei wõta enam midagi suuremat ette. See on kõik selle pärast et sipleb armastuse wõrkus. Mis suur asi see's nii on? Nagu ilmas niisuguseid naisterahwaid wähe. Minu arwamise järele, kui oled päälik, siis ei wõi mitte oma tööd niisuguse preilikese pärast lohakile jätta. Oleks mina teie päälikuks, siis oleksime igal ööſel saaki warisemas. Mina ei kahelse ilmaski kui mõne elukõünla olen kustutanud, aga meie päälik on niisuguse teo järele, nagu lastud wares.

— Jäta meie pääliku laimamine! — hõiskas keegi, — teist seesugust meie enam ei leia. Sa tead, et ta ei ole mitte ükskord saagist lahti ütelnud, et meile rohkem anda.

— See on õige! — ütles üks röömliteſt. Antoonio ei himusta raha. Ta piinab inimesi selle pärast, et need temaga ennemalt halwasti ümber käisid. Ahne ta ei ole. Nagu wiimane kordki andis kõik oma osa waestelastele. Ilus oli teda waadata, kui ta waatles raha korjawaid lapsi. Wiimaks kutsus ühe poisikese oma juure, silitas selle pääd ja andis nõu alati sõnakuulelikuks pojaks jääda.

— Kurat teab! — pomises Punapää, — oli waimustatud nagu mõni wana külanaine.

— Ei sugugi — wastas temale teine röömel, — Antoonio on õige inimene. Waeselt ei wõta ta midagi. Juhtub aga mõni rikas pihku, siis pigistab nii kaua kui mahlast tühi.

— Ma ei waidle wastu — ütles Punapää — meie päälik on wapper mees, kuigi on wähe iseäralik.

— See on meil üks kama kõik, mis ta hinges sünnib. Parem ütle, millal sinu kompani meiega ühineb?

— Homme öösel! — wastas Punapää, — loodan, et seks ajaks ta päälik tagasi tuleb. Siis meid on ju suur hulk ja meie wõime midagi suuremat ette — wõtta. Mul on juba plaan walmis.

Kuuldus signaal, mis teatas pääliku ilmumist.

Kõik röömlid terwitasid rõõmsalt oma juhti.

— Räägi, Punapää! — ütles Antoonio punase pääga röömlile, — leidsid sa inimesi.

— Kümme meest! — ütles ta, — ja niisugused et lase aga olla. Nad lähewad, kas wette ehk tulde. Nüüd peame mõne suurema töö kallale asuma.

Ei oleks paha, kui me rongi õnnetuse wälja meisterdaksime, sest posti waguniſt leiame raha.

— Liiga palju inimesi kaotawad elu! — ütles Antoonio ja raputas pääd — ma ei taha ilmaasjata werd walada.

— Selle eest saame suutäie, mida ennem ei ole näinud. Ja ega siis sõitjad meie läbi surma ei saa. Mis see meitesse puutub, et rong rööbastelt maha — jookseb, ning inimesed surma saawad?

— Niisugune tegu mulle ei meeldi! — ütles Antoonio.

— See on üks puhas! — meelitas Punapää, — kas su hinge pääl lasuwad kümme weretööd ehk sada? Üks patt ikka. Mõtle järele, meie wõime kümned tuhanded teenida.

— Tee, kuidas arwad, mina sulle kaasa ei tee. Aga, kes sinuga tuleb ei ole minu seltsimees.

— Kuhu sina, päälik, sinna ka meie! Meie tuleme ainult sinuga! — kuuldusid tugewad hüüded.

Punapää kahwatas wiha pärast. Ta näris huuli ja waatas wihaselt Antoonio pääle, kes mõteldes tulle wahtis,

— Sündigu sinu tahtmine, — ütles ta, — aga siis wõta mõni teine töö ette, et meil igaw ei hakkaks.

— Kui sul minu juures ei meeldi, — ütles Antoonio rõhutades — siis wõid sõita. Ma sind ei pea. Aga rööwida, riisuda ja surmata igal öösel ma ei taha.

Terwe salk kogus end päälikku ja Punapää ümber. Rööwlid waatasid imestanult Antoonio pääle, kes esimest korda niimoodi kõneles.

— Mis sinul on Antoonio, — hõiskas üks rööwlitest, päälikku armualune. Rodrigo, — kas sa oled laisaks läinud?

Meil ei pruugi alati inimesi tappa, kuid meil on igaw ja meie tahame tüki teha, millest räägib terwe päälinn. Meile läheb see wedelemine läilaks. Oleme Punapääga nõus. Mõtleme mõne uue ettewõtte. Mis puutub sellesse naisterahwasse, siis Jumal temaga. Meie juurest ta ju ära ei lähe.

— Ärge rääkige mulle temast! — ütles järsku Antoonio.

— Kuidas soowid. Kui su südant muud koormawad, siis joo klaas wiina ja kurbtus on nagu pühitud.

— Jätta, Rodrigo. Wiin ei aita täna midagi.

Jätke mind nüüd rahule. Kolme päewa pärast kesk ööl näeme jälle üksteist.

Antoonio kargas püsti ja kadus mustawasse metsa.

— Ei ole midagi, läheb mööda — ütles Rodrigo, — seda juhtub igaühega. Mis teha, kui see kuldjuukseline teda nii ligi tõmbab.

Nii ilusad naisterahwast trehwab harwa. Ma saan kõik tegema, et päälik ta omale saaks.

Rööwlid heitsid jälle tule juure pikali. Ainult kaks tükki läksid seltsimeestest kaugemale.

Need olid Punapää ja Tschiro.

— Mis nüüd tuleb Tschiro? — ütles Punapää oma seltsilisele, kuidas meie päälik sulle täna meeldis.

— Kurat teab, mis temaga on juhtunud, — ütles Tschiro ärritatult, sest see sobi on mind ju ära tüütanud.

Wat ükskord oli juhtumine; meie olime kõik näljatsed ja parajasti jõudsime lõuna ajaks ühte külla.

Uhes hurtsikus oli laua taga terwe kari mehi, kes parajasti sööma hakkasid. Meie muidugi läksime sinna ja tahtsime mehi äraajada, et ise wihtuma hakata. Aga mis sa mõtled, Antoonio ei lubanud meeste söömaaega mitte segada. Polnud midagi teha, tuli tühja watsaga edasi minna. Ainult kõik sellepärast, et saunik waene ja pere suur. Koeradki oleks meid wäljanaernud.

— Minu arwamise järele ei sünni Antoonio Porro mitte päälikuks. Ta on küll tugew ja mehine, aga rööwliks ta ei sünni. Meie wiidame asjata endi aega Ma oleks juba palju tööd ära teinud, kui Antoonio ei oleks seganud.

— Mis teha, ta on meie päälik.

— Lori ajad Tschiro. Kes teda päälikuks walisid, kui mitte meie? Mille poolest meie temast halwemad oleme? Hull asi on see, et paljud talle walmis on saba liputama. Minule on see juba ammu wastikuks läinud.

— Minule ka!

— Ma olen kaua mõtelnud, ütles Punane, kuidas temast lahti saada Mis sa arwad, kui ma löön tast õige lahku, et teenida tema pää hinda

Tschiro waikis.

— Kas sa ei taha? Ma mõtlesin, et oled julge mees, aga nüüd näen, et oled arg.

— Missugusest rongiõnnetusest sa esiteks päälikule rääkisid? — küsis järsku Tschiro.

— Wäga lihtne. On tarwis ainult mõni rööbas ära wõtta ja raha jatkub mitmeks ajaks.

Kuid päälik kardab, et hukkab liig palju inimesi. Ma ei tea mis temal inimestega asja on,

— Tore! Kas meie seda ei wõiks ilma päälikuta teha? Meie oleme ju ka kenad poisid.

— Mis sa weel ei taha! — hirwitas Punane — mis minusse puutub, siis olen ma küllalt päid lõigonud. Ma ei karda werd. Antoonio Porrot niisugused asjad ei huwita. Tema tahab baronisi ja würste. Mina aga riisun ka wana eita kellede käest saagi palju kergemini kätte saab. Aga ära sa sellest päälikule räägi.

— Ole rahul. No aga kuidas sa seda rongi õnnetust mõtled sünnitada? Ega see nii wäga lihtne ei olegi. On tarwis hästi järele mõtelda. Siin on wilu. Lähme parem Lina trahterisse see on terwe öö lahti.

— Olgu pääle, lähme. Aga rutemini, sest mu kondid on päris kanged.

Warsti jõudsid nad nimetatud trahteri juure.

See oli üks kõige häbaohtlikumatest kohtadest sääl ümbruses. Tema peremees oli wäga halwas kuulsuses. Ta oli alles aasta eest wangikojast wälja tulnud, kus istus kinni mitmesuguse tumedate tegude eest. Teenijateks olid kõik kombeliselt langenud tüdrukud. Kõrtsi külalised ei olnud ka paremad.

Teenijate hulgast äratas tähelepanemist, üks musta lokiline neiuke, wäga ilus ja huwitaw, aga wäga järsk ja toores. Wäljanägemise poolest oli see tüdruk wäga mehelik. Aga tal oltd ilusad silmad—suured ja sigatsewad. Kaetud oli ta halwasti. Wileisa jaki rinnaesist kaunistas hinnaline briljantidega nõel

Sel õhtul oli ta wäga rõõmus. Niipea kui ta Punapäät ja Tschirot sisseastumas nägi, jooksis ta neile wastu.

— Ometi üks kord tulite! — kilkas ta, — aga kus on Antoonio Porro?

— Mis sul temaga asja on, kaunike? Tema sinust ei hooli. Too parem pudel wiina.

Neiukene krimsutas nägu, tõi wiina ja läks teise laua juure, mille taga keegi wõõras istus.

Kõrts oli kisa ja kära täis. Tuba oli laeni tubaka suitsuga täidetud.

Järsku kuuldus läbilõikaw kisa laua tagant, kuhu mustalokiline istus.

— Häbemata! — karjus ta, — anna nõel tagasi ehk ma kisun su silmad wälja!

Kõik pöörasid silmad nende poole.

Tüdruk hakkas oma laua seltsilist rusikatega peksma.

See katsus katsus küll hoopide eest puigelda, kuid tüdruk peksis teda meeletult edasi. Tuli wälja, et tüdruku naaber, waritsedes parajat silmapilku oli briljantidega nõela üle löönud ja tüdruk hakkas kelmi peksma. Kuidas kelm ka ei puigelnud, kuid lõppude lõpuks pidi ta nõela ikka;i tagasi andma.

Tüdruk lükkas kelmi wälja ja pani ukse kinni. Ülejäänud hakkasid tüdrukut suure häälega kiitma. Hakati meeletult tüdruku terwiseks jooma.

Kisa ja kära läks nii suureks, et Punane ja Tschiro oma asja sugugi ei saanud harutada.

Korraga koputati uksele ja kostis wile.

— See on meie oma — tähendab Punane.

See oli Rodirgo.

— Miks sa siia tulid? — küsis Tschiro — sinu kord on ju täna wahiks olla.

— Tean — wastas Rodirgo — ma tahan ainult wähe puhata. Ta istus.

Warsti ilmusid weel mõned Antoonio salga mehed. Üks neist tuletas uuesti Rodrigole meele, et aeg on wahipääle minna.

— Lähen, lähen — ütles Rodrigo wihaselt ja läks.

Tänawale jõudes, puges ta wihma eest kõrtsi ulu alla warjule.

Ta mõtles. Järsku tuli talle mõne aja eest päälinnas sündinud juhtumine meele;

Seisies kiriku aia wärawate juures, nägi ta kolme inimest. Need olid üks härra, mustas riides, wanem naisterahwas ja ilus neiu. Tüdruk meeldis Rodrigole wäga, kuid see ei seganud talle muhwist ninarätikut wälja tõmbamast. Ninarätt tuli küll wälja, kuid härra nägi, see pidas Rodrigo kinni ja tahtis politseid kutsuda. Noor neiu tuli wahele ja Rodrigo sai wabaks. Neiu andis Rodrigole kuld raha. Seda tüdrukut ei wõinud ta kuidagi unus-

ada. Alati kandis ta saadud kuld raha oma juures. Nüüd oli Rodrigo ainuke igatsus teda näha.

Järsku kuulis ta sammusid. Üks salga liigetest tuli talle lähemale.

— Oled sina Stefan? — küsis Rodrigo, — mis uudist on.

— Asi on selles, et kui Teie kõik olite laiali läinud, tuli päälik tule juure tagasi ja andis mulle mitmesuguseid käskusid. Ta on töö leidnud, mis kõiki tarwitab.

Stefan sosistas tasa, milles kõik seisab ja küsis:

— Kas kõrtsis ka meie mehi on?

— Neli inimest, aga need lähewad ruttu minema.

— Ka neile on tarwis käsk teada anda.

— Millal sünnib pääletungimine?

— Post tuleb homme õhtul kell 9 päälinnast wälja.

— Usud sa, et raha just selle wankri pääl on?

— Miks mitte. Kui seda ütleb Antoonio, siis ka on.

— Siis on kõik korras!

---

29. päätükk.

Kallaletungimine.

Läinud aastasaja keskel alles hakati raudteid ehitama. Itaalias oli neid sel ajal wäga wäbe. Reisimine sündis wana moodi posti wankritega. Nendega weeti ka raha ja muid hinnalisi asju. Sagedasti kaitsesid wankrit politseinikud. Niisugused reisud olid tihti ühenduses kuritöödega. Teele minti harilikult hulgakesi.

Ka sel korral oli wäike kompanii koos.

Üks Prantsuse insener, naise ja wäikse tütrega, sakslane ja rikas Poola herra Kempinsky. Wiimasel oli suur summa raha kaasas. Punkt kell 9 läks posti wanker teele. Öö oli pime ja niiske, päewal sadanud wihmasi. Taewas oli pilwedega kaetud. Wähe maad wankri eeli sõitsid mõned ratsa-politseinikud.

Sõit läks alla mäge.

Posti wanker jäi wihmast ülespaisutud jõe ääre seisma. Politseisid ei olnud näha. Nagu pärast selgus, olid nad weest läbi sõitnud ja siis edasi läinud, ilma et posti wankert oleks saatnud. Kui wanker seisma jäi, ütles insener küüdi mehele:

— Kutsuge politseid tagasi. Kuhu nad ometi läksid?

— Kes tont neid teab! — wastas posti poiss, — peaaegu ei ole neid nähagi. Pole wiga, küll nad teine pool ootawad.

Reisijate polwe pääle hõiskas postipoiss parwetajad...

Parwe mees wastas:

— Tuleb weel umbes pool tundi oodata kui wesi alaneb. Siis parwetan Teid üle. Wesi oli tõesti suur ja jooksis kiiresti.

Reisijad jäid wee alanemist ootama.

Pool tundi oli möödas.

Reisijad läksid rahutuks. Nad hakkasid posti poissi sundima, et see weest läbi sõidaks. Esiteks ei olnud postipoiss nõus, kuid wiimaks andis järele. Piits plaksus ja hobused astusid wette.

— Waata ema! — kilkas inseneri tütar, — sügaw wesi on, posti wanker nagu ujub.

— Issand halasta, mis nüüd tuleb!

Wanker läheb ümber ja meie upume!

— Seisa, seisa!

Kõik kisendasid ja wõtsid üksteise ümber kinni.

Asi ei olnud sugugi nii hädaohtlik.

Wanker jõudis õnnelikult kaldale ja sõit läks rahulikult edasi.

Inseneri naine ja tütar tukkusid. Mehed läksid wälja, et hobuste koormaid wähendada.

— See on hullus! — pajatas poolakas, — politseinikud sõitsid edasi ja jätsid meid saatuse hooleks.

— Mis teha? Nad on perekonna isad. Igasuguse ilmaga peawad nad sõitma ja sageli ka eluga riskeerima ja seda kõik sandi kopikate eest.

— Tasasemalt mu herrad! — sosistas poolakas hirmunult.

— Mis on?

— Ma kuulen sammusid. Kas Teie midagi ei kuule?

— Ei! — wastas insener.

— See on tuul, mis põõsaid sahistab — rahustas sakslane ennast ja teisi.

— Jälle! Waadake sinna.

Kõik waatasid pimedusesse.

— Lähme wankri juure —sosistas Kempinsky,—kõik ei ole korras.

Nad ronisid wankrisse ja andsid käsu kiiremalt sõita.

— Keda Teie kardate — ütles posti poiss, — meid on ju neli meest.

Põõsastes liikusid tõesti saladuslised kujud.

Prantsuse insener pööras teiste reisijate poole ja ütles:

— Ei ole kahtlust, et meile tahetakse kallale tungida. Sellepärast sõjariistad wälja.

Aga Teie, — ütles ta oma naise ja tütrele — ärge kartke.

Tütarlaps surus end ema ligi, kes niisamati wärises. Selle asemel, et kiiremalt sõita, ronis postipoiss pukist maha ja tuli wankri juure.

— Kui meile kallale tungitakse, siis anname parem kohe alla. Ma

arwan, meil on siin Antoonio Porroga tegemist. Raha ja kallid asjad peitke siia. Ta näitas lõhe pääle kus sees aken liikus.

Poolakas lasi kohe oma raha pakid seina wahele. Seda sama tegid ka daamid endi ehetega.

Insener ja sakslane wõtsid igaks juhtumiseks rewolwrid kätte.

Järsku sahisesid põõsad üsna wankri läheduses.

Ainsama minutiga oli wanker kõrilõikajatest piiratud.

Kaks, röõwlitest, pidasid hobused kinni.

Salga juht tuli wankri akna juure ja hõiskas:

— Ronige maha! Aga rutju!

— Kuulge — ütles postipoiss, — sääl ei ole pääle kahe haige daami kedagi. Ärge segage neid

— Mitte lobiseda! — põrutas röõwel—ka nemad peawad wälja ronima.

Reisijad ronisid wälja.

— Miks meie sõnalausumata alla anname — ütles prantslane, — meil on ju rewolwrid.

— Jätke parem! — ütles sakslane, — neid on palju rohkem, kui meid. Peame leppima.

Neile wastu hakata on wäga hädaohtlik.

— Tõsi! — hirwitas üks röõwlitest, kes neid oli kuulnud. Seiske paigal ja ärge liigutage ehk me saadame Teid kõiki teise ilma.

Röõwlid hakkasid reisijaid ja bagashi läbiotsima. Postipoiss eksis wäga, kui käskis raha akna alla lõhesse peita.

Antoonio Porro käskis akna wälja wõtta.

Röõwlid olid üllatatud, kui lõhest raha leidsid.

Järsku jäi Antoonio Porro kuulatama.

Kaugel mürisesid wankri rattad.

Antoonio signaali pääle jätsid röõwlid wankri läbiotsimise järele ja kogusid reisijate ümber.

— Kes ennast liigutab selle lasen maha! — kisendas Antoonio Porro. Rodrigo ulata minule latern.

Silmapilk tooki latern.

— Rodrigo asu tööle! — käsutas Antoonio.

Aga Rodrigo jäi kui kiwi kuju seisma.

Suurte silmadega waatas ta noore inseneri tütre pääle.

— See on tema! — karjatas Rodrigo ja pillas laterna maha.

— Sa'oled segane! — hõiskas wihane Antoonio, — Tschiro, wõtta latern!

— Kes on see keda meie tarwitame? — küsis Antoonio Porro.

Tschiro läks Kempinsky juure ja tõukas selle teiste hulgast wälja.

—Jätke mind rahule, — kisendas poolakas, — ma annan teile, kui palju aga soowite, aga jätke mind rahule!

— Jätke! Lase ta lahti! — kisendas insener, — ehk me anname tuld!

Kostsid kaks pauku. Laskjad olid insener ja sakslane.

Latern kukkus maha — kuuldus röövlite metsik kisa. Laskjad taganesid wankri juure. Need lootsid, et Kempinski'il läheb korda end lahti rabeleda. Oli kuulda lähenewaid ratsanikke. Kuid röövlid ei kaotanud julgust. Nad tungisid reisijate kallale.

Tekkis rüselemine. Rewolwrid paukusid ja röövlid kisendasid.

Järsku pistsid kõik röövlid, kui komando järele jooksma, kaasa kiskudes Kempinskyt.

Sel samal silmapilgul jõudsid politseinikud sinna. Tabatud kõrilõikaja kuulist, langes üks politseinikudest hobuse seljast maha.

Üks põgenejatest haaras tütarlapse käest kinni ja wibas selle enesega kaasa.

Ootamata kargas teine röövlitest naise riisuja kallale. Mehed läksid rinda pidi kokku. Wähe aja pärast kukkus kallaletungija maha ja teine pani jooksma.

Inseneri tütar jäi langenud röövli kõrwale lamama.

— Sõbrad! — kisendas poolakas järsku põõsastest, — minu eest nõutakse kolmtuhat kuld raha. Teatage seda minu abikaasale.

Siis jäi kõik waikseks.

Insener ja sakslane tassisid minestanud tütarlapse wankrisse. Röövlite tagaajamise pääle ei maksnud mõteldagi. Oli tarwis ruttu linna tagasi sõita ja kohalistele wõimudele juhtumisest teatada.

— Kus Rodrigo on? — ütles Antoonio Porro, kui salk kindlasse kohta oli jõudnud. Keegi ei teadnud.

— Lähme teda otsima, — ütles Antoonio, — ehk saame teda weel päästa.

Antoonio wõttis omale kolm abilist ja läks Rodrigot otsima.

Warsti jõudsid nad wõitluse kohale. Rodrigo lamas sääl, üleni werine.

Antoonio käristas Rodrigo särgi lõhki ja pani rinna pääle.

— Ta elab! — teatas Antoonio rõõmsalt, — ruttu walmistage lauberaam!

Ise wõttis ta taskust pudeli ja tilgutas Rodrigole mõned tilgad wiina suhu.

Rodrigo awas silmad ja küsis:

— Kus tema on? Kas ta on elus?

— Kellest sa räägid Rodrigo? — küsis Antoonio Porro.

— Temast, mu paleusest. Räägi, kas ta on elus?

— Mis sul temaga asja on? — imestas Antoonio, — kas tema haawas sind?

Rodrigo raputas pääd.

— Ei, mina päästsin ta elu. Hoop mis temale sai määratud tabas mind.

— Kes teda tahtis tappa?

— Ei mäleta. . .

— Ära salga Rodrigo. Sa warjad nurjatut, kes ilmasüüta tütarlapse werd tahtis walada. Ma nõuan, et sa ta nime nimetad.

— Kuidas soowid. See oli Punapää — wastas Rodrigo, — aga ära sa temasse puutu. Ta on ilma selletagi su pääle wihane.

— Tema koht ei ole minu seltsimeeste hulgas! — ütles Antoonio wähese aja pärast, — tema suguseid on meie hulgas weel rohkem. Neid on tarwis kahjutaks teha.

Rodrigo pandi kanderaami pääle, mille Antoonio abilised puu okstest olid walmistanud.

Kaks röömelt tõstsid kanderaami ülesse ja sammusid lagendiku poole.

Mõne aja pärast käskis Antoonio kanderaami maha panna.

Ta aitas haawatu jalule, wõttis käe alt kinni, ja läks umbes kolmkümmend sammu edasi.

Järsku olid nad kadunud, nagu oleks maa neid neelanud.

Asi seisis selles, et Antoonio oli omale ennemalt uue peidaurka walmistanud.

Nimetatud koopasse kadusid Antoonio Porro ja Rodrigo.

Keegi teadnud ennemalt tema pelgupaika. Nüüd wast awaldas ta oma saladust Rodrigole.

---

30. päätükk.

Läbirääkimised.

Rodrigo hakkas juba paranema. Haiguse ajal oli Antoonio temale kui wennaks olnud. Nende sõpruse sidemed tõwenesid. Rodrigo oli walmis oma päälitu eest kas wõi tulde minema. Antoonio ei arwanudki, et niisugune truu sõber temale wäga tarwis läheb. Ühel õhtul säädis Antoonio end wäljaminekuks korda. Pani uued riided selga ja kammis pää peegli ja kammi abil siledaks

— Sa nagu läheks pulma, — ütles Rodrigo naeratades, — tohin ma sind saatma tulla?

— Ei, mu sõber! — ütles Antoonio, — ma ei wõi sind mitte kaasa wõtta. Ma armastan ühte naisterahwast ja lähen teda praegu waatama.

Ma tahaks teda omale saada. Ma armastan teda ju ammust ajast. Ma ei tea, miks ta mulle nii armas on, nüüd tean, et mu armastus kustub ühes mu eluga

— Antoonio! — ütles Rodrigo liigutatult — ma aitan teda sulle võita. Ma toon ta su kätte, maksku mis maksab.

— Rahusta ennast sõber! — ütles Antoonio tusaselt, — sel juhtumisel ei saaks ta mind kunagi armastama. Mind, kes nüüd on röövel ja tapja.

— Kes on selles süüdlane, et sa oled röövel ja tapja;

Ainult tema. Tema tõukas sind õnnetusse.

Ta murdis sulle antud sõna.

— Wahel ma mõtlen, et mina tõukasin ka teda õnnetusse. Wahel on mul temast kahju. Ma mõtlen, et ta ei olnud minu jaoks loodud. Teine kord pole ma rahul, et ta õnnetu on. Noh, aitab sellest. Aeg on minna. Nägemiseni, Rodrigo. Tarwiduse korral kaitse meie pelgu paika wapraste.

— Nägemiseni Antoonio! Kui sa siia tagasi tuled, ja ei leia mind mitte siit, siis tea, et olen elu õnne otsima läinud.

— Aga sa ei leia teda! — ütles Antoonio ja surus sõbra kätt.

* * *

Antoonio läks otse teed baronesse Balbo juure,

Baronesse ehmatas Antooniot nähes, sest ta ei teadnud selle tulekust

— Teil on päris moodiks inimesi ehmatada — ütles baronesse. Soowite ehk süüa? Ma lasen kohe laua katta. Ta läks wälja ja käskis söömatoas lauda katta. Julie tuli Antoonio juure tagasi.

— Miks Teie täna nii rõõmus olete? Ma arwan, et ei ole mingisugust põhjust rõõmustada.

—Asi on selles — wastas Julie, — et mu walitseja, kellele ma kord ütlesütlesin, suri.

Ma kartsin teda, kuid nüüd wõin rõõmustada.

— Mulle näib, et Teie mitte teda ei kartnud, waid tema dotütart.

— See tüdruk ei ole sugugi nii hirmus, aga tema õnnis onu oli mu pääle wäga wihane.

Jätame selle. Ütelge, mis pärast Te mu juure tulite? Wist mitte selle jaoks, et minuga lõunat süüa?

— Aga, kui on nii?

— Wäga rõõmustaw, kuid ma tunnen Teid.

Ütelge parem awalikult, mis otstarbe Teid siia kihutas?

— Waadake! Lugu on järgmine, — ütles Antoonio Porro. — läinud päewal nägin ma kedagi, kelle wiibimine elawate hulgas mind wäga imestama pani. Ma ei usu nägemistesse ja sellepärast tulin Teie käest seletust küsima.

Julie kahwatas, kuid waatas rahulikult.

— Teie räägite täna mõistatustega. Teadke, et ma ei ole suur mõistataja. Utelge otsekohe, mis on juhtunud?

— Baronesse, — ütles Antoonio sihiga, — miks weiderdamised? Ma tean, et Teie minust aru saite ja räägitatawast isikust midagi teate.

— Ei, ma ei tea midagi; — ütles tema kangekaelselt, — ma ei oska Teie mõtteid lugeda.

—Lubage, et ma awalikult räägin. Ma nägin krahw Lorentso Menottit. Ma tean, et surma otsus täideti, kuid ma ütlen weel kord, et ma ei usu waimusid. Ma arwan, et krahwi asemel kedagi teist karistati. Ma küsin Teilt, millega ja kuidas seda nähtust seletada?

—Teie mõtlete, et ma kõik wõin seletada. Kordan, et ma midagi ei tea. Ma mõtlen, et Teie eksite ja kedagi teist krahwiks pidasite.

— Kuidas wõidi ometi teist inimest krahwi asemel karistada. See on wõimata.

Antoonio lasi baronesset rääkida, kuid oli wäga ärritatud.

— Baronesse, — ütles ta, kui see wiimaks oli lõpetanud, — ma tean, et Teie siin suurt osa mängite.

Ma tulin Teie juure, et Teile abiks olla.

Kui Te, aga mind ei usu, mu eest seda warjate, mida ma wäga hästi tean, siis ei ole meil jutu ajamist enam waja.

— Kuidas? — imestas Julie, — Teie teate?

— Ma tean kõik, — ütles Antoonio, ehk ta küll midagi ei teadnud.

Julie wärises. Suure waewaga läks talle korda ennast rahulikuna näidata.

— Ma ei teadnud seda, — ütles ta hingeldades, — ma ei arwanudki, et wenna naine lõpuni saab waikima. Ma ruttasin karistamise kohale, et wenda päästa, kuid jäin hiljaks! Ma ei mõtelnudki seda, et asi niikaugele läheb! Issand halasta! Karistamise silmapilgu pilt waewab mind öösel ja päewal. Antoonio Porro istus ja kuulas lõpmata imestusega Julie juttu.

— Kuidas tulite Teie niisuguse mõtte pääle, et oma wenda ohwerdada.

— Ma ei tahtnud ju teda mitte kaotada! — hoigas Julie, — tema pidi ainult krahw Menotti päästmise juures abiks olema.

— Kus wiibib krahw praegu? On ta Teie juures peitus?

— See, see kõige koledam on, et ma ei tea, kus ta wiibib. Tuleb wälja, et mu wend langes surma ohwriks ilma mingisuguse otstarbeta.

Krahw Menotti jooksis ära, selle asemel, et minu juure tulla, nagu ma ootasin.

— Teisiti ta ei wõinudki teha, — ütles Antoonio, — enne, kui weel süütus pole ilmsiks tulnud, ei wõigi ta end kellegile tuttawale näidata.

Kui Teie tahaksite tõendada, et ta tõesti ilmasüüta on, siis soowiksite liiga palju.

Ei usu, et Teie krahw Menotti süü armastuse pärast oma pääle wõtaksite.

— Sellegi pärast on ta minu oma! — hüüdis Julie, — kui Teie, Antoonio, mulle wähegi kaasa tunnete, siis palun, ärge seda hirmust sündmust enam meeie tuletage!

— Mikspärast?

— Waikige, Antoonio! — ütles Julie, — mõtleme parem, kuidas saaks krahwi päält süüd ära weeretada ilma, et mina süüdlaseks jääks.

— Teie tahate liiga palju. Kas Te tõesti arwate, et ma end baron Balbo mahalaskjaks kuulutan. Ei, nii kaugele ma ei lähe, olgu Teie sõprus minu wastu, kui suur tahes.

— Ma seda ei nõuagi. Aga kuulake mind, Antoonio! Ta kummardas ja sosistas Antooniole mõne sõna kõrwa sisse.

Antoonio Porro, mõtles wähe ja ütles;

— Selle üle pean ma järele mõtlema.

— Kunas wõite mulle wastata?

— Jätke mind pooleks tunniks üksinda ja ma annan wastuse.

— Tore! — ütles Julie ja läks wälja.

Ta läks oma buduaari ja istus toolile ning hakkas kella näitajat silmitsema.

Poole tunni pärast läks ta sööma tuppa.

Antoonio Porro istus sügawates mõtetes. Ta ei pannud tähele, et Julie juba toas oli ja nõksatas kui see ta juure astus.

— Mis te ütlete mulle, Antoonio? — küsis ta uuriwalt.

— Olen nõus. Ei ole ju tähtis, et mulle kuritöö juure tuleb, mida ma mitte ei ole teinud.

— Tänan Teid südamest! — kilkas Julie rõõmsalt ja pigistas Antoonio kätt, — kuidas pean ma teid tänama!

— Teie tänu mul ei ole waja! — ütles Antoonio peaaegu jämedalt, et ma nõus olen ei ole sugugi teie kasude pärast, waid minu enese kasude pärast.

— Tänan otsekohesuse eest! Mulle on tähtis, et Teie nõus olete. Mis puutub Teie isikusse, siis ei huwita see mind mitte.

Pärast seda harutasid Antuonio ja Julie weel kaua millegi üle.

— Hää küll, nii siis Teie teate, kus wiibib krahw Menotti? — küsis Julie lõppude lõpuks.

— Tean! — ütles Antoonio.

— Kinnitage mulle, et Teie temale miskit paha ei tee. Teie ju wihkate teda.

— Olge rahul. Kui ma oleks talle kahju tahtnud teha, siis ma oleks seda juba teinud.

Mõtelge ainult ühte, baronesse: kui ma Teid krahwile mehele aitan, siis ainult sellepärast, et talle kätte maksa tahan.

— Kuidas nii? Ma ei saa aru!

— Pika pääle saate kõigist aru.

Nende sõnadega tõusis Antoonio püsti, jättis jumalaga ja läks.

— Imelik inimene, pomises Julie, — minule on muu üksta puhas, kui ta, aga seda teeks, mis mulle kasulik.

---

31. Päätükk.

Lõks.

Teisel hommikul läks baronesse Julia surnud walitseja maija, kaasa wõttes pärga. Kui ta sisse astus, oli Marietta, kadunu õetütar, onu kirstu juures.

Tütarlaps nuttis ja ei pannud baronessei enne tähelegi, kui see kirstu juure astus.

— Ma tulin siia, — ütles Julie, — et kadunult andeks paluda, mis ma talle elus häda olen teinud. Wõib olla ehk Teie Marietta, wihastate mu üle! On teil ehk parem, kui ma ära lähen?

Marietta oli weel noor ja sellepärast hakkas ta Julie kawalat pettu kohe uskuma.

— Ma ei wihasta Teie üle, sellepärast, mis Te praegult ütlesite.

— Waene laps — ütles Julie käega tüdruku juukseid silitades, — mul on Teist kahju! Mis Teie nüüd mõtlete tegema hakata? — Teil on wist sugulasi?

— Mul ei ole kedagi, — ütles Marietta nuuksudes.

— See on paha, wäga paha. Ma kahetsen wäga et ma Teie onule koha ülesütlesin! Poleks ma seda teinud, oleks ta ehk praegugi elus. Kui Teil kedagi ei ole, siis tulge minu maija.

— Baronesse, — ütles Marietta segaduses, — ma olen wäga lihtne et niisuguses kohas elada.

— Ma ei taha Teid rohkem waewata, ütles Julie, — aga homme, kui matused möödas, tulen ma wastuse järele.

Nende sõnadega läks ta wälja, ja jättis tütarlapse segadusesse.

— Peab wiimaks tema ettepaneku wastuwõtma, — harutas tüdruk, — sest ei ei ole ju kusagile mujale minna. Aga teisest küljest waadates, mul on teada baronesse hirmus saladus. Mis siis, kui ma wast eksin?

Marietta oli nii ärritud, et midagi aru ei saanud, millest õpetaja rääkis. Pääle puusärgi hauda laskmist, jäi ta kauaks ajaks oma onu hauale palwetama, wiimaks ometi läks ta koju.

Kodu oli ta nii mõtetes. et ei pannud tähele kui baronesse Balbo tõld treppi sõitis.

Marietta oli wäsinud ja muust rõhutud, mispärast ka ta Julie ettepaneku kergelt wastu wõttis.

— Sõitke rutem ära — kiirustas Julie — muidu lähete igawuse pärast siin hallikś.! Asjade järele saadan homme toa poisi. Noor tütarlaps, Juliega nõus olles, sõitis tema järele selsamal päewal.

Kaasa wõttis ta ainult wäikse kastikese, mille talle surnud isa annud oli ja käskinud ainult siis awada, kui täiskaswanuks saab.

Kui nad kohale jõudsid, wiis Julie oma uue sõbranna kaunisse tuppa. Mööbel oli tamme puust ja paistis üsna kulunud olewat. Paremal pool oli

Julie magamise ja riidepanemise tuba, ühe aknaga. Paar päewa läksid mööda. Julie ja Marietta wahekord oli weel kõige parem.

Ühel päewal juhtus Marietta poolkogemata kuulma, teises toas Antoonio Porro ja baronesse juttu. Nüüd alles sai waene tütarlaps aru, et Julie tõesti oma abikaasa tapnud on ja weel seda, et krahw Menotti päästmiseks ohwerdas ka oma wenna.

Siis muutus Marietta täiesti, ta wiisakus kadus, ta igatses ja nuttis tihti. Julie sai sest ka aru ja otsustas sellele lõpu teha.

Kuu pääle Marietta lossi tulemist kutsus Julie ta oma juure.

— Tehke mulle teed Marietta — ütles Julie, — õues on suur torm ja mul on üksi hirm. Lähme buduari, sääl on kodusem.

Buduari koldes oli tuli. Tee laud oli walmis.

Marietta kallas baronessele teed ja tahtis ära minna.

— Jää siia! — hüüdis Julie kärsitult, — ma ütlesin ju, et ei taha üksi olla, Ma olen täna iseäraliselt ärritatud.

Marietta istus sõnalausumata toolile.

— Mis Teil wiga on? — küsis Julie, Teie hakkate ennast imelikult ülewal pidama, ega wasta minu küsimuste pääle! Kas see kaua kestma saab Marietta?

— Mitte kaua, wastas Marietta, — kui soowite lahkun homme lossist! Ma tahan ju muidugi siit ära minna.

— Seda näen wäga hästi, — ütles järsult Julie. — Ma tahan ainult teada, Teie iseäralise ülespidamise põhjust.

Marietta waikis natuke, siis tõusis ülesse ja ütles ennast kogudes:

— Teie olete hirmus inimene, baronesse!

— Mis, kudas, Teie julgete, — hüüdis Julie, — arwate, et ma ennast haawata lasen!

— Oma sõna ma tagasi ei wõta, mul ei ole ka tarwis oma ülespidamisest kellegile aru anda, ainult kordan, Teie olete jälk mu meelest.

— Wäga huwitaw oleks teada selle põhjuseid, — ütles Julie õlgu kehitades.

— Ärge naljatage niisuguste asjade üle, — baronesse.

— Kas Te ei wõiks ütelda milles nimelt asi seisab?

— Olge hääd baronesse! Mulle on Teile hirmus saladus teada, ja mulle näib, et see kihwtitab iga Teie elutundi.

Julie kahwatas, aga ei annud ennast ära.

— Mis saladusest Te räägite? — ütles ta kindlalt — eks Te mõte mu minewiku ei puuduta sellega?

— Just! Kõige lähemat minewikku.

— Ütelge selgelt! Kas tahate terwe ilmale seda teatada? Olge hääd, ma Teid ei sega!

— Baronesse, — hüüdis Marietta, — oma nalja tooniga Te mind kõrwale ei wii. Ma ülesse ei anna, waid hoian seda surnud baron Balbo hää nime pärast.

Julie wõttis kõwasti Marietta käest kinni, ja karjus:

— Ma käsin, et ütlete mida teate!

Marietta sosistas paar sõna baronesse kõrwa sisse.

Julie tukkus tumeda karjatusega sohwale.

— Nii siis, baronesse, — üles Marietta tasa, — saate nüüd aru, et ma wõin Teie wastu teistsugune olla?

Julie tõstis pää üles ja lausus rahulikult, kutsewa häälega.

— Marietta, wõtke waewaks ja tooge mulle soe jakk riiete toast, mul on külm.

Tütarlaps oli imestud baronesse rahuliku oleku üle. Ta ei pannud tähele Julie hirmsat näoilmet. Ta läks baronesse käsku täitma jättes kabineti ukse poolawakile.

Waewalt oli ta üle läwe astunud kui Julie ühe hüppega ukse juure lendas ja ukse kinni lükkas ning lukku keeras.

Marietta karjatas ehmatuse pärast aga Julie naeratas metsikult.

— Teie olete minu wang! hüüdis baronesse, ja ilmaski ei lase ma Teid siit wälja! Ma ei wõi jätta Teid wabadusesse, Teid kes kõik mu saladused teab! Wanduge palju tahate, ma Teid ikka wälja ei lase, wastasel korral wõite kas wastu oma tahtmist unes seda wälja lobiseda. Paluge, Teie elu lõpp on lähedal.

Marietta laskis põlwili. Ta oli täitsa pimedas ruumis ja weel hirmsa naisterahwa wõimuses, kus tal wäljapääsemist ei olnud. Nüüd sai ta oma weast aru, et ütles baronessale tema saladust.

Oma mõtlemata tegu tehes otsustas ta weel baronessalt wäljapääsemist paluda ja koputas ukse pääle.

— Baronesse, kuulake mind! — hüüdis ta.

— Mis tarwis? — küsis Julia.

— Laske mind wälja! — palus Marietta, ma wannun, et kellegile saladust ei lobise kuni surmani.

— Ilmaaegu muretsete! — wastas Julia külmalt, see mis Te mulle sosistasite on Teie hullumeelne wäljamõte. Hullumeelseid wabaks ei lasta. Ma ei mõtlegi Teid oma hukkamiseks wälja lasta. Muidu sonite sellest juba esimesele wastutulijale.

— Baronesse! Palun Teid, laske wabaks! Mõtelge Te wõtate mu suure patu oma südame pääle. Teie olete inimene mitte metsloom ja Teil tuksub süda rinnus. Teie ei jäta mind siia kui tahate Jumala ees wastutust oma päält ära saada!

— Wait olge Marietta, — wastas tigedalt Julia. Laske, et ma ise wastutan oma tegude eest. Tänage Jumalat, et ta Teid ärakutsub weel wähe segasena. See on Teie onu!

— Kas Teis teragi halastust ei ole?

— Kui Te weel kaua seletate siis lasen Teile hullu särgi selga panna. Loodan et seda ei tuleks teha.

Marietta kuulis weel baronesse äraminekut, siis oli täielik waikus. Ta lasi ennast nuttes põlwili.

Ta palus Jumalat, Jumalat kelle pääle ainult loota wõis. Palwe rahustas teda nii, et ta warsti tukkuma jäi, ja pärast ninus sääl samas põrandal.

32. päätükk.

Kiri kastist.

Julie lahkus buduaarist, jäi kesk magadistuba seisma ja wõttis juukstest kinni.

— Hirmsad kuriteod selles seisawadki, — pomises ta, et üks kuritegu kisub kaasa kohe teist. Ja nii edasi ilma lõputa! Ikka halwemaks ja halwemaks! Kudagi ei sa seda häwitada, mis tehtud. Oh Lorentso, miks ma sind nii armastan! Ei oleks seda armastust, siis ei oleks ka kuritegusid! Aga mis jaoks need kahetsus palwed? Mis tehtud see tehtud. Teda ei wõi elama jätta, muidu hukkab ta mind! Ma ei karda kedagi! Mul on ainult hirm, et Lorentso saladust teada saab! See tüdruk on tarwis kahjutaks teha!

Nii otsustades, jäi Julia rahulikumaks ja mõtles kudas seda kõige paremini korda saata.

Kuidagi pidi see sündima, aga tüdruk oli tarwis surmata. Tappa ta ise ei usaldanud, kartis, et see awalikuks tuleb. Antoonio Porro poole pöörata! Kuid see halastaks Marietta pääle.

Julie jäi ainult Marietta hullumeelseks tunnistamine. See on kõige parem ja werewalamist ei ole.

Sääl tuli Juliale meele keegi arst Romanosi. Talle tuli meele kuidas ta päälinna mehi ninapidi wedanud, kes temast huwitud olid. Nende seas ka Romanosi, spetsialist waimuhaigetele.

Sel ajal lipitses Julie temaga ja pärast sõitis jumalaga jätmata ära. Ta teadis, et Romanosil nüüd oma waimuhaigete maja on, ja tema teenused wõiwad wäga kasulikud olla lootes, et ta ka nüüd lipitsema hakkab.

Otsustades, läks ta kabinetti ja hakkas Romanosile kirja kirjutama.

Korraga tuli talle hää mõte pähe, mida kohe korda saatis.

Ta kõlistas ja kutsus wana toapoissi kes ka baron Balbo ajal teeninud oli.

— Kuulake! — pööras ta wanamehe poole, tehes nagu oleks wäga hirmus asi! Mõtelge, Marietta on hulluks läinud!

— Jumal hoidku! — hüüdis wanamees, — kuidas wõib see olla! Ta oli ju ennem täitsa terwe!

— Ma isegi ei suuda sellest aru saada! — waletas Julie, aga siiski, mulle paistis juba ammugi, et temaga kõik korras ei ole! Kas Teie seda tõesti ei märganud.

—Noh kudas ütelda, baronesse! Teil on õigus, ta paistis nagu muutunud olewat!

— Millest Teie seda järeldasiie?

— Waadake, baronesse! Ta oli ennem alati tasane. Nüüd olen ma näinud, et ta iseeneses käsa sirutab ja pääst kinni haarab. Ta rääkis ka, et pää pidi walutama.

— Näete nüüd! — rääkis Julie, — seda sama nägin minagi. Täna palusin teda teed walmistada ja siis jäi ta hulluks. Ilma, et midagi oleks olnud, kargas ta mu kallale ja hakkas kägistama. Õnneks sain ta st weel jagu.

Siis hakkas ta jampsima mingisugustest saladustest, muust ma aru ei saanud. Pärast minestas ta ära. Ma wiisin teda riiete tuppa ja jätsin igaks juhtumiseks luku taha. Sääl hakkas ta laulma ja ähwardas kedagi, siis jäi waikseks. Mis temaga nüüd pääle hakata? Ma wõtan oma pääle tema arstimise ja saatmise häässe haigemajasse!

— Muidugi, baronesse, muud ei jäägi teha, ehk see küll hirmus on!

— Mis teha! Ega käed rüppes wõi seista? Ma tean päälinnas hääd haigemaja waimuhaigetele!

— Kuulen, baronesse, — wastas wana toapoiss.

Julie laskis ta lahti ja kirjutas kirja edasi. Toapoiss jutustas teistele teenijatele mis juhtunud on, igaüks neist püüdis tõendada, et ta seda juba ammu märganud oli.

Seda just Julie tahtis. Ta sai korraga palju tunnismehi kes haigust tõendada wõisid.

Wahepääl oli kiri walmis. Julie jutustas selles Romanofile kõigist tundemärkidest, tema eluloo, põhjused miks ta Marietta oma juure wõtnud ja siis kõiki seda mida ennem juba toapoisile jutustanud oli. Ta palus Mariettat tema haigete sekka wõtta.

Kergendawalt hingates, kirjutas ta aadressi pääle ja weel „Rutulise“ ka, kutsus toapoisi ja andis selle temale.

Pääle toapoisi äraminemist jäi Julie mõtlema.

— Midagi hirmsat ma olen ärateinud! mõtles ta, wõib olla ei anna Marietta kellegile seda teada, aga selle pääle loota ei wõi. Paljud teda küll ei usuks aga mõned kahtlustawad ikkagi, ehk küll seda rääkida ei julge. Leidub ka neid kes seda edasi räägiwad ja tõuseb terwe skandaal. Seda kõike ei wõi ma ju Lorentso pärast teha. Aga siiski pean tema silmis süüdlane olema. Tema kahtlust ma wälja ei kannata! Sellepärast pean seda okkalist teed edasi käima!

Julie pani käe otsa ette.

— Waja millegagi mõtteid lahutada,—mõtles ta, ja hakkas otsima mööda kirjutuslaua sahtleid.

Korraga nägi ta Marietta kastikest, mida see tema hoiu alla annud oli.

— Huwitaw, mis sääl sees on, — mõtles Julie, ja katsus kasti oma wõtmetega lahti teha.

Kogemata üks wõti oligi paras. Julie tõstis kaane ülesse ja nägi kõige pääl ühte kallist lapse särki ja selle all kaks kinnist kirjaümbrikku. Ühel neist oli päälkiri. „Minu tütre Mariettale“.

Julie pääle lühikest mõtlemist, awas ümbriku ja wõttis säält juure poogna paberit ja luges järgmist;

„Minu armas Marietta! Kui sa neid ridasid loed siis olen ma ammu juba mulla all ja sina täieealine tüdruk. Sind seda ennem lahti teha ei lubanud, sest oli seesugune põhjus millest nüüd kõnelen. Siia maale sa ei ole teadnud, et ei ole minu wenna tütar. Ma ei tea ka kes su wanemad on. Jutustan kudas sa minu tütreks said. Ükskord õhtul istusime naesega õhtusöögi juures. Kor=

raga kuulsin wäljas lapse nuttu, läksin wälja ja leidsin trepilt wäikese süle lapse, mähe oli see batist särk, mis siit leiad, ja kirjaoskamatu kiri, selles oli kirjutud, et sinu nimi on ristitud Isabella. Esiteks meie ei teadnud mis teha, pärast otsustasime teda oma juure jätta ja wenna lapseks pidada. Ma hakkasin sinu wanemaid otsima aga ei leidnud. Soowitan sulle edasi elada selle nime all, mil sa tuntud oled siiamaale."

— Imelik, wäga imelik! — pomises Julie ja tegi lahti teise ümbriku. Ta leidis säält järgmised teated:

„Hääd inimesed muretsege selle lapse eest.

— Milles asi seisab? pomises Julie, tingimata on siin huwitaw saladus peidus. Oleks tarwis teada milles see seisab. Siis peaks ära ütlema tegudest Marietta wastu ja sellepärast häwitan tõik jäljed.

Ta wiskas kadunu kirja tulde ja tahtis ka sedelit ärapõletada.

Kui ta paberi tule juure pani, nägi sääl pääl sõnu mis ikka rohkem wäljapaistwamaks läksid ja oma imestuseks luges ta:

— Laps on 2 nädalat ennem ristitud Isabella Rosalia Marietta. Ta wanemad on . . . . .

Edasi ei olnud enam midagi. Julie pani kirja küünla tule pääle aga ei mingisuguseid tähti ei tulnud nähtawale. Ta otsustas hoida seda, et tulewikus mõne muu keemilise aine läbi kirja ilmsiks tuua. Ta peitis hoolega kirja ära ja läks buduari. Nagu ei oleks midagi olnud, istus ta laua juure ja walmistas omale tassi teed. —

Pääle seda pani kirja metall karbi sisse, hoolega luku kinni, ning wiskas batist särgi tulde. Siis hakkas hoolega ühte prantsus roomaani lugema.

*
* *

Teisel hommikul istus Julie kamina juure laua ääre ja hakkas sööma. Pääle söömist läks riietetoa ukse juure ja awas selle suure hoolega.

Wäikse akna juures nägi ta Mariettat seismas, kes wärises külma pärast.

— Tulge minu tuppa! pööras tema poole Julie. Marietta tuli waikselt säält wälja ja läks kohe kolde juure, et ennast soojendada.

Julie walmistas tassi teed ja kõrwast.

— Teie wõite siin einet wõtta! — ütles ta.

— Tänan Teid! — wastas noor neiu ja wõttis tassi ühes taldrekuga

Mõlemad naisterahwad waikisid.

Siis tõusis Julie üles ja nähes et kõrwal tubades kedagi ei ole, algas:

— Kuulake mind hoolega, siis ei ole raske arusaada! Eila sai terwe maja teada, et Teie hulluks läinud olete, ja sellepärast olengi Teid sunnitud kinni panema riiete tuppa. Ma palusin tutawat waimuhaigete arsti Teid haigemajasse wõtta. Nüüd saate aru, et Teil on tarwis teha nägu, nagu oleksite natuke rumal ehk jälle rahustus särki panna.

— Jumala pärast baronesse, pidage kinni! hüüdis hirmul Mariette,

Teie räägite seda, millest ma midagi aru ei saa. Laske mind sselle mõtte juure jääda et teis wähematki halastus tunnet ei ole. —

— Ärge oodake! — wastas külmalt Julie, seda otsust ei wõi ma kõrwaldada, sest armastan iseennast. Ma mõtlen wõite ju wõtta natuke rumala osa oma pääle. Palun saatusele järelanda, sest Teie olete minu wõimuses, wähemagi wäärnähtuse juures lasen Teid siduda. Olge õnnelik et pääsete ainult hullumajasse saatmisega.

— Minu saatus on hirmus,—ütles alandlikult Mariette, aga Jumal aitab mu risti kanda. Teie ärge unustage, et Jumal Teile ka kord kätte maksma saab,

— See on minu asi, aga mitte Teie, — ütles järsult Julie. Nüüd wõite teha, mis Teil tarwis, siin toas ja ärge rääkige pärast et Teid piinanud olen.

---

33. päätükk.

Hirmus koht.

Julie ootas kärsitult Romansi käest wastust ja kartis et see ütleb ära tema palwe.

Wiimaks õhtul tuli järgmine telegramm:

„Häämelega wõtan Teie haige wastu. Kui ta waikne on saatke ustawa mehe saatel minu juure." Romanosi.

Kergemalt hingates hakkas Julie oma plaani täidewiimisega pääle. Ta teatas Mariettale et tal tuleks homme haigemajasse wana toapoisi saatel sõita.

Siis kutsus ta toapoisi oma juure ja ütles:

— Homme hommikul sõidate Teie Mariettaga arst Romanosi juure ja annate Mariette tema teenijate kätte. Tee pääl ei tohi Teie temaga mitte üht sõna wahetada, saate aru. Kas teate kõige lühemat teed?

— Ja tean, baronesse!—wastas toapoiss,—esiteks waja hobustega sõita ja siis umbes tund aega rongiga.

— Nii siis minu käsk on Teile teada. Kõige tähtsam, ärge unustage et keegi ei tohi Mariettaga tee pääl sõna rääkida. Ka tema küsimiste pääle ei tohi Teie wastata. Loodan, et kõik hästi läheb.

— Kuulen baronesse! Lubage küsida, kas ka Marietta sugulased sellega nõus on?

— See ei ole Teie asi!—wastas järsult Julie. Tal sugulasi ei ole ja ei ole ka Teie asi mult järel pärida.

— Kuulen baronesse! Aga Mariettal on eeskostja kes . . . .

— Wait!—segas Julie,—Teie lähete wäljakannatamatuks. Kas täidate käsku wõi jääte kohast ilma?

— Olgu Teie tahtmine, baronesse, — wastas wana toapoiss — wiperusie puhul, põhjendan Teie käskude pääle.

Wanamees, kes juba palju aastaid baron Balbo juures teeninud oli, oli alati käskusid täitnud. Sellepärast armastas teda kadunud baron, ja wanamees ei olnud nõus uhke baronessaga.

Wanamees mõtles, kas maksab käsku täita ja wiimaks otsustas täita sest wastutust tal ei olnud, waid see langes baronesse pääle.

— Jumal temaga, baronessega — urises ta, mis mul tema asjadega tegemist on.

Ta läks oma tuppa ja tegi ettewalmistusi ärasõiduks.

Teisel hommikul tõusis Julie wara ülesse ja istus tualett laua taha, et pääd kammida.

Marietta seisis akna juures, silmad pisarates.

—Teie lubasite mulle, Marietta,—pööras baronesse tema poole, minu käskusid täita! Pange tähele, kui Teie räägite, keegi teid ei usuks,, sest kõik teawad et olete waimuhaige.

—Baronesse!—hüüdis meeltheites Marietta,—kas tõesti wiite täide oma nõu? Kas Teil sugugi halastust ei ole? Ma wandusin Teile, et kellegile sest ei räägi. Mõtelge ka Jumala pääle, tema wõtab Teid nende kuritegude pärast wastutusele.

—Ilmaaegu muretsete, Marietta!—ütles Julie täitsa külmawerelisełt—olge mõistlik ja walmistage ärasõiduks, praegu tuldakse järele.

Juukste silimist lõpetades, hakkas Julie rahulikult einet wõtma.

* *
*

Lossist ära sõites oli Marietta kahwatu ja nuttis kibedasti.

Wana toapoiss istus tõllas tema wastas ja waatas hoolega tema pääle, wahete wahel pääd raputades.

Tõld weeres mööda siledat maanteed.

Wanamees, baronesse käsu järele, ei rääkinud ainustki sõna ja ka Marietta waikis.

Tunniajalise sõidu järele tegid nad seisaku wäikse trahteri ees ja toapoiss küsis:

— Kas Teie ei soowiks einet wõtta, preili.

— Häämeelega!—oli ta nõus — ma olen külmetanud ja jooks üks tass sooja kohwi.

Toapoiss wiis Marietta suure trahteri saali, mis oli alumisel korral ja läks ise einet tellima.

Marietta järel walwates, ei saanud ta kudagi aru, kuidas see segane on. Temale paistis ta täitsa terwe inimene olema ja ta arwas ehk baronesse ekfib.

Marietta wõttis häämeelega einet, istus siis jälle tõlda ja toapoiss istus tema wastu.

Ilm oli kaunis külm, aga selge. Hommikul tõusnud udu oli ärakadunud.

Marietta mõtles oma haleda saatuse üle ja hakkas wiimaks nutma.

— Mul on Teile üks palwe, — ütles ta läbi pisarate oma kaaslasele.

— Ma tõesti ei tea — kostis see — baronesse on rääkimise kõwasti ära keelanud Teiega.

—Mulle ei lubanud ta ka kellegiga rääkida—wastas Marietta — mul on aga palwe. Mind pannakse hirmsasse majasse, kus hullumeelsed, ja kedagi ei ole kes mu onu haua järele waatab. Palun et wahete wahel „keegi hauda lilledega ilustaks.

Wanamees waatas wäga imestawalt Marietta olsa ja hüüdis;

— Kuulge, preili, Teie ei ole sugugi hullumeelne.

— Mittesugugi, ma olen sama terwe kui Teiegi — ütles Marietta läbi pisarate naeratades.

— Aga lubage! — jätkas wanamees — mis pärast wiiakse Teid hullumajasse?!

Marietta ei wastanud kohe. Wähe mõteldes ütles ta:

— Kas Teie oskate waikida?

— Ah preili! wastas toapoiss — ma olen wana ja ei armasta lobiseda.

— Siis ma pidin baronessele wanduma, et ei kõnele kellegiga, aga arwan et sunnitud wandel ei ole jõudu. Siis kuulake; ma olin ettewaatamata et ütlesin baronessile, et tean tema saladusi, nüüd kardab ta mind ja sellepärast saadab trellide taha.

— Aga see on ju hirmus! See on kuritegu!—hüüdis wanamees.

—Üsna õige! Aga mis teha, ma olen tema wõimuses.

— Aga lubage, preili, nii ei tehta, et wõetakse täitsa terwe inimene ja pannakse hullumajasse! Ei ilmaski! ma teatan sellest politseile, see seda ju ei luba!

— Seda ei wõi teha! Kui politsei teada saab, siis wõetakse baronesse wastutusele, ja mind sunnitaks tema saladusi awaldama, mida baron Balbo hää mälestuse nimi aga ei luba. Seda ei wõi teha, tarwis waikida! Ma arwan, kui mind hullumajasse pandakse, siis kaotan pika pääle ikkagi mõistuse. Päästke mind! ma peidan ennast ja wõtan omale teise nime, nii et keegi mind ei leia!

Wana toapoiss jäi mõtlema. Marietta palwe ei olnud asjata, — ja ta küsis:

— On Teil kohta kus wõõra nime all elada wõite?

— On, on! wastas rõõmsalt Marietta, ma lähen...

— Ärge rääkige midagi preili! — segas teda toapoiss, — ma ei taha koha nime teada! Luban, et Teid wabastan ja baronesset hirmutan natuke, et ta Teid mitte taga otsima ei hakkaks. Ta pettis mind, et Teie olla haige nüüd petan mina jälle teda! Kuulake hoolega preili!

Wanamees istus Marietta kõrwale ja poolsosinal seletas oma plaani.

Warsti olid nad ühte wäiksesse alewise jõudnud. Toapoiss käskis kutsarit tõlda seisma jätta ja läks ise ühte poodi.

Natukese aja pärast tuli ta tagasi suure pakiga.

— Kus Te hobuseid söödate? —küsis ta kutsarilt.

— Raudtee jaamas, — wastas see.

— Sääl ei ole ju hääd kohta, — tähendas wanamees, Teie teate et minu kaaslane on natuke haige ja temale on hääd tuba tarwis. Kas meie ei peataks Kuradi järwe juures trahteris.

— Sääl on küll hääd toad,—otsustas kutsar,—mul üks kõik kus hobuseid sööta.

Ja nad sõitsid edasi, metsa teed mööda.

Umbes tunni aja pärast jõudsid nad trahteri ette.

See trahter oli tähtis, esimiseks, et pühadel linnarahwas sinna wälja sõitis ja teiseks, sääl ligidal oli järw millel „hirmsa koha“ kuulsus oli.

Rahwas rääkis, et järw põhjatu sügaw ja tema kallastel pandi tihti tapmisi toime. Nad arwasid, et järwes mingisugused pahad waimud on ja sellepärast ei tahtnud hää meelega selle juure minna.

Wana toapoiss leidis trahteri st, puhta toa Marietta tarwis. Ta saatis teda sinna ja wiis ka paki kaasa.

Siis tõi toapoisi käsu pääle perenaine Mariettale süüa, toapoiss ise sõi suures toas teiste inimestega ühes.

Tema ümber kogus üsna palju rahwast.

Need inimesed elasid külast wäljas ja sellepärast olid uudishimulikud uudiste wastu.

Wana toapoiss hakkas neile rääkima oma wäljamõeldud teejuhtumistest. Ta rääkis nii elawalt, et kõik kuulasid ja tähele ei pannud mis juhtus.

Sel ajal kui wanamees jutustas, läks trahterist ilma et keegi oleks tähelepannud, noor, ilus talutüdruk wälja.

Warsti kadus ta põõsastikku mis „Kuradi järwe“ ümbritses.

Sel ajal tõusis wanamees üles ja tähendas, et läheb waatama mis kaaslane teeb.

Ta lubas kohe tagasi tulla, wiina jooma.

Peremees kes wiina walas ehmatas järsku.

Wäljast „Kuradi järwe“ poolt kuuldus wali karjatus ja siis müra, nagu oleks midagi rasket wette kukkunud.

Enne weel, kui peremees perenaisega aru said, milles asi on, jooksis wanamees tuppa wäga hirmunult.

„Aidake, päästke!“ karjus ta, minu kaaslane on ennast „Kuradi järwe“ ära uputanud. Sel ajal kui me rääkisime on ta toast wälja läinud. Kui ma tema tuppa läksin, ei olnud teda sääl, alnast nägin teda järwe poole jooksmas!

Peremees, perenaine ja wõõrad hakkasid kõik „kuradi järwe“ poole jooksma.

Wee pääl ujus Marietta müts ja ta päälisriided rippusid järwe kaldal puu otsas.

Toapoisi palwed ei aidanud midagi, keegi ei tahtnud järwe hüppata ega uppujat wälja tuua, arwates, et see täitsa wõimata on. Hirm ise selle sama saatuse aluseks saada, hoidis neid „hirmsast kohast" eemal.

Tagasi tulles trahteri istus wana toapoiss murka ja jäi sügawasse mõttesse. Ta ärkas alles siis, kui kutsar ütles, et aeg on ärasõita.

— Tuleb tagasi sõita, — ütles wanamees, — linnas meil nüüd midagi teha ei ole. Tuleb e..did trööstida, et Marietta hukkas ennast hullumeelsena ja hullu eest wastutada ei tule ju meil.

Kutsar pani hobused ette ja nad sõitsid tagasi.

Tee pääl kohtasid nad talutüdrukut, seda sama, kes trahterist wälja läks.

— Tere, tütarlaps! — hüüdis talle wanamees, tule istu pääle.

—Suur tänu, härra! — ütles tüdruk waikselt, istus tõlda ja sõitis kuni alewini, kus päält maha läks. Enam teda ei nähtud.

Õhtuks jõudis toapoiss lossi tagasi. Kui ta oma tuppa tahtis minna riideid wahetama, tuli Julia wastu ja küsis:

— Kuidas, Teie olete juba tagasi?

— Jah, praegu tulin! — wastas wanamees.

— Tulge lähme minu tuppa!

Wanamees ohkas sügawalt ja läks baronesse järele.

— Kas andsite Marietta, — sinna kuhu tarwis oli? — alustas baronesse juttu.

Wanamees tegi kurwa näo ja ei wastanud midagi.

— Mis on juhtunud? — küsis kärsitult Julie, jutustage mis on juhtunud!

— Baronesse, Marietta on surnud, —wastas wana.

— Kuidas? surnud? — hüüdis Julie ja ehmatas, — rääkige ruttu, kudas see juhtus.

— Kunlake baronesse! — rääkis toapoiss,—meie jäime päätama ühte trahterisse, mis metsas oli, et hobuseid puhata. Marietta istus oma toas ja wõttis einet, mina jutustasin pererahwastega. Kui ma ta järele läksin ei leidnud enam teda. Ta oli ennast järwe ärauputanud!

— Minge, küllalt!—ütles Julia waikselt. Kui toapoiss läinud oli, lasi baronesse põlwili ja wõttis juustest kinni, korraga kargas üles ja hakkas metsikult naerma.

— Ei maksa enam muretseda!—hüüdis ta,— üks tapmine enam ehk wähem! Aga südametunnistus? Mina ju teda ei tapnud, ta ise lõpetas oma elu. Nüüd ei anna keegi enam mu saladust wälja. Sääl järwe põhjas saab ta waikima.

Julie istus kolde ette, wõttis raamatu kätte aga lugeda ta ei saanud. Raamat kukkus kätewahelt maha.

---

34. päätükk.

Kurjad kiusatused.

Ta nägi oma ees Kamillo Pekkiot, kes tasahiljukesi tuppa oli tulnud ja Julie mõtteid kuulanud.

— Mis see tähendab, Kamillo! — pahwatas Julie tigedalt, — kuidas tohtsite ilma teatamata sisse tulla?

— Usna harilikult, baronesse! naeratas Pekkio, tuletage meele, Teie ise kutsusite mind kirjaga! Teenijaid wäljas ma ühtegi ei näinud ja nii tulingi tuppa.

— Kas Teie tõesti parajamat aega tulemiseks ei leidnud! —

— Mis teha baronesse! Naisterahwad on wäga tujukad. Mina ruttasin, kui alandlik ori siia kui Teie käest kirja sain ja ei wõinud Teie paha tuju aimata!

— Iluste ööldud!—naeratas lahkemalt Julie, — asi seisab selles, et sain hiljuti ühe Teie wana sõbraga kokku, kes teiega rääkida soowib.

— Missugune sõber?—küsis Pekkio,—kuidas ta nimi on?

— Kannatage natuke!—naeris Julie—ta keelas mind oma nime nimetamast kuni ise siia ilmub. —

Kamillo Pekkio jäi ootama. Ta süda läks üsna rahutuks.

Kahekümmne minuti pärast koputas keegi ukse pääle, ja tuppa astus keegi kõrge kasuga mees.

Pekkio kargas hirmuga oma kohalt.

— Antoonio Porro! — karjus ta, mis soowite Teie minult?

Sääl juures katsus ta ukse juure pääseda.

— Jätke Kamillo! — ütles Porro kihwtise naeratusega, jääge siia see on parem. Kodu ootab teid politsei, ma tean kui kahjulik on teil temaga kokkupuutuda! Istuge ja kuulake! Ma tahan teid kahtlusest wabastada.

— Antoonio! — karjus Kamillo.

— Sa ähwardad?—küsis Porro rahulikult, — ilmaaegu! Ma ei karda sind.

— Mis tahad sa minult?

— Mitte midagi. Tahan sind wangihoonest eemal hoida! Sa wõtsid krahw Menotti tapmise kaebtuse oma pääle. Ma nägin ise kui sa krahwi püssist laengu wälja wõtsid, sellega langes kahtlus sinu pääle. Kõige rohkem weel wale teade, et ise päält nägid kui krahw Menotti, baron Balbo maha lasi.

— Need teated andsin selleks et baronesset päästa! —

— Waletad! Seda tegid, et krahwi warandust omale saada. Olgu pääle, aga ütle mis jaoks nimelt tahtsid baronesset päästa.

— Seda küsi tema enese käest, sa tunned teda paremini! — wastas Pekkio.

— Wabandage signor! ütles Julie, ma ei saa aru mis õnnetusest Teie mind tahtsite päästa!

— Ma tahtsin teid wõllast päästa.—

— Toh oh!—ütles Julie rahulikult, mis pärast mind siis wõlla tõmmama peate.

— Sellepärast, et oma mehe mahalaskfite.

— Signor, — ärge unustage, end! — pahwatas Julia, wõi olete lolliks läinud!

— Kas tead ka sõber, — segas neid Antoonio Porro,—baron Balbo' ei tapnud baronesse, waid mina.

Kamillo kanges ehmatuse pärast. Ta ei näinud, et Julia laskis waid teadis ainult, et tema püssiga see tehtud oli

— Weel pead sa teadma, jätkas Antoonio Porro, — et kohtuuurija teab ka, et mina baroni maha lasin. Seda tegin selleks, et sinu üle natuke naerda, sest krahw Menotti ei ole karistud, waid keegi teine. Krahwi nägin ma alles eila õhtul.

— Kes tema asemel on karistud?

— Kust ma seda teada wõin.

Kamillo Pekkiol tuli see öö meele, kui ta lahtises hauas oli ja oma pääl kõnelemist kuulis.

Kas nüüd saad aru, jätkas Porro, miks politsei sind taga ajas. Sellepärast soowitan sulle kui sõbrale, nii ruttu kui wõimalik üle piiri saada. Mina ja baronesse anname sulle teeraha.

— Mispärast, niisugune kaastundmus?—küsis Kamillo mõrudalt, ma ei taha uskuda et teie seda hääst südamest teete! Nii see kül wist ei ole! Kui teie mulle ei teata milles asi seisab, siis jään ma siia.

— Ilmaaegu! ütles Antoonio, kas tõesti arwad hää olewat, paar aastad wangikongis istuda?

— See on minu asi. Teie mängukanniks ma olla ei taha!

— Tead mis weel: sa ei tohi kellegile teatada et mina baronesse tapjatatud olen. Kui sest teada saan, siis karistamata sa juba ei jää.

Kamillo Pekkio ainult nikutas pääd ja läks ruttu toast wälja.

— Kas näete nüüd, baronesse! — ütles Porro, ma ütlesin, et sest midagi wälja ei tule.

— Mina tahan ja pean ka krahw Menotti süüst wabastama.

— Mina olen sääl juures teile abiks weel enam, et tahan, et krahw teid naiseks wõtaks. Asi seisab selles, et meie Kamillo Pekkiost nii ruttu lahti ei saa ja ma mõtlesin: katsuge Menotti oma wõrku püüda ja siis sõitke temaga lühikeseks ajaks Itaaliast ära. Wahepääl saan ma Kamilloga hakkama ja siis ei wõi seda tapmist keegi krahwi pääle ajada.

— Kus on praegu krahw?

Antoonio Porro sosistas paar sõna Julia kõrwa sisse.

— Wõi nii! — ütles Julia, — aga millal ma tema juure lähen?

— See ripub sellest ära kui ruttu teie oma asjad kellegi juhatuse alla olete annud, et mitte enne poolt aastat tagasi tulla.

— Üleandmine sünnib umbes tunni jooksul. Mu warandus on üsna kokku kuiwanud.

— Siis tehke nii et kesknädala öösel krahwiga kokku saate. Ja kui teil kas Parisis wõi Londonis korda läheb laulatada siis teatage sest minule. Sellega saaks siis Helene pääle mõjuda! Jumalaga, baronesse!

— Jumalaga, Antoonio Porro.

Päätükk 35.

Wõitlus elu eest.

Helene sõitis würst de Kollenjo juurest ära, et mitte tema pääle hädaohtu saata.

Ta läks mööda küla teed.

Teades, et sääl külas teda hädaoht ähwardab, läks ikka sinna tagasi, kus lähedal wäikesest Giowannist ilma jäi.

Kui ta külasse jõudis, küsis ta mitmelt isikult lapse saatust aga keegi sellest ei teadnud. Last ei leitudki.

Wiimane lootus läks nurja. Mis nüüd teha?

Menotti lossi tagasi minna ei maksnud, ta teadis et sääl walitses temale hoopis wööras inimene, kelle poole ta pöörata ei julenud.

Helene otsustas, päälinna minna et sääl mingisugust teenistust omale otsida.

Tööd leida ei ole kerge, ja weel sääl kus teda tuhanded tööta inimesed otsiwad.

Wiimase raha eest üüris ta omale wäikese toa ühe wanaeide juurest, ja arwas ega Antoonio Porro teda siit ikka ei leia.

Helene mõtles oma hiljutise õnne pääle, kus tema oma lapse ja armsa mehega seltsis elas, aga nüüd on ta üksi, wäikeses kongis ilma lootuseta seda tagasi saada. Kõik see oli Antoonio Porro süü.

Kaua mõtles ta weel, kuni wiimaks raskelt magama jäi ja üles tõusis teisel hommikul kaunis hilja.

Nüüd alles algas wõitlus elu eest. Tuli aeg tööd otsima minna.

Korteriperenaine juhatas temale, kelle poole ta peab pöörama.

Paar päewa otsis ta kohta ajalehest kuulutuste järele, üleskirjutades mitmetesse kontoritesse ja üleüldse wõttis kõik abinõud tarwitusele, et teenistust leida.

Kõik ta püüded läksid nurja. Iga õhtu tuli ta rõhutud meeleolus koju.

Wiimaks wõttis ta nõuks ise kuulutust ajalehte panna. Kodu seadis kuulutuse sisu kokku ja siis läks loetawama ajalehe kontori.

Kontoris oli wäga palju rahwast. Akna juures kus kuulutusi wastu wõeti, tuli üsna kaua sabas seista. Helene liikus wähehaawal edasi.

Korraga puudutas tagant keegi tema käe külge ja kuuldus hääl:

— Wabandage, preili! Teie pillasite kirja maha

Helene waatas ringi ja nägi hästi riides olewat noort tütarlast, kes tema poole kirja sirutas, mille Helene maha oli pillanud.

—Ma leidsin kirja maast; jätkas wõõras preili, ja lugesin selle läbi sest ta oli lahtine! Teie otsite kohta?

— Tänan teid! wastas Helene, olge hääd ja ütelge milles asi seisab.

— Ma tahtsin kuulutust ajalehte panna, et otsin omale ja õe Mafaldale seltsilist, kes ka klawerit mängib. Teada saades, et teie just niisugust kohta soowite, arwon, et minu ettepaneku wastu wõtate.

— Muidugi, armas preili! — wastas Heleene rõõmsalt. Missugused nõudmised teie ette panete. Ma konserwatooriumi lõpetanud ei ole, ainult olen kodu õppinud, räägitakse, et üsna hästi mängin.

— Tarwis oleks ainult, et teie nüüd mind ja mu õde laulu ajal klaweril saadaksite — seletas preili, — kas teate ka, hiljuti kukkus Mafalda hobuse seljast maha ja sai wiga. Nüüd hakkab ta juba paranema ja nädala pärast on päris terwe. Wabandage! wabandage, ma lobisen liiga palju. Lähme meile ja räägime mammaga, loodan et kõik hästi läheb.

— Aga kui ma teie õele ja mammale ei meeldi, mis siis?— küsis Helene.

— Minu ema, proua Bernetti andis täitsa woli mulle walida, kes aga minule meeldib.

Minule meeldite teie wäga, tuleb loota, et ma ka teile meeldima saan.

— Kas teie ei lubaks wastust homseks jätta.

— Wäga hää! homme pääle lõunat tulge meile. Mis kellaks tohime oodata?

— Kella 4 ajaks.

Noor tütarlaps ütles, et tema nimi on Jolanta, andis oma adressi ja küsis.

— Kudas teie nimi on?

Helene kahwatas ootamatuse pärast, aga kogus ennast ruttu ja nimetas oma tüdruku põlwe nime.

Jolanta jättis jumalaga ja läks oma teed, kuna Helene raskes mõtetes koju tagasi sammus. Ta kartis, et tal ei lähe korda oma nime warjata ja sellepärast wõib koha päält lahti saada.

---

36. Päätükk.

Uue koha pääl.

Lese Bernetti korteri jõudes, paistis Helenele nagu ei leiaks ta säält mida otsib.

Aga parata ei olnud midagi pidi wastuwõtma mis pakuti.

Waewalt oli ta oote saali sisseastunud ja oma tulekut teatanud kui talle Jolanta wastu tuli.

— Tere! — terwitas Jolanta. — Ma arwasin juba, et teie ei tule! Lähme rutem mamma juure!

Kui Helene, Jolanta saatel proua Bernetti buduari astus, jättis see Helenele halwa mulje järele.

Diiwani pääl istus wäga paks proua, päält näha kaunis rumal ja ihnus.

Proua Bernetti pani prillid ette ja waatas Heleene otsa.

— Preili Ansaldi; — tutwustas Jolanta, rõõmsalt, — ja minu mamma.

Jolanta ema naeratas külmalt.

— Andke mu tütrele andeks, — rääkis ta, — tema tahab teid kõigile korraga tutwustada. Kas olete nõus minu majasse jääma?

Siis tuli ka tuppa Jolanta õde Mafalda, ka noor tütartaps umbes 18 aastane

— Minu õde Mafalda! Preili Heleene Ansaldi! — tutwustas ka neid Jolanta.

Mafalda wastas waewalt märgatawa pää liigutusega, Heleene sügawa kummarduse pääle ja istus laisalt lähema toolile.

Tema ja ta õe Jolanta wahel ei olnud wähematki saladust.

— Kuidas lugu on preili Ansaldi! — küsis Bernetti.

— Ma juba eila ütlesin teie tütrele, — wastas Helene, et olen walmis kohta wastu wõtma. Ainult paluksin, et ma üks päew nädalas waba wõiks olla.

— Olen nõus, — wastas proua Bernetti, olge hääd mängige mulle midagi klaweri pääl. Lähme rõõmsasti tuppa.

Kõik neli daami läksid toredasse wõõraste tuppa ja Heleene istus klaweri taha.

—Kas teie laulate ka? — küsis pr. Bernetti.

— Natuke ka! — wastas Helene.

— Laulge mulle midagi! — palus Jolanta.

Ilma, et ennast rohkem paluda lasta, laulis ühe Neapoli rahwalaulu ja weel nii hästi, et Jolanta ja uhke proua nutma hakkasid.

Mafalda hakkas korraga naerma. — See on wäga ilus asi! — ütles ta, kui mamma ja õde nüüd igapäew nutta saawad.

Jolanta läks aga Heleene juure ja surus tema kätt.

— Teil on hää anne! — ütles ta.

Proua Bernettile meeldis ka Heleene laul ja mäng. Nii oli ta uude kohta wastuwõetud.

37. peatükk.

Otsustaw õhtu.

Helenel tundus üsna hää proua Bernetti majas olema.

Perenaist nägi ta harwa. Mafalda oli haige selleks, et klaweri pääl mängida, ainult Jolantaga saatis ta aega mööda, kes teda wäga armastas.

Lähemal ajal pidi proua Bernetti piduõhtu toime panema, kuhu ka palju wõõraid oli kutsutud.

Mafalda õppis Helene juhatuse all paar laulukest. Tal laulmiseks wähematki annet ei olnud ja Helene sõna ka ei kuulanud. See oli raske aeg Helenele.

Jolanta õppis ka paar laulu, hääl oli tal üsna hää, ja Helene lootis et tema nooremast õpilasest laulja saab.

* * *

Tuli ammu oodatud päew.

Maja ette sõitsid tõld, tõlla järele. — Majaesine oli walgustud ja senna oli rahwahulk kogunud mida politsei laiali ajas.

Wõõraid oli kõiksugu, näitlejaid, kindralisi, rikkaid pangaomanikka üleüldse kõik kõrgema kihtide esitajad.

Perenaine wõttis ise kõik wastu. Ta oli uhkelt riides. Kaelas kandis suurtest pärlitest kaela ehet, sõrmed täis kallid brilljant sõrmuseid.

Mafaldal olid walkjas kollased siidi riided, mis tema walkja juuste ja kohna kehaga sugugi kokku ei läinud. Jolanta oli aga oma roosa kleidiga wäga ilus. Ta mustjas pruunid juuksed olid mööda õlgasid laiali ja andsid temale murueide tütre kuju.

Tema kõrwal seisis Helene lihtsates mustades riietes. Palju proua Bernetti wõõraid küsisiwad kes on see daam mustas riides ja palusiw tutwustada. — See on minu tütarde seltsiline — wastas proua, ta on siin et tütreid piduõhtul klaweril saata.

Jolanta rõõmustas Helene üle kui wõõrad temast waimustud olid. Wõõraste hulgas oli ka krahw Walwi, keda Mafalda armastas.

— Kui soowite tutwuneda preili Ansaldaga, ütles krahwile Jolanta, siis lähme ta juure. Ta on wäga armsas olewus.

— Olen wäga rõõmus, — wastas krahw.

Proua Bernetti nägi, kui tema noorem tütar ühes krahw Walwiga Helenele liginesid.

— Wabandage mind, kindral! ütles ta, ma näen, et Jolanta jookseb saalis kui wäike laps, tarwis teda keelata!

— Las ta jookseb! Ta on wäga armas! — naeratas kindral, ütelge parem, kes on see ilus naisterahwas, mustas riides, kellega Teie tütar kõneleb? Tutwustage mind temaga! Ta on ilus kui mõni kuninganna:

— Ilus kuninganna! ütles pilkawalt proua, minu tütarde muusika kooli õpetajanna Teid wist ei huwita, kui ma Teid teenijatega tutwustaks! Ükskõik kui soowite!

Kindral tundis häbi! Ta sai aru, et perenaine ei taha tutwustada ja sellepärast ei palunud ka enam.

— Wõi nii! ütles ta, muusika kooliõpetajanna ja mina olin walmis kas wõi kihla wedama, et ta kõrgematest kihtidest on. Üks kõik, aga ta on siiski wäga ilus!

Proua Bernetile oli wastumeelt Helene kuulsus. Ta otsustas kohe Jolantat ja Mafaldat laulda lasta ja siis ei oleks Helenel enam tarwis wõõraste hulgas olla! Ta oli wihane, sest Helene oli kawaleridega ümbritsetud, kuna Mafaldat keegi ei waadanud.

Ta läks Helene juure ja lausus uhkelt:

— Preili Ansaldi! Ma palun Teid oma kohust täitma minna! Olge hääd, istuge klaweri taha!

Helene punastas tuntawalt, ja läks klaweri juure, kus juba Mafalda istus.

Wanem tütar laulis aaria ühest operettest nii halwasti, et kuulajad waewalt suutsid pahameelt tagasi hoida.

Nüüd tuli Jolanta kord. Tema laul mõjus palju paremine kuulajate pääle ja temale plaksutati ka rohkem kui õele.

Sellega lõppes nüüd Helene tegewus piduõhtul.

Ta tõusis üles ja tahtis ära minna.

Sääl tuli tema juure krahw Walwi.

Kõik aeg kui Helene klaweri taga istus oli ta üksi tema otsa waadanud ja nüüd ütles:

— Preili! Kas Teie ei wõiks ka meile midagi laulda!

— Ärge unustage, krahw, — wastas Helene] kurwalt, — ma olen ainult palgaline!

Krahw ei jäänud sellega rahule ja küsis proua Beruettilt:

— Kas Teie proua, ei laseks, et preili Ansaldi meile midagi laulaks? Jolanta ütles mulle esiteks, et ta wäga hästi laulwat.

Proua Bernettile oli see hirmus wasta meelt. Ta wandus seda päewa, mil Helene oma majasse wõttis. Kõigile teistele oleks ta palwe tagasi lükanud aga mitte Walwile, sest ta lootis temas Mafalda tulewast peigmeest.

Järel tehtud naeratusega palus ta Helenet midagi laulda.

— Kuidas käsite! — wastas Helene külmalt ja istus klaweri taha.

Ta nägi kuidas wõõrad ümbritsesid ja, igatsesid tema laulu kuulda. Ta tundis ennast kaunis rahulikuna ja laulis ühte oma armsamat neapoli laulu. Ta oli sääl juures nii ametis, et unustas kõik mis ümber sünnib.

Waewalt sai ta laulu lõpetada kui kuuldus tüse käteplagin, nii ootamata Helenele, et ta punastas.

Kohe tuli tema juure üks wanapoole daam, milljoneri naine, sügawalt liigutud ja ütles:

— Kui suurepäraliselt Teie laulate, minu armas! Teie laul lõbustas mind wäga! Ma palun seda sõrmust minu poolt omale mälestuseks wõtta.

Nende sõnadega wõttis daam kalli sõrmuse oma sõrmest ja pani Helene sõrme.

Proua Bernetti oli täis kadedust. — Keegi ei pannud teda tähele, sest kõik läksid Helenele õnne soowima.

Krahw Walwi tänas Helenet iseäralikult ja pigistas sääl juures ta kätt tugewamine kui oleks tohane olnud.

Kui Helene käe lahti sai, pööras ta kõrwale.

Ta waatas Mafalda pääle ja ehmatas, selle näol oli wiha ja tigeduse jäljed näha.

Helene läks uksest wälja, et oma tuppa minna.

Kui ta trepist üles läks kuulis ta oma selja taga rutulisi sammusid.

Ta waatas tagasi ja nägi krahw Walwit.

— Ärge rutake! — ütles see, ma tahan Teiega paar sõna rääkida:]

Ta wõttis Helene käest kinni ja suudles seda.

— Andke andeks! hüüdis krahw, ärge arwake, et ma wiisakuseta olen aga ma ei saa enne rahu kui Teiega paar sõna üksi olen rääkinud! Ütelge mulle aeg ja koht kus ma Teid näha wõiks.

— Teie eksite, krahw! Ma olen waene muusika õpetajanna ja minu wõimalüses ei seisa Teiega kokkusaamine. Ma palun, jätke mind rahule!

— Ei, ma ei jäta! — hüüdis Walwi kirglifelt, mul on paha, et Teie mõtlete, et mina siia tulin pahade mõtetega. Ei! Ma tahaks Teilt ainult küsida, kas tulete mulle naiseks, Teie mind ei tunne ja sellepärast tahaugi Teiega kõneleda. Wõib olla ehk hakkate siis mind armastama.

Krahw rääkis ruttu ja elawalt. Helene oli ehmatanud. Nad kumbki ei näinud, koridoris palmide taga Mafaldat, kelle nägu oli wihane ja ootas kättemaksmist, kelle hambad koos olid, et mitte karjuda.

— Krahw Walwi! — hüüdis Helene erutatult, — ma palun weel kord mind rahule jätta! Ma olen wäsinud ja ei wõi Teiega täna pikemalt rääkida.

— Andke mulle lootust et ma Teid jälle näha wõiks! — palus krahw Walwi.

Ta ei wastanud midagi. tõmmas järsku krahw Walwi kätte wahelt end lahti ja jooksis ülesse tuppa.

Krahw läks saali pikamisi tagasi. Tal oli igaw, ja warsti jättis ta proua Bernetti ja tema tütardega jumalaga. Proua Bernetti oma juure kutse wõttis ta wastu, lootes siis jälle Helenet näha.

Pidu õhtu lõppes alles hilja öösel. Tantsu müra ei lasknud ka Helenet magama uinuda. Alles hommiku eeli jäi ta magama, natukeseks ajaks.

* * *

Helene tõusis wara üles. Proua Bernetti ja tütred magasid alles. Teenijad korraldasid tubasid wõeraste järel.

Nähes närtsinud roosisid põrandal, tuli Helenele tahtmata krahw Walwi meele.

— Mis ta tahtis? mõtles ta, ta tahtis ainult oma kirge rahustada, wõites minu südant. Ja siis kui tal minust himu täis on, jätab ta mind maha, niisama kui neid närtsinud lillesi siin põrandal. Ta mõtleb mind waese kooliõpetajanna olewat kes uhke on oma pääle.

Wahepääl oli ka perenaine üles tõusnud ja tütardega hommiku einet wõtma läinud.

Nad rääkisid eilsest piduõhtust. Proua Bernetti oli piduga rahul ka Jalantal oli hää tuju ainult Mafalda oli millegi pärast mures ja wihane.

— Tead, — Jolanta, — ütles proua Bernetti, sa tutwustasid preili Ansaldit ilma aegu kõikide noortemeestega.

— Aga nad palusid ju mind!

— See on wähe: Kahw Walwile meeldis ta wäga. Kas sa tõesti meie seisuste wahel wahet ei saa teha? Krahwile oleks ju häbistaw kui teda mõne teenijaga tutwustakse.

— Ilmaaegu mõtled sa nii, mamma, — ütles Jolanta — krahw ise ütles et temal wäga lõbus on olnud Helenega aega mööda saata.

— Mis weel! — tähendas Mafalda kihwtiselt—mis ta pidi tegema kui see tal alati kaelas rippus ja tülikš oli.

— Midagi niisugust ei olnud, — kaitses Jalanta, —wastupidi, krahw ajas kõik aeg Helenet taga! Ega tema süüdi ei ole kui temast huwitud ollakse. Asi seisab ainult selles et sa Helene pääle kade oled, et ta sinust ilusam on.

— Sinu lollusi, keegi tähele ei pane, wastas Mafalda, — sa oled weel noor niisuguste asjadele. Ma ise kuulsin Helene juttu krahwiga korridoris ja sain aru missugune ta on.

Kaua nagelesid weel õed kuni wiimaks toapoiss teatas herra Ruffini tulekut.

Wõõraste toas wõtsid teda daamid wastu, ta oli ilus ja riides liiga hästi meesterahwa tarwis, ka oli ta suur egoist.

Kõiki terwitades istus ta proua Bernetti kõrwale.

— Tulin täna öösel alles päälinna, — rääkis ta, — kõik aeg sõitsin ümber ja nüüd olen rõõmus, et siin teie hulgas olen.

Nõnda westis Ruffini weel 20 minutit juttu jättis jumalaga ja lahkus.

Trepist alla minnes nägi ta Helenet, kes tuba koristas.

Ruffini arwas teda köögitüdrukuks olema, läks ta juure ja tahtis teda kallistada. Helene taganes ja hüüdis wihaselt.

— Jätke mind rahule!

— Waata kui uhke! — mõnitas Ruffini — ise ilus aga tige!

— Kudas tohite minu juure tulla — hüüdis Helene.

— Tohoh, kui tige! — rääkis Ruffini, — aga ma ei wihasta! Karistama sind peab ikka!

Ta kumardas ja tahtis Helenet kaelustada.

— Ku Teie mind weel puutute, — hüüdis Helene, siis löön ma Teid ja kutsun teenijad!

Ruffini nägi, et siin midagi teha ei saa ja läks kõrwale.

— Teie saate oma uhkust kahetsema, — sosistas ta wihaselt, Teie perena,ne saab sellest teada. Küll me näeme.

Nende sõnadega läks ta wälja. Helene jäi seisma, kahwatu kui surnu ta tahtis ise sellest kohe prouale jutustada. Ümberpöörates nägi ta oma ees krahw Walwit.

— Krahw! — hüüdis ta, — kas Teie ka mind teotama tulite?

— Preili Ansaldi — wastas see, — ilmaaegu süüdistate mind. See kes Teid haawas saab homme minuga kahewõitlusele astuma.

— Teie tahate kahewõitlust, — kahmas Helene, — muusikaõpetajanna pärast? See on Teile wist häbiks.

— Ärge haawake mind! Teie näete, kui ma Teie haawajale kättemaksan.

— Seda ei wõi mitte teha! Palju parem, ma räägin seda proua Bernettile ja see paneb siis Ruffini minu ees wabandama.

— Wabandada on hilja! Ma kuulsin kõik ja kutsusin teda kahewõitlusele. Ärge minu elu eest mures olge.

— Muidugi! Teie wõite surma saada. Mõtelge oma wanemate pääle.

— Preili Ansaldi! Kui Te minu eest palute, siis ei juhtu minuga midagi halba.

Helene nägi, et krahw oma otsuse juure kindlaks jäi, kuid otsustas kudagi wiisi ikka weel kahewõitlust takistada.

* * *

Teisel hommikul tulid krahw Valvi järele tema käemehed.

Krahw kirjutas kaks kirja: ühe wanematele, teise Helenele, andis need toapoisi kätte ning käskis neid edasi anda, kui ta õhtuks koju ei ilmu.

Siis istus ta käemeestega tõlda ja sõitis ära. Tema järele sõitis tõld arstiga.

Oli üsna wara kui nad metsatuka juure jõudsid, nad astusid tõllast wälja ja jõudsid kahewõitluse platsile.

Oli külm hommik, kõle tuul puhus. Maa oli lumega kaetud.

Krahw Valvi jäi mõtetesse. Ta otsustas, kui elama jääb, Helene omale naiseks wõtta ja siis oma mõisa sõita.

Ta oli üsna rahulik, ehk küll teadis, et Ruffini hää märgilaskja oli.

Natukese aja pärast ilmus Ruffini oma käemeestega pärale.

Nad otsustasid neljakümne sammu päält lasta.

Ruffini laskis oma teenert kolm paberi lehte õhku wisata ja lasi need peaaegu sihtimata läbi.

Üks krahw Valvi käemeestest tegi Ruffinile märkuse, et niisugune hooplemine enne kahewõitlust on mõtlemata.

Wastased wõtsid rewolwrid ja läksid määratud kohtadele.

Esimene pauk oli krahw Valvi lasta.

Käemeeste märguandmise pääle sihtis ta.

Kuuldus pauk.

Ruffini kukkus karjatades maha.

Käemehed jooksid tema juure ja arwasid, et kahewõitlus on lõppenud, aga ei.

Ruffini wõttis rewolwri pahemasse kätte ja lasi.

Kuuldus kahekordne hirmukisa.

Keegi ei pannud seda tähele, et krahwi juure naisterahwas oli jooksnud.

Äraandja kuul tabas mõlemaid, krahwi ja Helenet.

---

38. päätükk.

Menotti sugu äraneedmine.

Toredad Menotti lossi kuused olid paksu lumega kaetud.

Suures pargis walitses surma waikus, arwa kuuldus okste kohin.

Kuu walgustas lossi ja parki.

Pargis seisis üksik, poollagunud torn.

Mõisa omanikud, krahwid Menottid, ei julgenud seda lõhkuda, sest nad teadsid selle wana legendat.

Kolmsada aastat tagasi peitis sääl end üks suurtsugu noor tütarlaps. Teda oli tahetud wägisi wõõrale mehele panna, kuna ta aga selleaegset krahw Orlando Menottit armastas.

Krahw Orlando hoidis teda oma warju all ja et ta lossis elada ei wõinud, saatis ta teda üksikusse torni ja lasi sääl kolm tuba temale korda seada. Juhtus nii, et krahw pidi kuninga käsul Hispaniasse sõitma. Äraütelda ta ei wõinud ja pidi siis oma armsa Mirandaga jumalaga jätma ja ärasõitma.

Aasta pärast tuli ta ühe uhke, rikka ja ilusa naisterahwaga tagasi. Tema majandusline seisukord sundis teda Ursula Bertettega abiellu astuma, kuid siiski armastas ta Mirandat endiselt. Miranda teadis ka, et krahw teda üksi armastab ja ei olnud sellepärast abielu wastu.

Ükskord jalutas Orlando oma naisega aias. Nad oliwad üksiku torni ette jõudnud ja kuulsid korraga ilusat laulu.

Ursula ehmatas. Ta arwas, et tornis waimud elutsewad ja hoidis sellepärast säält eemale.

Krahw oli ka tema arwamisega nõus, lootes, et siis saladus paremini alalhoidub.

Jälle oli krahw Orlandol tarwis kaugele ärasõita. Krahwinna Ursula saatis tema ära ja läks kurwalt oma tuppa.

Teisel päewal teatati temale, et lossi on tulnud kuulus nõid Marta.

Ta käskis nõida oma ette tuua, ja küsis, kuidas wõiks krahwi teda rohkem armastama panna.

— Mis sa teed, wanaeit? — küsis krahwinna, et minu palwet täita.

— Krahwinna! pomises Marta, — asi ei ole korras, siin segab waimu üks ilus tütarlaps!

Krahwinna Ursula kuulatas. Ta lasi omale nõida kõiki mis see teadis Mirandast jutustada.

— Oh, missugust waimu ma kartma pean—hüüdis hirmsas wihas Ursula. Ta kutsus wana toapoisi oma juure ja küsis torni wõtmeid.

— Neid wõtmeid mul ei ole—wastas wanamees hirmunult.

— Waletad, wana koer! — hüüdis Ursula, — kui nii, siis lähme seltsis keldri, et wõtmeid tuua.

Wanamees ohkas kergemalt. Ta teadis, et sääl neid wõtmeid ei ole, sest need olid tema toas padja all.

Kui nad seltsis keldrini olid jõudnud, käskis krahwinna, toapoissi alt wõtmed ära tuua.

Waewalt sai wanamees keldri kui uks tema järel kinni lööbi.

Krahwinna läks toapoisi tuppa ja wõttis padja alt wõtmed.

Kohe läks ta torni, tegi wälimise ukse lahti, ronis mööda kitsast treppi üles ja jäi laulu kuulatama.

Ukse august nägi ta Miranda tuppa, kes oma lapse ümber talitas.

Ta tegi ukse lahti ja hüüdis hirmutatud Mirandale.

— Sa kardad mind, nõid! — Sinu ees seisab krahw Orlando Menotti seaduslik abikaasa! Ma lasen sind kui nõida ärapõletada, kui sa ei ütle, kelle laps see hällis on?

— See on meie poeg! Krahw Orlando ja minu — sosistas Miranda waewalt kuuldawalt.

— Äraandja! — hüüdis wihaselt Ursula, — sa oled minult mehe wõtnud ja nüüd hoiad oma juures selle kuritegulise armastuse seemet!

— Krahwinna! — hüüdis Miranda, — ärge unustage, krahw Orlando armastab mind, teid ta wõttis ainult waranduse pärast.

Ursula oli metsik ja wihane. Ta silmad särasid kurjakuulutawalt.

— Sa oled oma lapsega surma mõistetud — hüüdis ta wiimaks, — ja sellepärast käsen sind seda karikast tühjaks juua!

Ta lükkas Miranda ette karika, mis oli kollase wedelikuga täidetud.

Miranda ei kuulanud ta sõna. Ursula jooksis tema kallale ja walas wägise selle wedeliku suhu. Natukese ajapärast suri Miranda.

Ursula jooksis hälli juure ja hukkas ka lapse.

Pääle seda läks ta oma tuppa, keeras torni ukse lukku ja wiskas wõtme järwe.

Sel ööl jäi ta haigeks, kõik aeg sonides ja sängis keerledes.

Krahw Orlando järele oli päälinna käskjalg saadetud.

Koju jõudes sai ta naise segasest kõnest aru mis juhtunud oli. Kohe jooksis ta torni, lõhkus ukse ära ja hüppas karjatusega tuppa, kus Miranda ja lapse korjused lamasid.

Kui ta tornist lahkus, oli ta palju muutunud, ta oli paari tunni jooksul halliks wanameheks saanud. Kõik waatasid teda hirmunult ja kui ta tuppa jõudis teatati, et Ursula surema hakkab.

— Orlando! — hüüdis Ursula,—ma suren. Ma annan sulle andeks?

— Sinul ei ole midagi andeks anda, mõrtsukas, — karjus ta, — sinu andeksandmist ei ole tarwis.

Ursula karjatas metsikult. Ta tõusis püsti ja sirutas käed taewapoole.

— Äraneetud olgu Teie! — hüüdis ta, — olgu äraneetud kõik need lokkidega naisterahwad krahw, Menotti soost!

— Seisa! Wait! — hüüdis Orlando hirmsalt. Aga tema enam ei kuuknud, ta oli surnud.

Nii oli see (wagajutt) legenda.

Kui hirmus see ka on, kuid siiski lamab Ursula äraneedmine Menotti soo üle. Aastate jooksul on wiis kuld lokkidega naisterahwast olnud ja kõik on hirmsatesse surmadesse surnud.

Üks tappis ise enast. Teine oli isamaa äraandmise pärast karistatud, kolmanda tappis hispaanlane, kes teda armastas, neljas wõttis armukadeduse pärast kihwti, wiies läks hulluks.

* * *

Jõudis öö mil Antoonio Porro lubas Juliale näidata kus krahw Lorentso Menotti peidus on.

Määratud ajal sõitis Antoonio Porro baronesse juure. Julie lasi tõlla walmis panna ja nad sõitsid wälja mööda Balbo pargi äärt.

Parajasti just sel ajal läks pargis üksik mees, üleni mustas ülikonnas, mustas mütsis, pää allapoole wajunud. Temal oli käes mingisugune kimp.

Poollagunenud torni juure jõudis, seisatas ta.

Tahtmata tuli talle legenda meele.

— Ja ka sinu üle, kuid lokkidega Helene — sosistas ta, — wiibi hirmus äraneedmine korda. Ka sinul tuli mõrtsuka käe läbi surra!

Öine jalutaja oli krahw Lorentso Menotti.

---

39. Päätükk.

Ebaõnnestanud katse.

Krahw Lorentso Menotti läks sinna tuppa kus jutu järele ilus Miranda suri.

Paari aasta eest oli ta lasknud sissemüüritud ukse lahti teha. Selle ukse, millega hirmus legenda ühenduses oli.

Kõigist mööblist oli Lorentso ainult wana suure woodi alalejätnud, mida ta ka nüüd tarwitas.

Ta küttis kollet, ja warsti oli tuba soe. Krahw Lorentso istus woodi ääre pääle ja hakkas weljusti nutma.

— Mis hirmus waim on minu pääl, mõtles ta millega olen ma seda teeninud?

Helene on surnud, wäike Giowanni on jäljeta kadunud ja ise olen mõrtsukas, hädawaewalt häbistawast karistusest pääsenud! Mu südametunnistus ei anna rahu, kas pääsis see, kes mind wangimajast päästis. Ma ei tea, ta ütles, et teda saatnud keegi naisterahwas. Ja kes see on? Ah, kui ta ei pääsenud ja nüüd minu asemel kongis istub.

Korraga jäi Lorentso kuulatama.

Ta kuulis sammusid.

Kas tõesti on tema peidukoht awalikuks tulnud? Kas tõesti on jälle politsei tulnud, et uuesti teda kinni wõtta ja karistada?

Aga ei! Need ei olnud mitme inimese sammud waid ühe.

Krahw kuulis kudas keegi wäljas ukse käepidet otsis.

Uks läks lahti.

Läwe pääl seisis baronesse Julie Balbo.

— Baroness! See olete Teie? — hüüdis krahw Lorentso imestanult.

Julie pani ukse kinni ja läks krahwi juure.

— Lorentso! — hüüdis ta erutatult, — ma tulin Teile teatama! Politsei otsib Teid taga, see keda ma saatsin on ...

— Teie päästsite mind! — segas Lorentso, — kuidas ma Teid tänama pean?

Julie nägu läks lahkemaks.

— Ma oleks paremini teinud, kui oleks meesterahwas olnud, — rääkis ta. Kui ma Teie adwokat oleks olnud, ma oleks Teid kaitsnud kohtu ees. Aga see ei ole tähtis, Teie peate kohe põgenema siit! Täna on politsei lossis, homme laseb ta kõik hooned läbiotsida, nende hulgas ka selle torni. Selle pärast tulingi Teid waatama!

— Kust teie teadsite, et ma just siin pelgus olin?

Julie kohmetas. Ta ei wõinud ju krahwile ütelda, et Antoonio Porro teda siia juhatas. Aga ta leidis põhjuse.

— Teie Lorenso — wastas ta — eila käisin teie perekonna haudade juures, sest tahtsin pärga panna teie õndsa naise haual, kui waht ukse kinni pani, läksin ma mööda parki jalutama ja juhtusin siia. Ma ehmatasin hirm-

saste, kui lumes inimese jälgi nägin, ja peitsin lähema puu taha ennast ära. Siis nägin ma teid. Kui mulle teatati, et täna politsei lossis olla, tulin teile oodatawast õnnetusest teatama,

Lorentso oli liigutud Julie wale üle.

— Baronesse, — hüüdis ta, — mikspärast tulite siis mind aitama?

—Mispärast? Seks on palju põhjuseid. Esiteks, ma ei usu, et teie minu abikaasat tapsite, siis on mulle teada, et teie selle kahtluse pärast palju kannatada olete saanud! Mind tänada ei pruugi, sest ma ei ole midagi ära teinud. Palun ainult teid siit ära sõita! Näete Lorenso, et ma teie õnnetust kergendada wõin.

— Teie ei ole sääl süüdi, baronesse! See on minu saatus, mille ees ma nõrk olen.

— Keegi ei ole nõrk, kui ta tahab. Arwate Lorentso, et ma elada wõin, kui teid tapmises kahtlustakse ja karistada tahetakse. Aga nüüd rutake! Ma sõidan Teiega ühes!

— Kas Teie, baronesse, annate ennast õnnetusesse minu pärast? Niisugust ohwert ma wastu ei wõta!

— Ma pean oma pühaks kohuseks teid aidata, ja ütlen ka mikspärast!

Julie kummardas ja sosistas temale midagi kõrwa sisse.

— Ja weel, — lõpetas ta, — ma ei taha siia jääda, et alati teie pärast mures olla!

— Mul ei jää muud kui nõus olla, — rääkis Lorentso, — ma ei mõista Teid tänada, ma jään teie igaweseks wõlgnikuks!

— Ärge rääkige seda! — ütles Julia, — ainult ärge wihastage minu pärast!

— Andke andeks, baronesse, miks ma wihastama peaks?

— Ma mäletan wäga hästi seda aega, kui Teie mind põlgasite!

— Baronesse, ärge rääkige minewikust, unustage kõik wana!

— Ma ei wõi seda unustada. Mäletan, kui õnnetu ma olin, kui teie abielusse astusite. Ma ei süüdista Teid! Ütelge, kas Teie mind olete ka armastanud. Mina armastasin Teid kõigest südamest ja siis kui teie temaga õnnelik olite, oli minu süda katkirebitud.

Lorentso oli ilusa Julia sõnadest nii liigutud, et wõttis ta käe ja suudles seda.

— Aga nüüd, — hüüdis Julia, — on meil aeg minna, muidu jääme hiljaks!

Krahw Lorentso ei rääkind wastu, wõttis kasuka ja nad lahkusid tornist.

Julia wiis krahwi tee pääle, kus tõld ootas.

* * *

Waewalt said Lorentso ja Julie eemale, kui puu tagant must kogu nähtawale tuli.

— Ma olen ennast külmetanud, — pomises must kogu, — enese eest ei maksa hoolitseda, leidus tasub seda. Kahju, et ma ennem krahwi peidukohta ei leidnud! Ega nüüdki hilja ole? Ruttu politsei järele!

Tundmata oli Kamillo Pekkio.

Pääle seda kui Antoonio Porro teda üle piiri käskis minna, läks ta oma lossi tagasi waatama, kas tõesti ta hädaohus on. Tuli wälja, et kõik rahul oli ja keegi ei ole lossis käinud.

Õhtul oli ta kogemata tähele pannud, et aias keegi naisterahwas jooksis.

Ta läks kohe järele ja nägi et naisterahwas lagunud torni sisse läks.

Ta tahtis kohe järele minna, aga häälesi kuuldes jäi ta seisma. Oma imestuseks tundis ta krahw Lorentso hääle ära ja otsustas kõik abinõud tarwitusele wõtta, et lossi omanikust lahti saada.

Ta läks lossi tagasi ja lasi hobuse sadulasse panna ja sõitis ruttu sinna.

Kell kaks oli ta politseijaoskonnas ja teatas, et tal midagi tähtsat teatada on.

— Milles asi seisab? — küsis kommissar.

— Minu teade paistab Teile uskumata! — ütles Kamillo Pekkio, — krahw Lorentso Menotti, baron Balbo tapja, ei ole karistud, waid elab weel!

Siis jutustas ta kommissarile oma esimest kokkupuutumist krahwiga lossis.

— Imelik! wäga imelik! — pomises kommissar, — siis on salapolitseinik Faksil õigus.

— Aga nüüd, — jätkas Kamillo, — ma räägin Teile palju tähtsamat! Krahw Menotti on jälle põgenenud. Ma kuulsin tema juttu baronesse Balboga täna öösel.

— Kuidas? Surnud baron Balbo naisega?

— Just temaga.

— Ja siis?

— Baronesse aitas krahwile põgeneda, temale oma tõlda andes. Kui Te kohe ratsapolitsei järele saadate, siis on ehk weel lootusi kinnipüüdmiseks.

Kommissar andis tarwilikud käsud ja weerand tunni pärast oli ta teel Kamillo Pekkio ja kolme ratsa politseinikuga.

Nad sõitsid baronesse Balbole wastu.

Kamillol oli hää meel, et seekord ta ometi wõis lõpulikult oma waenlast häwitada.

Kaugelt paistis tõld.

Kui nad kohakuti jõudsid, hüüdis üks politseinik:

— Seisa, mitte sammugi edasi!

Tõld seisatas.

— Kedagi ärge laske välja! — kamandas kommissar.

Ta tegi ukse lahti ja nägi baronesse Juliet, näost kahwatut kui surnu.

---

40. päätükk.

Waat keldris.

Helene sai teada, kus krahw Valvi ja Ruffini kahewõitlus oli ja ruttas sinna.

Ta tahtis kahewõitlust segada, sest ei olnud rahul, et tema pärast inimene tapetakse.

Ta jäi pool minutit hiljaks, ruttas krahw Valvi juure just sel silmapilgul kui Ruffini laskis.

Kuul tabas teda wähe. Krahw Valvi oli kardetawalt küljekontide wahele haawatud, arst raputas pääd, kui haawa järele waatas.

Kohe pääle kahewõitlust sõitis Ruffini linnast ära, krahw Valvi oli raskesti haige. Helene läks kriimustud käega koju.

Nii ei saanud proua Bernetti kahewõitlusest midagi teada.

Läks nädal mööda ja ta ei teadnud ikka.

* * *

Antoonio Porro sõber Rodrigo läks Helenet tagaotsima, kindlas arwamises, et teda kusagilt leiab.

Kui kõik ümbrkuskondsed külad olid läbi otsitud, läks ta päälinna.

Ta oli terwe nädal mööda linna uulitsaid otsinud ja pidi peaaegu lootuse kaotama, kui ühel päewal kahte noort naisterahwast nägi, üks nendest juhtis oma pääle ta tähelepanemist, sest tal olid kullakarwalised juuksed.

Kui ta tema juure jõudis, waatas ta talle otse näkku.

— Tema! — sosistas ta ja läks tõlla järele, mis tema õnneks tasa edasi liikus.

Kui mõlemad naisterahwad tõllast wälja astusid ja majasse sisse läksid, läks ta uksehoidja juure ja küsis:

— Ütelge, olge hääd, kes on see naisterahwas?

— See on proua Berneeti tütarde muusika õpetajanna, — wastas ukfehoidja.

— Kas ta ammu siin elab?

— Ei! Kuu aja eest tuli.

— Nii, nii! Suur tänu! — ütles ta ja lahkus.

Ta otsustas sellest kohe oma päälikule teatada ja lahkus linnast.

Natukese aja pärast jõudis ta metsa salga juure, kus Antoonio Porro maaalune elukoht oli.

Ettewaatlikult läks ta koopasse ja leidis säält Antoonio Porro eest.

— Tere, sõber! — terwitas Antoonio, — kus sa kõik see aeg oled olnud?

Kõik aeg täitsin sinu käsku, — wastas Rodrigo, — ma jutustada ei oska, ütlen otsekohe: ma leidsin teda!

— Keda? — küsis Antoonio.

— Keda muud kui Helenet!

— Ära naljata!

— Ei mõtlegi! Ma tean, et sa nalja ei armasta.

— Kust leidsid sa teda? Ütle ruttu.

— Päälinnast.

— Päälinnast? Ta on ju suur!

Rodrigo jutustas oma päälikule lähemalt, milles asi seisis.

— Tubli! — hüüdis Antoonio rõõmsalt, — tänan sind, sõber!

— Tänada ei ole weel midagi! Waja enne teda säält ära tuua!

— Muidugi! Homme hakkan tööle ja loodan, et see korda läheb!

Teise päewa õhtul otsis Antoonio Porro juhtumist, kuidas proua Bernetti majasse pääseda,

Kõige päält pani ta tähele keldri akent pahemal pool küljes. Ta mõtles nagu harilikult sisse murdmise juures keldrist sisse minna.

Enne kui tööle hakata, käis ta ümber maja ja pani walgustatud aknaid tähele.

Ta otsustas oodata kuni kõik waikseks jääb ja kell üksteist hakkas tööle.

Wiimane keldri aken oli warjus ja säält hakkas Porro pääle.

Akna ees trellisi ei olnud ja Antoonio oli warsti keldris.

Ta kuulatas. Ümbruses kedagi ei olnud, ta tõmmas tikust tuld ja nägi, et wiina keldris oli, kust uks pahemale poole wälja läks.

Uks oli lukkus, aga Antoonio Porrot see ei seganud.

Kõigest jõust lõi ta wastu ust ja see andis järele.

Ta oli pikkas, kitsas ja pimedas koridoris.

— Kui keegi wastu tuleb, siis ma tema pääle ei halasta, — mõtles ta.

Waewalt sai ta poolde käiku, kui kuulis, et ülewal uks lahti läks ja naisterahwad juure naeruga alla tulid.

Antoonio Porro ei tahtnud nendega kokku puutuda, kartes, et need kisama hakkawad.

Ta nägi tühja waati, mis keset käiku seisis, lükkas selle ümber ja ronis sinna sisse.

Waljult naerdes ja lobisedes tulid tema poole kaks naisterahwast, muidugi teenijad.

Kui nad waadi juure jõudsid, rääkis üks neist:

— Kus ime! Hommiku seisis see waat alles püsti ja nüüd on pikali!

— Arwad et waimud on selle ümber keeranud? — wastas teine.
— Ta lamab praegu nagu hommikugi!

— Olgu kuidas on! Ta on tee pääl! Meie teda paigast liigutada ei jaksa.

— Mis siis! Lähme tagasi ja kutsume kojamehe!

Nende sõnadega keerasid nad tagasi ja Antoonio Porro kuulis, et nad ust lukku panid.

Kohe ronis ta waadist wälja ja läks tüdrukute järele üles. Sääl peitis ta end pimedasse nurka ära ja ootas kuni kõik waik jääb.

Kaua tal oodata ei pruukinud.

41. päätükk.

Brilliantide wargus.

Umbes arwates, kus magamis toad on läks ta tasahiljukesi, et esimesse tuppa sisse astuda.

Ta oli toredas toas, mis wähe öölampidega walgustud oli.

Siin oisustas ta natuke peatada ja puges suure riiete kappi.

Warsti kuuldusid sammud, ja tuppa tulid kaks naisterahwast.

— Wõta mind kohe riidest lahti! — kuuldus pahane hääl, ma olen hirmus wäsinud.

Natukese aja pärast lahkus üks magamistoast ja teine uinus magama.

Antoonio Porro sai aru, et eksinud oli ja tegi kapi ukse lahti, et lahkuda.

Ta waatas woodi pääle ja nägi sääl wana naisterahwast. See oli proua Bernetti.

Korraga nägi ta öö laua pääl brilliant kaelaehet, ja muid hinnalisi asju.

Weel kord magaja pääle waadates, pani ta wäärt asjad tasku.

Siis läks ta koridori.

Ta ei teadnud kus Helene on ja tegi jälle ühe lähema ukse lahti.

Siin toas oli päris pime ja ei olnud ka kellegi hingamist kuulda.

Antoonio Porro, pahane selle üle tahtis toast lahkuda, kui korraga sammusi kuulis.

Tagasi minna ei wõinud.

Kohe tegi ta akna lahti, hüppas laua pääle ja waatas wälja Ta nägi akna kõrwal wee toru. Ta lasi ennast seda mööda alla.

Rutuga ei märganud ta, et taskust kaelaehe wäljakukkus ja akna laua pääle jäi.

* * *

Paari minuti pärast tuli Helene tuppa. See oli tema magamistuba.

Ta ei annud sellele tähendust, et aken lahti on ja pimedas ei pannud ka kaelaehet tähele.

Akent kinni pannes, heitis ta puhkama.

Teisel hommikul tõusis Helene harilikul ajal üles.

Waewalt sai ta ennast riide panna, kui uks lahti kargas ja proua Bernetti sisse jooksis.

— Preili Ausaldi hüüdis ta, teie wõi köögi tüdruk! Üks teist! Teie olite minu toas eila õhtu wiimasena? Mu brilliandid on kadunud!

— Jumal hoidku! hüüdis Helene hirmunult.

—Preili Ausaldi!—karjus uuesti proua Bernetti, teie olete brillianta wõtnud! Kui köögitüdruk toast lahkus oli kõik wanas kohas: Andke mulle mu asjad tagasi, ma ei tee teile midagi.

Helene seisis keskʼ tuba, walge kui surm.

— Proua Bernetti! hüüdis ta, mõtelge järgi mis teie räägite!

Teenijad olid ukse juure kogunud.

Korraga tuli Mafalda tuppa.

— Ärge puigelge! hüüdis ta, teie näost on näha, et wõtnud olete! See ei ole ju imelik, et teie waras olete! Seda ma küll krahw Wolwi armukeselt ei oodanud!

Helene oli nii ehmatanud, et sõnu ei leidnud. Ta hingas raskesti ja hoidis leentooli seljatagusest kinni, et mitte maha kukkuda.

— Waadake ta pääle, mamma, — ütles Mafalda — ta ei saa wabandada!

— Äraneetud, laimaja! — karjus wiimaks Helene.

— Mis sa weel ootad, mamma, ütles Mafalda emale, — saada politsei järele.

— Ma palun, proua Berenetti mind mitte haawata! — ütles Helene,— teie ei tea weel, kellega te räägite!

Korraga karjatas perenaine ja hüppas akna juure.

Ta nägi akna laua pääl kaelaehet.

Helene waatas akna poole, karjatas ja minestas ära.

---

42. Päätükk.

Wäikese Giowanni saatus.

Antoonio Porro sai õnnelikult mööda weetoru uulitsale, ruttu lahkus ta Bernetti maja juurest.

Ta oli hirmus wihane, et Helenet kätte ei saanud, siiski rahustas ta ennast warandusega, mis röövinud oli ja otsustas teine kord uuesti Helenet otsima minna.

Wähehaawal liikus ta edasi, teades, et keegi teda segama ei saa.

Ta ehmatas korraga. Keegi hüüdis teda järele. Ta waatas tagasi ja nägi seltsimees Rodrigot.

— Mul on sulle uudis! — sosistas Rodrigo, — ja weel üsna tähtis.

— Mis on juhtunud? — küsis Antoonio Porro.

— Sa jutustasid mulle ükskord, et krahwinna Menotti on oma lapse ära kaotanud.

— Mis siis? Kas leidsid lapse wõi?

— Säh loe! — ütles Rodrigo ja näitas sõbrale ajalehte.

Antoonio Porro luges kuulutuse läbi.

— Kust sa selle said? — küsis ta ärritatult.

— Ma ostsin lehe, mis selle lehe sees oli, wastas Rodrigo — nagu lehest näha on kuulutus juba kolme kuu eest olnud.

Kuulutuses oli, et keegi Ramarino on jõest lapse wäljatõmmanud, millel Helene lapse tundemärgid on. Weel oli, et kui wanemad kahe nädala jooksul järele ei ilmu siis tunnistab Ramarino lapse omaks.

— Mis sa arwad Antoonio, — küsis Rodrigo — eks see ole krahw Menotti poeg.

— Jah, tundemärkide ja aja järele — wastas Antoonio Porro — tema ta on. Homme lähen ma selle Ramarino juure ja tunnistan lapse omaks. Siis saan ka warsti Helene kätte. Ja siis weel, mul on siin brilliandid! Müü need hää hinna eest ära. Ära ennast petta lase!

— Hääküll, mind keegi ei peta — wastas Rodrigo.

Antoonio Porro andis kõik röömitud wäärtasjad sõbrale edasi ja nad lahkusid.

* * *

Teisel päewal pani Antoonio Porro ennast hästi riidesse, kalli kasuka selga ja wõttis woorimehe.

Oli kella kuue aeg õhtul. Tänawal oli sel ajal just kõige suurem liikumine. Wabrikud ja poed pandi kinni ja töölised läksid koju. Siin awaldas tore tõld oma pääle tähelepanemist, keskt tööliste hulka.

Ühel kõrwalisel tänawal astus Antoonio töllast wälja, maksis ära ja läks põikuulitsast sisse, kus ühe suure halli maja üles otsis.

Maja nummert järel waadates, läks ta trepist üles, neljanda korra pääle.

Siin jäi ta seisatama ja leidis ukse kus pääle wäike silt nimega „S. Ramorino" oli ja kõlistas.

Paari minuti pärast tegi noor naisterahwas ukse lahti ja jäi imestawalt kalli kasukaga härrat waatama.

Tuppa minnes, teatas Antoonio Porro rõõmsalt naerates:

— Ma olen krahw Bandieri ja tulin Teile kuulutuse pääle, et lapse leidnud olete siia.

Noor naisterahwas waatas hirmunult wõõra otsa ja küsis:

— Kas tahate last ära wiia wõi?

— Esiteks tahan teda näha — puikles Porro otsekohese wastuse eest.

Noor naisterahwas täitis wastumeelt krahwi käsku, läks teise tuppa ja tõi säält ilusa poisi sisse.

— Tule armas! — ütles ta poisile — anna onkule kätt!

Laps peitis end hirmuga ja ei tahtnud „rikka onuga" tutwuneda.

— Ta kardab Teid, Teie hiilgus! — ütles noor naisterahwas — ta kardab üleüldse wõõraid.

— Ei maksa teda sundida — wastas Antoonio, ma olen tema eest seisja ja tulin asja pärast.

Ma ei jõua Teie meest oodata ja räägin Teiega. See laps on krahwi sugu ja peab koju tagasi wiidud saama. Teie, muidugi olete sellega nõus?

Noor naisterahwas waatas hirmunult wale krahwi pääle, tal ei olnud wähematti soowi käsku täita.

— Teie hiilgus! — hüüdis ta, andke andeks, kas Teie tõesti last ära wiia tahate!

— Mul on kahju teist küll, aga teist moodi ma teha ei wõi. Muidugi mõista kõik Teie wäljaminekud lapse pärast katan ma ilusalt kinni. Te saate isegi aru, et last ma siia jätta ei wõi! Ma annan Teie wäljaminekute eest tuhat liiri, ja asi otsas.

— Asi ei seisa rahas! — wastas ärritatult naisterahwas, — selle lapse kahju ei tasu Teie ka kümmnete tuhandetega! Ma armastan seda last pääle seda, kui mees ta surma suust päästis ja meil on õigus ta pääle. Olgu kuidas on, laps jääb meile.

— Lubage! Teie soowist ei wõi praegu juttugi olla! Kui Teie ei anna, siis wõtab kohus, andke parem laps kohe

Nende sõnadega läks Antoonio Porro lapse juure kes nurka ennast peitnud oli ja tahtis teda wägisi wõtta.

Sel silmapilgul läks uks lahti ja tuppa tuli tugew meesterahwas töölise riietes.

Seda nähes hüüdis naisterahwas rõõmsalt:

— Tulid ometigi, Stefano! — kaitse mind! Meilt tahetakse last ära wõtta.

— Mis siin on juhtunud? Milles asi seisab? — küsis sissetulija.

— Ma olen wäga rõõmus, — rääkis Antoonio Porro — et Teie tulite! Ma olen krahw Bandieri, selle lapse eestseisja. Ma räägin parem Teiega kui Teie naisega.

— Teil on imelik mood rääkida! — ütles mees wihaselt — minu naine wäriseb hirmu pärast! Mis Teie soowite?

— Mul on wäga kahju, — ütles Antoonio Porro, — et Teie naine ärritatud on! Ma olen lapse eestseisia ja tulin lapse järele.

Romorino tõusis püsti ja läks Antoonio juure ja sõnas wihaselt:

— Tulite lapse järel? Missugusel õigusel? Kuidas julgesite Te minu naist hirmutada. Siin olen mina peremees, Teie hulgus! Oma naist ma kedagi hirmutada ei lase. Kui Te midagi soowite siis rääkige iluste, aga ärge käskige!

Antoonio Porro ei tahtnud müra teha ja tahtis hääga proowida.

Ta rääkis korteri peremehele oma soowi rahulikult.

Ramorino kuulas weel rahulikumalt ja ütles:

— Teie hiilgus! Teie tulete nüüd lapse järele, kolm kuud pääle kuulutamist. Tahate korraga last saada. Arwate, et meie nii kergesti anname.

— Aga wabandage! Ma olen lapse eestkostja ja mul on õigus nõuda.

— Missugused õigused nõuda? Kus olite Te siis, kui ma lapse jõest wälja tõmbasin, kui mina naisega, ööd kui päewad haige lapse woodi ees seisime? Ja siis kui laps terweks sai ja meie otsa waatas ja hüüdis, mamma. Kui ma lehes kuulutasin ei ilmunud keegi. Ja nüüd! Kui meie palju waewa oleme näinud ja last armastame tulete Teie ja nõuate õiguse nimel!

— Ma olen nõus Teile maksma töö ja kulude eest.

— Maksma? Ma last ära ei müü, kuulete! Teie muretsete ilma aegu! Ma ütlen wiimast korda, laps jääb meile.

— Kuulge, — ütles Antoonio Porro, pahaselt, — kui Te hääga last ei anna, siis tulen ma politseiga tagasi, siis näeme kel õigus on.

Ramorino ei kannatanud enam. Ta tõusis püsti, läks wale krahwi ette, wõttis teda päälaest, jalatallani ja ütles wihaselt:

— Politseiga! Kas teate, kelleks ma Teid pean? Hulguseks, kelle kätte ma last ei anna! Miks Te siia maale lapse järele ei tulnud, ja nüüd korraga hirmutate politseiga! Aitab küll lobisemisest. Ma palun Teid kohe siit lahkuda, ja kui Teie ei tee seda häätahtlikul, siis wiskan ma Teid minema.

Antoonia Porro oli kole wihane oma saamatuses, kuid südames ei keelanud ta teda kiitmast.

— Hää! — ütles ta, — ma lähen minema, kuid Teie saate mind weel ligemalt tundma!

— Ei ole tarwis, — järgnes wastus, — ma ka ilma selletagi tunnen Teid wäga hästi!

Uks läks kinni ja Antoonio Porro oli treppi pääl.

— See Ramorino.

— Tubli, ka see noormes, — mõtles ta tahtmata, — oskab seista iseenese eest!

Teha pole midagi, tuleb wägiwallaga poiss ära tuua!

Sügawasti mõtetes astus ta tänawale, mõteldes kuidas asja ajada. Korraga mängis ta näol rõõmus naeratus.

— Waat see on üks tubli mõte, — pomises ta iseeneses, — homme hakkan pääle.

---

43 peatük.

Wangistamine.

Antoonio Porro läks nii ruttu kui wähe wõis, teise linnajao poole.

Tänawad olid siin kitsad, mustad, rämsuga täidetud, rahwas oli siin kaunis kahtlane.

Antoonio astus ühte kõrtsi.

Kõrtsi tuba oli tihedalt piibu suitsu täis ja oli kuulda igasugu hääli. Kõik lauad olid ära tellitud.

Nähtawasti oli Antoonio Porro ses kõrtsis enam wähem tuntud järeldadest sellest, et keegi ei pööranud iseäralist tähelepanemist tema pääle.

Ta läks puhweti laua ette ja nõudis ühe kannu liht wiina. Uhe lähedal olewa laua ümber istuwast kompaniist tõusis sel ajal üks noormees üles, ligines kärmesti puhwetile, istus Antoonio Porro juure ja ühe osawa wõttega tõmbas sel paruka pääst.

Kohe sel silmapilgul keeras Antoonio Porro ja andis nooremehele ühe koleda hoobi wastu nägu.

Kuuldusid tugewad hüüded kiitust ja kõwad naeru hood. Teised tema sõbrad ei kiitnud seda tükki ja nähtawasti kartsid wägewat Antoonio Porrot.

Üksikus pool pimedas nurkas ahju juures, istus keegi liht inimene nähtawasti tööline, laua peal mis ta ees, seisis wiina kann.

Sel ajal kui see jägelemine Antoonio Porro ja ülbe nooremehe wahel oli, tõusis see tööline püsti, kuid istus jälle kohe tagasi, et mitte oma imestust wäljanäidata.

Antoonio Porro pani paruka uuesti tagasi, maksis wiina wälja ja astus kõrtsist tänawale, sest siin tundis ta ennast wõõrana.

Pääd rinnale lastes astus ta mööda tänawat edasi.

Tema järel astus samm sammult luurates nagu wari, tööline kes kõrtsis üksiku laua juures istus, hoides, et Antoonio teda tähele ei paneks.

Ühest teisest kõrtsist mööda astudes waatas Antoonio Porro aknast sisse. [illegible] jäi sellega täitsa rahule, mis aknast nägi ja astus sellesse kõrtsi. [illegible] oli hoopis waiksem. Laudade ümber istus õige mitmekesine publikum; woorimehed, ametmehed ja kahästi riides olewad mehed, laudade wahel käisid teenijad naisterahwad kes tõid wõõrastele mis tarwis ehk jälle lõbustasid mehi.

Ka siin läks Antoonio Porro puhweti ette. Ta waatas korra üle selle rahwa kogu, kuid ei näinud ühtegi tutawat ja sellepärast astus ta pääle ühe kruusi wiina ära joomist jälle tänawale.

Ta ei pannud sugugi tähele et tema järele käis luurates see tööline esimesest kõrtsis.

Tänawa nurgal seiswast miilitsast, astus mööda ilma, et mingisugust tähelepanekut oma pääle oleks pöörnud.

Kuid kui, see tööline miilitsast mööda astus, sosistas ta temale:

— Tulge minu järele! See inimene on tarwis arresteerida!

Midagi kahtlast märkamata astus Antoonio Porro ikka edasi. Järsku kohkus ta ootamatusest ja hirmust.

Pahemalt poolt tormas ta kallale milits, paremalt — tööline; kuuldus ühtlane hüüe:

— Seaduse nimel, Antoonio Porro. Teie olete arresteeritud!

---

44. päätükk.

Tagaajamine.

Antoonio Porro jäi seisma nagu post. Esimesest silmapilgust sai ta aru, et jooksta ei olnud kuhugi, sest korraga ilmusid weel kuskilt kaks miilitsat.

Salapolitseinik Faks — tööline ei olnud keegi muu kui tema — wõttis woorimehe istus sinna kahe militsaga, oma wahele Antoonio Porrot wõttes.

Peagi olid nad wangikoja ees. Wäga osawalt saatis Faks oma arresteeritu wangi ja pani ukse lukku.

Antoonio Porro jäi üksi.

Ta oli nii kangesti äritatud, et ei wõinud rahulikult ei istuda ega lamada. Kõik see aeg käis ta ühest nurgast teise ja mõtles, kes see wõis olla, kes ta üles oli annud ja mis moodi teda tabati. Ta ei saanud aru mis tema arresteerimise põhjuseks oli, ta ei lasknud mõtet selle pääle, et keegi tema sõpradest wõis ta üles anda. Tõsi tema kompanii hulgas kahtlaseid sõpru ei olnud ja seotud olid nad kõik ühises kuritöös, ja ta teadis kindlasti, et tema sõprade keskel ei olnud kahekeelseid.

Pikkamööda jäi ta rahulikumaks

Ta kujutas ette, et otsekoheseid süütegusi ta wastu kellegil ei olla ja teda süüdistada ühes ehk teises kuriteos oli raske.

Aga kui nii on, mis alusel siis teda arresteeriti? Ja mispärast on see nii saladuslisel wiisil sündind? Kas kahtlustasid nad teda proua Bennetti pärlite warguses?

Antoonio mõtles hoolega kuidas ta wõiks wastata kui ta teist küsima saab, aga midagi kawalamat ta wälja mõtelda ei osanud.

Wiimaks jõudis hommik.

Wangikongi uks awanes ja läwele ilmus wangide ülewaataja, kes Antoonio Porrole märku andis, et ta tema järel tuleks.

Nad astusid ilmatu suure ehituse pikka koridori edasi, nende samm ... kostsid tumedalt kõmades wastu.

Wangide ülewaataja saatis Antoonio Porro suure walgesse kambri, mille põrand oli kaetud paksude kalliste waipadega. Keskel tuba seisis rohelise sammetiga kaetud laud. Seintel olid riputud nagu museumis, kõiksugu ... kised sõjariistad ja ka igasugu terwed. Laua taga istus politsei ülem.

Kui Antoonio Porro kambri astus tõstis lauataga istuja oma ... ülesse waatas tema otsa ja tegi siis oma paberi taga tegemist. ... siin

Antoonio Porrole tundus see piinlik ja ta küsis.

— Mispärast mind arresteeriti ja siia toodi?

Politsei ülem ei wastanud kohe.

— Mitte mind pole wastust kutsutud andma waid teid: — kuidas Teie nimi?

— Teie teate seda wäga hästi, wastas Antoonio Porro põlglikult, — kellele niisugune küsimus weel:

— Waadake Antoonio Porro, — sõnas politsei ülem waikselt, — kui Teie nii ülbelt wastate, küll juba ma oskan teid sundida. Ja edasi, kui wana olete?

— Kolmkümmend.

— Kus kohas elate?

— Kus juhtub.

— Ma lasen teile ainult leiba ja wett anda, wõib olla, et siis wastate kuidas kord ja kohus.

— Midagi kindlamat ei wõi ma oma elamise kohast ütelda! Nimelt mina elan sääl kus juhtub, enamasti metsades. Muidugi kus metsades täiesti elan, ei ütle nüüd ega ka pärast.

Politsei ülem kirjutas kõik paberile mis Antoonio Porro oli rääkinud, tõusis toolilt üles ja läks kambrist wälja.

Uks läks uuesti lahti ja keegi astus sisse.

Antoonio Porro keeras ümber ja nägi salapolitseinikku Faks'i.

— Pange kõik laua pääle mis teil kaasas —käskis Faks.

Antoonio Porro ei liigutanudki. Tagasihoidwa põlgliku naeratusega waatas ta Faksi ot a.

Faks kõlistas kella ja kambri astusid kaks politseinikku.

— Otsige arresteeritu läbi! — käskis Faks.

Wähe aja pärast ilmusid laua pääle kuld suitsu karp, mille ta surnuaias surmatud prokurorilt oli wõtnud. Kellegi kaupmehe kirja tasku ja palju teisi wäiksemaid asju.

Siis läks Faks Antoonio Porro juure ja katsus teda ise läbi.

Antoonio pani wasta, kuid kohe sidus üks politseinik tal käed selja pääle kinni.

Faks tundis esimese korraga Antoonio rinna pääl mingit kõwa asja. See oli rullis otsiw asi mille ümber oli seotud peenike ilus nahast rihm. Faks wõttis rulli ja, läks akna juure ja hakkas seda rullima.

Uurides selle rulli sisu Faks oli päält näha täitsa rahulik, ainult silmad paisisid nii imelikult läikima. Laua juure tagasi tulles wõttis ta kõik laua pääl olewad asjad mis Antoonio Porro käest oli wõetud ja läks politseinikkudega seltsis wälja.

Ilmus ülewaataja ja wiis Antoonio korridori. et uuesti kongi panna. Antoonio oli kole segastes mõtetes. Wangid hulkusid mööda koridori. Korraga kargas ta ülewaatajast eemale, lüües teda ühe tugewa rusika hoobiga pikali ja läks jookstes mööda pikka korridori edasi. Ülewaataja ei olnud enam noor, waewaga tõusis ta püsti, kuid põgenejat taga ajada oli tal wõimata. Korridoris teisi wahil ei olnud ja Antoonio jooksis takistamata wälise ukseni. Kui ka patrul tunnipääl olewat kedagi ei näinud, joolsis ta ilma pika mõtlemiseta edasi.

Ülewaataja hüüdmiste pääle ilmusid wiimaks politseinikud. Need said kohe aru milles asi seisab ja saatsid ratsamehi tagaajama. Antoonio Porro jooksis edasi, nii kui wähe wõis, et aga joosta kuni metsani linna äärel, — sest sääl oleks tal hädaohuta wõinud olla.

Korraga kuul s ta oma taga kapjade plaginad. Taha waadates, nägi ta tagaajawaid ratsapolitseinikka.

Ka politseinikud nähtawasti nägid teda, sest et nad hobuseid kannustasid.

Mööda teed läksid mõned metsa töölised. Politseinikud hüüdsid neid, näidates jookswa Antoonio pääle.

— Wõtke kinni, wõtke kinni!

Kaks metsatöölist tormasid kallale. Algas äge, wihane wõitlus. Ühe wihase rusika hoobiga wirutas Antoonio Porro ühe metsatöölise pikali ja tahtis juba teist lüüa, kuid siin jõudsid politseinikud. Tulid hobuste seljast maha ja muljusid wihast lõkendawa Antoonio endi alla.

Siis sidusid tal käed selja pääle, ise istusid sadulasse ja Antoonio pidi nende wahel käima.

Nad läksid lähema küla poole, et säält wankert palgata.

Talupojad piilusid waenulise pilguga kinni püütud röövli otsa, kes wihase näoga istus wankrisse, arusaadaw, et iga tema põgenemise katse aina halwendab ta seisukorda.

Wanker weeres mööda järwe äärt.]

Kohe tärkas Antoonio Porros üks uus meeletu plaan.

Uskumata suure jõuga tõmbas nööri puruks, millega ta käed kinni olid seotud. Ja enne kui politseinikud omast nimastusest ärkasid, Antoonio Porro hüppas wankrist wälja ja säält edasi otse järwe.

Politseinikud kahmasid rewolwrid ja lasksid mõned paugud, kuid ilma mingisuguse tagajärjeta. Siis jooksid nad wähe maa pääl olewa paadi juure, istusid sisse ja tugewa aeru löökidega panid ta edasi liikuma.

Warsti oli paat täitsa Antoonio ligi, kuid see kadus wee alla ja sedamoodi pääsis tagaojate silmist. Need kukkusid aerudega wees peksma. Wastuseks selle pääle oli see, et Antoonio Porro katsus neude paati ümber lükata. Siis arwasid mehed, et wees meie küll Antooniot kätte ei saa ja nad otsustasid oodata kunni ta kaldale tuleb ega ta ju kauaks külma wette ei wõi jääda.

Antoonio Porro tuligi kaldale, mis oli pika pilliroogа kaetud. Pilliroog oli ses kalda kohas nii paks, tihe, pikk, et Antooniool läks õnneks tagaajate silmist kaduda, seda kergendas ka jõudew widewik. Kui täitsa pimedaks oli läinud, tuli ta pilliroost wälja ja läks ligidal seiswasse metsa.

Ta oli kole rõhutud, pahas meeleolu.

Ta oli märg kontideni, wärises külma pärast ja ei teadnud kuidas edasi saada, sest kellegile ta ennast niimoodi märjas riides näidata ei wõinud.

Wäikseks meelehääks oli see, et ta oma westi taskus tundis mõne kulunud raha olewat. Siis nägi ta, et tee pääl sest metsast läbi sõidab keegi wankriga.

Kohe hüüdis ta küüdimehele.

— Kuulge, armas külamees, — küsis ta, — kas sõidutate mind wähe?

Talumees, omast heldest südamest, lăskis rööwelt wankrisse istuda.]

Kuid ikkagi umbusaldusega ta otsa piiludes.

— Ei läinud õnneks, — sõnas Antoonio Porro naerdes, — ma seisan, teate, jarwe kaldal, korraga wiib tuul mu mütsi pääst. Mina kohe sellele järele pilliroogu ja sääl sulpsatasin wette! Aga nüüd olen wiimase niidini märg!

Talumees waikis wähe aega ja küsis siis:

— Kas Teie teate ka, et täna keegi arreteeritu pani wangikojast putku. Pidi olema terwe noormees! Ise tõmbas nöörid puruks, millega käed kinni olid ja hüppas otse järwe! Wõib olla, Teie ehk kuulsite kes arreteeritu oli?

— Ei, ma ei tea.

— Aga mina tean! See oli kuulus Antoonio Porro, hingehukkaja ja wereimeja! Teate kuidas teda külas nimetatakse? Öösine ime.

Talumees lobises kaunis kaua, ja üleüldse ei ruttanudki.

Siis sundis Antoonio Porro kannatamatalt talumeest et see kärmemini sõidaks, kuid see wabandas ennast sellega, et hobune on juba wana ja ta kärmemini ei jõuagi jooksta.

Juhtumise kombel tagasi waadates nägi Antoonio Porro, et kaks ratsameest liginewad mööda teed, nähtawasti püüawad wankert kätte saada.

Antoonio arwas jällegi ennast kadunuks, kuid korraga komistas teine hobune ja ratsamees ise lendas maha.

Talumees jätts oma wankri seisma, nähtawasti pidas ta ka nõu aitama minna.

Antoonio Porro sai aru, et ainsaks pääsmiseks aitab kaasa ainult kiire jooks.

Ta hakkas kõigest hingest jooksma, kasutades pimedust ja puude warjusid.

Ta jooksis ikka sügawamale ja sügawamale metsa ja luges ennast juba jälle pääsenuks.

Korraga, nagu maaalt, ilmusid ta ette kaks politseinikku. Mõlemad sihtisid oma rewolwrid tema pääle.

Antoonio Porro jäi nagu naelutud seisma, kuid kohe kargas kõrwale kawatsedes ennast jämeda taame taha peita.

Sel silmapilgul kuuldusid kaks öösisest waikusest wastukõlawat pauku.

Antoonio Porro karjatas kõwasti ja kukkus pikali.

---

45. päätükk.

Tagaajamine kestab.

— Ruttu! Anna rauad! — hüüdis üks politseinik.

Kuid ta eksis suuresti.

Antoonio Porro sai küll haawata, kuid ei kaotanud mõistust. Ta kogus jõu kokku kargas ülesse ja oli kadunud.

— Ruttu hobuste järele! — hüüdis teine politseinik oma sõbrale, — ta on haawatud, kaugele ta ei lähe!

Kahe kolme minuti pärast tuli üks politseinik hobustega, istuti sadulasse ja algas jällegi tagaajamine.

Antoonio jooksis nii et külma pääle waatamata oli üleni higine.

Weri jooksis haawast mis oli päälpool küünarnukki. Ta tundis koledat walu, tundes et jõud hakkab lõppema, kuulis kuidas politseinikud liginewad aga tema jalad käisid juba jõu nappuse pärast risti rästi ja pää põles walu pärast.

— Ei enam — ohkas ta — jõud on lõpemas ja puges siis põõsasse, ettekujutades, et politseinikud lähewad tähelepanemata mööda.

Nii sündiski.

— Kurat seda teab, kuhu ta kadus? — wihastas üks politseinikkudest.

— Tarvis otsida, midagi pole teha! — sõnas teine.

Hakkame pääle, seome hobused siia puu külge kinni ja otsime põõsa põõsalt läbi! — tegi teine ettepaneku.

Politseinikud tulid hobuste seljast, sidusid hobused lähemate puude külge ja algasid otsimist.

Antoonio Porro nägi, et hobused on ime lähedal ja kohe teadis, et nendest ripub tema saatus seekord.

Wärisewate kätega tegi ta ühe hobuse puu küljest lahti kogus wiimase jõu kokku ja hüppas sadulasse kannustas . . . ja lendas edasi kui tuul.

Nähes Antoonio tegu, imestuse pärast ehmatanud politseinikud saatsid mõned kuulid järele, kuid muidugi, ilma mingisuguse tagajärjeta.

Antoonio keeras ainult ümber ja wastas pilkawa naeruga nende wandumiste pääle.

Antoonio Porro sõitis kuni ühe ligidal olewa kohani.

Õnuels leidis ta sadula külles kokkurullitud politseiniku sineli, mida ta tarwitas, et katta oma puruks kistud riideid.

Öömajasse jätis ta oma hobuse, ütles, et homme hommiku tuleb järele. Siit sai ta ka ühe suure musta mütsi, põhjendades sellepääle et tuul wiis oma mütsi ära.

Ja sääl seisis Antoonio Porro öömaja wärawas, wööras politseiniku sinelis ja ilmatu suur must müts pääs, teadmata, kuhu wõiks öömajale minna.

Lihtsasse körtsi ta minna ei wõinud, nii kui oli karta, et tema põgenemisest ärritatud miilitsad panewad walwe igale poole. Sellepärast otsustas ta minna kuhugi paremasse, puhtamasse wöörastemajasse.

Ta mõtles, et ega politseinikud teda parematest wöörastemajast ei otsi ja teiseks lootis ta, et säält saab ehk kergemalt raha sisse teha, millest ta suurt põuda tundis.

Wähe mõtlemise järele ligines ta wööraste majale. Uksehoidja tuli wastu ja uuris silmadega tulija kaendla alust, kas sääl ka pakki on.

— Ma tulin siia ratsa, ilma kraamita, — sõnas Antoonio Porro, — hobuse jätsin tutawa juure ja palun, et mind hommikul wara ärataks.

Uksehoidja läks minema. Abiline saatis wööra esimese korra pääl olewasse puhtasse korralikku tuppa.

— Tooge mulle õhtust ja pudel wiina! — käskis Porro, — aga siis rohkem ärge tülitage mind! Ma wäsisin koledasti!

— Kuulen! — wastas teenija.

Kohe tõi ta kästud õhtusöögi ja wiina, kui ta jälle ära läks siis keeras Antoonio Porro ukse ta järel lukku.

Sel ajal kui ta sõi, kuulis kuidas naabri toas kõwa häälega midagi harutati. Wahe seinad olid õhukesed, nii et oli kuulda wiimane kui üks sõna.

— Noh kallike! — kuuldus kellegi tugew bassi hääl, — palju wõitsid sel korral?

— Weel mis! — kuuldus wastus, müüdud saba pääd looma, üks saba iga päält, kõlisewat kulda, kõige lihtsam!

Õnnestas!

— Ja, homme wiin raha' panka!

Antoonio Porrol, nii kui teada, raha tarwis, mõtles kuidas aga selle lihuniku käest seda kätte saada

Wähe ajapärast oli see kõne lõppenud, ja selle asemel kostis kõwa magamise norin.

All ukse hoidja omas nurkas unistas lahtiste silmadega, teenija jälle saalis oma pool lahti silmadega kustutas tulesid. Kojamees läks hoowi wärawaid kinni panema.

Siin liginesid talle kaks meest. Need olid: üks salapolitseinik Faks ja teine salapolitsei agent.

— Olge hääd kutsuge wõõrastemaja peremees wälja! — pööras Faks ukse hoidja poole.

— Tema wist magab juba! — wastas uksehoidja tõrkudes.

— Mis Teie soowite? — kuuldus ülewalt wõõrastemaja peremehe hääl.

Kui ta alla tuli, wiis Faks ta wähe kõrwale ja ütles pool sosistades:

— Mul on wäga tarwiline, tähtis asi! Kas wõin ma teiega rääkida?

Peremees läks Faksiga saali.

— Ma olen salapolitseinikkude ülem Faks,— esitas ta ennast.

— Millega wõin teid teenida?

— Teie wõõrastemajas peatas kardetaw rööwmõrtsukas. Eile jooksis ta wangimajast ära, täna sai politsei ta jälgile.

— Kuidas teda nimetatakse?

— Antoonio Porro.

— Mis? Antoonio Porro? — hüüdsid peremees ja teenijad ühest suust koledaste ehmatades.

— Tasa, herrad, — peatas neid mõlemaid Faks, — jah just tema nimelt! Tema tuli siia sinelis ja mustas hääs ülikonnas, kuid tugewasti puruks rebitud ja määritud.

— Tõesti! — sõnas teenija, — niisugune wõõras tuli küll täna õhtul!

— Kas ta mingit paberit ka ette näitas.

— Ei, ta küsis ainult õhtust, klaasi wiina ja ütles, et hirmsasti on wäsinud.

— Mis Teie mõtlete ette wõtta? — pööras peremees Faksi poole.

— Mis küsimine see on! — wastas salapolitseinik Faks, — mina arresteerin tema nii ruttu kui wähe jõuan!

— Nii! Kuid ma ei tahaks seda skandaali, — sõnas peremees, — aga öösine arresteerimine ilma selleta ei lähe!

— Aga sellepärast lubage teile ettepanna teist!

— Mis? Nimelt mis.

— Jääge ise selleks ööks wahituppa. Ukse juure pange waht, aga hommikul kui Antoonio Porro tahab wälja minna siis pidage ta kinni ja arresteerige.

Faks mõtles wähe järel ja oli sellega nõus.

---

46. päätükk.

Põgenemine läheb korda.

Antoonio Porro istus oma toas ja kuulas naabri norskamist.

Terwes majas walitses muidu saladuslik waikus.

Antoonio wõttis oma kuue ja samus ettewaatlikult ukse juure awas selle ja waatas korridori.

Uhest lambist walgustatud pool pimedas hallis koridooris ei olnud inimese hingegi.

Siin astus Antoonio Porro ettewaatlikult kikiwarbul naabritoa ukse juure. Siin nägi ta paari lihuniku saapaid. Ta wõttis kohe need wiis oma tuppa ja tuli jälle tagasi.

Waatas kääraudа. Uks näis lukust lahti olewat. Pikka möõda, et mitte krigisemist kuuldawale tuua, lükkas ta ukse tasakesti lahti, ja hiilis naabri, lihunikku tuppa. Pääle seda pani ta ukse seest poolt riiwi et teda järsku lahti ei saaks teha.

Kambris oli täitsa kott pime.

Kolades otsis Antoonio loomakaupleja riideid, kes pahemal pool seina ääres magas, järeldades norisemisest.

Korraga tundis ta midagi pehmet, wist oli see lihuniku palitu ja kampson.

Ta otsis käega kampsoni külje tasku ja pani käe sisse.

Sel minutil läks ta kozemaka tooli otsa, mis kolisedes ümber kukkus.

Uhe momentiga oli Antoonio Porro akna pääl kardinate taga.

Norisemine waikis. Aseme päält kuuldus jäme hääl:

— Kes on siin?

Lihunik tõusis asemel istukile pani öölaua pääl seiswa küünla põlema.

— Kui imelik! urises ta, — ma kuulsin, et siin midagi kolises? Kas keegi tuli kambrisse.

Ta tõusis woodist wälja wõttis küünla jalaga ja läks ukse juure.

— Missugune loll! — pomises ta uuesti enesele habemesse, — sest uks on ju seest poolt riiwis! Ei wõinud keegi siia tulla.

Rahustatult tuli ta tagasi, heitis uueste asemele ja kuuldus uuesti norin.

Antoonio Porro oli kaua aega wait nagu putukas hirmutamise pääl.

Waadates seda kaupmeest, märkas Porro, et ta oli selle sarnane. Õige kaupmees oli küll wanem, kuid kuju ja mõned liigutamise wiisid olid täitsa ühed.

Röövel otsustas seda jällegi oma kasuks tarwitada.

Nüüd tuli ta peidust wälja, läks öölaua junre, wõttis säält kõwasti täis olewa rahataskn ja rewolwri, mida ta siis tähele pani kui lihunik küünla põlema oli süütanud. Siis wõttis Antoonio Porro puu päält lihuniku kampsoni, mütsi pihiku ja pülsid ja kuulmata sammudega kadus sest toast.

* * *

Faks wõttis kõik abinõud tarwitusele, et röövelt kinni püüda.

Ukse juure pani ta wahi walwama, ise istus uksehoidja tuppa ja abilist käskis ta sõiduwalmis olewa wankriga wäljas wõõrastemaja ligidal igaks juhtumiseks walmis olla.

Faks oli nõuks wõtnud Antoonio Porrot wõõrastemajast wälja minekul kinni püüda.

Sellepärast oli ta rohkem ärritatud kui harilikult.

Asja lugu seisis selles, et paberi rull mis Antoonio Porrolt oli ära wõetud, tõi ilmsiks hirmsa kuritöö ja sellepärast otsustas Faks tulgu mis tuleb, et aga röövlid arresteerida ehk ka kardetawas wõitluses.

Hommikul umbes kella seitsme ümber kuuldusid ülewel trepi kohal üksikud tugewad sammud.

— Tere hommikut! — hüüdis teenija, mööda treppi alla tulewale wõõrale, — lähete jälle loomi ostma? Aga kas hommiku söömingule tulete?

Wõõras ei wastanud midagi sõnadega ainult nokutas tummalt pääga. Mütsi oli ta silmade pääle waotanud ja palitu krae üles tõstnud.

Wähe ajapärast pääle wäljaminekut oli ta silmist kadunud.

— Kes see on, niisugune? — küsis Faks.

— See on üks loomadega kaupleja — wastas teenija.

Läks pool tundi mööda.

Korraga tõusis ülewel korra pääl hirmus kisa: kuuldusid hüüded, teenija, uksehoidja, kojamees, kõik joolsid ülesse.

Oma toa läwel seisis lihunik, alus pesu wäel.

— Kus on mu riided? — karjus ta kojamehe poole, kes kõige enne ta silme alla juhtus.

— Missugused riided? Eks Teie riided on kambris puu pääl! — wastas kojamees. Kaupmees haaras korraga pääst kinni ja läks joolstes tuppa tagasi oma öölaua juure, kust ta jälle koridori lendas nagu pomm ja meeletaraheitlikult hakkas kisama ja rusikatega wehklema.

— Minu raha on kadunud. Rahataskut ei ole! Rewolwer on ka kadunud! Andke mu asjad tagasi!

Wöörastemaja peremees katsus teda rahustada, kuid kõik oli asjata waewanägemine.

Poole trepi pääl seisis salapolitseinik Faks. Kui ehmatanud teenija tahtis alla jooksta, pidas Faks ta kinni ja küsis:

— Kes sääl nii hirmsasti käratseb?

— See on lihunik, kes teist päewa siin juba elab, — kõlas wastus.

— Kuidas nii? Eks lihunik läks ju pool tundi enne minema?

Nüüd märkas teenija asjaolu.

Faks läks lihuniku tuppa, nägi rassiwat, sajatawat lihunikku ja põranda pääl lamawaid katki kistud Antoonio Porro riideid.

Faks oli nii wihane, et oleks nahast wälja hüpanud, et Antoonio Porro nii kawalal wiisil putket pani.

Ta astus tänawale ja küsis oma abilise käest, kes pukkis istus:

— Teie nägite, kuhu poole see mees läks kes siit kella seitsme ümber wälja tuli?

— Nägin! Ta läks Paju tänawa poole.

Faks istus wankrisse ja hüüdis meeletult:

— Ruttu! Tema järele! See oli Antoonio Porro!

---

47. Peatükk.

Wõla ohwer.

Kui proua Bernetti politseinikudele soowitas, et arresteerida Helenet, hakkas õnnetu nutma ja wanduma, et tema tõesti ei ole millestki süüdlane.

— Mis moodi wõite seda tõendada, — seisis proua Bernetti wastu, — et brilljandid ei olnud teie toas akna pääl?

— Mina ei saa ka ise sest aru, — meeleäraheitlikult hüüdis Helene, — kuid ma wannun, et mina ei ole millestki süüdlane!

— Teie näete, — pööras proua Bernetti miilitsa poole, — preili Ansaldi salgab oma süüd, siis kui kõik tõendused on tema wastu! Palun Teid teda arresteerida!

— Ema, mis sa teed! — hüüdis Jolanta, — sina teatad teda! Aga tema on täitsa ilma süüta!

Ole wait, Jolanta! — wastas proua Bernetti külmalt, — häbene,

ja kaitsed weel niisugust naisterahwast! Ise wabatahtlikult ta minu brilljanti lätte ei anna, aga sellepärast paneb kohus seda tegema!

Pääd rinnale lastes, järgnes Helene politseinikudele. Ta jäi nii imelikult rahule, silmad omandasid tumeda eluta läike, nägu oli nagu surnul — walge.

Kui ta üksi sinna tuppa jäi kuhu teda wiidi, langes ta jõuetult asemele ja hakkas kõwasti nutma. Kõik läbielatud mure, kõik süüdistused ja kõik teotused walgusid pisaratega wälja.

Korraga tõusis ta, üleni pisaratest märg, üles ja käis wihaselt mööda tuba.

— Halastaja Jumal! — karjatas ta, mispärast on mul niipalju kannatamisi? Anna, et ma sureks, et mu piinad lõpeks! Mul ei ole enam kauem jõudu kannatada!

Korraga tuli tal meele keegi naisterahwas, kes iseenese pikkade juukstega poos enese üles.

Mõte selle naisterahwa üle sai täitsa Helene üle wõidu. Lootus piinadest pääseda paistis talle meelitawana.

Kohe päästis ta oma juuksed lahti, mis ulatasid allapoole põlwi. Mõte enesetapmisest ei kohutanud Helenet enam sugugi, — ta nägi temas kõige suuremat häätegijat, pääsmist.

Helene punus pika patsi ja pani selle aasa moodi omale ümber kaela. Siis hakkas ta aasa ikka kõwemini koomale ja koomale tõmbama. Hingamine jäi raskeks. Punased wiirastuse rõngad mängisid silmade ees.

Korraga kuuldus wõtme rõgin, uks läks lahti ja kambri astus wangikoja õpetaja. Helene laskis oma käed alla kukkuda, jäi sambana ehmatanult seisma ja ei saanud ühtegi sõna suust wälja.

— Mis Teie teete, — ütles preester pehmelt, lahke wanamees, halli juuste ja habemega.

Ta arutas juukstest silmuse Helene kaela ümbert lahti ja sõnas edasi:

— Teie unustasite, minu kallis laps, mis ütles Issand enesetapjate kohta? Ma ilmusin õigel ajal, et sind päästa igawesest pimedusest. Jumal annab Teile andeks, aga kui Teie saatsite selle kuritöö korda, siis tunnistage mulle! Kohus kergendab oma otsust ja Teie süda tunneb rahuldust!

— Mina ei ole midagi paha teinud, — sõnas Helene läbi pisarate, — mind kahtlustatakse brilljantide warguses, aga ma wannun, et mina sellest kõige wähemat midagi ei tea. Ma ainult tunnen, et häbi ja teotus sunniwad mind enesele otsa tegema.

Püha mees waatas tähelepanelikult uurides Helene otsa, teadmata, kas uskuda teda wõi mitte.

— Minu laps, — rääkis ta, — ärge salake, kui Teie ehk ikkagi selles süüdlane olete!

— Kuidas wõiks ma Teile selgeks teha, et ma waras ei ole? — hüüdis Helene ahastades.

Ta rääkis kõik preestrile, mis juhtumine tal kodus proua Bernettiga juhtunud. Ta rääkimises oli nii palju otsekohesust, et wangide õpetaja seda uskus.

Wähese järelmõtlemise pääle ütles õpetaja:

— Ma usun Teid, et olete süüta! Kes teab, kelle wõrgutuse paelad on selles Teie wõrgutuses süüdlased? Ma saadan Teie juure inimese, keda Teie wõite täielikult usaldada. Wõib olla, läheb temal korda seda saladust lahendada! Ärge heitke meelt ja töötage mulle, et Teie ei lase ennast nende mustade mõtete poolt käperdada.

Helene tänas wärisedes õpetajat ta trööstimise eest.

Kui preester kambrist ära oli läinud, laskis ta waikselt põlwili ja palus kaua aega palawalt.

Palwe rahustas teda nii palju, et ta öösel rahuliste magada wõis.

Teisel päewal ilmus ta juure see, kellest õpetaja oli rääkinud. See oli salapolitseinikude ülem Faks.

Ta ajas Helenega kaunis kaua aega juttu ja kui ta jälle ära läks, näis see kõik talle wäga kahtlane ja imelik olewat.

— Wäga imelik! mõtles ta, — Helene ei ole waras, see on kahtlemata tõsi! Aga miks annab ta ülesse, et ta on kihlamata, ainult tüdruk, mitte naine, kuid ma näen selgesti kihluse sõrmuse jälgedest näpus, et ta on mehega abielus elanud? wõib olla, et ta lahkus mehest ära? Kui nii on, miks ta siis seda ei ütle? Nähtawasti on ta ka ennem paremalt, jõukamalt elanud, kui wiimasel ajal! Kõik see on wäga saladuslik mõistatusline ajalugu! Loodan, et mul aja jooksul läheb korda teada saada, milles kõik see seisab.

* * *

Kaks päewa pääle seda, kui Faks wööriti arusaamise põhjal Antoonio Porro jäljed oli kaotanud, sammus ta mööda päälinna tähtsamat tänawat. Korraga põrkas ta tahtmata kellegi pika inimesega kokku, kes ei pomisend ei wabandust ei wannet ja läks ikka sammudes edasi.

Astudes weel mõne sammu endises sihis, Faks keeras korraga ümber ja astus selle inimese järele, kellega nad wähe kokku põrkasid ja ka oma pika kasuga tähelepanemise oma pääle oli tõmmanud.

See wööras jätkas oma teed, nähtawasti otsis ta midagi, otsustades sellest, et ta luges kõik paraad ukse lauad ära. Selle juures ei pannud ta sugugi Faksi tähele, kes ta järele luuras.

Wiimaks pööras wööras ühte kõrwalisesse tänawasse ja astus ühte sääl asuwasse wana asjade kauplusesse.

Faks ootas wähe aega wäljas ja siis astus sellesse samasse kauplusesse. Ta pani tähele, kui wööras andis wana asja kauplejale mingisugused kallid kaela ehted. Nii aga, kui Faks poodi astus, peitis wana asja kaupmees, antikwarius kärmesti ehted ära ja pööras siis küsimisega Faksi poole:

— Mis Teil tarwis on?

— Kui palju annate mulle selle taskukella eest? — küsis Faks ja sirutas oma taskukela antikwaariuse poole.

See wõttis wastu ja suure hooleja järel waadates ülles siis, et annab kaks kuld raha.

Senikaua kui antikwarius sedelit kirjutas, waatas Faks uurides seda pikka meest ja tuli uurimise järele otsusele, et see mees kahtlemata ajab igasugu warastatud asjadega äri. Ja ta ei eksinud ka omas arwamises, sest wõõras pikk mees ei olnud keegi muu kui Rodrigo, Antoonio Porro mõistatuslik sõber.

Faks sai taskukella eest raha kätte. Et ka wõõraga juttu teha näitas ta kaupluse nurkas asuwa täielise rüütli raud riiete pääle.

— Need täielised raud riided lähewad ainult wäga pika kaswuga inimesele, näituseks nagu teiesugusele!

Rodrigo naeratas tahtmatalt, kuid ei wastanud sõnakestki. Nähtawasti ootas ta põnewusega, et Faks ära läheks.

Faks ei lasknudki teda kaua oodata, tuli poest wälja ja läks teisel pool tänawa äärel seiswa käskjala juure ja sosistas talle.

— Kuulake Gitsardi! Säält wastast poest tuleb wähe ajapärast üks kahtlast nägu sirge, pikk mees wälja. Ärge laske teda silmist, ehk kui teil ka tuleks homseni järel käia!

— Kuulen! — wastas Gitsardi.

See oli Faksi abiline.

Faks wõttis woorimehe, andis proua Bernetti adressi ja sõitis.

Õhtul enne seda oli ta käinud ses majas, kuid perenaist ei olnud kodus. Jolantaga rääkis ja jõudis ka kõik kambrid korraks läbi waadata.

Andes oma nimekaardi teenri kätte, palus ta teatada oma tulekust proua Bernetile.

Teener saatis teda oma perenaise buduari. Proua Berneti pikutas woodis, aga ta tütar Mafalda seisis akna juures.

Faksi sinna ilmumisel tõusis proua Berneti, palus teda istet wõtta ja küsis mis tarwis.

— Proua Bernetti! — sõnas Faks, — ma tulin Teie juure sellepärast, et teatada teile sellest kohast, kus teilt ärawarastud kaelaehe on!

— Kas tõesti? — hüüdis proua Berneti rõõmsalt, — see on wäga hää! Sest need asjad maksawad tõesti palju!

— Aga teil tuleb tõendada, et leitud asjad tõesti Teie omad on?

— Häämeelega! Aga kus wõin ma neid näha?

— Teie peate minuga ühes sõitma.

— Tähendab, et see tüdruk tunnistas wiimaks üles.

— Proua Berneti, wõin ainult ütelda, et minu arwates, Teie haawasite oma kahtlustamisega seda tüdrukut. Ma pean mõtlema, Teie korteris käis waras, kellest tänini weel mitte keegi midagi ei tea.

Ma palun rutata, ja sõita rutemini, et mitte hiljaks jääda. Wõib olla et waras hoiab teda ainult see p.ew.

Wärisedes kõigist kehast, proua Berneti pani oma kasuka selga mütsi pähe ja pea sõitis ta Faksiga ühes antikwariuse juure.

Faks läks ise kauplusesse käskides proua Bernetit sõiduriistas oodata.

— Ma paluu Teid, — pööras Faks antikwariuse poole, — ruttu tooge mulle näha need brilljantid, mis teile täna keegi pika kasuga noor isand müüs.

Antikwarius kohkus.

— Mingisuguseid brilljantie see herra minule ei müünud,—waletas ta.

— Waadake siin on mu nimekaart!

Nüüd rutake, muidu läheb pahasti!

Antikwarius waatas pealiskaudselt nime kaardi pääle, midagi wastamata awas ta oma tulekindla kapi ukse ja wõttis säält mingi kokku rullitud paki wälja.

Ta laotas leti pääle ja näitas Rodrigo käest ostetud ehteid. Siis läks Faks ukse juure ja palus proua Bernettit sisse astuda.

Waewalt pani Berneti leti pääl olewaid ehteid tähele [kui ta rõõmsasti hüüdis.

Ja, ja, need on minu asjad! Kui rõõmus ma olen, ilmapiirita.

— Mina wõtan need asjad kaasa, — ütles Faks kindlal järel andmata häälel.

— Halastage! — hulus antikwarius — kes annab siis mu raha tagasi mida ma selle pika mehele maksin. Teie teete mind kerjuseks!

— Kui Teie neid asju ostsite, — sõnas Faks rahulikult — Teie teadsite wäga hästi, et omandate warastatud asju! Kui mu abilisel õnneks läheb müüjat kinni wõtta wõib olla, et siis raha mis tema juurest leitud saab Teile tagasi antud. Wastupidises juhtumises on see õpetuseks edaspidise elu kohta.

Pääle seda istusid proua Berneti ja Faks wankrile ja sõitsid.

Faks läks kohe kohtuuurija juure.

— Isand kohtuuurija, — ütles ta temale, — mina tulin Teie juure, proua Bernetti juurest warastatud brilljantide asjus.

Wähe aega tagasi, kuulasin ma süüdlase üle, — wastas kohtuuurija, — tema salgab iga süüd, waatamata selle pääle, et kõik tõendused on tema wastu.

— Mul läks korda kindlaks teha, et see isik ei ole süüdlane.

— Wõi nii! See on huwitaw! Jutustage!

Faks jutustas kõigist omi otsimistest ja näitas wiimaks antikwaariuse käest ärawõetud ehteasju.

— Minu arwates, — ütles ta, — see pika kaswuga mees ei warastanud ise neid asju, tema kuulub ainult peitjate hulka, kelle ülesandeks oli ehteasjade müümine. Minu uurimiste järele, kannatatawa korteris, tuli õige waras keldrist läbi. Proua Bernetti ütleb, et tema magamisetoa uks oli lukust lahti olnud. Wargal oli seega wõimalus sinna minna, siis sattus ta kuidagi moodi kahtlustatawa muusika õpetajanna tuppa ja säält põgenes läbi

akna kusjuures ta kaelaehte akna laua pääle pillas. Arwatawasti tahtis ta weel midagi warastada, aga teda segati.

— Tähendab siis: Teie olete kindlas arwamises, et see tüdruk süüdlane ei ole?

— Selles olen ma täitsa kindel! Proua Bernetti esiteks süüdistas teda, aga nüüd lobiseb ta ise, tema wabastamisest.

— Ma olen Teile wäga tänulik, signoor Faks! Ma kuulan weel korraks selle tüdruku üle, siis räägin ametmeestega ja otsustame selle asja lõpulikult. Teie walwake selle järele, kes neid ehteid müüs!

— Iseenesestki mõista!

* * *

Sel ajal Gitsardi, Faksi abitine, järgnes Rodrigole. Ta pidi ühte kahtlasesse kõrtsi minema. Säält tuli Rodrigo wälja ja keeras ühte tänawasse, kus asusid suured, pooleli olewad ehitused. Sel tänawal ei olnud näha ühtegi inimest. Rodrigot siin arresteerida, ei olnud ilma hädaohuta, seda enam: Rodrigo oli Gitsardist terwe pää jao pikem. Kuid sellegi pärast tahtis ta röövelt arresteerida, lootes oma osawuse ja aegsasti ettewalmistud abinõude pääle. Ta astus kärmesti Rodrigo järele. See keeras ümber ja sai aru, et teda ähwardab hädaoht ebakäjkjala poolt. Ilma pikema mõtlemiseta hüppas Rodrigo kärmesti üle lauast plangu ühe ehitatawa maja juure ja tormas teise külge. Gitsardi jooksis talle järele. Kui ta ka teine poole planku sai, nägi ta, et kurjategija kärmesti mööda telingu treppi ülesse ronis. Uskumata kiirusega tõusis Rodrigo kuni wiienda korrani, lootes, ehk tagaajaja kaotab ta silmist ja ei julge nii kõrgele ronida. Ta ei kuulnudki enam sammusid. Ta otsustas natukeseks ajaks ülesse jääda, et allolija kannatust proowi pääle panna. Korraga kuulis ta selja taga krabinat.

— Sääduse nimel arresteerin teid! — kuuldus kõwa hüüd röövli ligidal.

— See huwitab mind wähe, — naeris Rodrigo, — soowitan teile siit rutem alla ronida, ehk muidu näitan, mis tähendab: mind arresteerida.

Gitsardi ei teadnud oodata sarnast külmawerelsust ja wihastas. Ta wirutas Rodrigole niisuguse hoobi wastu rindu, nii et see tuikus. Nüüd sai ka Rodrigo wihaseks. Ta tormas Gitsardi kallale ja nende wahel algas wihane wõitlus. Röövlil läks korda oma wastast kuni telingi ääreni nihutada. Siin wõttis ta kõik oma jõu kokku, haaras Gitsardi ümbert kinni ja paiskas ta tugewa hooga wiienda korra päält alla.

Kuuldus metsik südantlõhestaw karjatus.

Rodrigo kahwatas silmapilguks, kuid siis jooksis alla ja pea kadus ta ööpimedusesse.

Tänawal lamas purustatult õnnetu Gitsardi surnukeha.

48. peatükk.

Uus katse.

Ühel hommikul, kella kaheksa paiku, tuli Antoonio Porro oma koopast välja.

Sel korral oli ta talumehe riietes: selgas oli lihtne, sinine pluus, jalas säärega saapad ja ümargune talumehe müts pääs. Kepp käes, piip suus tossamas, sammus ta ligema rauteejaama poole.

Sääl istus ta neljanda klassi waguni nurka, et mitte mingisugust tähelepanu äratada.

Ta sõitis linna, et weel kord katsuda wäikest Giowannit kätte saada.

Ta teadis, et teine katse mõjuda Romarino pääle tingimiste ja tõendamiste kaudu, midagi ei aita.

Wähe aja pärast oli ta linnas ja umbes kella üheteistkümne ümber oli juba sellel tänawal kus elas Romarino.

Ta pidi tund aega ootama.

Korraga nägi, et majast, kus Romarino elas, tuli üks naisterahwas wälja, euese ees wankert ajades, kus sees istus laps.

Antoonio Porro läks launis kaugel käies ta järele.

Naine Romarino jõudis linna äärel olewa maantee pääle.

Siin tõttas Antoonio talle järele ja kui ta tema juure jõudis, küsis:

— Lubage, kas siit läheb tee masinate walmistamise wabrikusse?

— Täitsa õige, — wastas naine Romarino, — ma lähen ka sinna, nii on meil üks tee!

— Tänan! Asjalugu seisab selles, et sääl töökojas töötab minu wend lukussepana ja ma lähen teda kaema!

— Wõi nii! Minu mees teenib ka sääl. Aga kuidas Teie wenna nimi on?

Antoonio ei ootanud seesugust küsimust ja sellepärast sai ta wähe kohmetuks, kuid kohe leidis ta nõu.

See on Teie poeg! — küsis ta häälel, nagu poleks ta Romarino küsimust kuulnud, näidates wankris olewa lapse pääle.

Naine Romarino ei wastanud kohe.

— Ei, see on meie kasulaps!

— Kas tõesti? Kust kohast Teie ta saite?

— Meie leidsime ta jõe äärest, meil hakkas hale meel ja wõtsime oma juure!

— Kas keegi ei kuulutanud, ei otsinud last taga?

— Terwelt kolmel kuul ei ilmunud keegi; aga korraga, mõni päew tagasi, tuli meile keegi isand, ütles enese lapse eestkostja olewat ja nõudis, et meie lapse tema kätte annaks.

Antoonio Porro naeratas. Südames tundis ta kahju kurwastada seda naisterahwast, kuid teha polnud midagi. Laps oli temale wäga tarwilik, tema abil lootis ta Helene juure tagasi pöörda.

— Waata sääl, — näitas naine Romarino käega, — wabriku korstnad juba näha!

— Tähendab siis, et meil ei ole kuigi palju minna. Antoonio Porro waatas tagasi ja igale poole oma ümber, et waadata, kas ligidal kedagi ei ole.

Maantee pääl ei olnud pääle nende ühtegi hinge näha. Kaugel linna kohal paistis tulekahju kuma ja suur tükk musta suitsu.

— Waadake, waadake! — hüüdis Antoonio Porro, — linnas on tulekahju!

— Mis Teie? Kus, — küsis naine Romarino ehmatades ja pööras ümber.

Seda silmapilku tarwitas Antoonio Porro oma kasuks. Ühe osawa wõttega wõttis ta lapse wankrist ja pani jooksma nii kui jalad kandsid.

Naine Romarino märkas mis sündis.

Metsiku wihaga kisendas ta:

— Wõtke kinni! Hei! Wõtke kinni!

Et see nii järsku sündis ja kawatsetud oli, et keegi ei näeks, nägid sellegi poolest mõned metsatöölised, kui Antoonio Porro lapse wankrist wõttis. Nad hakkasid lapse warast tagaajama.

Antoonio jooksis nii kuidas jalad kandsid.

---

49. päätükk.

Metsik mõte.

Ühes kõige lihtsamas, ropumas kõrtsis istus Punapää Antoonio Porro röövsalga liige, ta ümber olid mõned sõbrad.

— Meie peame ametisse minema, rongihäwitamisele! — sõnas Punapää paljutähendawalt oma sõpradele.

— Millal? — küsis üks nendest.

— Täna öösel! Rongi pääl on hulk kallist saaki ja ma ütlen teile pojad, meie saame kõik ühe ropsuga rikkaks!

— Aga kas see ettewõte läheb meil korda?

— Mis siis siin minna on! — wastas Punapää uhkelt, — on ainult tarwis targalt asja ajada ja niisugustes asjades olen ma spetsialist!

— Hää spetsialist! — naeris üks kurjategijatest, — sa istusid ju niisugse asja pärast wiis aastad wangimajas! Kui sa spetsialist oleks, ega siis niisugust asja ei juhtuks ilmaski!

— Sina tolapää, — sähwas Punapää, — ei ole sul tarwis mind õpetada, tööta minuga ja siis sega asjasse, kuid seni pea lõuad kinni! Ja mis puutub selle wiie aastasesse wangilojas kinni istumisesse, see ju wõib ka igal ettewaatamata juhtumisel sündida! Selles asjas oli süüdi noole keeraja Armandi. Sellegi poolest, üsna hää, et meele tuletasite. Kuid see kord näitan ma temale, mis tähendab Punapääle wastu hakkamine.

— Aga milles seisab sääl töö?

— Sääl näete! Mina töötasin selle plaani wälja ja mõtlesin ta igast küljest läbi, aga sellepärast pange tähele, et mina wõtan omale poole kõigist sellest saagist, ja Teie saate teise poole oma wahel ühetasaselt ärajagamiseks!

— Ei ole nõus, — sõnas üks röömlitest, — koos jaotame saaki ühetasaselt iga ühele. Meil ei ole siin nalja asi, kui praegu ülem seda kuuleks, milles siin asjalugu on: tema seesuguseid asju ei armasta!

— Tõsi! Õige! — hüüdsid teised, — saak kõikide wahel ühetasaselt! Muidu lähme ülema juure! See wõtab oma jao, — ja mitte raasu rohkem!

— Ah teie! — karjus Punapää tigedalt, — mis teie sõimate ülemat aga siis kiidate jälle kuni taewani! Aga ise alles wähe aega tagasi rääkisid, et temaga ei wõi elada, et on toores uhke, kuiw! waadake, mina ilmaski ei tööta tasu wastu mis määratud tema kinniwõtmiseks! Mina teda ei karda!

— Waikimiseni, Punapää! — rääkis Tsiro, — ettewaatlikumalt! Kui sind praegu kuuleks Rodrigo, — tema lööks sind noaga läbi!

— Mis? kas räägid tühje juttusid?

— Mitte midagi sellesaarnast! Weel enam et ülem niisugustes asjades ei tee nalja! Mäletad, niisuguste sõnade pärast laskis ta ühe meist maha?

— Miks mitte mäletada! Nii ka oli õige!

— Aga mis sina ise praegu? Kui praegu ülem seisaks ukse taga ja kuulaks kõik seda?

— Kõik see ei ole nii hirmus kohutaw! Kordan. mina teda ei karda!

Punapää iseenese kiitmine, ajas teised kõwasti naerma.

— Hää, naerge aga pääle! — pomises Punapää, — küll ise näete, kui tuleb aeg!

— Jätame, lapsed, need tühised asjad! — segas ennast Tsiro wahele, lubage parem räägime asja üle, millal teele lähme!

— Kas wõi praegu! — otsustas Punapää, — joome weel klaasi täied ja siis teele.

Nad tulid käies üks haawal kõrtsist wälja tänawale ja edasi.

50. peatükk.

Raudteerongi hukkaminek.

Wihma tuli alla kui ämbrist. Põllul oli täitsa pime ja kaugel sätendasid kolm punast tuld ja kuuldus rongi tulek. Tuled jäid pisemaks ja ragin waikis. Siis kadus rong mis läks noolekeeraja Armandi putkast mööda.

Armanda seisab noole juures ja liigub raske mehanism.

Siis wahetab ta laterna, teate kasti pääl.

Järgmine rong sõidab kahe tunni pärast.

Armandi mõtleb oma putkasse minna, et wähe uinuda, seni kui äratab signaali wile. Tema elu ei olnud kerge, sest tema pääl oli suur wastutus, aga waew makseti wäga wiletsalt. Ta astus oma wahi putkasse, sääl puutus ta naesega kokku.

— Mina magasin wõin nüüd teise rongi mööda lasta!

— Ei riidest ma lahti ei wõta, — ütles Armandi, wõib juhtuda et ülewaataja läheb mööda, aga tema ei salli seda, et wäärt wahikorda täidab naisterahwas!

Nagu Armandi sõnade mõjul, kuuldus ukse pihta koputamine.

— Ja kes weel? — küsis Armandi, — kutsusin ma wist rewideerija wälja, nagu näha!

Ta naine wõttis omale rätiku ümaer, aga Armandi wõttis oma signali laterna ja awas ukse.

Ta taganes hirmuga tagasi.

Kambri tungisid neli sõjariistus meest.

Armandi kargas woodi juure, mille kohal rippus püss, kuid röövlid wõtsid korraga ta kinni ja üks, nähtawasti salga juht ütles:

— Jäta ennast kaitsemast! Meid on neli, üks kõik ikkagi wõitu ei saa.

— See oled sina Punapää? — karjus Armandi hirmuga, — mis tarwis on?

— Kohe saad teada! — naeris Punapää,— kui tahad siis aitad kaasa!

Sel silmapilgul kargas ta Armandi naise juure kes püssi oli wõtnud.

Ta kiskus püssi ta käest, wõttis kinni, sidus käed ja lükkas põrandale.

— Nüüd ütlen mis mul tarwis, — pööras ta siis Armandi poole — meie peame tegema ühe wäikse töö; kui sa meid aitad, siis saad sa saagist oma osa. Pooleteise tunni pärast tuleb posti rong siit läbi.

Armandi kahwatas, kui surnu.

— Noh, siis, — tasasemalt, jätkas Punapää, sinul on teada, et posti rongis on wäärtuslised asjad ja suured summad, nii kui alati. Sinul on kõik tarbeasjad, ja teie wõite ühe paari rööpaid ära wõtta. Kõik teised tööd jääwad meile. Selle eest saad sa suure kasu! Enne kui jõuab abi rong, meie jõuame põgeneda, aga sina ise saad isandaks ja ei tule päewast päewa töödata!

— Lontrus! — karjus Armandi, — mõtlesid sa kui palju inimesi saab surma?

— Miks ei mõtelnud! Minule on see üks kõik, kõik inimesed on surelikud kas ei ole üks kõik millal surra? Nii siis Teie olete nõus, aitama meid?

— Eladeski!

— Midagi pole teh.! Ei taha, ei ole ka tarwis! Lapsed, siduge kinni!

Röövlid tormasid Armandi pääle ja sidusid ta jalad ja käed kinni.

— Nüüd, lapsed, — jätkas Punapää, — wiige see eit wälja ja pange rööbaste pääle! Aga see siduge wahiposti külge, et paremini näeks tulewat rongi!

— Wabastage naine! — hüüdis Armandi meeleäraheitlikult, — ma olen kõige pääle walmis, ainult wabastage tema!

—Hää! Tehke ta köitest lahti, lapsed!

Kui Armandi wabanes, langes ta Punapää ette põlwili.

— Halastage minu pääle! — palus ta, — halasta minu ja mu naise pääle!

— Missugune tühi lori! — karjus Punapää, — ruttu, hakka oma tööga pääl! Pea meeles, esimese kahtlase liigutuse pärast lasen ma su maha ja naise wiskame rööbaste pääle!

Armandi tõi oma tööriistad. Röövlite waadete all läks ta raudtee rööbaste juure ja hakkas neid ära wõtma. Pääle seda, kui Armandi wõttis kaks rööbast ära, kukkus ta hirmu pärast minestades pikali maha.

— Aitab ka sellest, — ütles Punapää oma sõpradele, — rong läheb sellegi poolest rööbastest wälja! Wiige see tola kõrwale!

Waewalt oli ta üles ärganud, kui signaal postirongi tulekut teatas. Uhe hüppega oli Armandi püsti ja tahtis simafori poole joosta, kuid Punane peatas teda. Üheainsama löögiga sirutas ta õnnetuma maha.

— Mis sa puupää tahad teha? — pragas Punane, — ma näen et sa meie hulka ei sünni. Seltsimehed, siduge ta kinni ja wisake onni, naise juure. Las istub sääl.

Waatamata Armandi palwete ja kisa pääle, sidusid röövlid ta kinni.

Kaugemal mürises sõit ja helkisid weduri tuled.

* * *

Kui Helene süütaus kindlaks oli tehtud, lasti ta wabaks.

Salapolitseinik Faks teadustas talle, et proua Bernetti walmis on, teda oma juure korterisse wõtma. Helene ei wõtnud pakumist wastu. Ta mõtles oma endise palgaga läbi ajada ja uut kohta otsida. Päälinna ta ei tahtnud jääda. Ta mõtles oma kadunud ema sugulaste juurest päävawarju otsima minna. Ta pakkis oma kehwa waranduse sisse ja läks jaama.

Õhtul tuli rong, ta istus wagunisse ja jäi rataste mürinas mõtetesse.

Pääle tema oli kupees keegi noor naine, kellel umbes kolme aastane poisike süles oli.

Daam jutustas Helenele, et ta oma ema juures käinud ja praegu koju tagasi sõidab.

Helene rääkis wähe ja wastas lühidalt, nii et daam warsti waikis ja tukkuma jäi.

Rattad mürisesid ühetoonilisekt. Wedur ähkis jõuliselt.

Järsku kuuldus hirmus ragin. Inimesed karjusid ja lapsed nutsid.

Helene haaras lapse käte wahele ja kargas pingi pääle, mille järele see teise wastu sai surutud.

Uuesti kuuldus ragin ja waguni lagi läks puruks. Lume tükkid kukkusid Helenele pähe.

Silmapilguks jäi kõik waikseks. Siis kuuldusid appihüüded ja hoiged. Helene seisis pingil püsti. Laps ta süles nuttis ja waatas kurwalt ringi.

Läbitungimata pimedus kattis ümbrust.

Postiwaguni juures liikusid tumedad kujud. Warsti olid nad kadunud ilma, et neid keegi oleks märganud.

Helene katsus last waigistada. Ta pidi püsti seisma, sest waguni risud takistasid liikumist.

Ta kuulis sammusid.

— Aidake, aidake! — kisendas ta.

Ta kõrwale ilmus laternaga raudtee teenija.

Teenija tõstis laterna kõrgemale, et Helene nägu näha ja lasi siie jälle langeda.

Tule walgusel nägi Helene hirmust pilti: noor daam, tema kaasreisija, oli kahe pingi wahele surutud. Jalad olid tal nähtawasti murtud. Ta rind oli werine ja silmad wahtisid kiwinenult.

Teenija raputas pääd ja ütles:

— Oodake wähe, ma tulen kohe tagasi ja wabastan Teid siit.

Poole tunni pärast oli Helene waba.

Selle aja sees olid kõik ümberkaudsed elanikud hukkamineku kohale kogunud.

Warsti jõudis ka abisõit kohale. Haawatud wiidi sellega lähemasse jaama. Jaama ooteruum muutus haigemajaks. Igal pool lamasid haawatud ja surijad.

Helene jalutas, laps süles, perroni pääl.

Ta ei teadnud, mis lapsega teha, kelle isa teadmata ja ema surnud on. Pää täis kurbi mõtteid ei pannud ta tähelegi, et jaamast hulk maad eemale oli läinud. Järsku kuulis ta enda taga wankri mürinat. Wankris istus keegi mees.

Kui wanker Helene kohale jõudis, pidas wõõras hobused kinni ja küsis:

— Olite Teie jaamas?

Helene ei jõudnud weel wastata, kui laps ta käte pääl kisendama hakkas:

— Isa, isa! Wiimaks tulid sa ometi!

Wõõras hüppas wankrilt maha ja tuli Helene juure.

— Mu poeg, oled sina? — hüüdis wõõras mees segaselt, — aga kus on ema?

Helene wastas nutles:

— Ärge ehmatage. Ma sõitsin Teie naise ja lapsega ühes wagunis, kui . . . .

— On ta surnud? — kisendas õnnetu ja kattis näo kätega kinni.

— Tulge, ma wiin Teid sinna! — ütles Helene.

Wõõras rahustas end. Ta wõttis lapse käte pääle ja ronis ühes Helenega wankrisse. Suure rutuga sõitsid nad jaama poole tagasi.

Warsti jõudsid nad kohale.

Lapse isa, mõisapidaja Daselio, läks oma õnnetu naise surnukeha otsima, jättes lapse Helene hooleks.

Jaamaülem palus teda ühes teiste terweksjäänud reisijatega oma korterisse einele tulla.

Helene oli nõus. Ta jõi tassi palawat teed ja jäi ühes lapsega magama. Tunni aja pärast äratati ta üles, sest tuli sõit, mis päälinna poole läks. Helene astus jaamaesisele. Sääl tuli talle kurwa näoga Daselio wastu.

Ta sirutas Helenele käe.

— Teie sõidate ära? — küsis ta, — ma pidin peaaegu hiljaks jääma. Ma tänan Teid wäga, et Teie minu lapse eest nii suurt hoolt kandsite. Andke andeks, et ma Teile kõike ei jõua ütelda, mis tarwis. Awaldage mulle oma nimi, et ma wõiks pojale tema päästjast kõneleda.

— Rääkige talle Helenest, — ütles ta.

Surises wile ja sõit hakkas liikuma.

---

51. päätükk.

Wäljaspool hädaohtu.

Politsei kommissar tegi tõllaukse lahti ja weatas sisse. Oma suureks imestuseks nägi ta sääl ainult baronesse Balbot.

Kamillo Pelkio oli wäga ehmatanud, kui nägi, et Juulie üksi on.

— Baronesse Balbo, — ütles kommissar, — Teie tõllas istus krahw Menotti. Ma palun ütelda, kuhu ta läks.

Juulie kogus end ruttu.

— Mis see tähendab? — küsis Juulie rahuliku tooniga, — mis Teil tarwis on, kommissari herra? Seletage paremini, ma ei saa aru mis Teie soowite.

— Teid kahtlustatakse krahw Menotti warjamises.

— Lubage! Ma ei saa aru! Krahw Menotti ei ole ju enam elawate hulgas.

— Näib, et ta elab. Signoor Pekkio on kuulnud, kui Teie krahwi käskisite ära põgeneda. Te ei salga ju ometi, et Teie läinud öösel krahw Menotti pargi tornis olite?

— Salgan! Suurepäraline! Kuidas pääsesin ma öösel sinna torni?

— Signoor Pekkio nägi, kui Teie krahwiga tornist wälja tulite.

— Mis Te weel ei taha, — ütles Juulie tehtud naeratusega, — signoor Pekkio on wist liig sügawale pudeli põhja waadanud, muidu ei waletaks ta mitte nii palju. Mis minusse puutub, siis tõusin ma täna wara üles, sest et mind surija onu juure kutsuti. Kui Te ei usu, siis küsige kutsari käest, millal me wälja sõitsime.

— Baronesse! Seaduse nimel rääkige õigust. Ärge puigelge. Ütelge otsekohe, kus wiibib krahw Menotti.

— Ma ei tea seda, — ütles Juulie jäisult. Kui krahw minu seltsis oli, siis oleks ta ka praegu tõllas. Teie ilmusite wäga järsku, nii et ei oleks saanud kuhugile põgeneda. Kui Ta mind ei usu, siis olge hääd ja arresteerige.

Juulie julgus mõjus. Tal läks korda kommissari omi sõnu uskuma panna.

Selle aja sees ei pannud keegi kutsari tähele, kes pukkis istus. Oleks kommissar ta otsa waadanud, siis oleks ta selle kahwatanud nägu näinud.

Kommissar küsis kutsarilt:

—Mis kella ajal teie sõitsite wälja?

— Pääle nelja! — wastas see wärisewa häälega.

—Teie näete!—hüüdis Juulie, — kõik on korras. Nüüd palun, jätke mind rahule. Laske mind kohe edasi sõita ehk wastasel korral saatke kedagi teatega onu juure.

Kamillo Pekkio tahtis end wahele segada, kuid kommissar ütles temale:

— Signoor Pekkio! Teie näete, et krahw Menottit ei ole, Teie olete omas arwamises eksinud. Aga Teid, baronesse, ma kauem kinni ei pea.

— Hääd päewa, herrad! — ütles Juulie.

Tema märguandmise pääle hakkas wanker kiiresti edasi weerema.

Kui wanker linna jõudis, käskis Juulie hobused wõõrastemaija anda ja ühes temaga jaama tulla. Sääl wõttis ta kaks esimese klassi piletit Ostendesse.

Julie läks wagunisse ja istus ühte otsa, kutsar aga istus teise waguni otsa.

Nii pea, kui sõit liikuma hakkas, hingas Julie kergendatult.

Ka kutsari nägu muutus hoopis teiseks.

See ei olnud keegi muu, kui krahw Menotti.

Asjalugu oli järgmine:

Julie istus ühes Lorentsoga pargi juures tõlda ja käskis kutsari kiiresti linna poole kihutada. Poole tee pääl lasi Julie hobused kinni pidada. Ta andis kutsarile mõne kuld raha ja käskis koju tagasi minna. Kutsar läks, jättes maha oma riided.

Krahw Menotti pani end kutsari riietesse ja istus pukki. Ainult niisuguse maskeerimise abil pääsis krahw omi waenlaste küüsist.

Wagunis wõttis ta kutsari riided seljast ära ja suudles Julie käsa.

— Baronesse, — ütles ta liigutatult,—kuidas pean ma Teid tänama?

— Mis eest Teie mind tänate, Lorentso? Ma täitsin ainult oma kohust — — — Sellepärast pidingi ma Teid kohtuwõimude käest lahti päästma.

— Ütelge Julie, on mu päästja ka päästetud?

Julie sai aru, et tõtt rääkida ei wõi. See teeks krahwi eluajaks rahutuks. Julie tegi nagu ei oleks ta seda küsimust kuulnud:

— Ma kartsin, et Teie nende küüsi sattute. Nüüd igatahes on hädaoht meist kaugel.

— Loodame! — sosistas krahw. — ma arwan, et mind Tomspiri lossist keegi taga otsima ei tule. See loss on Londoni läheduses. Mina pärandasin ta oma ema käest. Itaalias ei tea keegi sellest midagi. Ka kõlwatu Kamillo Pekkio ei tea mind säält otsima tulla.

* * *

Sõit Ostendesse ja säält Londoni, läks hästi. Julie ei olnud kunagi Inglismaal olnud ja tundis Londoni ainult krahw Menotti sõnade järele.

Julie sündis ühes wäga waeses perekonnas. Tema kuueteistkümnendal elu aastal surid wanemad.

Jänunedes rikkuse ja hiilguse järele, astus ta ellu.

Warsti leidis ta inimesi kes tema soowisid täitsid.

Uhe rikka juhtumiste otsijaga sõitis ta terwe Itaalia ja Prantsusmaa läbi.

Nad tutwustasid endid, kui aadeli soost isikuid ja see ei olnud ilma tagajärgedeta.

Nelja aastase hulkumise järele tuli Juulie Itaaliasse. Keegi ei wõinud temas enam endist lillemüüjannat ära tunda.

Oma endise kawaleeri jättis ta maha. Linna sisse wõttis ta uhke korteri, kus ta paremate seltskonna tegelastega hakkas läbi käima.

Sel ajal hakkas teda krahw Menotti armastama.

Kuid warsti sai krahw Menotti naiseks mitte Julie, waid Helene.

Julie ei kaotanud sellegipärast lootust.

* * *

Mõni päew pääle Londonisse jõudmist sõitsid krahw Menotti ja Julie Tomspiri lossi.

Lossi walitseja oli wäga üllatatud peremehe taleku üle, sest tema käis Inglismaal wäga harwa.

Lorentso tutwustas Juliet lossi ja selle ümbrusega.

Baronesse oli lossi teenijate wastu wäga lahke, alates walitsejaga ja lõpetades koerapoisiga.

Keegi ei pannud tähele, et ta seda ainult krahw Lorentso pärast tegi.

Ükskord läks krahw wäikese uinaku järele lõunasöögile.

Julie oli tema wastu wäga lahke, püüdis teda teenida j. n. e.

Krahw sai tema wiisakusest ja armastusest aru, kuid ei wõinud kuidagi sellesamaga wastata.

Kuid sellegi pärast hindas ta Julie sõprust.

Julie teadis seda ja sellepärast ei kaotanud lootust.

* * *

Kord istsid nad saalis. Julie mängis klawerit ja Lorentso kuulas tema mängu.

Ta mängis ühte oma armsamatest tükkidest, kuid ei teadnud seda, et ka Helene seda sageli oli mänginud.

Lorentsole tuli Helene meele. Ta sai ärritatud ja läks toast wälja.

Julie läks talle järele ja sõnas õrnalt:

— Teile tuli jälle minewik meele? Uhe minewiku mälestuse pärast ei pea tulewik muutuma. Ei wõi end mitte minewiku wõimusesse anda. On tarwis mehise ja julge pilguga tulewikku waadata

— Minu poeg! — sosistas Lorentso,—kus ta küll nüüd peaks olema? Kõige hirmsam on see, et ma ei wõi teda mitte ülesotsida, sest mind ennast otsitakse kohtuwõimude poolt.

— Loodame, — ütles Julie, — et see aeg mitte kaugel ei ole. Ma kahetsen, et Teie poeg mitte minu kaitse all ei olnud. Oleks mina teda walwanud, siis ei oleks ta mitte ärakadunud. Kui ta jälle on leitud, siis loen mina oma pühaks kohuseks temale emaks olla, muidugi mitte siis kui Teie teise naise wõtate.

— Ei! Helene aset ei wõi keegi täita! Ilma armastuseta ma naist ei wõta, aga oma armastuse matsin ma ühes Helenega. Arwate, et naesterahwas, kes teab, et ma Helenet armastan, minule naiseks tuleb?

— Miks mitte, kui see naisterahwas Teid palawalt armastab. Ta loodab, et Teie teda tulewikus armastama hakkate.

Lorentso mõtles ja ütles siis:

— Ma tean niisugust naisterahwast. Ta armastab mind, kuid minus ei leia ta mitte wastuarmastust.

— Kes on see naisterahwas? — küsis Julie ärritatult, — ütelge mulle, kes ta on?

—See olete Teie — Julie!

Julie waatas tema otsa, nagu tahaks näha kas ta mitte ei pilka.

Järsku karjatas Julie rõõmsalt ja jooksis Lorentso juure.

Ta laskis end Lorentso ette põlwili ja hakkas tema käsa silitama.

— Tõuse üles, Julie! — ütles krahw õrnalt, — mõtle mu sõnade üle järele.

Mõtle järele kas sa wõid minu pojale emaks olla. Aga nüüd jäta mind rahule.

Julie tõusis üles, waatas armastawalt tema silmisse ja kõneles tasa:

— Selle üle olen ma juba mõtelnud.

Ja ta läks.

* * *

Ta istus oma toas diiwanile. Õnn mida ta püüdnud, näis tal juba käes olema.

Järsku muutus ta waade metsikuks.

— Need mälestused piinawad mind ühtepuhku, mulle näib, et õnne ei leita mitte õnnetute kulul.

Miks need kohutawad mõtted? Surnud ei ärka. Aga mis siis, kui minu õnne segawad mitte surnud, waid elawad?

— Mis siis, kui tuleb tagasi see kes mind kurja tee pääle juhtis.

Talle tuli meele, kuidas ta selle inimesega kuuteistkümmne aastaselt kodunt ära jooksis.

See inimene nimetas end krahw Alfredo Barmaks. Alfredo ei olnud, aga keegi muu, kui ilmakuulus kelm, juhtumisteotsija.

Juliale tuli meele kuidas ta Alfredo mõju all oli, kuidas Alfred teda lõi, kui ta temale wastu rääkis j. u. e.

— Mis siis, kui ta ilmub?

Järsku karjatas Julie.

Ukse eesriie liikus ja läwe pääle ilmus inimene, kelle pääle ta praegu mõtelnud oli.

Ta oli kulunud ja määrdinud ülikonnas.

Habe oli ajamata ja juuksed sassis.

Ta nägu oli kahwatu ja suured mustad silmad hiilgasid.

Juulie waatas tardunud pilguga tulija otsa.

— Alfredo! — karjatas ta.

Sissetulija metsik wälimus pani teda wärisema, kuid pea kogus ta end ja kisendas.

— Wälja! Wälja siit, jätis!

— Paha, wäga paha! — ütles Alfredo naeratades, ja raputas pääd, wäga armastusewääriliselt wõtad sa oma endise kawaleeri wasta.

—Ma ei wihasta su üle. Kuid kuule mu armsam, käsi mulle lõuna sööki anda, ma olen wäga näljane.

— Sa oled hul! Mine wälja ehk muidu lasen ma sind wälja wisata!

— Kas tõesti? — naeratas Alfredo, — ma mõtlen, et sa seda ei tee. Sa ei taha ju, et krahw Menotti teada saab, et sina ennemalt krahw Barma naine olid. Ma arwan, et krahwi huwitab wäga ilusa Juulie, endise mehega tutawaks saada.

Juulie nägi ära, et siin jõuga midagi teha ei ole ja sellepärast ütles:

— Mis sa minust tahad? Räägi ruttu ja mine siis minema!

— Aga kui mind nähakse, mis sellest siis wiga?

— Kuidas? Waata peeglisse, siis saad aru, kelle sarnane sa oled!

— Sellepärast ma su juure tulingi, et mu wäljanägemine nii wilets. Sa pead mulle paar tuhat kuld raha andma.

— Pean?

— Muidugi! Sa tunned mind ja tead, et ma ei naljata.

— Räägi otsekohe, kui palju waikimise eest tahad?

— Wiistuhat guldeni!

— Sa nõuad liig' palju.

— Ei sugugi! Ma wõtaks weel rohkemgi.

— Sa ei ole täie mõistuse juures. Kust wõtan ma nii suure summa?

— Kuidas, kust? Sa tead ju kus krahw Menotti raha seisab?

— Sa tahad, et ma wargile lähen?

— Missuguseks naljakaks sa oled muutunud! Ennemalt waatasid sa niisuguste asjade pääle palju julgemalt. Sa mäletad wist, kuidas sa Monte Karlos ühe Ameerika miljonääri taskust, suudlemise ajal, rahakoti wälja tõmbasid?

— Waiki! — kisendas Juulie.

— Nagu soowid! — ütles Alfredo pilkawalt, — ma ise ei taha ka minewikku meele tuletada. On kuidas on, ma waikin kui sa mulle nimetatud summa maksad.

— Saa ometi aru, et ma krahwi järelt ei wõi wiit tuhandet guldeni üle lüüa. Sinu waikimine ei ole seda wäärt.

— Sa arwad? Tea, et krahw mulle rohkem maksab, kui ma talle teatan, et ta naine elus on ja kus ta elab.

— Sa ei tee seda! — kisendas Juulie, — aga kui teed, siis kahetsed.

— Sa ähwardad mind? — ütles Alfredo rahulikult, — siis tea, et ma sind ei karda. Ära ärrita ennast nii palja. See on äärmine abinõu. Ma hakkan siis räätima, kui sa minu nõudmise tagasi oled lükkanud.

— Seda ma ei wõi! Nädala jooksul wõin ma sulle ainult tuhat guldeni muretseda, rohkem ei seisa minu wõimuses.

— Tee kuidas parem! Ma pean inimeste juure minema, kes mulle rohkem maksawad.

Alfredo tõusis üles, läks laua juure, mille pääl waas puuwiljaga seisis, wõttis säält ühe pirni ja sõi rahulikult ära.

Kui ta sõi, istus Juulie käed rusikas ja mõtles, kuidas kutsumata külalisest lahti saada. Ta kahetses, et Antoonio Porro saadawal ei olnud. Järsku hakkasid ta silmad iseäralikult läikima.

— Hää! Ma muretsen nimetatud summa.

— Ilus! — wastas hulgus, — teed hästi.

— Kuid korraga kõike ei wõi ma sulle mitte anda.

— Ei ole midagi teha! Meie armastuse pärast annan ma sulle pikema tähtaja.

— Jäta rumalad armastuse lauseb. Raha maksan ma wiie järgu kaupa.

— Ladna! — ütles sant kui saun põles. Kas täna saan esimese jao?

— Ei, mul ei ole wõimalik anda. Mul ei ole niisugust raha. Kolme päewa pärast saad esimese jao. Kuid ära talita enam nii, nagu minewa kord, kui ma sulle summa raha andsin, et sa enam mu silme ette ei tuleks.

— Jälle wana asi! See raha läks mul tantsijannale kaelaehte ostmiseks. Ma toimetasin selle tüdrukuga hästi. Raha mul ei olnud ja ma mõtlesin jubilaari kaelaehet üle lüüa. Mind tabati ja pandi terweks aastaks istuma. Wabaks saades läks mul korda tuhat gulbeni muretseda. Selle rahaga sõitsin ma Monte Karlosse. Sääl hakkasin ma wõitma, kuid wiimaks tabati kelmuse päält. Seekord läks mul õnneks ära põgeneda.

— Kuidas sa teadsid, et ma Inglismaal olen?

— See on minu saladus, — hirmutas kelm, — hää mees peab alati naise elukohta teadma. Ma näituseks tean, et sul sõber on, aga tulewasele krahwi prouale ei peaks ta mitte kohane olema. See on Antoonio Porro.

— Waiki! — hüüdis Juulie, — olgugi, et Antoonio on tapja, aga ta on sinust pää jagu pikem.

— Kae hullu! — wastas Alfredo hirwitades, — aitab juba lorist. Ütle kui palju wõid sa mulle praegu anda? Mul on kohe raha tarwis.

Juulie tõi rahakoti ja andis Alfredole.

— Wõta! — ütles ta, — rohkem mul ei ole. Kolme päewa pärast saad esimese jao. Tule keskõö ajal parki tiigi juure, sääl kohtame.

— Wäga hää! Ära sa aga waleta!

— Ole rahul! — ütles Juulie, — kuid saa aru, et sa siia lossi ei wõi ometi tulla.

— Õige! teisiti ma sind näha ei saa. Päewal oled muidugi krahwi juures ja öösel wist ka.

— Kasi juba! — ütles Juulie kannatamatalt, — mõni juhtub tulema ja näeb sind.

Waewalt oli Juulie lõpetanud kui toa uks lahti läks.

---

52. peatükk.

Ema mure.

Helene jõudis linna ja mõtles siit otsekohe krahw Menotti mõisa minna.

Ta mõtles walitseja Kamillo Pekkio juure minna, temale end tutwustada ja ühte toakest paluda.

— Ma ei nõua omale õigusi, — mõtles ta, — ma ei sega end millegisse, kui ta mulle aga ühe wäikese toakese annaks, selle kus ma ennem perenaisena elasin.

Ta läks jala teele, waatamata külma ja tuisu pääle.

Raha oli ta rongiõnnetutele ära jaganud. Tee paistis talle otsata. Ta läks rahutuks.

— Nüüd olen wist eksinud, — mõtles ta, — ümbrus on nii wõõras. Kedagi ei ole kellelt teed küsida. Mida kaugemale ta jõudis, seda raskem oli käia.

Ta oli külmast kange ja jalanõud olid märjad.

Wäsinul istus ta kännu otsa.

Jälle hakkas lund sadama.

Helene teadis, et kaua nii istuda ei wõi, kui ei taha surra.

Edasi minnes silmas ta üht ehitust.

See oli laut mõne lambaga.

Laut oli soe. Poolkülmanult wajus ta õlgedele ja uinus magama.

Mõne ajapärast läks uks lahti. Läwele ilmus talumees, latern käes.

Kohe silmas ta õlgedel lamawat naist.

Ta läks lamaja juure ja ajas wiimase üles.

— Kust Teie olete? — küsis ta, — mis te tahate?

Helene tõusis üles ja wastas segaselt.

— Andke andeks, mina ei ole mitte waras! Oli hiline ja ma ei teadnud kuidas ja kust peremeest otsida.

Peremees nägi, et naisterahwas mitte waras ega sant ei ole. Sellepärast palus ta Helenet elumajasse tulla.

Kui perenaine teada sai milles asi seisis, hüüdis ta:

— Teie oleks ilka wõinud meid üles otsida! Meil on üks wana säng! Mis teha! Nüüd istuge ahju ääre ja soendage, nii kaua, kui ma süüa otsin.

Helene tänas hää südamlist perenaist. Warsti astus ta uuesti teele.

— Et, krahw Menotti mõisa saada peate külateed mööda kuni „Mustamäeni" tagasi minema, säält pöörake pahemale poole.

Helene tänas, jättis jumalaga ja läks. Juhatatud teed mööda minnes kuulis ta järsku oma taga sammusid. Ümberpöörates pidi ta hirmu pärast peaaegu karjatama, — ta ees seisis Antoonio Porro.

Antoonio Porro rõõmustas õnneliku kokku juhtumise üle.

Ta ütles Helene hirmu nähes:

— Ära karda. Ma ei tee sulle wiga.

Helene pidi midagi ütlema, kui korraga röövli süles laps nutma hakkas.

Ta waatas üllatatult röövli pääle.

See kõrwaldas lapse päält riide.

Helene jäi postina seisma.

— Minu Giowanni! Mu laps! — kisendas ta kõwasti ja jooksis lapse juure, kes oli Antoonio süles.

Enne kui ta lapse juure jõudis, kadus ta jõud ja ta oleks pääaegu kukkunud, kui mitte Antoonio teda ei oleks toetanud.

Ta toetas ühe käega last ja teise käega Helenet.

Iseäralik tundmus jooksis tal kehast läbi, ta nägu läks pehmeks.

Ta kummardas ja puudutas huuldega Helene pääd.

Helene kogus end ruttu.

End sirgeks ajades ütles ta.

— Kui su süda wähegi haledust tunneb, siis annad sa mulle lapse tagasi ja jutusta, kuidas ta sinu kätte juhtus.

— Sinust omast ripub, — ütles Antoonio, — kas ma annan last sulle tagasi wõi ei. Mina petsin ta teiste inimeste käest, kes ta uppumise surmast olid pääsinud!

Laps on minu käes ja ma ei luba tema poole mitte kummardadagi, kui sa ei taha mu järel tulla.

— Seda ei tee ma kunagi! — kisendas Helene, — kuidas wõid sa ühe ema wastu nii halastamata olla? Anna mulle mu laps ja ma unustan kõik paha, mida sa mulle oled teinud.

— Ei! — ütles Antoonio, — sa tead, et ma sind omale püüan. Oled sa nõus, siis saad lapse kätte. Siin juures ütlen ma sulle, et saad ilusas korteris elama, oga mitte röövli koopas. Sääl teed sa tööd, teed tööd ainult omale. Meie sõidame Ameerikasse ja sääl hakkan ma uut elu elama. Sa näed, ma luban sulle õnne.

— Ei, Antoonio! Ma ei wõi sinuga tulla! Ma kardan sind!

— Kui nii, siis ei näe sa oma poega iialgi! — ütles Antoonio Porro kõwasti.

— Issand halasta! — kisendas tema, — sa tapad ta?

— Ei! Tema keha ma ei surma, ma surman ta hinge.

Ma õpetan ta warastama, ma purustan ta hinge, ma teen tast röövli. Kui ta juba kõigist aru saab, siis ütlen ma temale: „Sinu lihane ema tõukas sind kurjale teele ehk küll tema wõimuses seisis sind päästa.

Helene hoigas ja kisendas siis:

— Meeletu! Ma arwasin et sa täielik kurjategija ei ole! Nüüd näen, et sa oled kurjust üdini täis. Tapa mind, kuid jäta laps rahule! Kas sa ei karda, et ka sinule wiimaks lõpp pääle tuleb?

— See on minu oma asi, — wastas see jämedalt, — ma küsin sinult wiimast korda: oled sa nõus minu järele tulema?

— Ei iialgi!

— Kui nii, siis pea meeles, mis ma sulle ütlesin: sinu laps saab kurjategijaks.

Nende sõnadega jooksis ta metsa.

Õnnetu Helene kaotas mõistuse ja kukkus lumme.

Antoonio jooksis sellepärast nii ruttu minema, et nägi kaugel tõlda liginemas.

Tõld jõudis sündmuse paigale. Hobused, nähes tee ääres Helenet, hüppasid püsti ja kutsar jõudis neid suure waewaga talitsutada.

— Mis on? — küsis tõllas istuja.

See oli Kamillo Pekkio.

Ta tuli tõllast wälja ja läks kutsariga ühes Helene poole.

Waewalt oli ta lamaja pääle waadanud, kui pahandas:

— Kurat wõtaks! missugune sarnadus.

Krahwinna Helene Meñotti, kas wõta wõi jäta.

Sel silmapilgul awas Helene silmad.

— Kus on mu laps? — kusis ta nõrga häälega ja upitas end püsti, — ta pettis mu lapse ära.

— Kes! Kellest Te räägite, — küsis Kamillo Pekkio arusaamatalt.

— Antoonio Porro! — hoigas Helene.

Kamillo sai kohe aru, et siin midagi peitub, mida kutsaril mitte ei ole tarwis kuulda. Ta palus Helenet tõlda istuda.

— Kuhu Teie lähete? — küsis Pekkio.

— Krahw Menotti mõisa, — wastas Helene.

Tõllas istudes nimetas Kamillo Pekkio oma nime.

— Seda ma mõtlesin ka, — ütles Helene, — sest tõld ja kutsari ülikond on mulle tuttaw.

— Kellega on mul au rääkida? — küsis Pekkio.

Helene wastas wärisewa häälega:

— Mina olen Helene Menotti, krahw Lorentso Menotti abikaas.

Kamillo Pekkio jõudis waewaga imestuse hüüdu maha suruda.

— Te räägite õigust? — ütles ta waewaga, — krahwinna Menotti suri ju poole aasta eest ära.

Ja nüüd ilmusite, et oma mõisa üle walitsema hakkata?

— Ei, ei! Ma ilmusin selleks, et Teilt päävarju paluda.

Kamillo Pekkio hingas kergendatult.

— Krahwinna! — rääkis ta mahedalt, — Teil on õigus mitte üksi paluda, waid nõuda.

— Mis Te räägite signor. Ma ei nõua Teilt pääle wäikse toa midagi.

— Teie rääkisite omast lapsest, armuline proua.

Ma kuulsin, et Teie laps ühel ööſel lossist oli ära warastatud. Waatamata hoolsa otsimise pääle, ei ole me teda iialgi leidnud. Kas Te nägite teda?

Helene rääkis mis tema ja Antoonio Porro wahel oli sündinud.

Kamillo Pekkio kuulas teda waikides. Ta kahwatas weel rohkem, kuid möistis ärewust maha suruda ja ütles Helenele kätt sirutades:

— Lootke minu pääle. Ma panen kõik rattad käima, et last kurjategija käest päästa. Ennem palun ma, hoidke ennast selle kurjategija eest. Wötke mind omaks sõbraks. Andke end mu kaitse alla ja tallitage minu nõuandmise järele.

— Ma olen Teile wäga tänulik! — ütles Helene rõõmsalt ja ilma kurja aimamata, — mul on tingimata selle inimese eest kaitset tarwis

Ma wõtan Teie ettepaneku kõige suurema rõõmuga wastu.

Kamillo Pekkio jätkas:

— Keegi ei tohi Teie lossis wiibimist aimata. Muidu wõib eht Antoonio Porro aru saada ja lapse kaugemale ära peita.

— Teil on õigus, — ütles Helene, — ma teen Teie soowi järele.

* * *

Helene oli jälle lossis. Läinud aegade mälestused täitsid ta hinge.

Endised õnne päewad ei tahtnud ta meelest minna.

Iga nurk ja asi tuletas talle tema endist mureta elu meele.

Mõteldes oma kurwa saatuse üle tulid talle pisarad silmi.

Rahutult läks ta Kamillo poolt juhatud tuppa. Teisel hommikul tõusis Helne wara üles, pesi ja läks alla raamatukogu tuppa, et lugemisega wähe aega wiita.

Waadeldes läbi loetud raamatu riiulit, tundis ta, nagu waatleks teda keegi selja tagant. Ta pööras ümber ja pidi ootamuse pärast kiljatama.

Läwel seisis keegi musta prillidega isand.

53. peatükk.

Imelik wõõras.

— Palun wabandust, et ma Teid ehmatasin, — ütles wõõras. Ma ei teadnud, et Teie selles toas wiibite.

Tohin tutwustada, doktor Bledschford.

— Helene Ansaldi, — ütles Helene wõõrastades. —

— Teie tulite siia wist eila õhtul? — küsis doktor. Mina olen juba kolmat nädalat signor Pekkio juures ja mõtlen mõneks ajaks siia jääda.

Helene waikis. Mida kauem ta doktori waatas, seda rohkem paistis see õudsena. Doktor wõis umbes kuuekümne aastane olla. Ta oli lühikese kaswuga, lühikese paksu kaelaga ja suure pääga. Tema nägu katsid rõuge armid. Pikk habe ja juuksed olid ka hallid.

— Ma ei saanud läinud öösel magada, — rääkis ta edasi, — ma ei mõtelnudki, et Itaalias nii külm wõib olla.

— Teie siis ei ole ennemalt Itaalias olnud, — ütles Helene, et midagi rääkida.

— Ma elasin Indias, — wastas doktor, — sündinud olen ma Inglismaal, igatsesin Itaaliat näha ja tulin siia. Siin on mul päris hää olla.

— Jah siin on hää, — ütles Helene.

— Signor Pekkio on wastutulelik peremees, ta lubas minu armsamatel parkis jalutada. Ma ei räägi mitte inimestest, waid ühest pawiaanahwist ja tiigri pojast.

Helene ei saanud aru, kas wõõras tõtt räägib wõi naljatab. Ta waatles wõõrast uskmatalt.

— Teie ei usu? — küsis wõõras, — waadake, just praegu tuleb ahw oma puurist, mis ma talle parki ehitasin, wälja.

— Helene waatas läbi akna ja nägi parkis hiigla suurt, karwase kasukaga elukat.

— Ma mõtlesin, et Te naljatate, — ütles Helene.

— Oo ei, — wastas doktor, — Inglismaal on mul terwed majatäied meretaguseid loomi. Mulle teeb metsloomade dresseerimine lõbu. Teiste hulgas on mul ka kihwtiseid madusid, kellede hammustamine silmapilk surma toob. Mina aga tõmban neid wõruks käe ümber, — waadake!

Helene karjatas ja astus sammu tagasi:

Doktor tõstis waruka üles, mille alt wäike, kollakas uss nähtawale tuli.

— See on üks kõige mürgisematest India madudest. Ta on dresseeritud ja ma wõin temaga teha, mis tahan.

— Teie kiskusite wististe tema mürgised hambad wälja? — ütles Helene tahtmatalt.

— Ei, siis ei oleks õpetamine nii tore. Hädaoht nimelt kihutabki mind seda tegema.

Parajasti astus Kamillo Pekkio tuppa.

— Ma näen, Teie olete juba tuttawaks saanud, — ütles ta, — mul oleks Teiega, herra doktor, tarwis rääkida. Kuid see wõib teiseks korraks jääda, nüüd lähme einele.

Kamillo Pekkio ulatas Helenele käewarre ja talutas ta söögituppa.

Helene istus majaperenaise toolile. Endine õnnelik perenaise põli tuli talle meele ja ta süda läks raskeks.

54. päätükk.

Tume saladus.

Oli Jõulukuu. Wäljas sadas lund ja külmetas. Salapolitseinik Faks istus oma kabinettis kamina ees.

Tema wastas istus tema sõber Bird ja luges.

— Nagu oleks keegi kõlistanud? — küsis järsku Bird, ei tea, kes see peaks olema.

— Ei tohi ütelda.

— Wõib olla, ehk on asja pärast?

— Kui asi on, siis muidugi wäga tähtis, — arwas Faks, — ilma asjata keegi niisuguse ilmaga ei tule.

Oli kuulda ukse pääle koputamist.

Faks seadis lambi nii, et walgus täiesti tulija pääle pidi langema.

— Sisse! — hüüdis ta siis.

Uks läks lahti ja tuppa astus mustas riietes daam. Sisseastuja kõrwaldas loori näo eest.

— Teie? proua Ansaldi! — imestas Faks.

— Teie kord rääkisite, signor Faks, et kui mul häda juhtub, siis wõin teie poole pöörata.

— Ma olen walmis teid teenima, — wastas Faks.

Ta märkas, et Helene wõõrastawalt ringi waatas ja lisas:

— Lubage tutwustada minu seltsimeest ja sõpra, signor Birdi, kelle kuuldes teie kõigist wõite rääkida. Istuge. Ma lasen teile tassi tulist teed tuua, sest te wärisete külma pärast.

— Jah, ma wärisen, — ütles Helene, — aga mitte külma waid hirmu pärast.

Helene istus ja Faks waatles ta nägu, mis hirmu ja ärrituse pärast walge oli.

Helene waatas hirmunult ringi.

— Siin ei ole Teil kedagi karta, — rahustas teda Faks, — jutustage, mis on juhtunud. Teie olete rongiga siia sõitnud?

— Kuidas Teie seda teate?

— Ma näen Teie kinda küljes tagasisõidu pitetit. Teie tõusite täna wara üles ja olete hulk maad hobustega sõitnud.

Helene waatas imestanult Faksi otsa.

— Ärge imestage, et ma seda tean, — ütles nuuskur naeratades, — Teie ülikuue pahema waruka pääl on seitse muda ripset, mis ainult wankri rataste küljest wõisid sinna sattuda.

— Täiesti õigus! — kinnitas Helene, — aga kuulake nüüd mind. Ma olen hirmsas seisukorras:

Wäga wõimalik, et ma ka ilmaaegu kardan. Ma kardan asju, mis täiesti ilmsüütumad wõiwad olla. Sellepärast tulingi ma Teilt nõu küsima.

— Jutustade, milles asi seisab.

— Praegust elan ma krahw Menotti lossis. Teie muidugi teate seda? Ehk tunnete ka doctor Bledschfordi, inglast, kes mõne aja eest Indiast siia sõitis.

— Ma tean Bledschfordide perekonda, — wastas Faks, — ta oli üks rikkamatest perekondadest Inglismaal. Läinud aastasajal elasid mõned Bledschfordid kergemeelset elu ja endisest rikkusest on wististe wähe järele jäänud. Praegusest lossi peremehest tean ma mõndagi pajatada. Ta tappis oma teenija ära ja oli sunnitud Indiasse sõitma. Ta õppis hoolega arsti-teadust ja hiljem praktiseeris ta sel alal.

Jutustage edasi.

— Nõnda siis, — jätkas Helene, — oli mul lossis wäga paha olla. Peremees oli mu wastu wäga armuline, ainult doctor on mulle wastik. Ta teab, et ma teda ei salli. Ma ei saa aru, kuidas signor Pekkio niisuguse wastiku inimesega sõbrustada wõib. Sagedi laseb doctor omale Inglismaalt mürgiseid usse tuua. Ta talitsutab neid, et siis nendega inimesi hirmutada. Tema alalised kaaslased on pawian ahw ja emane tiiger, kes lossi parkis elawad ja teenijaid nind ümbruse talupoegi hirmul hoiawad.

Kord parkis jalutades kohtasin ma noort tütarlast, kes teatas, et ta signor Pekkioga rääkida soowib. Ma teatasin talle, et signor Pekkio ära on sõitnud ja alles mõne päewa pärast tagasi tuleb. Tütarlaps sai pahaseks, teadmata, mis pääle hakata. Mul hakkas tast hale meel.

Nähes, et ta wäga wäsinud on palusin ma ta oma tuppa. Toas rääkis ta, et ta nimi on Matilde Cianka ja et ta Kamillo Pekkioga kihlatud on. Kaua pole ta Pekkiost kuulnud, ta mõtelnud, et ta haigeks on jäänud. Kuuldes, et Kamillo Pekkio terwe on ja et ta kuni tema tulekuni lossis wõib elada, sai ta wäga rõõmsaks. Matilde Bianka on ilus ja tark tütar-laps. Isa pidanud moodikauplust. Sääl saanudki ta Pekkioga tuttawaks. Isa olnud alguses nende ühenduse wastu, kuid wiimaks annud järele.

Järsku sõitnud Pekkio linnast ära ja teatanud, et ta kohe tagasi sõidab niipea kui mõisas asjad korda on säetud.

Matilde esimeste kirjade pääle wastanud ta korralikult, aegamööda hakanud ta ikka ja ikka wähem kirjutama, kuni wiimaks koguni waikinud. Ma püüdsin teda rahustada ja lubasin selle üle signor Pekkioga rääkida.

Ent siit hakkabki mõistatus, mille pärast ma Teie palwele tulin.

Minu tuba asub wanas lossi tiiwas. Matilde magas doctori naabruses. Mõlemi toa wahel on sein ja mõlemate uksed wiiwad koridori, niisamuti on ka mõlemi toa aknad hoowi poole. Kord läks doctor wäga wara magama. Pean tähendama, et ta ju Matildega tuttaw oli. Meie teadsime et doctor toas mitte ei maga. Matilde ei wõinud tema sigari suitsu kannatada ja tuli minu juure. Kella üheteistkümne ajal soowis ta mulle hääd und ning läks minema. Läwel pööras ta ümber ja küsis, kas ma wahel öösel wilistamist ei ole kuulnud. Ma wastasin „ei". Tema olla juba kaks korda umbes kella 3 ajal öösi tasast, kuid üliselget wilistamist kuulnud. Wilistamine kostnud nagu kõrwal toast. Selle järele läks ta minema ja ma kuulsin, et ta oma toa ukse lukku keeras.

— Ütelge, signor Ansaldi, — küsis Faks, kas Teie ka oma toa ukse ööseks lukku panete?

— Alati.

— Miks?

— Ma kardan doctori loomi.

— Nii, nii. Olge lahked ja jutustage edasi.

— Sel ööl ei saanud ma magada, — jätkas Helene. Mingi raske tundmus rõhus mind. Järsku kuulsin ma, et Matilde karjatas. Ma kargasin üles, panin mõned riidehilbud selga ja jooksin koridori. Ust awades kuulsin ma tasast wilistamist, siis müra ja ühe raske asja kukkumist. Matilde toa uks oli lahti. Ta seisis piida najale toetades. Ta nägu oli kriitwalge ja ettepoole sirutatud käed wärisesid. Ma jooksin lähemale, et teda toetada, kuid enne kukkus ta maha. Nagu suurt walu kannatades, keerles ja wiskles ta põrandal. Järsku kisendas ta: „See on pael — kirju pael!"

Krambid ei lasknud teda edasi rääkida

Ma tahtsin doctori kutsuma minna, kuid ta ilmus juba ise. Mind nähes ehmatas ta, kuid aitas siiski Matilde woodi kanda.

Doktor andis õnnetule konjakit ja lubas arsti kutsuda, ent mõne minuti pärast waosid Madilde silmad igawesti kinni.

Ütelge, kas Teie kuulsite hästi wilistamist ja kukkumise müra?

— Ma kuulsin kindlasti, nii esimest, kui ka teist. Ma wõisin ka eksida, sest wäljas möllas maru.

— Missugused riided kadunul seljas olid, kui ta toast wälja tuli?

— Öö riided. Paremas käes hoidis ta küünla otsa ja pahemas — tikutoosi.

— Tähendab wirgudes, süütas ta küünla põlema. To on wäga tähtis. Missugusele arwamisele tuli politsei pärast surnukeha läbiwaatamist.

— Ta ei leidnud wägiwalda tapmise tundemärka. Ta nägi, et akendel olid raudwõred ees ja et seinad olid terwed. Kamin on ka küll suur,

kuid teda warjawad jällegi neli raud trelli. Ei ole kahtlust, et Matilde õnnetuse ajal üksi toas wiibis.

— Kas ei olnud tütarlapsel haawu?

— Arst ei leidnud neid.

— Missugune on Teie arwamine?

— Ma ei oska seda kuidagi seletada.

— Kuidas pidas signor Pekkio ennast pärast tapmist ülewal.

— Ja tuli alles järgmisel päewal koju ja ehmatas, õnnetust kuuldes, wäga.

Mitu päewa istus ta oma toas, luku taga.

— Kuidas mõjusid Teie pääle Matilde wiimased sõnad?

— Mõnikord mõtlen, et need olid wast teadmatuses hüütud, teinekord, et ta teadis kindlasti, mis ta rääkis.

— Imelik lugu. Noh jutustage edasi.

— To juhtumine sündis umbes kuu aja eest. Mõni päew tagasi tehti minu toas remonti ja ma pidin ühe öö Matilde toas magama. Mu hirm oli kirjeldamata, kui ma jälle saladuslist wilistamist kuulsin. Ruttu kargasin ma woodist wälja, säätasin lambi põlema ja otsisin terwe toa läbi, kuid ei leidnud midagi iseäralikku.

Teisel päewal sõitsin ma siia.

— Tegite hästi. Olete kõik rääkinud?

— Jah!

Helenel näis, et Faks teab, et ta oma päris nime warjab. Kuid ta otsustas siiski oma nime nuuskurile mitte ütelda.

Faks istus ja mõtles. Wiimaks ütles ta:

— Keeruline lugu. Ma pean Teid weel pärima, enne kui tegewust algan. Aeg on raha. Ütelge, kas saame meie — mina ja mu abiline ilma tähelepanemata lossi tulla.

— Signor Pekkio ja doctor sõidawad täna päälinna, nii siis wõite küll.

— Hää. Tuled sa kaasa, Bird?

— Jah!

— Homme oleme me sääl. Mis mõtlete Teie nüüd teha? — küsis Faks Helenelt.

— Ma lähen mõnda wõõrastemaia, — wastas see.

— Meie perenaisel on üks waba tuba; igatahes on ta walmis Teile seda andma. Soowitan Teil ööseks siia jääda, põhjustel, milledest weel wara rääkida.

Täidan Teie käsku.

Kui Helene oma tuppa oli wiidud, istusid Faks ja ta abiline weel kaua üheskoos nig harutasid krahw Menotti lossis sündinud juhtumist, ilma, et oleksid targemaks saanud. Teisel hommikul küsis Bird Faksilt:

Arwad sa, et lossis tapmine on toime pandud?

Et seda teada, — wastas Faks, — sõidame me täna sinna. Ma pean

oma arwamistele kindlustust leidma. Waewalt sai ta lause lõpetada, kui ukse pääle iseäralises ülikonnas mees ilmus. Wööral oli pikk kuub, pikad saapad, pääs oli tal suur must müts ja käes jahi püss

— Kes Teist on Faks?

— Mina, — ütles nuuskur, — ent kellega on mul au rääkida?

— Mina olen doctor Bledschford.

— Wäga rõõmustaw. Olge hääd ja istuge.

— Ei ole tarwis. Ütelge, kas oli siin keegi signoora Ansaldi ja mis ta jutustas?

— Lubage küsida, mis on Teil temaga tegemist?

— Teie ei taha mulle wastata! Ma tunnen Teid! Teie olete nuuskur ja kelm.

Faks hakkas naerma.

— Teie olete nalja nina, härra, —ütles ta, — palun pange koridori uks kinni, et külm sisse ei pääseks.

— Teie tahate minust lahti saada?

Ma ütlen Teile, et minuga nalja teha ei maksa. Ma hoiatan Teid, ärge segage end minu asjadesse. Ma tean, et signoora Ansaldi siin oli. Kordan, ärge minuga naljatage. Waadake!

Doctor läks kamina juure ja murdis ahju roobi ilma waewata kõweraks.

— Nii saan ma ka Teid nässu murdma! — kisendas ta ja läks wälja.

Tore isand, — tähendas Faks, — hää, — et ta wälja läks ehk ma oleksin ta wälja wisanud. Ta tõstis tugewa roobi üles ja ainsa wõttega oli see nuesti sirge

— Nüüd läheme lõunale, — ütles ta oma kaaslasele. Söönud, läksid mõlemad nuuskurid teele.

— Wõta igaks juhtumiseks suitsunui kaasa, — ütles Faks oma seltsimehele, — roobikõwerdajatega tuleb ettewaatlikult talitada. Signoor Ansaldiga trehwame igatahes lossis kokku.

---

55. päätükk.

Asi selgub.

Esiteks waatas Faks Helene ja Matilde tubade akuate raamid järele.

— Nüüd magate Te wist keskmises toas? — küsis Faks Helenelt, — muidugi remondi pärast.

Ma ei saa aru, mis remont see on, — wastas Helene, — mulle

paistab, et seda ainult selleks tehtakse, et mind Mathilde tuppa magama ajada. Too mind hirmutabki.

Faks uuris uksi ja aknaid. Pani neid kinni, tegi jälle lahti ja waatles ringi, kas nood terwed.

— Imelik, — pomises ta, — akendel on luugid ees ja kui need kinni, siis siit küljest sissepääsu ei ole.

Waatame edasi.

Toas, kus suri Mathilde ja kus praegust Helene magama pidi, oli suur kamin.

Nurgas seisis suur kummut ja kahe akna wahel pesu laud. Woodi oli wastu seina. Kesk tuba seisid mõned pehmed toolid.

Faks istus toolile ja lasi silmad ringi käia.

— Kuhu too kella nöör wiib? — küsis ta, woodi kohal seiswa kella nööri pääle tähendades.

— Teenija tuppa.

— On ta juba ammu siia säätud?

— Mitte wäga ammu.

— Ta oli tarwilik? Kuid . . . Faks põlwitas ja waatas suurendamiseklaasiga nööri otsa.

— Teile ei räägitud, miks see siia sääti? — küsis ta wiimaks.

— Ei.

— Oli ta juba ennem, kui Matilde Bionka siia tuli?

— Jah ennemalt. Wähe enne signoor Pekkio ärasõitu.

— Nii, nii, — tähendas Faks, läks ukse juurde tõusis tooli pääle püsti ja hakkas hoolega seina, mis tuba doctori toast lahutas wahtima.

Tuli siis toolilt maha, torkis põranda pragusi ja küsis:

— Kas teate ütelda. misajast on Pekkio doctoriga tuttaw?

— Umbes poole aasta eest.

Faks astus uuesti woodi juurde, waatles kaua kella nööri, haaras wiimaks selle pihku ia tiris.

— Seda ma arwasin, — pomises ta. — see kell ei kõlisegi, sest nöör ulatab waid laeni. Näete seda wäikest auguksest seinas? Selle ligi on obadus, mille külges nöör ripub.

— Imelik, arwas Helene, — et ma seda ennemalt ei märganud.

— See on tõesti imelik. Terwe see tuba on iseäralik. Näituseks, miks on õhuauk teise tuppa tehtud, kuigi wõimalik wälja teha?

— Ka toa awanus on alles hiljuti tehtud.

— Wist kellaga ühel ajal?

— Wististi.

— Kummalised asjad — kellad, mis ei kõlise, õhuaugud, mis õhku ei anna. Aga nüüd lähme Bledschfordi tuppa.

Doctori tuba oli lihtsama sissesäädega.

Seina ääres woodi, seinal wäike riiul raamatutega, woodi kõrwal suur tugi tool, weel üks lihtne tool, suur laud ja suur raud kapi — see oli kõik.

Faks uuris kõiki asju hoolega. Kapi juurde minnes küsis ta:

— Mis siin sees on?

— Niipalju, kui mina tean on sääl wist doctori kirjatööd.

— Olete Teie kapi sisu näinud?

— Ükskord ärasõites jättis ta ukse lahti, siis nägin.

— Kas sääl ei olnud kassi?

— Kassi? Miks Te seda arwate?

— Waadake.

Faks wõttis kapi otsast wäikese tassi rõõsa piimaga ja pani laua pääle.

— Ei, kasse selles majas ei ole. Kuid on emane tiiger ja pawian ahw.

— Ma mõtlen, et tiigert ei söödeta mitte tassilt. Aga nüüd waatame seda.

Faks lasi tooli juurde põlwili ja waatas istet suurendawa klaasi abil. Üles tõustes märkas ta woodi kohal seinal piitsakest.

Mis sa selle kohta ütled? — pööras Faks oma abilise poole.

— Ma ei leia selles midagi iseäralist, — wastas Brid, — õigust ütelda, ma ei tea, mis sellega tehakse.

— Tähendab, see on üks iseäraline piitsake.

Suur lollus kui inimene oma mõistust kuritööde tegemiseks tarwitab Siin on kõik waadatud; nüüd lähme hoowi. Faksi nägu läks järsku wihaseks, nii et Helene ega Bird temale ei julgenud küsimisi ette panna.

Hoowis jalutas Faks edasi tagasi. Wiimaks ütles ta Helenele:

— Ma tuletan Teile uuesti meelde, et Teie waid minu nõu järele peate tallitama. Teie elu ripub minu käskude täitmises.

— Ma loodan Teie pääle, — wastas Helene, — ma tahan Teie käsud täita.

— Ma pean Teile teatama, et mina ja mu abiline järgmise öö Teie toas mööda saadame. Teie olete imestanud, kuid teha ei ole midagi. Ütelge, on too maja sääl kaugel küla kõrts?

— Jah.

— Sinna paistawad Teie toa aknad?

— Täiesti õige!

— Kui doctor tagasi tuleb, siis teatage Teie, et pää walutab ja minge oma tuppa. Kui kuulete, et doctor oma toas on ja magama heidab, siis tehke akna luugid lahti, pange lamp lauale ja minge oma endisse tuppa. Edasi lubage mind tallitada. Ärge millegi üle ehmatage, ega ärge enne millgil tingimisel toast wälja tulge, kui me kutsume.

— Mida Te mõtlete teha?

— Meie oleme öösel Matilde magamise toas, et saladuslise wilistamise üle selgusele jõuda.

— Nagu näha, Teie juba aimate, mis on sündinud. Ütelge, kuidas mõista Matilde surma?

— Ennem, kui seda ütelda, pean ma oma arwamise tõsiduse üle otsusele jõudma. Aeg on siit lahkuda. Kui doctor meid juhtuks nägema, siis on kõik luhtas. Nägemiseni! Kui Teie mu käsud karwapäält täidate, siis on ähwardaw hädaoht warsti möödas.

Nende sõnadega läksid nuuskurid minema. Kõrtsis wõtsid nad teisele korrale kaks tuba, millede aknad lossi poole olid.

Juba widewiku algul seisid nuuskurid akna juures. Korraga tähendas Faks seltsimehele:

— Säält ta tulebki.

— Kes?

— Doctor.

Maanteel wuras tõld lossi poole. Tõllas istus doctor Bledschford. Warsti kadus wanker lossi aia taha.

Mõne minuti pärast wilkus lossi akna taga tuli.

— Sa nägid waadatud tubasid muidugi rohkem, kui mina, — ütles järsku Bird.

— Kahelemata, — wastas Faks, — ma nägin küll neidsamu asju kuid tegin teistsuguseid järeldused, kui sina.

Sa näituseks nägid õhuauku seinas?

Ma aga teadsin selle olemasolu juba ennemalt.

— Kuidas nii?

— Wäga lihtne. Sa wist mäletad, et neiu Ansaldi doctori sigari suitsu üle kaebas. Ma arwasin kohe, et seinas auk on, kust kaudu suits sisse tungib.

— Ja mis siis sellest?

— Kas sulle ei paista imelik, et tüdruk kohe pääle kellanööri sisseseadmist ja seina augu tegemist suri.

— Ma ei saa sellest kuidagi aru.

Kas sa ei märganud, et woodi põranda külge oli kinni nallutatud.

— Siit järgneb, et sängi ei wõinud liigutada, ta pidi alati õhuaugu ja kellanööri all olema.

— Tead Faks, — ütles Bird, — sa oled suur mõistataja. Nüüd hakkan ka mina wäheaawal aru saama. Meie jõudsime õigel ajal lossi, — ühe inimese elu on päästetud.

— Ja, kõik see asi on wäga kawalasti wäljamõeldud. Doctor on kahekordne kurjategija, sest et ta ka oma tarkust kuritööde kordasaatmiseks tarwitab. Kuid meie saame temaga hästi walmis, olgugi, et ta üks kardetawamatest numbritest on. Meil seisab kibe öö ees, sellepärast peame enne wähe puhkama.

Nuuskurid istusid akna juure ja panid piibud põlema, sääljuures silmitses Faks wahetpidamata lossi mustawat kogu.

Nii istuti ju kaks tundi.

Järsku, punkt kell üksteist, pandi ühes lossi toas tuli põlema.

— Aeg on minna. Anti juba märku, — ütles Faks.

Ühes Birdiga astus ta toast välja. Võõrastemaja perenaisele teatati, et nad täna öösel vististi tagasi tulema ei saa.

Jõudes lossi piirava müürini, ronisid nad sellest üle ja olid varsti lossieelse platsi pääl.

Nad tahtsid juba ühest aknast sisse ronida, kui järsku põõsastest imelik kogu ilmus. Kogu jooksis nuuskurite poole, laksateles hambid ja karjudes, kuid järsku pööras ta ümber ja kadus pargi põõsastesse.

Bird ehmatas, kuid Faks rahustas teda.

— See on doctori ahv, — sosistas ta oma seltsimehele.

— Kurat võtaks, pomises Bird, — siin võib ju järsku tiiger kallale tungida!

Magamisetuppa jõudes võtsid nuuskurid palja jalu. Faks lükkas ilma mürata luugid kinni ja pani lambi laua pääle.

Birdile ligineдes ütles ta vaevalt kuuldavalt:

— Kõige vähem müra võib meie töö nurja ajada. Valgust ei tohi olla, sest ta märkaks seda läbi õhu augu. Võta revolver igaks juhtumiseks kätte, ma istun voodi servale.

Bird pani revolvri oma kõrvale laua pääle.

Faks istus voodi servale ja pani oma kõrvale tikutoosi, küünla otsa ja kaasavõetud pika peenikese piitsa.

Vaikus.

Nuuskurid istusid teineteisest mõne sammu kaugusel. Hinge kinnipidades ja närve pingutades kuulatasid nad.

Väljas huikas öökull ja sahisesid puude lehed.

Nuuskurid istusid kaua. Kusagil lõi kell keskööd.

Järsku helkis õhuaugust valgus, mis kohe jälle kadus.

Oli tunda õli haisu.

Teises toas süütas keegi nähtavasti laterna põlema.

Umbes kahekümne minuti pärast kuuldus peenike, mahe vilistamine.

Sel silmapilgul kargas Faks püsti, süütas küünla põlema ja hakkas piitsaga kellanööri taguma.

Ka Bird kargas püsti, kuid ei saanud aru, mis põhjusel Faks kellanööri peksis.

Ta nägi ainult, et seltsimees vihast päris kahvatu oli.

Faks jättis peksmise järele ja vaatas õhu avanduse poole.

Järsku tõusis teisest toast südantlõhestav kisa.

Kisa muutus ikka ja ikka kõvemaks ning kajas terves ehituses vastu. Selles kisas olid viha, hirm ja üleinimlik kannatamine.

Nuuskurid kuulasid hirmust kisa kuni see vaikis.

— Mis see tähendab? — ütles Bird vaevaga.

— See tähendab, et kõik on lõpetud, — ütles Faks, — see on hea. Võta revolver ja lähme doctor Bleschfordi tuppa.

Ta süütas lambi põlema ja astus korridori.

Faks koputas doctori uksele, kuid seest ei wastatud; ilma mõtlemata tõmmas ta ukse lahti ja astus sisse. Temale järgnes Bird rewolwert walmis hoides.

Nuuskurid nägid imelikku pilti.

Laual seisis lamp iseäralise kupliga. Sellest langes hele walguse juga raud kapi pääle, mille uks pärani lahti oli.

Laua ääres, puust toolil istus doctor, pikas hallis öökuues, mille alt tema punaste kingadega jalad wäljapaistsid.

Pihus oli tal piitsake.

Doctori pää rippus üle seljatoe. Tema tardunud silmad wahtisid lakke. Pää ümber oli tal iseäraline heleda plekiline pael.

— Sa näed, Bird, — sosistas Faks oma seltsimehele, — sääl ta ongi, too hele pael.

Nuuskurid astusid doctori lähemale.

Järsku hakkas doctori imelik pääkate liikuma. Sissetulijad nägid, et see oli kole uss.

— See on ehidna, — hüüdis Faks, — doctor suri tema hammustamise pärast. Tarwis esiteks see kappi toimetada, siis peame signora Ansaldi eest hoolitsema ning asjast politseile teatama.

Kiire liigutusega wõttis ta surnu põlwedelt piitsakese ja wiskas selle aasa ussile kaela; ainsa heitega oli uss kappis.

— Ma näen, — ütles ta oma abilisele, — et minu arwamised õiged on. Asi seisab selles, et Matilde Bianka nägi tiku tule walgusel midagi heleda ja kirju paela sarnast olewust. Tollega on ka seletataw tema surmaeelne kisa. Juba kohe aimasin ma, et tütarlast ähwardas hädaoht siit toast, aga mitte uksest ega aknast. Ma kahtlustasin juba alguses õhuauku ja kellanööri. Nähes, et kella ei ole, arwasin ma, et nööri keegi ronimiseks wõib tarwitada; nagu näed, oli ronijaks uss. Ma arwasin seda sellepärast, et doctor suur meretaguste loomade ja usside austaja oli. Ta muidugi tundis ussi mürgi mõju. Wilistas ta selleks, et looma tagasi kutsuda. Nagu näha, dresseeris ta ussi, söötes teda röösa piimaga. Kui tarwis, siis lasi ta ussi õhuauku, teades, et see nööri mööda alla ronib. Ta ei teadnud, millal uss oma ohwert hammustab, kuid ükskord pidi see ikkagi sündima. Matildega sündis see kolmandal korral. Doctori lauast on näha, et ta selle pääl püsti on olnud. Seda tegi ta selleks, et õhuaugule lähemale pääseda. Kui ma päewal piitsakest ja tassi piimaga nägin, siis olin ma omas arwamises täiesti kindel. Mürts, mida Helene kuulis, sündis, kui doctor kapi ukse tinni lõi.

Täna kuuldes, et uss nööri mööda alla ronib, hakkasin ma wiimast peksma. Uss pööras kohe tagasi ja wihane saadud hoopide pärast kargas ta oma peremehe kallale. Waata!

Faks näitas doctori otsaesise pääle. Bird nägi sääl kahte, waewalt märgatawat punktikest.

— Need on ussi hammaste jäljed, — seletas Faks — aga nüüd lähme signoora Ansaldi juure; ta on muidugi wäga ehmatanud.

Nuuskurid astusid koridori.

Järsku kuulsid nad, et keegi treppi mööda üles tuleb. Nad peitsid endid portjääri taha ja kuulsid, et ühe ukse pääle koputati, mille pääle see kohe lahti tehti.

Mõni minut oli kõik waikne.

Järsku kostis mainitud toast tugew hirmukisa. Faks wõttis rewolwri ja mõlemad nuuskurid jooksid toa poole, kust kisa oli kostnud.

---

56. päätükk.

Tapmine sissesõidu hoowis.

Ühel hommikul istus Rodrigo Antoonio Porro koopas ja waatas, kuidas sõber rahutult edasi tagasi sammus.

— Mis on sinuga juhtunud Antoonio? — julges wiimaks Rodrigo küsida, — sa oled täna nii iseäralik.

Antoonio Porro lõi rusikaga wasta lauda ja kisendas.

— Kurat wõtaks mind ja mu elu! — mõtled sa Rodrigo, et ma ei tea, kes ma olen? Et ma olen hirmus ja werejänuline loom? Kes selles süüdi, et ma niisugune olen? Inimesed! Nende pärast olen ma loomaks muutunud, kes igatühte tapab. Mu hinges pesitseb wiha, see paneb mind kättemaksma, piinama ja wihkama. Kui mulle wiha tuju pääle tuleb, siis pean ma midagi hirmsat korda saatma. Siis on mul omalgi enese eest hirm.

Ta istus, kuid kargas warsti püsti, wõttis seinalt püssi, pistis pussi wööwahele ja astus ukse poole.

— Kuhu nüüd? — küsis Rodrego.

— Mis sul sellega asja? — hüüdis Porro, — ma olen oma peremees ja tean ka, mis ma teen.

— Kuidas mõtled. Ma arwasin, et minul, kui sinu sõbral on õigused küsida.

— Ära küsi, — ütles Antoonio juba palju lahedamalt, — majandsin oma sõna ja pean ilmuma. Sina jää siia ning waata lapse järele.

— Lähed minema ja jätad minu lapsehoidjaks.

— Sa ei kõlba ettewõetud tööle.

— Ja sina mõtled seda kellegi teise abil korda saata. Ma arwan, siia on wist Gioberti segatud. Ütlen sulle, Antoonio, hoia tema eest. Ta saadab su hukka, meelespidades ainult omakasusid.

— Käesolewal juhtumisel teen mina seda sama, — wastas Antoonio Porro ja läks.

Öö oli külm. Lumi krudises Antoonio Porro jalge all ja kare tuul puhus talle näkku. Järsku jäi ta seisma.

— See oled sina, Antoonio? — kuuldus küsimus põõsastest.

— Sina Gioberti? — wastas Antoonio.

Tihnikust tuli kaabakas wälja.

— Noh, küll lasid sa end oodata, — rääkis see, — ma pidin juba ära külmama. Kõik on walmis, küünal ja tikud on taskus. Aga miks sul niisugune hapu nägu on? Oled ehk järele mõtelnud . . . ?

Noh, kui sa ei taha, siis teen ma töö üksi ära. Ma wandusin õele ja õemehele kättemaksta. Ja missugune saak . . . !

Antoonio Porro waikis.

— Mis sul on? — küsis imestanud Gioberti, — sa oled pahuraks muutunud.

Punase kihutasid sa salgast minenema, et see rongi õnnetuse sünnitas.

Kui sa oma iseltsimehi iga tühja asja eest hakkad ära ajama, mis siis saab?

— Waiki! — ütles Porro wihaselt, — ära ärrita mind! Ma tõendan, et ma sugugi muutunud ei ole. Ma ihkan kuuma werd, et joobuda sellest. Ma tahan inimesi piinata, tahan neile kättemaksta, neid imeda sääsena.

Gioberti hirwitas wihaselt, kuid Antoonio seda ei märganud.

Rutuliste sammudega läksid nad edasi.

* * *

Küla lõpul seisis sissesõidu hoow ja trahter. Wiimases wiibisid suuremalt jaolt ainult oma küla inimesed, wõõrad jäid sinna harwa peatama.

Maja eeskülg oli tee poole. Ülemine kord oli pärast juurde ehitud ja ulatas üle alumise seina.

Sumedal ajal oli ülewal soe ja kodune, aga palawal — leige.

Maja pahempoolses otsas oli aed, mida teisest küljest piiras maantee. Maja parempoolses otsas olid tallid, küünid ja kuurid. Tagantpoolt ümbritsesid ehitust põllud.

Eeskojast wiisid uksed trahteri sisemusse.

Wõõraste toast edasi oli magadis- ja söögituba. Söögitoast wiis uks kööki, millele sahwrid ja muud ruumid järgnesid. Maja tagumine uks wiis otsekohe sahwri, sealt wõis koridori mööda eeskotta jõuda. Wõõrastetoal oli kaks akent; ühest paistis aed ja maantee, teisest põllud.

Sissesõidu majapidajateks olid abikaasad Bertalinid, kes alles wähe aega olid abielus olnud.

Nad elasid kokkuhoidlikult, kuid mitte wiletsalt. Nad olid töökad, korralikud ja rahuarmastajad inimesed.

Juustuwalmistaja Martsono oli nende armsam külaline ja sõber. Nimetatud päewal, wiibides trahteri läheduses, otsustas ta oma sõpru waatama minna.

Majale põllupeenart mööda liginedes nägi ta, et uks pärani lahti on. Ta kiirustas käiki, nagu midagi arwates. Talle tuli meelde, et ükskord ennemalt waras sahwri oli tunginud.

Majale lähemale jõudes, nägi ta, et sahwri aken purustud oli. Maas lamasid mitmesugused asjad. Näis nagu oleks waras neid jalgealuse kergitamiseks tarwitanud, et siis kergem oleks aknast sisse ronida.

Martsano jäi seisma ja hõiskas ilma, et oleks sisse julenud minna.

Bertolinid!

Wastust ei tulnud. Majas hakkas koer haukuma.

— Mis see tähendab? — pomises Martsano, ehk on nad hobusetallis?

Kuid sääl ei olnud neid ka.

Matrtsano käis ümber maja ja nägi, et köögi akna eest trellid puruks olid murtud.

Akna alla oli pink pandud ja klaasid olid purustud.

Eeskoja uks oli lahti.

Martsano läks wööraste tuppa ja karjus kõwasti.

— Bertolini! Kus sa oled Bertolini?

Keegi ei wastanud.

Martsaano läks magadistoa ukse juurde ja haaras wärisewa käega lingi pihku.

Uks oli tugewasti kinni.

Paistis, et teinepool ukse wastas mingisugune raske asi on. Martsano surus kõigest jõust.

Uks kägises ja läks lahti.

Tol momendil karjatas Martsano hirmu pärastja kargas tagasi. Hirmust pilti nähes tõusid ta juuksed püsti ja ta hakkas kõigest kehast wärisema.

Põrandal lamas Bertolino korjus. Ta nägu oli tihedalt werega kaetud.

Woodi äärel kõlkusid tapetud naise jalad. Tema nägu oli niisama werega määritud.

Martsano, wärisedes kõigest kehast, kogus wähe jõudu ja pistis küla poole jooksma.

Teel tulid talle talumehed wastu, kes küsisid:

— Mis sul on Martsano? Kuhu jooksed?

Trahteris on tapmine sündinud! — kisendas Martsano, — Bertolinid on tapetud!

Kisa peale jooksis inimesi ikka rohkem kokku. Ajawiitmata saadeti üks alewisse politsei järele.

Umbes mõne tunni järele ilmusid kohtuuurija ja politsei agendid.

Abikaasad Berlotinid olid terawate riistadega äratapetud.

Nende pealuud olid purustud ja kaelas paistsid haawad.

Põrand ja woodi olid werega koos.

Põrandal lamas kirwes, kaetud were ja naise juustega.

Kirwes oli Bertolini köögist toodud. Nähtawasti oli tapja ta sealt toonud ja teda abinõuna tarwitanud.

Kohe o.i näha, et tapmine riisumise otstarbel oli sündinud.

Igal pool walitses korratus. Kummuti sahtlid olid wälja tõmmatud ja sisu laiali puistatud. Põrandal lamas pesu, riided, paberid ja muud asjad. Ka kapid olid awatud.

Raha ei olnud leida, ka mitte tapetu hõbe uuri.

Kõik kinnitasid ühel häälel, et tapmine on Antoonio Porro ja Gioberti, Bertolini uaise wenna töö.

Ka uurija järeldas, et tapjad on maja sissesеadega tutawad on olnud.

Nagu näha, ronisid nad sahwri aknast sisse, säält läksid nad kööki ja wõtsid kirwe ning tahtsid edasi tungida, ent köögi uks oli kinni. Edasi pääsemiseks lõhuti köögi aken ära, et eeskotta jõuda, kuid ka siin oli uks kinni.

Siis lõhuti teine köögi aken ära, kust kohe koridori wõis minna.

Laialiloobitud pesu oli ilma weremärkideta. Sellest järeldati, et tapjaid kaks on olnud: üks kes tappis ja teine — kes riisus, sest tapja käed pidid werised olma ja järjelikult oleks pesu werega koos.

Woodi matratsid olid läbi jõigatud.

Nähtawasti otsisid tappjad säält raha. Paistis, et oli tappja ja teine otsis ainult saaki.

Ei olnud kahtlust, et sõjariistaks ainult kirwes oli olnud.

Haawa kuju ja suurus oli igalpool sarnane.

Nagu näha, ei olnud Berlotini wastu hakanud.

Tapmine oli kõigiti targasti korraldud.

Leitt ainult üks jälg, kuid see oli nii tähtsuseta, et uurija sellepoole tähelepanugi ei pööranud.

Asi seisis selles, et maja walgustati harilikult lampide ja raswküünaldega, kuid nüüd leiti põrandal angunud steariin tilgake. Järelikult hoidis üks tappjatest steariin küünalt käes.

Selle pääle pööras ainult nuuskur Faks. Ta wõttis põrandalt steariini tükikese, lootes, et see kord tähtsaks tõendajaks saab.

Faks, hoolega läbi waadates terwet maja ja tuba, kus tapmine sündis, tuli õnnetuse kohale waatajate juure ja päris neilt, kes nimetatud Giobertt on tunnud.

Üks wanake jutustas:

— Ma tundsin tema isa, korralikku ja hoolast peremeest.

Gioberti õppis wähe ja hakkas siis ühe sepa juures tööl käima. Ta oli alati wihane ja jäme. Oma keelele andis ta suure woli, kuid oskas oma mõtteid warjata. Ta oli jõu poolest nõrk ja jättis sellepärast sepa ameti maha ning hakkas niisamuti tööta kõrtsides ümber hulkuma. Ta hakkas wana Bertolini tütart taga ajama, kuid see andis talle wiimaks korwi. Siis läks tema õde tüdruku wennale mehele.

Wana Gioberti andis koha tütrele ja pojale jättis ainult lahtise raha, mida wiimane kohe läbi priiskas. Olles hädas, hakkas ta õe käest abi paluma.

See andis esiteks, kuid wiimaks ei lubanud enam anda.

See on kõik, mis ma temast tean.

Jaks tänas wanakest. Siis läks ta, kahte politseiniku kaasa wõttes, põllule, et jälgi otsida.

Nad jõudsid kinnikülmanud järweni.

Siin pööras Jaks ümber ja ütles saatjatele:

— Kurjategijad on üle järwe läinud. Meie peame Gioberti juure minema, et teda arresteerida.

---

57. peatükk.

Gioberti arreteerimine.

Hommikuks jõudis Gioberti koju.

Siin märkas ta oma werist ülikonda. Ta pesi wereplekid ära ja heitis puhkama.

Mõne tunni pärast äratas naine ta üles.

— Tõuse ruttu üles! — kisendas ta hirmunult, — on õnnetus juhtunud. Sinu õde ja mees on öösel ära tapetud.

Giobetrl wõttis teate rahulikult wasta ja ütles wihaselt:

— Ma ootasin ju ammu, et sarnane asi juhtub. Mul ei ole neist sugugi kahju.

Naine ajas suu lahti, sest ta ei saanud mehe rahulikusest aru.

Ta tõusis üles, pani riidesse ja läks külla.

Tee peal tulid talle talupojad wastu, kes talle öösist juhtumisest rääkisid ise sealjuures altkulmu ta peale wahtides.

Sellegi pärast läks ta edasi.

Bertalini majani jõudes arwas ta et ei pea mitte nii osawõtmata olema, ehk muidu wõidakse teda kuritöös süüdistada.

Tuppa minnes hakkas ta suure häälega kaebama, tehes endale murelikku nägu.

Siiski katsus ta majast wälja pääseda.

Oma küla elanikudega üheswiibimine oli talle otsata piinlik.

Ettepandud küsimuste peale wastas ta kogeledes ja segaselt.

Umbes sel ajal jõudsid politseinikud Gioberti korteri.

Waatamata naise ütteluse peale, et Giobertit kodus ei ole, läksid politseinikud tuppa, kus ainult kolmeteistkümne aastane poisike wiibis.

Faks päris ühte ja teist ning juhtis juttu osawasti laual seiswa lambi peale.

— Põletate Teie palju petroleumi? — küsis ta, — see maksab ju palju. Sealjuures umistab weel lamp ära, nüüdseaja eli on ju sodine.

— Mis teha, — wastas Gioberti naine, — ei ole küünalde ostmiseks raha!

— Kuidas, ei ole raha? — ütles poisike wahele, — alles eile õhtul tõin ma isale poodist etearin küünla.

Seda oligi Faksile tarwis. Ta teadis nüüd, et Gioberti küünlaga warustud oli.

Pärast seda läksid nuuskurid minema.

Kui Gioberti koju tuli, jutustas naine, et keegi härra kahe politseinikuga teda taga otsinud.

— Mida nad tahtnud? — küsis ta.

— Politseinikud sisse ei tulnud' kuid nimetud härra oli wäga lahke. Sinust ei rääkinud ta sõnagi.

Gioberti päris naiselt, millest wõõrad olid rääkinud ja jäi nähtawasti oma seisukorraga rahule.

Umbes tunni aja pärast ilmusid järsku uksele kolm politseiniku. Üks neist kargas ettepoole ja ütles kõwasti:

— Seaduse nimel olete, Teie Gioberti arreteeritud.

Gioberti hakkas kõigest kehast wärisema. Ta otsis silmadega wäljakäiku. Kuid enne, kui ta midagi jõudis teha, sidusid politsenikud ta kinni..

---

58. peatükk.

Kuritööde ahelik.

Järgmistel päewadel otsisid politseinikud Antoonio Porrod. Kõik metsad läheduses otsiti läbi, kuid ei leitud mõrtsukast jälgegi.

Pärast Bertolinode surmamist jooksis ta metsa.

Kohalik metsawaht jalutas ühel päewal omas metsas. Juhtumisi nägi ta põõsas magawat inimest.

Metsawaht kummardas, et magajat paremini silmitseda. Temale näis iseäralik olema, et wõõras külmaga wäljas magas.

Ta raputas magajat õlast ja hõiskas:

— Ei, noormees, tõuse üles.

Wõõras pomises midagi ja tõusis püsti.

— Ons kuritöö? — küsis ta, wärskes õhus puhata?

— Tule minuga, — ütles metsawaht, — seal waatame, kes sa oled?

Wööras wõttis peaaluse koti õlale ja sammus metsawahi järele.

Järsku wiskas ta koti maha ja kadus põõsastiku.

Metsawaht teda ei näinud.

Ta kuulis ainult põgeneja naeru ja sõnu:

— Antoonio Porro ei lase ennast püüda!

Metsawaht ei katsunudki jooksikut tagaajada. Ta waatas koti sisu järele.

Seal olid kõiksugused warga tööriistad.

* * *

Antoonio Porro jooksis otsekohe kohaliku metsaülema maja poole, mis linna wiiwa tee ääres oli.

Juba ammu oli ta nõuks wõtnud seda paljaks riisuda.

Sel õhtul oli Antoonio Porro wäga ärritud. Ta ihkas hinge rahustamiseks werd, midagi mitteharilikku juhtumist.

Nimetud majani jõudes, nägi ta aknast, et järelwaataja woodis lamas. Tema kõrwal magas wäike lasp ja teises woodis tema naine,

Antooni Porro läks päris akna ligi, wõttis rewolwri wälja ja sihtis.

Mürises pauk.

Akna klaas lendas kildudeks.

Kuuldus õnnetu kisa.

Järelwaataja hoigas. Ta tundis kuuli haawast hirmust walu.

Aknast paistis habemega nägu.

Järelwaataja ja tema naine mõtlesid, et see ongi tapja, kuid tuli ilmsiks, et see postimees oli, kes paugu peale sinna jooksis.

Järelwaataja oli haawatud, naine ja laps aga puutumata.

Kurjategija oli kadunud. Wististe nägi ta postimeest ja põgenes.

Kui politseisse sellest juhtumisest teatati, saadeti sealt uuesti otsijad wälja.

Kuid Antoonio Porro jäi leidmatuks.

Asi läks nii kaugele, et külades inimesed ei julenud enam õhtuti wälja tulla.

Awaldati ainult imestust, et kohalikud wõimud nii saamatud on.

Antoonio Porro teadis, et teda otsitakse, kuid see ei hirmutanud teda sugugi. Kõik tema ettewõtted läksid korda.

Tema koobas oli niisuguses kohas, kus seda ei wõinud arwatagi.

Kord sammus Porro metsa mööda. Oli kaunis soe sest talw oli lõppemas.

Antoonio läks ühte suurde külla, Torni kell löi pool kaksteist, kui ta kiriku juurde jõudis.

Tema arwas, et selles kirikus mingisugune warandus peitub.

Ta tuli siis, et sisse murda ja warandusi ära wiia.

Uks oli tugewast kinni ja Porro pidi kõik oma osawuse appi wõtma, et muukide abil sisse pääseda.

Ta astus tasa, kuid tühi kirik kõmises wastu, kui kuriwaim.

Sagedast jäi ta kuulatades seisma.

Ta tundis iseärakiku hirmu, nii et pidi juba tagasi pöörama. Kuid järsku tuli talle julgus tagasi.

— Egas ma ometi ei karda, — pomises ta, — ja mida siin karta?

Rahulikult hakkas ta nurki mööda nuuskima.

Ta süütas wäikese käsilaterna põlema ja läks altari juurde.

Altari tagant leidis ta witsutud raudse kasti.

Oma tööriistade abil murdis ta kasti lahti.

Oma suureks imestuseks leidis ta sealt ainult hõbedased altaririistad, mida ta ei oleks ära müüa saanud.

Ta otsis edasi. Talle tuli meelde, et kirikutes warandused sagedasti põranda alla on peidetud. Ta lasi põlwili, lükkas põranda waiba kõrwale ja hakkas laudu kangutama.

Järsku ehmatas ta ja tõmmas end hirmu pärast kokku.

Ta tundis, kuidas kellegi tugewad käed tema õladest kinni hakkasid.

See oli kirikuteenija, kes mööda minnes lahtiseid kiriku uksi nägi ja sisse astus, et waadata, mis on juhtunud.

Riipea, kui Porro ümberpöörates nägi, et tema ees kaitseta inimene seisab, kargas ta püsti ja andis mehele rusikaga wastu pead.

See waarus ja kukkus peast nirisewasse werre.

Tornikell lõi kesköös.

Antoonio Porro tahtis joosta, kuid seisis kui naelutadud.

Surija tõstis pää üles ja ütles wärisewa häälega:

— Sina oled mind surnuks löönud!

Needmine sulle oma pää jätad sa pakule.

Porro hüppas mõne sammu ja jõudis uksen. Ta näis, et surija teda taga ajab.

Mürtsudes paiskas ta ukse kinni ja tahtis jooksma hakata, kuid ei saanud paigast. Keegi hoidis teda tagant kinni.

Ta wärises ja külm higi asus otsaesisele.

Ta pööras ümber ja märkas, et kuue saba ukse wahele oli jäänud.

Ta lasi paar wandesõna lendu, kiskus kuue saba lahti ja pistis otse surnuaja poole jooksma. Hirm wõttis ta üle wõimust.

Talle näis, et hauad lõhkewad ja surnud wäljatulewad ning teda hirmutawad.

Ta jooksis, kihutatud hirmust edasi, sealjuures ei pannud ta alles kaewatud hauda tähele.

Järsku karjatas ta kuuldus keha kukkumise mürts ja Antoonio oli kadunud.

Antoonio Porro kukkus lahtisse hauda, kus ta kaua meelemärkuseta lamas.

Öö hakkas lõpule jõudma.

Helkis metsa pool punane koit kui Antoonio ärkas.

Talle tuli pikkamööda öine juhtumine meelde.

Elumõte andis talle uut jõudu, ta kargas hauast wälja ja kadus mõneaja pärast lähedasse metsa.

---

59 peatükk.

Uued kawatsused.

Antoonio Porro jõudis oma koopasse.

Ta oli wihane ja äge, isegi Rodrigo ja wäikese Giowanni wastu.

Ta rääkis wähe, kuid mõtles ikka ja ikka uusi plaane.

— Kui see asi, — mõtles ta, — mul õnnestab, siis saan ma paraja summa raha. Siis wõin ma Itaalia maha jätta.

Aeg on minu kaaslast waatama minna, aga see Tschiro on üks kelm, kelle eest peab hoidma.

— Kuule, Rodrigo. — pööras ta oma sõbra poole, — kuidas sa arwad, kas wõib last üheks ööks üksinda jätta?

— Miks mitte, — wastas Rodrigo, — ta magab ju terwe öö.

— Mul on suur töö ees, sellepärast tarwitan ma sinu abi. Loodan et seekord mul paremini weab.

— Milles seisab asi?

Antoonio istus sõbra kõrwal ja hakkas sosistama.

Alguses kuulas Rodrigo ilma huwituseta, kuid wiimaks hakkas asi teda huwitama.

— See on alles asi, — hüüdis ta, — siin on meie lootus, meie elu! Kes on kaasteadjateks?

— Meid saab ainult kolm olema, — wastas Porro, — sina, Tschiro ja mina. Esimene asi on, et ma end ilusti riidesse panen ja pealinna sõidan, et waadata kuidas seal asjad on. Sina walmista end laupäewaks, siis hakkame ühiselt tööle.

* * *

Juba teisel päewal oli Antoonio Porro pealinnas.

Ta oli korralikult riides ja ei eraldunud sugugi teistest inimestest.

Ühes eeslinna uulitsal jäi ta wäikese magasini ette seisma, mille uksel oli silt päälkirjaga: „Lutschto Golteris laenukassa".

---

60. Päätükk.

Imelik ühendus.

Kord läks noor nuuskur Bird oma sõpra Faksi kohtama.

Parajasti oli Faksi jutul keegi elurõõmus, kuid juba wana ja elatanud härra, punakate juustega.

Bird tahtis tagasi pöörata, et mitte teisi segada, kuid Faks hoidis teda kinni rõõmsalt üteldes:

— Sa ilmusid päris parajal ajal kallis Bird.

— Ma mõtlesin, et sa oled ametis.

— Sa ei eksinud, kuid jää sellegipärast siia.

Faks esitles punasejuukselisele oma abilist.

Faks istus oma tugitooli.

— Ma tean, armas Bird, — rääkis ta, et sa armastad, nagu minagi, waheldust, et igawaks ei lähe.

Ma palun Teid, singeur Galterio, oma juhtumiskest algust peale jutustada.

Harilikult saan ma juba esimesest märkusest aru, mis on sündinud, kuid nüüd ei mõista ma midagi mõtelda.

Punajuukseline härra wõttis taskust kortsunud ajalehe ja hakkas seda silitama ning wiimaks mingisugust kuulutust otsima'

Sealjuures waatles teda Bird wäga hoolikalt.

Galterio oli wälimuse järele otsustades harilik kaupmees.

Ta kuub ei olnud mitte päris uus. Heledad püksid ja helehall west andsid tema maisetusest tunnistust. Nikkel keti otsas rippus mingisugusest metallist ehe. Tema kõrwal tooli peal oli kulunud tsülinder ja wähem kantud ülikuub.

Faks nägi, et Bird wõõra härra wälimiste tundemärkide järele midagi otsustada tahtis.

— Ma ei näe midagi iseäralikku, — ütles järsku Faks, — ma märkasin ainult, et signor Galterio käsitööd on teinud, et ta ninatubakat nuusutab, et ta Hiinamaal on olnud ja palju on kirjutanud.

Galterio jahmatas.

— Kust Teie seda teate? — küsis ta imestanult, — õige, omal ajal olin ma laewaehituse juures tööl.

— Seda ei ole mitte wäga raske ütelda. Teie parem käsi räägib ise oma eest, ta on kaunis tugew ja suurem, kui pahem käsi, aga näpudel on ninatubaka jälgi näha. Mis puutub kirjutamisse, siis otsustasin ma seda Teie parema käe keskmise näpu järele, mille peal wäike muhuke ja ka laua pääl läikima kulunud warrukast.

Peale selle ripub Teie uuriketi küljes Hiina rahatükk.

Galterio kumardas uuesti lehe üle ja hakkas midagi otsima.

Wiimaks näitas ta näpuga ühe kuulutuse pääle ja andis lehe Faksi kätte, üteldes:

— Lugege seda kuulutust. Sellega hakkabki kõik mu lugu.

Faks wõttis lehe ja luges:

„Punajuukseliste seltsile!

Talitades kadunud Kristjan Sikoldi testamendi järele, teatan, et on wabanenud koht, mis wõimaldab ühele seltsi liikmele kakskümmend kuldraha nädalas sissetulekut, teated tingimiste juures.

Punajuukselised täieealised isikud wõiwad endid üles anda esmaspäewal M. Metsiole, seltsi ruumides".

— Mis see tähendab? — küsis Bird.

— See ei ole sugugi harilik asi, — ütles Faks naeratades.

Nüüd jutustage, signeur Galterio, ise endast, omast majast ja sellest, missugust wastukõla leidis mainitud kuulutus Teis.

Bird ole hea ja kirjuta ajalehe ilmumise kuupäew ja nummer üles.

— Ma kauplen pruugitud asjadega ja tulen sellega ka wälja. Ennemalt oli minul kaks abilist, kuid nüüd on ainult üks, ja ka seda wõin ainult ma sellepärast pidada, et ta poole palga eest tööd teeb, tahtes ammetit ära õppida.

— Luidas kõlab selle nooremehe nimi?

— Ta ei ole enam noormees, kuid aastaid on kaunis raske kindlasti ütelda. Tema nimi on Robert Dzakometti. Ta on wäga töökas isand ja wäiks kergesti parema koha leida. Kuid ta ise minu juurest ära ei lähe, siis ei aja mina teda ka mitte.

— Noh muidugi. Ta on nähtawasti iseäraline inimene.

— Päris õige. Teda huwitab wäga fotograafia.

— Ta töötab praegust ka Teie juures?

— Ja. Peale selle on minul weel üks kolmeteisikümne aastane tütarlaps teenijaks, kes majas korda peab.

Teil on ehk tarwis teada, et ma lasteta lesk olen.

Nii siis elame meie kolmekesi tasahilju.

Kõik läks hästi, kuni wiimaks see kuulutus ilmus.

Kaks kund tagasi teatas Dzakometti, et tema omale soowiks heameelega punaseid juukseid.

Minu küsimise peale, milles asi seisab, jutustas ta, et punajuukseliste seltsis üks kena sissetulekuga koht waba on ja et tema hääameelega oma juukseid punaseks wärwiks. Teie peate teadma, et ma alati kodus istun ja sagedasti terwel nädalalgi wälja ei lähe. Ma hakkasin oma abiliselt pärima, mis see Punajuukseliste selts on ja sain teada, et see Selts kellegi ameriklase poolt asutatud on. Mainitud ameeriklane jätnud kapitali järele, mille protsendid punajuukselistele antakse. Abisa jad peawad täieealised pealinna kodanikud olema. Teie näete isegi, signeur Faks, et minu juuksed kuulutuse tähelepanemist nõuawad.

Ma otsustasin juhust tarwitada, käskisin Dzakomettid magasini kinni panna ja minuga nimetud kohta tulla.

Teie ei wõi aimatagi, missugust pilti meie nägime. Terwe uulits, kuhu meil oli tarwis minna, oli täis punajuukselisi. Kui ma seda rahwahulka nägin, tahtsin ma tagasi pöörata, kuid Dzakometti andis nõu edasi minna ja warsti seisime me tähendatud majas.

Toas olid mõned puu toosid ja laud, mille taga seisis keegi lühikese kaswuga ja weel punakamate juukstega, kui mina, härra.

Ta tuli meile wäga heatahtliselt wastu ja teretas, waadeldes minu juukseid. Ta wõttis minu juukstest kinni, et otsusele jõuda, kas mul mitte parukas pääs ei ole ja küsis siis minu perekonna suuruse üle järele.

Kuulda saades, et mul lapsi ei ole, awaldas ta kahetsust, et ma lesk olen, kuid küsis siiski, millal ma uut tööd wõin tegema hakkata. Ta teatas, et ma kakskümmend kuldraha nädalas palka saan ja et ma igapäew kella 10. kuni 2-ni kontoris pean istuma ning midagi ümberkirjutama.

Ta teatas, et töö on kappis, paberi ja tindi eest pidada ma ise hoolt kandma. Ta palus mind juba teisel päewal töö juurde asuda Head edu soowides saatis ta meid usteni.

Kodus mõtlesin ma, kas see kõik mõni rumal nali ei ole, ehk olen sulidaga kokkujuhtunud.

Kahtlus minus hakkas kaswama; õhtuks olin juba niikaugel, et mõtlesin kõige selle peale käega lüüa.

Siiski läksin ma järgmisel hommikul kontorisse. Kõik oli korras. Ümberkirjutamiseks anti mulle sõnaraamat. Ma algasin täht „A"-st, kirjatasin kuni kella kaheni ja läksin koju. Nii läs edasi. Esimesel laupäewal maksti mulle kakskümmend kuldraha, teisel niisamuti j. n. e.

Ma jõudsin oma kirjutamisega sõna „Attika"-ni. Kuid siin lõppes kõik see asi.

— Kunas nimelt? — küsis Faks.

— Täna hommikul. Ma ilmusin, nagu alati, kell kümme hommikul. Kontori uks oli kinni ja tema pääle oli paberilipakas kinnitud, pealkirjaga: „Punajuukseliste selts on lahtilastud".

— Kurat wõtaks, — kirus Faks, — see on nii imelik, et hääameelega tahaks teada, milles asi seisab. Mis Teie tegite, kui kirja nägite?

— Ma hakkasin küsima, kuhu kontor ja tema walitseja on saanud, kuid keegi ei wõinud mulle selle pääle wastust anda.

Ka minu abiline sattus segadusse.

Aga sest on weel wähe. Ma olen waene inimene ja niisugust tööd kaotada on raske. Teades, et Teie waesetele alati abiks olete, ilmusin ma siia.

— Ja tegite ka hästi.

Mind huwitab see juhtumine wäga; nagu minule paistab, wõib sellest palju suuremad järeldused teha, kui esimese waatega arwata wõiks.

Lubage endile mõned küsimised ette panna.

— Olge nii lahked.

— Kaua oli Dzakometti Teie juures teenistuses, kui ta Teie tähelepanu kuulutuse pääle juhtis?

— Umbes kuu aega.

— Kuidas juhtus ta Teie teenistusse?

— Kuulutuse järgi.

— Peale tema ilmusid ka teised?

— Jah, terwelt kaksteist inimest.

— Miks Teie just Dzakometti walisite?

— Sellepärast, et ta nõudis wähe ja mulle töökana paistis.

— Missugune on umbes tema wäljanägemine?

— Ta on wäikese kaswuga, palja näoga ja umbes kolmkümmend aastat wana. Otsa ees on tal suur arm.

— Seda arwasin ka mina. Ütelge, kas ei ole tema kõrwades augud, nagu kõrwarõngaste jaoks?

— Jah on. Ta räägib, et need temale keegi mustlane wäiksest peast teinud.

— On ta praegust Teie juures teenistuses?

— Jah.

— Toimetab ta Teie puuduwisel hästi?

— Seda on raske ütelda.

Niisugustel tundidel läheb kõik tagurpidi.

— Tänan Teid, signeur Galterio. Täna on laupäew, eks ole tõsi? Esmaspäewaks loodan ma Teile midagi selgitada.

Galterio tänas, terwitas ja läks.

— Mis sa sellepääle ütled? — pööras Faks oma abilise poole.

— Peaaegu mitte midagi, — wastas Bird, — ma ei saa sellest asjast mõhkugi aru.

— Ma arwan, selle tööga peab ruttama.

— Mis sa praegu mõtled teha?

— Praegust? Nüüd hakkan ma suitsetama. Mul tuleb terwelt kolm piibutäit ära suitsetada ja ma palun mind hulgal ajal mitte segada.

Faks tõmbas omal toolil kerra, pani piibu põlema ja sulus silmad.

Nii istus ta tükk aega, kuni wiimaks järsku üles kargas.

61. peatükk.

Kamillo heidab maske.

Kui Faks ja Bird, kuuldes lossi koridoris kisa, sinna jooksid kust kisa kuuldus, nägiwad nad Kamillo Bekkiot doktori surnukeha juures seiswad.

Kamillo pigistas närwiliselt rusikaid. Tema nägu oli niiwõrd muutunud ja silmad tahtsiwad hirmupärast pealuust wälja karata, et teda raske oli ära tunda.

— Jälle asjata ohwer! — kihistas tema, mitte tähelepannes sissetulnud salapolitseinika. Ent siin kuulis ta samme ja pööras ümber.

— Kes Teie olete?—kärgatas ta,— kes teil lubas siia sisse tungida?

— Mina olen salapolitseinik Faks, — wastas Faks, terawalt — ja meie päästsime surmast majas elawa daami, kes pidi langema selle käe läbi, keda teie nimetate asjata ohwriks!

Pekkio läks segaseks, aga warsti walitses jälle enda üle.

— Ja, ja, asjata ohwer, — rääkis ta, — tarwis teada, herrad, et alles hiljuti leidsin ma siin surnud tüdruku, kes oli wõõraks minu majas, kui ma puudusin. Ja nüüd mõtelge ise herrad; ma sõidan jälle, jätan jumalaga oma sõbraga, ja kui tagasi tulen ja tahan temaga kokku saada, leian tema toa ukse lahtiselt, astun sisse, panen tule põlema ja näen sarnast pilti!

— Teie kahetsete oma sõbra! Kas teie tõeste aru ei saa, mille läbi ta suri?

— Mittepõrmugi! Ja eks minu wõeras surnud samasugustki kiiret ja arusaamatat surma!

— Seekord langes Teie sõber ise enda wõrku!

— Aga jutustage põhjalikult, milles asi on! Ma ei saa aru! Läheme siit, siin on hirmus!

Nad läksiwad Kamillo Pekkio kabinetti ja Faks jutustas temale kõik, mis oli juhtunud.

Kamillo tegi end õige üles häritatuks, aga pärast ütles:

— Ainust seletust selle kõigile näen selles, et doktor Bleschford läks hulluks ja tegi kõik oma hullustuse tujus. Mis mõte oleks temal proua Ansaldi elu kallale kippuda.

— Sellest mina ka senini aru ei saa, — wastas Faks, — aga ma tahan seda katet tõsta, mis neid saladusi warjab. Igal juhtumisel ei usu ma et doktor hull oli.

Kamillo Pekkio sai aru, et temal tuleb salapolitseinikuga äärmiselt ettewaatlik olla, sest pisikene eksitus oleks teda häwitanud.

— Aga mis peab nüüd signora Ansaldiga tegema? — hakkas ta uuesti rääkima, — kõige selle peale, mis on juhtunud, tema ei taha wististe enam lossi jääda.

— Ma arwan samuti, — oli Faks nõus, — ja mina arwan, et temale peab seda seletama just doktori hullustusega, nagu Teie seda rääkisite.

Salapolitseinik ja Kamillo läksid Helene juure, kes neid wärisedes ja hirmunult ootas. Tema muidugi, kuulis doktori surmakisa, ja ka seda, kui Kamillo kisendas, kuid hirmunult ei julenud ta wälja tulla. Salapolitseinikud jutustasid temale kõik, siis läksid lossist, et teadustada juhtumisest politseile.

Kamillo Pekkio hakkas Helenet meelitama, et ta jääks lossi. Tema oli nii wiisakas ja ettewaatlik, et Helene lasi ennast kaasa tõmmata ja lubas lossi jääda.

Teisel päewal ilmus kohtuuuria, seadis protokoli kokku, ja arst tunnistas, et surm oli ussi amustamisest.

* * *

Helene istus leht majas, sügawasti mõttes.

Tema mõtles oma lapse üle, keda ta wististe enam kunagi ei sa näha. Kui suur ei oleks olnud temas ema armastus, tema siiski ei tahtnud Antonio Porro nõudmistele järel anda.

Tihedate palmide taga istudes, nägi ta järsku, et suur klaasist uks lahti läks, ja lehtmajasse astus Kamillo Pekkio.

Ta tahtis püsti tõusta ja temale wastu minna, kuid järsku kuulis, kudas ta tasa liikudes midagi sosistas.

— Ta peab igal tingimisel surema! kuuldus Helenele — ja tapma pean ma ta ise, et keegi ei wõiks segada minu plaanide täidesaatmise juures.

Helene silmad läksiwad suureks. Hirmsalt ehmatanult, mõtles ta, et Kamillo sonib.

— Ma tahan siin ainuperemees olla, sosistas Kamillo, — ja kui ta sureb, häwitan kõik jäljed. Ega keegi ei teagi, et signora Ansaldi isikus peitub krahwinna Menotti!

Helenel tardus weri. Ta sai aru et doktor Blechford ei olnud sugugi hull, waid töötas Kamillo Pekkio juhatuse all.

Tema sai aru, et on sattunud kurjategijate wõrku, ja ei teadnud mis ettewõtta, et pääseda.

— Ja lapse, — jätkas Kamillo, — annab Antonio Porro hää raha eest. Siis on asi wask: laps kaob, ja mina jään üksi ainuperemeheks ja kõige waranduse walitsejaks.

Järsku jäi Kamillo Pekkio wait. Temal näis, kui oleks keegi ohanud.

— Kes siin on?—hüüdis ta ja lükkas suure palmi laiad lehed kõrwale.

Wihaselt karjatades hüppas ta tagasi. Tema ees seisis Helene, tema surmakahwatu näo järele sai Kamillo aru, et ta kõik kuulnud.

Lootes siiski. ehk ta midagi ei kuulnud wõi kuulis segaselt, tegi Kamillo omale naeratawa näo ja ligines temale, et Helene kätt suudelda.

Helene tõmbas käe, kui kardaks ta mao kihwti.

— Kudas Teie julgete, — hirmsasti ärritatuna hüüdis ta, — weel naeratusega mule läheneda? Teie kes alles iseendaga minu ja minu lapse

surmast rääkisite! Teie petsite mind siia, et mind tappa ja weel tahate süütat last hukata, — ja mikspärast kõik? Raha pärast! Kui tänulik olen ma saatusele, et ta mulle teadaandis teie salaplaanid! Ma teatan oma õige nime kõigile ja pööran salapolitseinik Faksi poole!

Kamillo Pekkio lasi teda rahulikult lõpuni rääkida, rahulikult omi wurrusid keerutades. Siis wastas ta pilkawalt naerdes:

— Aga kui ma keelan teid enda õiget nime awaldamast ja ei lase teid salapolitseinik Faksi juure?

Helene päris ehmatas imestuse pärast.

— Teil ei ole õigus mind millegiski keelata, — lõpuks wastas ta, — kordan, ma sõidan pealinna, et rääkida Faksiga! Muuseas ei ole mul teiega enam midagi kõneleda!

Kamillo Pekkio pani tale tee kinni.

— Tulge mõistuse juure, grahwina! — hirmsalt muristas ta, — saage aru, et kõigi järel, mis juhtunud ei wõi ma lubada teile lossist lahkuda. Teie jääte siia kõwema walwe alla, ja teid ei lubata toast wälja, ja teie ei awalda kellegile endi õiget nime! Ma soowitan teile alluda ja ilma wastupanekuta käsku täita. Pidage silmas, et olete minu wõimuses! Kurja teha teie minule ei wõi, kuid ma wõin teile õige kardetawaks minna, kui teie mu kannatuse lõpetate.

— Ma saan toimetama, kuidas soowin! Andke teed.

— Ma ei mõtlegi, grahwina! Kuulge mind, ma mõtlesin päästa teie seisukohast! Ma olen walmis teid tegema maja täieõiguslikseks perenaiseks! Asi on selles, et mul on tarwis perenaist! ühe sõnaga, mis meie arutame; Teie olete ilus, aus, ma olen walmis teid naiseks wõtma! Nii teie tõusete endi õigusteni, minu õiguseid alal jättes.

Helene läks ärritusest ja häbist tume punaseks.

— Teie olete kõlwatu! rääkis ta wärisewa häälega — oleks ma mees, ma annaks teile nende sõnade eest üle kõrwade!

— Kudas soowite! — külmalt wastas tema, — teie ise peate oma äraütlemise tagajärgede eest wastutama!

Sel momendil sai tee wabaks ja Helene jooksis ukse poole.

Kamillo Pekkio ei jõudnud teda kinni pidada, ja tema jooksis treppi mööda ülesse. Kuuldes oma taga rutulisi samme, Helene ei teadnud kuhu joosta ja põgenes esimesse juhtuwasse koridori. Koridori lõppul jooksis ta kusagile tuppa ja pani ukse kinni.

Umber waadates nägi tema, et on lossi nõnda nimetatud „Punasesse magamise tuppa“ juhtunud. Legenda järele on siin üks Menotti soost daam ühe suurtsugu rüütle ära tapnud, kes tema au kallale kippus.

Helenele hakkas hirm ja ta tahtis tagasi minna, ent siin kuulis ta, kudas keegi wäljaspoolt keeras ukse lukku, ja selle järele kostis Kamillo Pekkio pilkaw hääl:

— Teie ei soowinud minu abikaasaks saada! Teie nimetasite mind kõlwatuks! Selle eest jääte Teie igaweste sellesse tuppa ja surete näljasurma! Siia ei tule keegi ilmaski, ja teie kisa ei kosta kusagile!

Helene karjatas hirmu pärast ja kukkus minestusse.

Kui ta mõistuse juure tuli, oli juba pime. Aralt waatas ta ringi, ja hirm wõttis ta üle wõimust.

Mõne aja pärast mõistuse juure tulles, tõusis püsti, läks akna juure ja lükkas kardinad kõrwale. Ta awas akna ja waatas parki. Tuba sai walgustatud heleda, kuid wastiku ja õudse walgusega.

Helene pilk seisatas ühe suure, keskajast pärit Menotti soost daami, pildi peal.

Pilt oli suurepäraliselt õnnistanud ja näis kui seisaks elaw naisterahwas seina ääres. Tema tigedad silmad lõid ilme, kui oleks nad elawad.

Terwe tuba jättis wõimata tusase mulje. Põrand ja seinad olid aja jooksul tõmmuks muutunud. Hiigla woodi suure firmi al omas mingisuguse lohaka ilme. Igalt poolt tuli surma ja mädanemise lõhn.

Helene wärises kõigest kehast. Wäsinult istus ta woodi äärele.

Juhtumisi langes ta pilk padja peale, ehmatanult kargas ta püsti. See oli wajunud, kui oleks siin hiljuti keegi maganud. Aga kes wõis siin magada, siin „Punases toas", kus keegi ei käinud, ja mille kõik olewad juba wanasti jätnud?

Helene waatas tahtmatalt pildi peale ja tardus hirmu pärast.

Kuju pildi peal liigutas...

Kuuldus müra, siidi riide sahin, ja raamist astus wälja naene.

Kuulmata sammudel lähenes ta Helenele.

---

62. peatükk.

Elaw pilt.

Hirmu pärast tumm waatas Helene kuju, mis raamist wälja tulles, temale lähenes.

Siin kaotas ta mõistuse, ta tundis ainult weel, et kellegi külmad käed teda ülewel püüawad hoida.

Ta ärkas alles hommikul ja ei saanud järsku aru, mis on juhtunud ja kus ta on.

— Wõib olla, — sosistas ta, — see kõik on ainult möödamines uni.

Ent tal oli warsti selge, et kõik ilmsi oli. Sest laual oli korw toiduga, kus küljes kiri järgmise sisuga oli:

„Ärge heitke meelt! Mina kaitsen teid! Hoidke wõimalikult endi jõudu Ärge ütelge söögist ära! Tundmata".

Täis kahtlust luges Helene kirja mitu korda järjest läbi. Ta ei wõt-

nud kudagi aru saada, mis see tähendab, ja kes see tundmata on, kes nähtawasti, nii temaga kaasa tundis.

Päew läks pikalt mööda.

Helene katsus mitu korda ust läbimurda, kuid muidugi asjata. Koridoris oli surma waikus ja park oli tühi.

Öö peale tulekul ei kartnud Helene enam nii palju, ja otsustas kinni pidada wöerast, kui ta aga jälle ilmuks, ja teada saada, kes ta on. Ta sai aru, et wanu riideid ja ülikonde oli lossis küll, aga kust oli sarnane ühtlus pildiga. Helene ei maganud terwe ööoodates tondi teistkordset ilmumist.

Et keegi ei ilmunud, jäi ta wiimaks magama.

Kui ta üles ärkas, oli laual jälle korw toiduainetega ja seal juures kiri:

„Julgust ja mehisust! Ärge leppige kunagi siit ära sõitma! Kamillo on midagi kurja wäljamõelnud. Jälgige mu nõuandele! Wõeras."

Helene kohkus lugedes hoiatust, ent ta aimas, mis Kamillo tahtis.

Tal ei tulnud kuigi kaua seletust oodata.

Pärast lõunat kuuldusid koridorist sammud.

Uks tehti lahti ja tuppa astus Kamillo ühes doktor Konsalwiga.

— Siin on minu õnnetu õde! ütles ta näidates Helene poole.

Doktor waatas terawalt Helene peale ja küsis:

— On ta juba kaua niisuguses seisukorras?

Pekkio tahtis midagi ütelda, aga Helene peatas teda.

— Ma ei tea, — ruttu rääkis ta, — mis laadi uue wiguri on signor Pekkio wälja mõtelnud, et aga eksitusi ära hoida, awaldan teile kohe, et ei ole mitte tema õde, waid krahwina Helene Menotti!

— Nüüd näete, doktor! — hüüdis Kamillo, — tema jamsib jälle! Nii kestab juba mõni päew.

— Ärge uskuge, — karjatas Helene, — ma olen täieste normaal Ta waletab! Teie, kui arst, peaksite kohe mõistma, et olen mõistuse juures. Ma kordan teist korda, et olen krahwina Menotti. Kutsuge keda tahes külaelanikudest, ja nemad saawad teile tõendama, et krahwina olen. Aga teie signor Pekkio, teie olete kelm! Ma nõuan, et teie doktori juures olekul endi süü üles tunnistate. Teie teate üleliiga hästi, kes ma olen! Ent teie kardate, et teile kardetawaks saan ja sellepärast tahab ka mind hullumajasse saata!

— Lähme siit! — ruttu ütles Pekkio, doktori poole pöörates, — ma kardan et ta warsti jälle metsikuks läheb!

— Lähme! — wastas doktor, — ja homme tulewad siia kaks teenijat.

Pekkio ja doktor kadusiwad kähku.

Hirmsas ahastuses langes Helene põlwili ja nuttis. Kuidas ta ka uinuda ei katsunud ei saanud ta seda kuni hommikuni.

Järsku kuuldus seesama hääl mis teadustas tondi tulekut.

Ta wiskas pea selga ia pool hirmunud ootas kuju.

Järsku astus pilt raamist.

Helene tahtis wõeraga kõneleda, kuid see pani näpu suu peale, millega märku andis, et waikima peab.

Ta pani korwi uuesti lauale ja läks.

Korwis oli tugew nöör ja jälle kiri, mille sisu rõõmustas Helenet.

— Kuidas wõin sind tänada, wõeras! — sosistas Helene.

---

63. Päätükk.

Metsikud planid.

Kiri oli järgmise sisuga:

„Teie peate põgenema, muidu olete kadunud. Siduge nöör akna raami külge ja laske end alla. Aga tehke seda mitte enne, kui homme."

Teisel päewal tahtis ta wõera nõuande järele toimetada, ja wõttis nööri korwist, kui kuulis koridoris samme.

Waewalt peitis Helene nööri, kui uks awanes.

Aga see ei olnud Kamillo ega doktor, waid keegi täitsa wõeras.

— Mul on au, — küsis ta,—näha krahwina Menotti? Mina pean krahwinale selle kirja andma.

Helene awas kirja ja luges:

„Krahwina! Kamillo Pekkio jälgib teile. Jookske losfist! Tulge kirja andja järele, ta juhatab teid minu juure. Teid austaja Faks."

— Teie tulite segnor Faksi poolt?—rõõmsalt küsis Helene.

— Täitsa õige! — wastas saadik, ent ma palun Teid, krahwina, rutata! Signor Faks käskis, mind teid wõimalikult ruttu siit wälja tuua, sest teid ähwardab tõsine hädaoht.

Helene wiskas rätiku õlale ja läks teele. Nad sõitsid tõllas. Aga wõera ülewelpidamine läks kahtlaseks ja Helene aimas, et teda on petetud, ja ta otsustas asja kohe selgitada.

— Kus elab signor Faks? — Järsku küsis ta.

See läks segamini ja ei wõinud ootamatuse pärast wastata.

— Ah nii on asjad! — hüüdis Helene, — teie petsite mind, teie ei ole sugugi Faksi poolt saadetud. Tunnistage, et olete doktori abiline!

— Oletame, et nii, — wastas see.

Külm wärin läks Helenel üle keha kui ta aru sai, et waenlase plaan oli korda läinud.

— Ma wannutan teid, — hüüdis ta oma saatja poole, — laske mind wabaks! Halastage mu peale! Teie saate ju kaaskuritegijaks!

— Waigistage end proua, — kurwalt wastas noor doktor, — kõik see tehakse teie endi kasuks, ja sellepärast rahustage endit!

— Aga ma olen ju täitsa terwe! Ma nõuan, et mind wabaks lasekfite.

— Teil ei ole midagi nõuda! Kui end härritate, halweneb teie seisukord. Ehk muidu pean jõuga teid rahustama.

Helene aga püüdis ikka oma saatjale selgeks teha, et ta oma mõistuse juures on.

Ta rääkis kõik, mis senini juhtunud oli.

Noor arst kuulas waikselt, ikka enam uskudes, et Helene hull on, sest sarnased asjad, kui surnust ülestõusmine ei wõinud muud olla, kui hullustuse jampsimised. Aga ta ei näidanud wälja oma arwamist ja rääkis mahedalt:

— Ja. need on hirmsad asjad.

Kui palju teie kannatasite! Ja nüüd oleks peaaegu hullumajasse sattunud! Hää, et rääkisite. Nüüd usun kindlaste, et mõistuse juures olete, ja et olete õnnetu naisterahwas!

— Kui ma rõõmustan, et teid uskuma sain panna! Ent nüüd keerame tagasi, — hüüdis Helene. Ma kinnitan, et signor Pekkio wasta ma midagi ei tee, kuigi ta mind rahule jätab!

— Näete, — ütles arst, — kui signor Pekkio saab teada, et wabad olete, hakkab ta teid uuesti jälgima! Ja miks tagasi pöörata, sest warsti tuleb öö! Peale selle pidage meeles, et signor Pekkio wihastab koledasti, kui kuuleb, et ta plaanid on nurja läinud!

— Aga mis pean ma siis tegema! — abita rääkis Helene, — juhatage, aidake!

Wähe mõteldes ütles arst:

— On ainult üks abinõu et teid hädaohust kaitsta! Siin ligidal elab üks minu hää sõber. Tema ja ta naine, ma usun, häämeelega wõtawad teid wastu senikui teil on wõimalik, siit sõita kuhugile kaugele! Poole tunni pärast oleme seal!

Helenele näis mittekohane olewad wõerte käest abi paluda, kuid doktor pani teda nii uskuma et ta wiimaks oli nõus sinna sõitma, kuhu doktor soowitas.

Pimedas ei pannud aga ta tähele seda naeratawat pilku, millega arst ta nõusolekut kuulas.

Mõttes oma wabaduse üle ei pannud Helene tähele, kui nad suurde parki kiwi maja ette sõitsid ja saatja ta üles ajas.

— Meie oleme kohal!

Wärawad tehti lahti ja kaks meest lähinesid tõllale.

Helenel oli hirm, kuid ta ei julenud küsida, milles ja kus ta on.

Tõllast wälja tulles juhatas doktor Helene wärawast sisse ja läks ise järele. Kaks meest käisiwad wähe kaugemal.

Maja ukse ees jäi Helene seisma.

— Palun Teid, — pööras ta oma saatja poole — ütelge, kus meie oleme! Ma aiman paha!

Doktor ei wastanud, waid tegi ainult käeliigutuse.

Selsamal silmapilgul kargasid kaks mees Helene kõrwale ja wõtsid walmis seisakud.

Helene sai aru, et pääsemist ei ole ja et ta on jälle oma piinajade käes.

Kõigist kehast wärisedes jälgis ta arstile, kes edasi läks. Mõne minuti pärast oli ta suurepäralises kabinettis.

Helene nägi doktor Kansalwit, kes ühes Kamilloga lossis käisid.

— Teie jäete mõnlks ajaks siia, — ütles doktor Kansalwi — teie siin wiibimise aeg oleneb teie ülewelpidamisest! Olge rahulik, sest iga käratgemine ja häritus wõib ainult teie seisukorda halwendada! Muuga tutwuneta teenija läbi, kes teid tutwustab kõigi siit seadustega.

Doktor kõlistas.

Kabinetti tuli kõrge, wälimuse järele, õige tugew naine, näoga, mis kandis tigeduse ja kareduse jälgi.

— On nummer kolmkümmendneli waba? — küsis doktor.

—Eide surnukeha wiidi täna ära, — wastas järelwaataja.

— Saatke see daam sinna! — käskis doktor, — annan teda teie walwe alla, ent muu üle kuulete homme!

Tumma hirmuga kuulas Helene seda kõnet. Ja kui järelwaataja lähines kaotas ta mõistuse.

* * *

Teisel hommikul leidis Helene enese hullumaja kongis hall kuub seljas. Keegi lähines ütsele ja see awanes.

Helene waatas tulija peale ja kohkus.

---

64. päätükk.

Hirmus öö.

Tuppa astus Kamillo Pekkio, järelwaataja saatel, kes aga kohe ära läks.

— Ku ilusasti olete end ehtinud! — ütles Pekkio Helenele, — suurepäraline, kahju ainult, et just hästi teie näole ei lähe!

Helene wärises, peitis pea käte wahele ja nuttis.

— Kuidas end tunnete, — krahwina? naerdes jätkas Pekkio, — loodan, et nüüd kahetsete, et minuga nii ümber käisite! Aga Teie olete ju siin häädes kätes; läheb mõni kuu mööda, ja Teie harjute täitsa selle ümbrusega.

Pekkio istus toolile ja sirutas jalad wälja.

— Ma tulin, et teiega tõsiselt rääkida, — jätkas ta, — kuulge mind ja olge mõistlik, muidu jääte Teie siia igaweste! Teist endist ainult oleneb teie selles asutuses wiibimine.

Helene toetas seinale ja rääkis waewalt.

— Ütelge, mis Teie minust tahate! Ma olen walmis ära ütlema omast nimest, ühe sõnaga, ma olen kõigi peale walmis!

— Ongi hea! Nagu näha olete te hulga mõistlikum, kui seda ootasin, ja ma olen rõõmus, et ma nõuan teilt, just wastupidist: ma annan teile kõik andeks, mis meie wahel sündis, ja uuesti panen ette mulle naeseks tulla.

Suureneva hirmuga kuulas Helene omaga kõnelejat·

— Teie nõuate wõimatat, — wastas ta, ära pöörates jälkusest, — ma ei wõi teie naiseks saada!

— Miks? — pahwatas Pekkio, — missugune kius!

— Ma ei wõi niisugust ohwert anda!

— Ohwert! — kihistas Pekkio wihaselt, — niisugusel juhtumisel teatan, et nõuan arstilt, et teiega karmimini ümber käidaks, ja teil tuleb wististe piitsa enda peal tundma õppida!

— Armuline Jumal! — sosistas Helene.

— Ärge arwake, et tühi ähwardus — jätkas Pekkio. — Ei ole teie esimene, keda selles asutuses on mõistuse juure toodud! Nüüd otsustage: kas saate minu naeseks ehk kannatate ihunuhtlust!

Õnnetu Helene elas üle hirmust sisemist wõitlust. Ta wärises kõigest kehast, külm higi tõusis ta otsale.

— Ja nüüd, mis te ütlete? küsis Kamillo lõpuks.

Helene tõusis püsti ja ütles kindla häälega:

— Tehke minuga, mis tahate! Piinake mind kas kuni surmani, — ma kannatan kõik, et aga teie naeseks mitte saada.

Kamillo Pekkio läks walgeks. Ta silmad läikisid wihast.

— See on teie wiimane sõna? — küsis ta kärisewa häälega.

— Wiimane! — waewalt kuuldawalt wastas Helene.

— Kuidas soowite! kähistas Kamillo Pekkio — aga mäletage, et teie ise saate mind paluma!

Ta läks doctor Konsalwi juure, ja palus korraldust teha, et Helene saaks paigutatud esimese järgu hullude osakonda, kus walwus ja karistused, mis enamasti piinamisteks muutusid, olid kõige waljumad.

* * *

Teisel päewal Helene kongi tuli järelwaataja ja käskis teda oma järele tulla.

Kambrist wälja tulles, wiis järelwaataja Helene kuhugi alla ja awas ukse kuhugi kitsa trepi peale.

Helene jäi tahtmata seisma.

— Kuhu meie läheme? — küsis ta.

— Haigemaja esimesse järku, — wastas järelwaataja.

— Teie wiite mind maaalusesse koopasse ja tahate seal mind piinata karjatas Helene, — ma ei lähe enam sammu edasi!

— Waatame, waatame! — kihistas järelwaataja ja wõttis toorelt Helene käest kinni, — kui teie priitahtlikult ei tule, siis panen ma teile hullusärgi selga, mis juba teie kangekaelsust murrab.

Ta lükkas Helenet nii, et see peaaegu oleks kukkunud.

Nad sattusid kitsasse koridori kus mõlemil pool uste läbi hoigamine kostis.

Järelwaataja awas järsku ühe neist ja lükkas Helene pimedasse kongi. Umber ringi oli pime, päikese kiired ei wõinud siia tungida.

Kuuldusid mingisugused hääled: kellegi samme.

Need sammud lähenesid Helenele, järsku awanes seinas auk.

Seal nägi Helene midagi hirmsat: see oli kõrge ja äärmuseni kuiwand mees kaltsudes, mustad juuksed rippusid ta otsal, palenukid wäljas, põlewad silmad äratasid hirmu.

Hirmunult waatas Helene Antoonio Porrot.

— Kus on mu laps? — küsis ta wärisewa häälega.

Antoonio Porro kehitas õlge ja wastas:

— Rodrigo wõttis ta kaasa, ja kui tagasi tuleb—saad lapse ka tagasi!

Warsti kuuldus harilik signaal. Kongi tuli Rodrigo piima kruus käes.

— Kus on laps? — kisendas talle Antoonio.

— Mis sul wiga on? — wastas Rodrigo, — kus ta ikka on?

Nad andsid Helenele süüa ja Antoonio kutsus Helenet, et ta ühes tuleks. Ta lubas lapse tagasi anda.

Helene käis Antoonio ja Rodrigo õlale toetades kuni koopast wälja jõudsid.

— Laps on minu juures! — ütles Antoonio.

---

65. päätükk.

Uus õnnetus.

Rõõm jälle oma wäikest Giowannit näha, andis talle uut jõudu, ja wäsimuse peale waatamata tõttas ta edasi, et oma last rutemini näha.

Wiimaks, jõudsid nad paigani, kus oli koopa uks.

Antoonio Porro lõi konsaga kolm korda wastu kändu.

Wastust ei olnud.

Nad astusid alla.

Antoonio Porro saatis Helene koopa teise järku. Ta karjatas.

Last ei olnud.

Helene waatas hirmunult Antoonio nägu.

— Kus on mu laps? — küsis Antoonio Rodrigolt.

Siin märkas Rodrigo, et last ei olnud.

— Kuidas nii! — kohkles ta, — kes wõis lapse warastada? Peale sinu ja minu ei oska keegi siia tulla.

Järsku tegi Antoonio tigeda näo ja tormas koopast wälja.

Rodrigo läks temaga.

---

66. päätükk.

Siberi sunnitööle.

Grahw Lorentso, kes juhtumisi oli surmast pääsenud, sõitis wäljamaale. Oleks ta teadnud, et Helene ja tema laps elawad, ei oleks ta seda iialgi teinud. Ta elas wõera passiga, mis ta kellegi juudi käest ostis, kui liht tööline. Raha tal oli niipalju, et endaga hästi läbi tuli. Kuid seal juhtus jälle äpardus.

Puss oli wististi kellegi kuritegija oma ja Lorentso wõeti kinni.

Wangi kongis oli pime ja umbne. Mitte teades, millal saab ta jälle Jumala ilma näha, heitis Lorintso meelt ja arwas juba et hulluks läheb.

Närwe wapustus tõusis seda enam, et ta oli alatise walwe all. Alatasa tema kongi waatas kas järelwaataja ehk waht, kes talle rahu ei annud.

* * *

Ühel õhtul järelwaataja astus tema kongi ja ütles:

— Täna öösel saadetakse sind Siberisse, kust tulid!

Lorentso kahwatas.

— Mina ei ole ju see inimenegi?

— Ei wõi teada! — wastas see, — igaks juhtumiseks olge walmis:

Tuli hirmus öö.

---

67. Päätükk.

Uus lootus.

Helene istus üksinda, pea põlwede peal. Ta ei saanud isegi nutta enam. Kõiksugu mõtted waewasid ta, wäsinud pead. Ta ei saanud aru, mis oli õieti juhtunud. Hullumaja, Antoonio, laps, ja nüüd...

— Kus on laps? Kelle käes ta wõib praegu olla? — sosistas ta.

Seal tuli Antoonio ähkides sisse.

Ta oli iseäralik.

Helene waatas Antoonio peale, kuid last ei olnud ta käes.

— Kus on laps? oigas ta weel wähe kuuldawa häälega.

— Sa petad mind! — hüüdis Helene, kes nüüd, kui nägi, et Antoonio kindel ei olnud, julgust sai.

— Ütle, kus panid ta?

— Helene! ära pahanda! ma ei tahtnud sind petta! Ma ei tea isegi praegu, kus laps wõib olla! — hingeldas Antoonio.

— Sina nurjatu! oled mu lapse, mu õnne, kõik... kõik oled sa mult röõwinud. — ja enam edasi ei sanud ta rääkida sest ta uppus pisaratesse.

Antoonio, kel nõrkuse hoog üle oli, läks pomisedes wälja.

Ta kahetses peaaegu, et Helenga oli rääkinud, kuid siiski tundis ta, et süda kergem oli. Nüüd tõttas ta suure rutuga metsa poole.

---

68. päätükk.

Hirmus karistus.

Antoonio Porro tuli Menotti lossi, kus tee peal Kamillo Pekkiot kohtas, kes Antooniole sel ööl pidi kaaslaseks olema.

Kamillo Pekkio kaebas, et üks silm nii hirmsasti walutab, et kuhugi tulla ei saa.

Antoonio soowitas temale linna sõita ja arsti juure minna.

— Tunnid on ju möödas! — hädaldas Pekkio. Antoonio Porro ütles tema teadwat arsti, kes nüüd wastu wõib wõtta.

Kamillo Pekkio lasi hobused ette rakendada, ja sõitsiwad Antoonio Porroga linna.

Hirmus walu Kamillo silmas läks ikka suuremaks, ta keerles istmel kui hull.

Ühe maja esisel kus Luksi silt oli, jätsid nad seisma. Antoonio tahtis juba kõlistada.

Sel minutil jäi ukse ette teine tõld seisma, kust noor intelligent mees wälja astus.

Ta waatas kahe sõbra peale ja naeratas.

Antoonio Porro nägi seda ja kartis wähe.

— Kuule, — ütles ta Kamillole, — mine sa üksi doctori juure, ma ootan sind nurgal.

Neile lähenes noormees, kes tõllast wälja tuli.

— Teie tulete tohter Luksi juure? — küsis ta—kui nii, siis tulge minu järele. Ma ise olen tohter.

Ütelge, milles asi seisab?

— Öieti — waletas Kamillo Pekkio, et mitte õiget põhjust, mida ta isegi Antooniole ei ütelnud, teada anda, — keegi wõõras uulitsal palus suitsu, ma ütlesin et ei ole ja tema andis selle peale mulle rusikaga wastu silmi; küüned on wist õrna koha wastu puutunud.

— Nii, nii! — wastas doktor — loodame, et midagi kardetawat ei ole! Lubage ma waatan, kuidas lood on!

Kamillo Pekkio wõttis sideme ära ja arst waatles wigastatud silma.

— Kas tõesti walus? — küsis doctor, kuid Kamillo Pekkio karjatas ärakannatamata walu pärast, — asi on tõesti paha! Teie jääte wististe silmast ilma.

— See on mõtteta! — karjatas Kamillo, — seda ei wõi lubada! Kas tõesti teisiti läbi ei saa?

— Oodake: — ütles doctor, — wõtke kompress ja pange silma peale ja ise kuulake mis ma teile räägin! Pange terwe silm kinni, tehke haige lahti ja ütelge, kas teie näete?

Kamillo Pekkio tegi nagu kästud.

Ta luges kuni kolmekümneni, ja siis langes uimastusse.

Kui ta üles ärkas, märkas ta kohe, et oli operatsiooni tooli külge kinni seotud. Ta tundis kohe hirmust walu silmas, mitte haiges waid terwes.

Ta kisendas hinge lõhestawalt.

Parema silmaga ta waewalt nägi arsti, kes laua juures töötas ja naeris. Pahemaga ta ei näinud enam sugugi.

— Mis teie tegite? — möirgas Kamillo Pekkio. — Teie lõikasite terwe silma wälja! Laske lahti, ma tapan teid ära.

Ta oli niiwõrd nõrk unerohust, et polnud jõudu end lahti tõmmata, ja ta waewaselt wintsus toolis.

Järsku hakkas ta jälle madala häälega möörgama.

Doctor Luks seisis kõrwal. Tema nägu oli wiltu kuratlikust naeratusest.

— Jätke kisa! — rahulikult ütles ta, — waikige, muidu ei anna ma teile unerohtu, kui teist silma lõikan!

Kamillo Pekkiole tundus, kui läheks ta hulluks, külm higi oli tema otsal.

— Halastage! — kisendas tema hirmsa häälega — mis ma olen teile teinud? Halastage! Jätke mulle see ainuski silm.

— Teie peale halastada? — kähistas noor arst, — aga teie, kas teie andsite minu wanaemale armu? Kus on teie naene? Kus minu õde?

Kamillo Pekkio sai aru, et pääsemiseks lootust ei ole.

Doctor pani Pekkio näole jälle kloroformi maske.

* * *

Kui Pekkio üles ärkas, leidis ta ennast puiestikus olewat.

Ta tõusis põlwili ja wabastas silmad sidemest.

Ta ei näinud midagi. Sügaw, lõpmata pimedus piiras teda. Keegi wõttis ta kaenla alt kinni.

See oli Antoonio Porro, kes nüüd nägi et Kamillo pime on.

Nii maksis wend õe eest kätte.

---

69. päätükk.

Ilma tüürita ja purjeta.

Antoonio Porro aitas Kamillo Pekkio, kes täitsa pime oli, wäikesesse wõerastemajasse.

Terwe öö istus ta haige woodi juures, tale kompresse tehes, „et wähegi tema hirmust walu suigutada.

Alguses kartis ta, et peab arsti poole pöörama, sest et Kamillo hakkas sonima, aga hommikuks oli palawik langenud, ja haige tuli mõistusele.

Kui ta aru sai, mis on juhtunud, hakkas ta mõtteta käratsema, wiskles woodis ja pidas end üleüldse nii ülewel, et Antoonio pidi kartma, et tema sõber hulluks läheb.

Kamillo Pekkio püüdis igate moodi toast pääseda ja doctor Luksi juure minna et temale kättemaksta.

Antoonio Porro tundis oma sõbrale kaasa ja ta ise ihkas werist „kättemaksmist, aga ta mõistis, et Kamillo Pekkio tahtmiste järele on wõimata toimetada.

Kui Kamillo Pekkio täitsa terweks sai, ütles Antoonio Porro talle:

— Kõige parem minu sõber, kui sa nüüd santima läheks!

Kamillo Pekkio kargas üles ja ütles:

— Aga mu warandus, loss, rikkus?

— Kuid Antoonio Porro pidas ta kinni.

— Lossi ei wõi sa niimoodi minna, sest seal tuntakse sind kohe ära ja wõetakse kinni, sest doktor Luksil on nüüd hää sind ülesanda, kuna santimine toob kaunis palju sisse, peale selle wõid sa alati minu abi peale loota. Mis doctorisse puutub, seal jäta juba kättemaksmine.

— Kuidas? — pahwatas Pekkio, — sa soowitad mulle jätta oma waranduse, ehk olgu see weel, aga kättemaksmist, mida ma kõige enam ihkan ei taha ma iial jätta! O ei, Antoonio, ennem suren ise, kui peaksin doctori rahule jätma! Ma ei tunne ennem rahu, kui olen ta, kui koera, maha löönud!

— Aga kas sa järel oled mõelnud, — wastas Antoonio Porro, — et sind kinni wõetakse, ja puuri pannakse. Pimedat on ju kerge kinni wõtta! Ei, parem jäta kättemaksmise asi juba minu hoolde, selle hulgusega saan ma paremini kui sina hakkama.

* * *

Antoonio Porro wõttis toa just doktor Luksi korteri peale.

Seal pani ta kõik tähele, mis doctor Luks tegi ja ootas hääd juhtumist, millal kätte maksta wõis.

Ta sai seda kaua oodata.

Doctor Luks ei kahetsenud sugugi, et nii hirmsaste oli oma õe eest kättemaksnud. Kuid siiski kole kättemaksmine häritas teda. Iga päewaga läks ta ikka kurwemaks, jättis oma toa pool lohakile ja hoidis inimestega kokkupuutumist.

Juhtumisi kord tuli üks tema wana sõber ameti poolest lendur, tema juure.

Ta jutustas Luksile, et peab osawa sõidu ettewõtma, ja otsustas kedagi sõbra kaasa wõtta.

— Wõid sa enesele ette kujutada, — rääkis lendur Luksile, — eila teatas minu sõber, et ta ei saa kaasa sõita! Mis pean ma siis tegema? Teda oli ju mul tarwis õhulaewa juhtimise juures! Uksinda ei saa ma lennata! Aga, kas sa kaasa ei tuleks? Wõi kardad oma elu pärast?

— Ma ei karda midagi! — laisalt wastas Luks, — elust ei ole mul kahju, kas see ei ole üksta puhas, kas nüüd wõi pärast surra?

— Mis sinuga on? — kohkus lendur, — sa ei taha enam elada, oled ju nii noor alles? Mis on juhtunud? Wõi oled petetud armastuses?

— Jäta need pärimised! — katkestas teda doktor, — wõta mind nii, kui olen, kui tahad, et ma sind sõidu peal aitaks, ent kui ei taha, ei ole tarwis.

* * *

Sõit pidi olema järgmisel päewal.

Linna ääres platsil tehti tarwilikka ettewalmistusi. Pall oli walmis ärasõiduks, ja jäi weel ainult wähe gaasi juure pumbata.

Terwe plats oli rahwast täis.

Doctor Luks istus oma sõbraga korwi ja lendur oli walmis köite lahtilaskmiseks, signaali andma.

Sel minutil tuli rahwa seast keegi kõrge kaswuga hästi riides, meesterahwas wälja, ta lähenes korwile ja pööras lenduri poole järgmiste sõnadega:

— Ma maksan teile sada kuldnat, kui mind kaasa wõtate!

Lendur, kellele see imelik paistis olema, tahtis ära ütelda, kuid wõeras ei jäänud rahule, seni kui tema palwe sai täidetud.

Wiimaks lasti köied lahti ja pall tõusis üles.

Kui pall oli juba kaunis kõrgel, palus wõeras lendurit temale pallil olewate masinatega ümber käimist õpetada.

Lendur seletas talle kõik kõige peenemate asjadeni.

Wõõras kuulas kõik rahulikult ära, siis järsku, ilma mingi wälise põhjuseta, tõmmas taskust rewolwri ja lasi lenduri peale. Lendur lõi käed laiali ja kukkus korwi põhja.

Doetor Luks oli nii äritatud, ootamatuse pärast, et ei jõudnud teda mitte segada. Näost walge, kui surnu, ajas ta omad silmad hirmuga punni.

— Aga nüüd, herra doctor, — järsku pööras wõeras Luksi poole, — nüüd on teie kord! Teie torkasite terwel inimesel silmad peast ära, ja nüüd peate wastust andma!

Ta sihtis doctori peale.

Luks, aga jõudis oma hirmu wõita. Ta lõi wasta wõera kätt nii, et rewolwer käest üle korwi ääre kukkus.

— Tühi asi! — naeris wõeras, — ma saan sinuga ka ilma sõjoriistata läbi! Kuule! mis ma ütlen! Mina olen Antoonio Porro! Sa pead tunnistama, et paraja wastase oled leidnud, kas pole õigus? Inimesi wigaseks teha oskan ma samuti kui teiegi, ehk ma küll seda ilma kloroformita teen! Ma olen kaua mõtelnud, kuidas, ma oma sõbra eest peaks kättemaksma! Ja wot, hää juhtumine! Enam kui nädal tagasi hammustas mind hull koer! Näe waata siia!

Antoonio Porro paljastas oma õla.

L ks nägi musta haawa, kus kahtlemata koera hamba jäljed olid.

— Ja nüüd ma tean, — jätkas Antoonio Porro et pean surema hirmsas piinas! Aga ma otsustasin, et ei jäe üksi, kui mul hullustuse tood peale tulewad, leian surmas oma kaaslast!

Antoonio Porro wiskas üks kott teise järele üle korwi ääre.

Doctor Luks kiwistas hirmu pärast. Hoolega töötas ta peaga, kuidas pääseteed leida.

— Wot mis, armas sõber! — ütles Antõonio Porro — ma olen juba kõik wälja wisanud ja pall ei tõuse enam kõrgemale! Aga nüüd wiskaks õige sinu wälja!

Ta wõttes doctori käte wahele ja tõstis kõrgesse üle korwi ääre.

Luks ei karjatanudki.

— Kuid ei, — sahistas Antoonio, Luksi korwi tagasi pannes, — see on sinu jaoks liiga kerge surm!

Siin ei kannatanud Luks enam wälja. Wiimse jõuga kargas ta järsku oma wastase peale.

Tekkis äge wõitlus.

Antoonio Porro, kes ei oodanud nii järsku pealetungimist kukkus korwi põhja, ja jalg hakkas nööri, mis palli klapi küljes oli, külge kinni.

Järskuse liigutusega tõmmas ta tahtmatalt, ja klapp awanes.

Pall langes ikka kiiremini ja kiiremini.

Wõitlejad ei pannud tähelegi, et nende all lõpmata meri laenetas.

Antoonio Porro ei saanud doctorist kuidagi moodi jagu, sest ei saanud jalga, mis nööri küljes oli kätte, ja see segas tema liigutusi.

Luksile oli see juhtumine õnneks ja andis oma wastasele hoop hoobi järel.

Wiimaks sai Antoonio Porro jala lahti.

Raudsete kätega kargas Antoonio doctori kaelast kinni ja tahtis teda ärakägistada.

Häkki karjatasid mõlemad waenlased ja hüppasiwad üksteisest eemale.

Külm laene woolas suure kohinaga üle nende.

Mõlemad närwilikult kahmasid korwist, mis mööda laineid ujus, kinni ja waatasid wihaselt üksteise otsa, kuid wõitluse jätsid pooleli.

Palli kest ujus korwi järel.

Antoonio Porro tegi kongsud, milledega pall oli korwi külge kinnitatud, ruttu lahti, ja korw ujus üksinda edasi.

Põhjas lamas tapetud lendur.

— See on asjata raskus! — urises Antoonio Porro, ja wiskas keha merde, — sind armas doctor oleks ka sinna samasse tarwis saata.

— Kui sa mind ära uputad, — wastas Luks, — siis ei pääse ka sina! Sa pead ju ka uppuma! Kuigi sind mõni laew ära korjab, siis peab lootma, et keegi su ära tunneb ja sinu kettidesse neeks!

— Lase neewad! — naeratas Antoonio Porro, — mul ei ole esimest korda neid petta ja ära joosta, aga sina ei jookse mu käest kuhugile!

— Ma ei karda sind!

Korw ujus laineid mööda.

Tuli külm, kuid walge öö.

Hommik jõudis, kuid ikka weel ei olnud näha ei kallast ega laewa.

Tormi pilwed katsid taewa. Kajakad, tormi toojad lendasid madalas wee peal.

Lõi wälku ja müristas.

Laened tõusiwad ikka kõrgemale ja kõrgemale, kerget korwi siia ja sinna loopides,

Doktor Luks pani kaugel wälkuwat tuld, mis sotse korwi poole tuli, nüüd tähele.

Mõlemad wastased, endi waenu unustades, hakkasid täiest jõust kisendama.

Laewa peal pandi kisa tähele.

Kümne minuti pärast läheneb korwile paat.

Waewalt sai noor arst paati, kui mõistuse kaotas, ja kui ta ülesärkas, arwas ta et ta sonib.

Umber oli pime.

Kui ta silmad pimedaga ära harjusid nägi ta oma hirmuks, et ta laewa wangi kongis on, ja et ta rasketesse kettidesse neetud on.

Kedagi teist seal ei olnud.

---

70. päätükk.

Sunnitöölt põgenemine.

Helene kõneles selle Haigemaja arstiga, kust teda Antoonio Porro omal ajal oli wälja wiinud.

Arst kõneles: ma nägin teie abikaasat. Tema teatas mulle, et teid olla wiidud Poolamaale ja peetawat seal wangis. Ka tema walmistas ennast sinna sõitma, et teid päästa sulide käest.

— Kui hirmus! — rääkis Helene pisaratega, — uued piinad, uued tagakiusamised! Millal tuleb sellele lõpp!

* * *

Helene tõttas wiibimata Lodsi.

Sinna jõudes, sai ta teada, et Lorentso olewat Siberisse saadetud Iwan Rekschewitschi nime all.

Wiha mõjul tasakaalu kaotades, jutustas ta oma murest korteri peremehele, kelle juures ta toa üüris Lodsis wiibides.

Peremees kuulas teda tähelepanelikult ja ütles siis:

— Teie proua, ei suuda üksinda midagi korda saata! Teile on abi waja ja mina olen walmis teile oma abi pakkuma! Waja on aidata teie abikaasat ära põgeneda!

— Kuidas seda teha? — rääkis Helene meeleheitlikult, — sest et ma siin kedagi ei tunne!

— Kõike seda muret wõiksin ma oma peale wõtta, — ütles peremees, aga seda ma kinnitan, et selleks läheb mul raha tarwis, ja mitte wähe raha!

— Kas seal juures takistusi ette ei tule! — Kas teie usute, et see tõesti korda läheb?

— Mul on rohkesti tutiawaid parajatel kohtadel, ja ma mõtlen, et seda kätte saan, mis waja on!

Helene surus tugewasti tema kätt, teadmata, kuidas teda tänada, aga tema seletas talle oma plaani.

* * *

Nädal peale seda jutuajamist läks peremees teele, ennast tarwilikkude dokumentidega warustades ja kõige suuremat ettewaatust pruukides, et waja poleks küsimistega aega wiita.

Läks mööda umbes kaks kuud.

Helene ootas iga päew põnewusega teateid.

Wiimaks, piinliku ootamise järel, ühel ilusal päewal awanes uks ja tuppa astus krahw Lorentso ja tema kannul Helene korteri peremees.

Helene üllatus oli ootamata ilmumise pärast suur. Peale selle waldas teda pimestaw rõõm, ja õnne pisaraid walades langes ta Lorentso kaenlasse.

Rahustades hakkasid Lorentso ja Helene üksteisele jutustama sellest, mis nad pikal lahkumise ajal olid üle elanud.

Teisel päewal läks Lorentso wälja, ettewalmistusi tegema ärasõiduks.

Helene jäi üksi koju ja pakkis asju kokku reisu tarwis.

Korteri perenaine teatas talle, et keegi daam soowib teda näha saada.

— Kes see on? — küsis Helene.

— Tema pole seda ütelnud!

Paluge teda sisse astuda!

Sisse tuli mustas riides naisterahwas, nägu paksu looriga kaetud.

Helenel oli weidike hirm, ta astus sammu tagasi.

Tundmata isik wõttis loori eest ära.

Helene kiljatas waljusti: tema ees seisis Julie.

— Teie kardate mind, krahwinna? — ütles Julie pilgates.

Helene toibus omast ehmatusest. Ärritusest wärisewa häälega wastas ta.

— Pole tõsi, krahwinna Julie, et ma teid kardan! Seal, kus teie ilmute, külwate teie muret ja õnnetust! Isiklikult olete teie mulle palju, wäga palju kaasa toonud!

— Selles olete teie ise süüdi! — wastas Julie, — kas te pole ette kujutanud, et ma rahulikult olen seda ära kannatanud, et teie mu mehe mul käest ära kiskusite? Et minu ja Lorentso wahel lõhe tekkis, siis olite teie selle asja põhjuseks, sest kui teie mitte poleks ilmunud, siis oleksime meie rahulikult ja õnnelikult edasi elanud! Ma armastasin teda üle kõige maailmas aga teie röövisite teda minult ära! Kas teie arwasite et ma teie märatsuste rahulikuks pealtwaatajaks jään? Oh ei, ma oskan oma eest seista, ega luba ennast haawata!

— Teie eksite hakatusest lõpuni! — wastas Helene, — mitte mina ei röövinud teilt meest ära, waid teie röövisite teda minult! Peale selle, kui Lorentso oli teiega laulatud, märkas ta ilma minu kaasabita sedamaid, et teie olete wäga paha ja salalik naisterahwas!

— Kuidas teie julgete mulle rääkida sarnastest asjadest? — pahwatas Julie.

— Julgen sellepärast, et see tõsi on! Olgu kuidas oli, ma palun teid minu toast lahkuda! Tunnistan otsekoheselt, et mul on wastik teiega kokku juhtuda!

Julie kahwatas walgeks nagu paber.

Järsku hakkas ta waljusti naerma.

— Teie tahate mind hirmutada! — kilkas ta, — ärge waewake ennast! Ma tean juba, et Lorentso Siberis on ja sealt pole tal kerge tagasi pääseda!

— Wõi nii! — imestas Helene, — tähendab, teie teate siis ka, mis süü pärast Lorentso Siberisse sattus?

— Mis weel! — naeris Julie, — mina ei peaks seda teadma! Ma maksan kätte enese eest!

— See on wale! Seda ei wõi olla!

— Mis tarwis mul waletada? Teie imestate, eks ole tõsi? Ja jah, mina warastasin krahw Lorentsolt ta dokumendid ära ja wahetasin nad Iwan Rekschewitscha dokumentidega ja siis saatsin talle politsei kaela.

Tumma hirmuga astus Helene Julie ette.

— Tänu Jumalale, — ütles ta wiimaks, — et teie kuritegu seekord täide ei läinud! Minu hoole tõttu on Lorentso Siberist jälle wälja pääsenud, eila jõudis ta siia ja homme sõidab ta ühes minuga Itaaliasse!

Julie ehmatas seda kuuldes kangesti. Siis küsis ta hingeldades.

— Kas teie tõtt räägite, Helene?

— Mina ei waleta ilmaski!

— Waat sulle tasuks selle eest! — kisendas Julie ja tõmbas rewolwri wälja.

Mürises pauk ja kuuldus hingesse tungiw karjatus.

Helene langes põrandale.

71. peatükk.

Tormine öö.

Iksia saar oli omal ajal moodne kurort ja igaüks, kes moderneIu armastas, pidas oma kohuseks seal ära käia ja seal wiibida.

Wiimasel ajal on selle kurorti au weidikene tumenenud, aga siiski sõidawad iga aasta siia paljud reisijad, kelle siin wiibimine annab rikkalikku sissetulekut wõõrastemajade omanikkudele ja waestele elanikkudele.

Hooaeg oli juba lõpule lähenemas. Suurem osa külalisi sõitsid juba minema.

Wiimaste kurorti külaliste hulgas oli keegi rikas kaupmees oma tütrega.

Noor neiu wiibis kõik aeg oma isa juures.

See oli senjor Karaskosa oma tütre Eleonooraga.

Peale selle kui Eleonoora oli aidanud Antoonio Porrot põgenemise teel ennast ära peita, tuli tema isal palju tülitamisi kannatada.

Teda kahtlustati kurjategija warjamises. Alustati eeluurimist, kus juures wanamees pidi mitmeid raskusi üle elama.

Wiimaks lõpetati asi ilma et midagi kuritahtlist oleks leitud, aga ärituсed mõjusid nii rängasti wanamehe peale, et ta haigeks jäi. Ta pidi kaua terwist parandama, mispärast ta kauemaks pidi saarele jääma.

Eleonoora püüdis igapidi oma süüdi hoolsa rawitsemisega heaks teha ja jäi igapäew tema juure.

Ainult õhtuti läks ta wahest üksinda mere ääre jalutama. Soojadel õhtudel suples ta meres.

Mõnikord tema, kerges supelusülikonnas, istus lootsikusse sõudis merele kaunis kaugele kaldast eemale.

Nõnda sündis see ka täna õhtul.

Eleonoora istus jällegi lootsikus ja ja aerutas.

Palawa päewa järel oli lämmastaw õhtu kätte jõudnud. Eleonoora lootis. et kaldast eemal, kaugel lagedal merel on ehk jahedam.

Kaugel, eemal kalda kaljudest, pani Eleonoora aerud käest ära ja wajus mõtetesse. Sagedasti oli ta selle tundmata isiku peale mõtelnud, keda ta oli aidanud ära põgeneda, teda kasti peites.

Äkisti käis temal wärin üle keha. Heitis wälku, millele kõue raksatus järgnes. Tõusis tuui, lained hakkasid wahutama. Taewas kattis ennast üleni mustade pilwedega.

Eleonoora hoidis mõlema käega lootsiku parrastest kinni, mis kiikus nagu pähkli koor.

Äkisti tundis ta, kuidas laine lootsiku wäga kõrgesse tõstis, kus juures tal tundmused kadusid.

Ärgates leidis ta ennast kaldal liiwa peal lamawat.

Äike märatses koleda jõuga.

Eleonoora ei teadnud mis teha: tema oli supelülikonnas ja pimeduses ei wõinud ta aimata kuhu poole minna, et koju jõuda.

Siis tuli talle meele, et kuskil kalda lähedal on üks wäikene kabel. Kuidagi läks tal korda selle kabeli juure jõuda.

Keskel seisis must altar, selle kõrwal kaks wanamoelist tugitooli. Seina ääres nähti olema hauakiwid, mille all puhkasid süt lahkunud ihud.

Täiesti wäsinult langes Eleonoora tugitoolile.

Wahetewahel walgustasid wälgu sähwatused pimedat kabeli ruumi, millele pikselärgatused järgnesid.

Järsku aimas Eleonoora, nagu oleks kabeli uks lahti karganud.

Ta kuulatas ja kuulis midagi imelikku krõbinat. Et ennast rahustada sundis ta ennast uskuma, et tuule puhang ukse olewat lahti ajanud.

Äkisti oli kuulda mingit weniwat kaeblikku häält. Piirita hirmuga kargas Eleonoora ülesse, uuesti oli kuulda see imelik hääl.

Metsikult kisendades hüppas Eleonoora tugitooli peale: ta tundis, et kellegi niiske käsi puutus tema paljasse jalasse.

Põrandale silmates tarretas Eleonoora hirmu pärast: põrandal roomas mingisugune mõistatusline elukas. Inimese sarnase näoga, pooleldi kaetud raswaste juukstega, inetuma kõrwadeni ulatawa laia suuga, kolesuurte kätega, mille sõrmede wahel oli ujumisnahk.

Elukas wahtis tuimalt Eleonoorale näkku, kellel jõudu ei olnud ennast liigutada. Ime elukas sirutas ennast Eleonoora jalgade poole.

Poolsurnuks ehmatatud neiu hüppas toolilt maha ja jooksis ukse poole.

Kabelist, wälja joookstes, wiskas ta ukse enese taga kinni, lootes, et kole elukas kabelisse jääb.

Selsamal silmapilgul kuulis ta mingit salalikku naeru kihistamist.

Eleonoora pistis jooksma, isegi mitte teades kuhu poole, ainult ennast aga päästa püüdes.

Tema tundis ennast wees olema. Aga ka hirmutis tuli talle sinna järele. Meeleheites ujus ta edasi.

Nüüd aimas ta, et kellegi käed ta ümbert kinni haarasid.

Hirmu pärast wärisedes ei julgenud Eleonoora silmigi ülesse tõsta. Siis kuulis ta pehmet mehe häält:

— Preili Eleonoora! ärge kartke, hädaoht on möödas!

Eleonoora surus ennast tugewasti selle rinna wastu, kes teda kandis, silmi kinni pigistades.

Tema nägi, et lamab selle inimese süles, keda ta kord päästnud tagakiusamise eest, keda ta oli põgenema aidanud.

---

72. päätükk.

Nõrgameelsete mäss.

Kõige paremas pealinna jaos teiste suurte hoonete wahel seisis pärasusuur maja, ümbritsetud aiaga.

Maja oli iseäralik tore. Ühes ümbritsewa aiaga, allus see dr. Paskali wõimupiiri, kes oli erguhaiguse eriteadlane.

Selles hoones asenes doktor Paskali waimuhaigete parandusmaja. Tema omaniku suure oskuse ja kogemuste tõttu oli see haigemaja laialise kuulsuse omanud.

Kord sõitsid haigemaja ette wäikeses kerges tõllas keegi herra noore naisterahwaga.

Wastutulewale teenrile ütles see herra:

— Teadustage mind doktor Paskalile! Ütelge talle, et mul on tungiw wajadus temaga rääkida, olgugi et temal wastuwõtmise tunnid juba mööda on!

Teener juhtis wõõrad wastuwõtmise tuppa ja tuli siis warsti ühes doktor Paskaliga tagasi.

Wõõras astus doktori juure ja ütles.

— Lubage esitada! Mina olen Faks, salapolitsei inspektor! Minul on waja teiega neljasilma all rääkida!

Doktor waatas uuriwalt wõõrale näkku ja ütles:

— Olge head, astuge minu kabinetti, herra Faks!

Enne kabinetti astumist pööris doktor teenri poole ja ütles paljutähendawalt:

— Fakomo, pahempoolne ukse tiiw ei ole mitte korras!

Teener mõistis, kuidas lugu on, tuli wastuwõtmise toa ukse juure ja keeras ta wõtmega lukku.

Kui doktor ja Faks kahekesi kabinetti jäid, ütles politseinik:

— Mina tahan teid paluda, doktori herra, wõtta minu noort kaaslast oma haigemajasse ja teda kõige suurema hoolega rawitseda! Kui teil korda läheb teda terweks teha, siis ei teeks teie sellega mitte üksi mulle, waid ka õigusele ja kohtule suurt head! Asi on niisugune, et, kui ta paraneb, siis wõib ta mõrtsuka Antoonio Porro jälgimiseks rohkem kaasa aidata, kui meie politseinikud!

— Kuidas algas ta haigus, herra Faks? — küsis doktor.

— Et teile seda seletada, pean ma kõike tema asjalugu ära jutustama! Ma pean seda ka tingimata ülitarwilikuks!

— Olge head, jutustage! Mul on waja kõikide peensustega tutwuneda, et teada, kuidas parandamisega hakatust teha.

— Mina sain tuttawaks selle neiuga linna pargis. Tema oli oma

wanemate majast ära jooksnud, kus temaga pahasti ümber käidud, ja sattunud siis ühe naisterahwa juure, kes teda oma peiduurkasse meelitanud, sealset elu pole ta wälja kannatanud ja jooksnud jälle ära. Ta tahtis siis oma elu lõpetada, kus juures mina temaga kokku juhtusin.

Mul oli tema pärast hale meel ja, et ma nägin, et ta just rumal tüdruk ei olegi, siis tegin talle ettepaneku politsei teenistusse astuda. Emiili oli mulle suureks abiks. Ühel õhtul tema sobitas asjad nii kaugele, et Antonio Porro juba oli lõksu langemas, aga selle mõrtsuka seltsimees, keegi Kamillo Pekkio, ajas juhuslikult kõik ta kawatsused luhta. Temale lööbi puuhaamriga nii tugewasti pähe, et ta surnult maha langes. Kurjategijad uskusid kindlasti, et ta surnud on ja toimetasid ta linnast wälja, kuskile röömli pessa, kus nad teda keldrisse wiskasid, lubjaga üle puistasid ja wett peale walasid. Aga siiski jäi Emiili elusse. Ma jälgisin selle koha ülesse, kuhu kurjategijad ta ära olid peitnud. See oli koobas, Antoonio Porro ohwrite kehadega täidetud. Ma jätsin juba leidmise lootuse, ehk küll Emiili keha seal oli, kui korraga pimedast keldri nurgast oli kuulda naeru kihinat. Mina ja mu seltsimehed olid üllatatud selle ootamatuse üle, aga wõtsid omad rewolwrid ja tungisid sinna nurka. Pilt mida meie seal nägime, ei allu mingisugusele kirjeldusele. Nurgas istus piinatud, werega üleujutud naesterahwas, mõistuseta silmadega meile wastu wahtides ja meie poole astudes. Tema näris oma küüsi ja irwitas. Ma olen ilmas näinud palju hirmsaid asju, aga siiski pani see nähtus mind kohkuma. Suure waewaga tõstsin ma ta oma kätele ja kandsin wälja wärskesse õhusse. Ma wiisin ta koju ja kutsusin arsti. Mõne aja pärast läks korda teda jalule aidata. Kehalikult paranes ta täiesti, aga tema waimu segadust parandada pole weel korda läinud. Ja nüüd, doktori herra, palun ma teie abi!

— Iseenesest arusaadaw, et ma kõige suuremat hoolt tema eest kandma saan, et teda terweks teha, aga kordamineku peale ei wõi ma kindel olla. Esmalt pean ma teda mõne päewa jooksul tähele panema ja tundma õppima!

— Muidugi, muidugi! Ma jätan nüüd haige tõesti Teie hoolde! Sõidan aga nädalas üks kord siia kuulama, kuidas tema terwisega lugu on!

Faks tõusis püsti ja läks kabinetist wälja. Wastuwõtmise toas pööras ta Emiili poole.

— Teie jääte mõneks ajaks siia majasse, — ütles ta, — Teie eest kantakse siin heasti hoolt! Ja kui teie täiesti terwe olete, siis sõidan ma teile järele!

Emiili waatas Faksile näkku täiesti osawõtmatalt, nähtawasti, põrmugi mitte aru saades, mis ta rääkis.

Nädal peale selle sõitis Faks haigemajasse, kus doktor talle seletas, et haige paranemiseks olewat weidike lootust. Ja uue käigu puhul kuulis ta, et Emiili terwis järjesti paraneda. Wiimaks teatas arst, et ta täitsa terwe juba olla. Arwas aga tarwilikuks, et ta mõneks nädalaks weel haigemajasse jääks.

Haigemaja seisis kolmest jaoskonnast koos.

Keldri ruumides olid äramahutatud määratsejad — hullud, esimesel korral olid maniakid ja nõnda nimetatud „skandalistid,“ aga kolmanda ja neljanda korra peal — wagased haiged.

Arst Paskali, peaaegu alati sai nendega ise toime ja ainult erakorralistel juhustel tarwitas teenijate abi kangekaelsete taltsutamiseks.

Jõulu pühade ajal otsustas arst teha kaunis julge katse. Ta lasi jõulupuu teha, teise ja kolmanda korra haigetele.

Haiged koguti saali, süüdati kuusk põlema, ja hakati haigetele kergeid karastawaid jooke jägama. Arst pani neile ette, tantsida ja istus ise klaweri taha.

Kuid haiged olid omawahel wõerad ja häbenesid isegi rääkida. Arst käis ringi tegi nendega nalja ja tahtis neid lõbustada. Omas mõttes tema juba kahetses oma tegu, kartes selle tagajärge. Sellegi pärast ei tahtnud tema koosolejaid järsku lahti lasta.

Haiged kõige aja terawalt panewad arsti tähele. Üks neist kõrge, sirge noormees astus arski ja tema abikaasa poole.

— Mind paluti midagi ettelaulda! — teatas tema — teie teate, mina oskan hästi laulda ja sellepärast lubage minule sõja laulu laulda!

— Muidugi! — ütles arst, — laulge meile midagi! Meie kõik heameelega kuulame teid!

— Andke minule oma keppi! — palus haige arstilt, — mina hakkan sellega dirisheerima.

Paskali alati kandis enesega kaasas raud peaga keppi. Et mitte haiget ärritada, andis ta temale kepi.

Haige jäi keset saali seisma, lasi pea norgu, just kui mõteldes ja hakkas järsku marsellaist laulma.

Haige ärritus kaswas ikka enam ja enam.

Sütitaw motiiw ärktas ka teisi haigeid üles.

Paskali nägi, et oli aeg, teha lõppu selle lõbustusele.

Ta tõusis üles ja läks laulja poole. See wõttis hoogu ja lõi kõigest jõust arstile kepiga pähe.

Paskali kukkus surnult põrandale. Hoop tuli just kulmu kohta ja surm järgnes silmapilkselt.

Hullumeelne hakkas uuesti laulma ja teised haiged laulsid ka kaasa. Tõusis ettekujutamata kisa ja müra.

Teenijad ruttasid saali, et korda jalule seada. Kui nad nägid üleüldist ülesärritust, läksid kolm neist hullusärkide ja nööride järele, et rohkem määratsejaid kinnisiduda.

Saali jäid kolm teenijat ja umbes wiisteist hirmsasti ärritud haiget. Üks neist pani koridori ukse lukku, nii et sealt teised teenijad ei saanud appi tulla oma ametiwendadele.

Sel momendil tormasid haiged kolme saalis olewa teenija kallale.

Algas äge, metsik wõitlus.

Arusaadaw, et kolm inimest ei suutnud kaua wastu panna ülesärritud ja wihasele hullude karjale.

Waesed teenijad said ühe minuti jooksul tükkideks kistud.

Wiimaks purunes uks, koridoris olewatel teenijatel läks korda sissemurda, kui hullude kari neile peale tormas ja neid majast aeda ajas.

Nüüd oli terwe maja hullumeelsete wõimuses.

Mõned neist läksiwad alla ruumidesse ja lasid kõige kardetawamad hullud wabaks. Need wiimased tormasid kohe oma wabastajate kallale.

Algas päris korrapärane lahing.

Keegi lahingu hoos lükkas akna peal seiswa küünla ümber; leek hakkas eesriide külge ja tõusis tulekahju.

Raske on kirjeldada, mis edasi sündis.

Wiimaks jõudis kohale tuletõrjujate komando.

Tuletõrjujad esiteks juhtisid wee hullude peale ja ainult selle tõttu saadi waigistada määratsema hakkanud hullumeelseid. Maja põles maani maha.

Arsti Paskoli abikaasa sel õhtul kaotas mitte ainult oma mehe, waid kõik waranduse ja jäi kerjuseks.

* * *

Salapolitseinik Faks wõttis Emilia oma juurde.

Tema wäsimata hoolitsemise tagajärjel sai Emilia peaaegu üsna terweks, ehk küll temal ennast mõni nädal weel arstida tuli.

Wiimaks leidis Faks wõimaliku olewat teda täiesti terweks tunnistada, nii waimliselt kui kehaliselt.

Tema otsustas Emilia, lõpulikuks paranemiseks Iskia saarele saata kus tema sugulased elasiwad.

Emilia jõudis õnnelikult saarele ja läks oma onu Sofati'd otsima. Tema ei imestanud sugugi, et jaamas kedagi wastas ei olnud, sest ta teadis et onul palju tegemist on.

Onu majasse sisse astudes leidis ta ennast kitsas koridoris kolme uksega. Ühe pihta neist koputas ta.

— Sisse! — kuuldus meesterahwa hääl.

Waewalt astus Emilia üle läwe, kui ta tardunult seisma jäi. Ta ei jõudnud kiljatadagi, kui tema kallale pikk mees kargas ja mõlemi käega tema kõrist kinni haaras.

— Sina, Antonio Porro! — jõudis ainult ütelda Emilia.

---

73. päätükk.

Antonio Porro pulmad.

Kui Antonio Porro ja noor tohter Luks olid wõetud paati ja wiidud laewa, tahtis kapten teada, kelledega temal tegemist on.

Mittekaua mõteldes, otsustas Antonio Porro oma kaaslase minestuse ärakasutada ja kohe enesest eemal hoida kõiksugu pahandused.

— See inimene, — ütles tema kaptenile, näidates Luksi peale — ei ole keegi muu, kui kuulus röövlite pealik Antonio Porro, kellest teie, võib olla, olete juba mitu korda kuulnud! Soovitan teda rauda panna, muidu leiab tema tee, ka laevalt ärapõgeneda!

Enesest jutustas ta, nagu oleks ta kellegi lenduriga õhupallil ülestõusnud, nagu oleks sel minutil Antoonio Porro korvi hüpanud, lenduri mahalöönud ja et temal ainult suure vaevaga on läinud korda enese elu päästa, lahti tõmmates klapani ja õhupalli alla lastes,

Kaptenil ei olnud põhjust kahelda Antoonio Porro jutustuse üle, ja sellepärast käskis noort arsti raudu panna ja alla laevaruumi heita.

Nii sattus tohter Luks laevaruumi kuhu harilikult paigutati mässajaid madruseid.

Sel ajal kutsuti Antoonio Porro kajutisse, kus teda riietega varustati ja täis söödeti.

Kui ta teada sai, et laev Iskia saarele läheb, otsustas ta seal maale minna ja ärakaduda.

Jäädes ööseks üksinda ühte kajutisse Antoonio Porro arutas küsimust, kas maksab temal üleüldse Italiasse tagasiminna, või oleks parem uut elu elama hakata.

Jõudes Iskia saarele, tema üüris omale toakese kalamehe perekonnas ja otsustas ära oodata esimest laeva, kes teda Ameerikasse kaasa võtaks. Ta oli valmis minema kas või madruseks. et ainult teha selle suure ülesõidu maksuta ja siis uut elu Uues Ilmas elama hakata.

Ühel õhtul jalutas Antoonio Porro merekaldal.

Tõusis maru ja hakkas hirmsasti vihma sadama. Antoonio Porro peitis ennast ühe kalju alla et vihma lõppu äraoodata.

Korraga kuulis ta tugevat kisa.

Pikse valgusel nägi ta, kudas kaljust mööda jooksis keegi naisterahvas ujumise riietes ja selle järel üks kogu, mitte inimene, mitte elajas.

Antonio Porro kargas kohe kalju alt välja ja jooksis neile järele ja nägi kuda noor naisterahvas hüppas vette ja hirmutis tema järele.

Antonio Porro ruttas tundmata naisterahvast peastma.

Temal läks korda tütarlast kinni saada ja kätte peal kaldale kanda. Neiule näkku vaadates, tundis ta selles omaks imestuseks Eleonore Karaskosa ära.

Ta viis teda oma juurde, kalamehe majasse ja pani oma voodisse, siis kutsus perenaise ja palus teda Eleonoret kuivalt riide panna.

Perenaine tundis noore tütarlapse kohe ära, sest et oli teda näinud kord merekaldal, kus Eleonora oma isaga jalutas.

— Kas teate kus elab see tütarlaps? — küsis Antonio Porro.

— Muidugi tean! — vastas eit, — nemad elavad vana Sofati majas!

— Kui nii, — ütles Antonio Porro, — siis minge sinna ja ütelge selle tütarlapse isale, et tema tütar on väljaspool hädaohtu ja asub siin. Ja ärge unustage riideid kaasa võtmast, et teda võiks isa juurde saata!

Wanaeit läks ära, aga Antonio Porro jäi woodi juurde, kus sügawas minestuses lamas Eleonora Karaskosa.

Wiimaks tegi ta silmad lahti.

Antonio Porro't nähes, naeratas ta wähe siis aga wärises terwe kehaga.

— Mis teil wiga on? — osawõtlikult küsis Antonio Porro.

— Kus on hirmutis? — waewalt kuuldes küsis ta.

Antonio Porro rahustas teda, kuda wõis, ehk ta küll ise ei teadnud missugune hirmutis Eleonored tagaajas.

Noor tütarlaps jäi wähehaawal rahulikuks ja lõppude-lõpuks jäi magama.

Mõne aja pärast ilmus perenaine tagasi, ühes temaga ka Eleonore isa.

Nähes, et tema tütar rahulikult magab, astus ta Antonio Porro juurde, surus kõwasti tema kätt ja ütles:

— Kudas pean mina tänama teid selle eest, et teie minu tütre peastsite: Ma ei kujuta ette, kudas mina ilma temata elanud oleks!

See juhtumine lähendas wana Karaskosi Antonio Porroga. Ja kui Eleonora ülesärkas ja wanamees nägi, missuguse, täis armastust, pilguga ta Antnnio Porro peale waatas, siis ta tahtmata mõtles selle peale, kui hea oleks Eleonoret, temale naiseks anda, niisuguse ilusa ja julge mehele.

Wanamees ei rehkendanud sellega, et tema tütre peastja wist on wäga waene. Raha Karaskosil oli palju.

Kui Eleonore oli riides ja hakkas jumalagajätma Antonio Porroga, Karakosa uuesti kõwasti surus tema kätt ja ütles: — Loodan, sinior, teie astute meile wahel sisse? Meil tütrega saab igal ajal teist hea meel olema!

Sel ööl Antonio Porro ei sautnud kaua magama jääda. Kõik tema mõtted olid Eleonore peale koondatud.

Tema teadis, et Eleonore teda armastama saab ja ei warjanud enese eest, et ka tema peale Eleonore kangesti mõjunud on.

Temal tuli meelde et ülikonnas mis temale andis laewas ohwitser, tema leidis passi Rudscherio Albini nime peale, nähtawasti kogemata unustud taskusse ja otsustas tarwitada seda dokumenti.

Teisel päewal tema läks Karaskosale wõeraks ja esines wanamehe ja Eleonore'le Rudscherio Albini nime all.

Teda wõeti wäga hästi wastu, ja sest ajast tema hakkas igapäew oma uute sõprade juures wiibima.

Ühekorra leidis ta Eleonore üksi eest, ilma isata. Tema ütles kangesti punastades.

— Mina teadsin, et teie täna tulete ja sellepärast ei läinud isaga jalutama!

Antonio Porro kõwasti surus tema kätt ja ütles, temale silmisse waadates:

— Teie jäite kodu ainult minu pärast?

Eleonore nikutas peaga.

— Eleonore! — liigutatult ütles tema — kas wõin mina loota, et sina armastad mind?

Tema laskis pea tema õlale ja sosistas;

— Mina ammugi armastan sind!

Sel minutil Antonio Porro tõsiselt uskus, et minewik wõib unustud saada, ja et ta algab uut elu.

Tema tõmbas ta oma rinnale ja suudles huuli.

Sel minutil awanes uks ja läwele ilmus wana Karaskosa.

Antoonio Porro ja Eleonore olid ehmatanud, aga wanamees naeratas heatahtlikult ja ütles:

— Olge õnnelikud, minu lapsed! Mina nägin seda ette, et asi sellega lõpeb.

* * *

Wana Karaskosa kiirustas pulmi, sest et tundis ennast juba mitte terwe olewat. Laulatamine pidi juba kolme päewa pärast olema.

Antoonio Porro asus majasse elama kus elasid wana Karaskosa ja Eleonore.

Enne pulmi Antoonio Porro istus seal toas, kus pidi laulatus olema. Seinad olid krantsidega ilustatud, põrandal oli üle terwe toa, waip ja nurgas oli ilus kantsel.

Antonio Porro wajus sügawalt mõttesse.

Temale hakkas uus elu paistma, wana Karaskosa ütles temale, et wõtab teda osanikuks oma ettewõttesse.

Kõik asjaolud näitasid et minewik on igawesti möödas.

Siin Antonio Porro ehmatas.

Keegi koputas ukse peale.

Kui Antonio Porro wastas; awanes uks ja läwele ilmus noor naisterahwas — Emilia.

Antonio Porro tundis teda ära, kargas tema juure, wõttis kõrist kinni ja keeras ukse lukku.

— See oled sina, äraandja! — kiristas tema, — sina jälle tahad äraanda mind? See kord ei lähe see sinule korda!

— Halasta, Antoonio Porro! — kähistas Emilia, — mina ei teadnud, et sina oled siin! Mina ei anna sind wälja!

Aga Antoonio Porro ei kuulanud teda. Tema poos teda raudse käega niikaua, kui ta põrandale kukkus.

Hirmus waatas tema oma ohwri peale.

Kuhu panna Emilia surnukeha?

Mis on, kui praegu siia ilmub Karaskosa Eleonorega?

Ja tõesti, tema kuulis koridoris wanamehe ja tütre häälesi.

Keegi wõttis wäljaspool ukselingist kinni.

— Lukkus! — kostis Eleonoore hääl, — mis see tähendab?

— Wõib olla, sinu peigmees läks wälja ja pani enese järel ukse lukku kostis wanamees.

— Ei ole õigus! — wastas Eleonoore, — wõti on seespool! Tähendab seal toas on keegi!

Antoonio Porro hoidis hinge kinni ja ei teadnud mis teha.

Koraskosa hakkas ust raputama.

Wiimaks kutsus ta wana Safati ja palus teda ust lahtimurda.

Safati tõi pöitli ja kangi ja hakkas ust muukima. Uks läks lahti.

Esimeseks astus tuppa wana Karaskosa.

Waewalt sai ta ümberwaadata kui suure häälega naerma hakkas.

Eleonoore ja Safati hakkasid ka naerma.

Ühe tooli peal istus arwataw Rudsherio Albini ja magas.

Tema ärkas ainult siis, kui tema juure astus Eleonoore ja käega teda puudutas

Ehmatanult silmi nühkides, waatas ta nniselt sissetulijate peale.

— Aga siiski! — ütles Karaskosa, — tugewa unega teie magasite, päris kade meel hakkab kohe!

Antoonio Porro jutustas, et tema Eleonoret oodates istus toolile ja jäi magama.

— Mispärast siis sa lukustasid ukse! — imestanult küsis Eleonoora.

— Kas ma siis lukustasin? — wastas Antoonio Porro ennast imestanuks tehes.

* * *

Teisel päewal oli määratud laulatamine.

— Kõik oli walmis ja wana kirikuõpetaja pidas tundeliku kõne.

Peale selle asus ta laulatuse talituste juurde.

Kui ta pööras Eleonoore poole küsimusega, kas ta on nõus igawesti ennast ühendama Rudsherio Albiniga — siis sündis midagi nii ootamatut ja hirmust, et kõik koosolijad hirmuga tagasi astusid.

Kesk tuba tõusis üks põranda laud ülesse.

Põranda alt tuli nähtawale noore naisterahwa pea, kes tumedalt ütles:

— Jää seisma, Eleonore Karaskosa! Sina tahad usaldada oma saatuse kuulsa röövlite pealikule Antoonio Porrole. — — — — — — —

---

74. Päätükk.

Mittekordaläinud kättetasumine.

Korteri perenaine jooksis suure kisaga tuppa ja nägi Helenet, pikali põrandal were sees lamawat.

Kõik tuba oli püssirohu suitsu täis, Julie oli jõudnud põgeneda.

Perenaine kummardas Helene üle ja omaks rõõmuks märkas, et Helene elab.

Ta jooksis kohe arsti järele, kes samas majas elas.

Kui arst ilmus, waatas ta õnnetu järele, raputas pead ja ütles:

— Kuul riiwas, silma erkusi! Arwatawasti jääb ta pimedaks! Kutsuge kohe tõld, mina ise wiin haige haigemajasse ja teatan politseile kõigest.

Helene, kes ikka alles minestuses oli, pandi tõlda ja wiidi haigemajasse.

Kümme minutit peale selle ilmus kodu krahw Lorentso. Juba koridoris jutustas perenaine temale kõigest, mis oli juhtunud.

Silmapilk jooksis Lorentso majast wälja tänawale.

* * *

Pimedas haigemaja toas lamas Helene hirmsates piinades.

Kui ta mõistuse juure tuli, siis sai ta aru et ta pime on.

Helene peaotsi juures istus õde, kes haiget rawitses.

Keegi koputas ukse peale.

Õde läks wälja ja tuli tagasi teatega, et keegi daam soowib temaga kokku saada.

— Kes seal on? — küsis Helene.

— Tema ei nimetanud ennast!

— Mina ei wõi teda wastuwõtta!

Õde läks jälle wälja.

Siis awanes uuesti uks ja keegi tuli tuppa.

— Olete teie see õde? — küsis Helene.

— Ei, see olen mina! — kostis Inulia hääl.

— Teie! Jälle teie! — karjatas Helene. — Mis teil minust tarwis on? Kas tõesti on sellest kõigist teile weel wähe? Palun teid, jätke mind, lõpuks rahule.

Juulie silmad wälkusid, aga korraga muutis ta oma tooni ja pehmelt ütles ta:

— Helene, palun teid, andke minule andeks! Mina südamest kahetsen kõigis! Ärge ajage mind, mina wannun teile, et tulin teie juure kõige paremate tahtmistega!

— Kordan, minge ära! Jätke mind rahule!

— Kuulake mind wähemalt üks kord Helene!

— Midagi ei taha kuulata! Minge ära! Mina tean ,et teie tulite siia selleks, et minule uut kurja teha?

— Mina tulin siia selleks, et paluda teilt andeks! Ärge olge minu peale enam pahane!

— Mina ei olegi pahane! Aga teie peate ometigi arusaama, et mina ei wõi uskuda teie südamlikkuse sisse.

— Ja, teil on õigus! Mina olen liiga halwasti teiega teinud, ja minul ei ole teilt õigust oodata usaldust! Aga, saage aru, et mina olen muutunud.

— Minge rahuga, krahwiproua! Südamest soowin et teie wiimaks kahetsete oma ülekohust!

Teil omal saab kergem olema hinge peal!

Julie astus laua juurde, mis woodi kõrwal oli, ja ühe silmapilgu jooksul, puistas mingit pulbert limonadi klaasi,

— Mina lahkun! — ütles tema, — Jumalaga, olge õnnelikud! Meie enam elus kordagi kokku ei saa!

Ta läks toast wälja.

Ukse peal sai ta, nägu näo wastu Lorentsoga kokku.

Juulial ei läinud korda mööda lipsata, sest et Lorentso, kui teda nägi, jäi seisma ja hakkas tema käest kinni.

— Mis sa siin teed, alatu? — hüüdis Lorentso, — räägi, missuguse uue toorusega sina walmis said?

Juulia silmas teda, waatega täis wiha, kargas edasi ja peastis käe lahti.

Tema mustad silmad pildusid wälkusi, ta oli kahwatu kui walge riie.

Nii nemad seisiwad teineteise wastus.

Korraga naeratas tema iseäralikult, keeras ümber ja tuule kiirusel jooksis uulitsale.

Lorentso tormas ülesse, paha etteaimates.

— Ütle, kas Juulie praegu oli siin? küsis Lorentso Helenelt:

— Ja oli! Tema palus minult andeks, ja tõotas, et südamlikult kahetseb oma kuritegusi!

— Aga sina, mis wastasid temale?

— Mina ainult palusin teda, mind rahule jätta!

— Ja mis siis tema?

Lorentso tõusis üles, waatas toas ümber, silmas limonadi klaasi laua peal ja küsis:

— Ütle: kas sina juba jõid sellest klaasist, peale Juulie äraminekut?

— Ei ole joonud!

— Ja ära joo! On tarwis limonadi analüseerida! Mina aiman midagi koledat!

Wärisewate kätega langes Helene Lorentso kaenlasse ja kõwasti kallistas teda. Nad wandusid üksteisele truudust.

Nüüd astus tuppa õde ja teatas Krahw Lorentsole, et aeg on äraminna

* * *

Mõni nädal oli sellest mööda kui Juulia lasi Helene peale. Jõudis kätte otsustaw päew, millal arstid pidiwad ütlema kindlasti, kas Helenele jääb nägemine alles, wõi jääb ta pimedaks.

Suures mures käis krahw Lorentso haigemaja eestoas edasi ja tagasi.

Läks kaunis kaua aega mööda, enne kui uks lahti läks ja wanem arst sisse astus.

Õrnalt jättis ta Helenega Jumalaga ja läks haigemajast wälja. Helene oli terwe

Kui ta juba peaaegu wõerastemajani oli jõudnud õikas teda keegi:

— Olete teie Menotti? mismoodi olete siia saanud?

Lorentso keeras ümber ja nägi enese ees wana sõpra ülikoolist.

— Mina kuulsin, et teie abikaasa siin wiibib! — jätkas krahwi sõber.

— Kuulsin sellest, et teie olite Siberis, ja ka sellest et krahwi proua li haige! Noh, kas on ta juba terwe?

— Weel mitte täitsa! — wastas Lorentso, — kuigi kõik läheb paremuse poole!

— Jumal tänatud! Palun edasianda temale minu austust! Aga nüüd läheme ja saadame tänase õhtu seltsis mööda! Teie olete ju waba, ma loodan?

— Lorentso ei pidanud sündsuks ära ütelda ja jätkas teed ühes oma wana sõbraga.

---

75. päätükk.

Abikaasa au eest.

Julia sai aru, et Lorentso tulek, tema plaani Helenet ärakihwtitada, nurja ajas. Sellepärast katsus ta uueste Helene juurde tungida.

Aga teda ei wõetud wastu, sest et kõwa käsk antud oli, et kedagi haige juure ei lastaks. Aga Julia ei heitnud meelt ja lõppude lõpuks wiis oma tahtmise siiski läbi.

Arsti korralduse järele, kandis Helene terwe päewa jooksul sidet oma silmade peal.

Häälest sai ta aru et tema juure uuesti, tema surmawaenlane Julia ilmus.

Helene tahtis rawitsejaid appikutsuda, aga Julia jõudis temast ette.

Kõwasti nuuksudes, heitis ta woodi juures põlwili.

— Helene! — ütles ta läbi pisarate — mina lootsin ja uskusin et teie minule andeks andsite! Aga nüüd näen mina, et olen eksinud! Kas tõesti teie, Helene, ei jaksa unustada ja andeksanda?

— Andeksanda mina wõin, — wastas Helene, aga teid uskuda mina ei wõi!

— Miks olete teie nii halastamata?

— Seepärast, et teie tahtsite mind ärakihwtitada, kui wiimast korda

minu juures olite! Mina ei kahtle ka selle juures, et ka täna teil on kurjad kawatsused minu wastu, ja sellepärast palu teid wiibimata toast lahkuda. Kui teie ei lahku kohe, mina kutsun teenijaid, ja teid wiiakse wälja?

Juulia kargas püsti.

Tema sai aru, et kõik tema katsed Helenet tema kahetsust uskuma panna, nurja läksid.

Tema nägu kattis wiha ja ta oli walmis Helenet teotama.

Aga sisse astus rawitseja ja Juulia arwas paremaks lahkuda.

Kodu ootas teda suur üllatus.

Teener teatas, et on käinud keegi itaalia naisterahwas ja krahwiprouat tagaküsinud.

— Ega tema weel äraläinud pole? — küsis Juulia.

— Ei ole! Ta ootab eestoas!

— Saatke tema minu juure!

Teener läks ära ja mõne minuti pärast astus tuppa noor tütarlaps.

Juulia ei uskunud enam omi silmi.

— Teie? — kiljatas ta — kust teie ilmusite? Mis teil tarwis on?

— Ja see olen mina, Louise Doriso! — rahulikult wastas tütarlaps, mina ilmusin teie juure, et uuesti oma abi teile pakkuda.

* * *

Lorentso, ühes oma sõbra parun Torelliga läksid ühte paremasse restoraani. Seal istusid nad laua taha ja Lorentso, tellides pudeli head weini jutustas oma sõbrale kõik mis wiimasel ajal Helenega ja temaga oli juhtunud.

Mõlemad sõbrad istusid juba kaunis kaua, kui restoraani lõbus ja kärarikkas meeste seltskond sisse astus. Need istusid laua taha, mitte kaugel Lorentsost, aga nii, et nad Lorentsot, ega tema kaaslast näha ei wõinud.

Tulijate hulgas oli kaks ohwitseri.

Lorentso ja parun Torelli ei juhtinud nende peale tähelepanu waid ajasiwad rahulikult juttu edasi.

Wahepeal aga, uus seltskond, nagu näha oli wäga lõbusas tujus ja kõneldi nii kõwasti, et ilma waewata kuulda wõis millest nemad rääkisid.

— Missugune wiisakusetus! — pahandas parun Torelli — karjuwad ja naerawad, just nagu peale nende restoraanis kedagi ei oleks.

Lorentso ei wastanud midagi.

Tema kahwatas, kuuldes, kudas üks joodikutest teise laua ääres kõwasti nimetas Elene nime, ühenduses kellegi polkownik Doletski nimega.

Lorentso jäi tähelepanelikult kuulama.

— Huwitawad kuulujuttud käiwad teist! — kuuldus ühe ohwitseri suust, — teie ei ole ju enam esimeses nooruses, aga igaühte noortest, lööte kaugelt üle!

Kostis wali naer.

— Teie suurendate, armas! — kostis wastus, — mina juba ammugi ei tee tegemist niisuguste asjadega! Õigus küll, et see kunst ilmaski ei unune!

— Õige, õige! — hüüdis keegi, — kudas see ka oleks, teie peale wõib kade olla! Räägitakse see weikene Menotti on tore naisterahwas!

— Täitsa õigus! — oli esimene hääl nõus, — mina tean teda juba wäga hästi!

— Jutustage, jutustage, kudas asi oli! Rääkige polkownik Doletski.

Lorentso läks näost walgeks kui lumi, ta nägu muutus hoopis teiseks, nii et parun Torelli sai hirmus rahutuks.

— Ärge pöörake tähelepanu nende joodikute peale! — rahustas ta Lorentsot, — ei wõi arwesse wõtta, mis räägib inimene joobnud olekus!

Lorentso ei kuulanud parunit. Suure hoolega püüdis ta igat Doletski sõna.

— Mis jutustada, herrad! — ütles polkownik — kuulujuttud, nagu alati on suurendatud, aga mina wõin ütelda, et weikene Menotti oli, wõib ütelda, walmis kõigi peale minu eest! Asi oli . . . .

Tema ei lõpetanud.

Metsikult kiljatades, tormas Lorentso laua juurde, mille juures ohwitserid istusiwad.

— Herra polkownik! — hüüdis ta, — teie julgesite austuse wäärilise daame nime teotada! Mina nõuan, et teie wõtaksite omad sõnad tagasi! Kui mitte siis kutsun teid kahewõitlusele!

Wõideldes sai Lorentso mõõga haawa küljesse. Pääsis aga eluga.

---

76 peatük.

Lapse röövimine.

Wiimaks jõudis kätte päew, mill Helene tahtis lahkuda haigemajast.

Teatut kella ajal ootas ta Lorentso tulekut, kellele ta saatis palwe, tema järele tulla.

Lorentso asemele ilmus parun Torelli.

— Teie parun? — hüüdis Helene, etteaimates halba.

Torelli surus temale kõwasti kätt, aga ei suutnud warjata oma suurt rahutust.

— Miks Lorentso ei ilmunud? — küsis rahutult Helene — mina palusin teda tulla! Mis on temaga juhtunud rääkige rutem.

— Ärge ärritage ennast krahwiproua! — wastas Torelli, asi on selles et Lorentso jäi haigeks! Kordan krahwiproua ärge ennast ärritage!

— Ei parun! — hüüdis Helene, — mina näen teie näost, et juhtus midagi hirmsat! Ärge piinake mind, parun, ütelge minule õigust, mis on juhtunud?

— Palun teid krahwiproua, rahustage ennast! Asi on selles, et Lorentso on kahewõitlusel haawatud!

Helene karjatas kõwasti.

— Kahewõitlusel! — hüüdis ta, — on ta surmatud!

— Kallis krahwiproua! — troostis teda Torelli — mehisemalt! Lorentso elab! Tema on küll raskesti haawatud, aga ta on elus! Annan teile au sõna, et õigust räägin!

Helene tormas garderoobi, wiskas mantlt õlale, pani kübara pähe ja ütles Torellile:

— Juhatage mind tema juure, parun!

Rutusti arsti ja õega jumalaga jättes, Helene ühes Torelliga tuli nulitsale ja astus tõlda.

* * *

Enne kui minna jalutuskäigule Giowanniga, tuli bonne temaga Helene juurde.

Nii oli ka sel päewal.

Bonne Jadwige tuli Helene juurde kes weikse Giowannile mõned meelitawad sõnad ütles. Siis läks bonne lapsega ära.

Kui Helene nüüd Jadwiget näinud oleks, oleks ta waewalt teda äratunnud.

Wiisakas tüdruk, kes Helene ees mahalöödud silmadega seisis, oli nüüd täitsa muutunud.

Ta naeris koketeeriwalt ja wäga heatahtlikult wastas meesterahwaste pilkudele.

Jõudes linna parki, lubas Jadwige lapsele ees jooksta.

Siis istus ta pargi üksiku pingile, aga Giowanni hakkas palli mängima.

Jadwige wõttis kotist weikese raamatu ja hakkas lugema.

Aga lugemine, nagu näha, wäga wähe huwitas teda.

Tema järjesti waatas sinna, kus kaugel tee lõpul paistis hästi riides meesterahwas.

Wõeras mees käis mitu korda tagasi ja edasi mööda teed, igakord waatas ta Jadwigale terawalt näkku.

Tema waatas temale järele ja tahtis teada, kes wõeras on. Wististe oli ta heast seltskonnast, otsustades riiete ja kombete järele.

Tõepoolest polnud see keegi muu kui Punane, Juulie truu seltsiline.

Kui ta uuesti Jadwige eest mööda läks, siis ta juba ei katnud nägu raamatuga kinni, waid waatas wõerale otse näkku.

Punane seisatas ja astus Jadwige juure.

— Lubage oma kõrwa pingile istuda! — ütles ta kübarat kergitades — koht on siin mugaw ja mina loodan, et teil minu seltsi wastu midagi ei ole!

Jadwige nikutas nõusolekuks peaga ja Punane istus tema kõrwale.

Ta waatas oma seltsilise peale ja hakkas rääkima.

Milline kena ilm! Wististe ilmute teie siia igapäew?

Jadwige lasi käe raamatuga alla ja naeratas koketeeriwalt.

— Kas see teile tõesti nii huwitaw on? — mängides küsis tema.

— Wäga huwitaw! — wastas Punane, — mina kahetsen et teid ennem siin ei kohtanud!

Seal juures waatas tema üle Jadwige põesastesse, kust korraga Alfredo Barmo nägu ilmus ja kohe ärakadus.

Jadwige ei märkanud midagi,

Punane hakkas temaga juttu westma, mida Jadwige heameelega toetas, sest et Punane tema peale wäga hea mulje jättis.

Seal juures ei pööranud ta oma tähelepanu sugugi Giowanni poole, kes temast ikka enam ja enam kaugenes, kuni ta wiimaks põesastesse kadus, palli tagaajades.

Jadwige ei pannud seda tähele, aga punane nägi hästi, kudas ja kuhu kadus laps.

Weike Giowanni ei leidnud kohe oma palli ülesse. Selle eest nägi ta aga teinepool põesaste isandat, kes palli käes hoidis.

Wööras naeratas lahkelt ja wiskas palli ülesse.

— Mängime sinuga? — küsis ta, pöördes poisi poole.

Giowanni tegi kahtlewa sammu wööra poole, kes taskust kompsekka wälja wõttis ja lapsele pakkus.

Giowanni sai julgemaks ja jooksis wöörale järele, kes palli edasi murule wiskas.

Nii läksiwad nad ikka kaugemale ja kaugemale.

Korraga jäi Giowanni seisma, sest temal tuli meelde bonne ja teda mitte nähes hakkas nutma.

Wööras hakkas teda trööstima.

— Ei maksa nutta! — ütles ta — meie otsime sinu bonne kohe ülesse! Anna käsi, läheme seltsis.

Laps läks julgelt wööraga kaasa, aga hakkas jälle nutma.

— Miks sa nutad? — ütles wööras teda kõdistades, — kui meie ei leia sinu bonnet, siis läheme otsekohe sinu ema juurde! Sina tead ju, kus sinu ema elab?

— Tean! — wastas läbi pisarate Giowanni, ja nimetas uulitsa ja wõerastemaja, kus nad asusid.

Ja tõesti jõudes pargist wälja, wööras wõttis tõlla.

Weike Giowanni oli kindel, et warsti näeb oma ema ja wana Nuntsiantat.

* * *

Sel ajal ajasid Punane ja Jadwige juttu edasi.

Aga warsti tüütas see teda wist ära ja jutt ei olnud enam nõnda elaw.

Alles nüüd tuli Jadwigele laps meele.

Mitte kusagil Giowannit nähes, muutus ta rahutuks.

— Mis teil wiga on? — küsis Punane, — teie just nagu otsite kedagi?

— Mina ei näe kusagil last, kellega mina siia tulin!

— Kudas? — tegi ennast imestanuks Punane, — kas see oli teie poiss, kes siin mängis?

— Ta ei ole minu, aga mina tulin temaga siia jalutama! — ütles rahutult Jadwige, mis mina hakkan peale, kui ma teda ei leia!

Tema jooksis last otsima, hüüdis teda igate moodi, jooksis edasi ja tagasi mööda puiestikku, aga ikka ei leidnud teda üles.

Weike Giowanni oli kadunud.

Meeltäraheites jooksis ta uuesti mööda parki last otsides, küsis möödaminejatelt, aga ei saawutanud mingisuguseid tagajärgi.

Ja otsustas kodu pöörata, juba ette teades et teda kodu kibe noomitus krahwiprouatt ootab!

Sel ajal oli ka Helene hirmsasti mures.

Wiimaks ilmus Jadwige.

— Kus on laps? — kargas Helene tema juurde.

— Kudas? Kas teda siin ei ole? — karjatas hirmuga Jadwige.

Wastuse asemel kargas Helene Jadwige juurde, wõttis õladest kinni ja karjus.

— Sa kõlwatu! Kus on minu laps? Kuhu teie tema panite?

Jadwige langes põlwili.

— Krahwiproua! Lööge mind maha! — nuuksus ta, — mina ei ole süüdlane! Laps on jäljeta kadunud!

Helene jäi wähe rahulisemaks, kui parun Torelli lubas kõiksugu abinõud tarwitusele wõtta selleks, et weikest Giowannit üles leida.

---

77. peatükk.

Giowanni wangipõlw.

Kui tõld, kus weike Giowanni ja Alfredo Barma sõitsid, seisma jäi, hakkas laps nutma.

— Siin minu ema ei ole! — nuttis ta, — mina tahan ema juurde!

Alfredo Barma wõttis poisi kättele ja wiis ta sõiduriistast wõõrastemajasse. Pani teda lamendi peale istuma ja karjatas kurjalt poisi peale:

— Sina jäed siia, aga kui sina ei kuula, siis annan sinule peksa!

Laps waatas ehmatusega wõera mehe peale. Ta mokad liikusid, aga nutta ta ei julgenud.

Wiimaks kloppis keegi ukse peale ja sisse astus Punane.

— Teil juba ammu aeg tulla! — hüüdis Alfredo Barma.

Punane waatas weikese Giowanni peale ja naeratas.

— Meie tegime seda osawasti! — ütles ta, — mina ei oodanudki, et see loll — bonne nii ruttu õnge otsa hakkab! Tõesti suurepäraliselt meie seda meisterdasime!

Siis pööras Punane Barma poole ja ütles, temale kätt rahaga wäljasirutades.

— Wõtke armas, oma tasu!

Alfredo Barma luges hoolega raha läbi ja ütles:

— Lubage! Teie lubasite minule selle töö eest tuhat marka siin on aga kõigest wiissada.

— Waadake! — ütles Punane, — mina ise sain krahwiproua Juulie käest ainult käsiraha! Kui mina temale lapse kätte wiin, siis maksab ta üle-jäänud summa kinni ja siis õiendame asjad ära! Igatahes läheme kohe krahwiproua juurde — teie ees lapsega, aga mina teie järel.

Alfreedo Barma nikutas peaga, wõttis weikse Giowanni käe kõrwa ja läks temaga trepi peale kus neid Punase poolt tellitud tõld juba ootas.

Ta nimetas kutserile würst Dorowski lossi adressi.

Jõudes kohale, Alfredo Barma ootas kuni ilmus Punane, andis temale poisi üle, ja ise jäi ootama walitseja korteris.

* * *

Kui Louise Doriso pakkus Juulile ennast abiks, waatas see kahtlase pilguga oma endise toaneitsi peale ja ütles:

— Ei, juba parem ei ole tarwis! Liiga toorelt sa mind petsid!

— Teie saate nägema krahwiproua, — alandlikult wastas Louise, et mina saan teid täitsa truult teenima! Tarwis teil teada, et kõik loo Harri Shetwudiga mina ammugi unustanud olen!

— Mina tean, et sina mind ei salli! Ja sina katsud esimese wõima-luse juures mind hukata!

— Krahwiproua! mina palun teid, wõtke mind oma juurde! Mina nälgin ja kusagil ei suuda leida tööd!

Juulie jäi mõtlema. Tema teadis, et Louisel olid teada kõik tema saladused ja sellepärast oleks peaaegu parem teda oma juures pidada, oma alalise walwe all. Selles mõttes wõttis temagi otsuse wastu.

— Hea küll, mina wõttan sind oma juure! — ütles tema, — aga pea meeles, mina nalja ei heida! Kui sina mind ära annad, siis ei lähe sinul hästi!

— Tänan teid, krahwi proua! — alandlikult wastas Louise ja suudles Helene kätt, — aga millal teie lubate mind ametisse ilmuda?

— Minupärast kas homme! Mina lasen täna lahti selle poolaka, kes praegu mind teenib.

* * *

Kui lossi ilmus punane weikse Giowaniga, Louise oli just westbülis. Punane ei pannud toaneitsit tähele ja läks otse Juulia buduaari poole.

Ta astus sinna ilma teatamata sisse.

Tunni aja pärast, peale tema tulekut, lossi westbüli astus parun Torelli.

— Kas mina wõin krahwiprouat näha? —pööras ta toaneitsi Louise poole

— Kudas pean teid kahwiprouale nimetama?

— Ütlege weel ennem, kas siin ei käinud üks mees wiieaastase poisiga?

— Ja, käis! Ta on weel praegu krahwiproua juures!

Torelli andis oma nimekaardi toaneitsile ja palus wiibimata teatada krahwiprouale oma tulekust.

---

78. peatükk.

Pihtimise saladus.

Täis hirmu ja laiali lahti aetud silmadega waatas Antoonio Porro Emiliale otsa, kes põranda alt üles tõusis.

Pruut langes minestusse, aga kõik juuresolijad hirmunult waatasiwad ootamata tulija peale.

— Wõtke ja siduge ta kinni! — hüüdis Emilie, — sest see on tapja Antoonio Porro!

Antoonio Porro sai aru, et ainukene peasetee on põgenemises.

Rusika hoobiga lõi ta wana Safati, kes teda kinnipidada tahtis, pikali, hüppas koridori ja jooksis majasi wälja.

— Pidage teda! Pidage! — hüüdis Emilie ja tormas Antoonio Porrot tagaajama.

Tema järele tuliwad teised.

Aga põgeneja oli juba kadunud.

Keegi ei pannud wana Karaskosi tähele, kes tugi tooli kukkus, surnu-kahwatanud, ja lamas ilma ühegi liigutuseta.

Pastor märkas seda ja karjatas hirmu pärast.

Sel momendil ärkas ministusest Eleonore.

Oma isa liikumata nähes, karjatas ta ka kõwasti ja langes tool ees pikali.

Õnnetu ei kaotanud sel tunnil mitte ainult peigmehe, waid ka isa.

Wana Karaskose oli surnud. Temal oli südame rabandus.

Eleonore ei hakanud nutma. Iseäralikult hakkas ta toas ümberwaatama. Korraga kargas ta jalule, jooksis altari juurde wõttis sealt küündla lühtrid ja hakkas keerlema metsikult ringi, seal juures koledasti naerdes.

Rahwas jooksis kokku.

Eleonore jäi korraga seisma, jättis naeru ja pööras tuppa sisseastunute poole

— Kus on minu peigmees? Kas ta läks ära? Kutsuge teda mina tantsin temaga! Sest täna on minu pulmad.

Ta hakkas uuesti metsikult naerma ja langes raskesti toolile. Korraga hüppas ta üles ja jooksis kiiresti majast wälja. Ta jooksis mere kalda poole.

Rahwas jooksis küll järele aga ei saanud teda kätte.

Eleonore ronis kõrge kalju otsa ja sealt hüppas alla mässawasse laenetesse.

Poole tunni pärast tõmmati ta weest wälja, aga juba surnult.

Kahe päewa pärast maeti ta isaga seltsis maha.

* * *

Kaua ei olnud Antoonio Porrost midagi kuulda. Keegi ei teadnud kuhu ta kadus.

Korraga lagunesid jutud tapmisest laiali, mis kõige tundemärkide järele otsustates ainult Antoonio Porro töö wõis olla.

Ühekorra hommikul weikse Poljaro alewiku kirikusse ilmus keegi wäga rahutu meeleoluga inimene ja teatas et ta tahab pihtida.

Kui preester ilmus, tuli wõeras ruttu tema juure ja ütles:

— Mina tahan wiibimata ennast pihtida!

— Tulge minu järele mina pihtin teid.

Preester ja wõeras astusiwad pihtimise kambrisse aga kirikumees jäi neid ootama.

Kui preester pihtimast tagasi tuli, ehmatas kirikumees teda nähes.

Preester oli lumiwalge. Ta lahkus kiiresti kirikust ja ei jätnud kirikumehega isegi Jumalga. Tema järele lahkus ka tundmata.

Preester jõudes kodu, lukutas ennast oma toas.

* * *

Rikka seebiwabrikandi Rontsalo majas oli laud lõunasöögiks kaetud Oodati peremehe tagasitulekut.

Aga miski pärast Rontsalo ei ilmunud.

Ei ilmunud ka preester kes peaaegu igapäew Rontsalo juures lõunat sõi.

Peremehe tütred, kaks täiskaswanud tüdrukut, said rahutuks.

— Wististe, isa ei tule täna sugugi kodu? ütles wanem, — wõiksime üksi lõunat süüa nii pea, kui preester tuleb?

— Aga ka preestert ei ole! — ütles noorem, — annaks Jumal, et isaga midagi paha juhtunud ei ole!

— Aga mina nägin preestert täna! — segas ennast jutu wahele noorem poeg Benno.

See oli waikne poiss, aga nupukas ja energiline.

— Kus sa teda nägid? — küsis wanem õde Rosina, — mina ka nägin teda, kui ta kirikusse läks! Ta oli lõbus ja terwe!

— Minule paistis ta kaugeltki mitte lõbus! — ütles Benno, — just wastuoksa, ta oli wäga kahwatanud ja ei pannud mind isegi tähele, kui temast mööda läksin.

— Kas ei oleks parem tema järele saata? — pani noorem õde ette.

Hea küll! — Mina lähen! — oli Benno nõus.

Ta leidis preestri oma kabinetist.

Kui Benno sisseastus, hüppas preester just kui ehmatanud üles.

— Mis teie tahate minust? — küsis ta järsku nooremehe käest.

— Wabandage, õpetaja, kui mina teid ehmatasin? — ütles Benno, — mina tulin teid lõunasöögile kutsuma! Isa küll weel ei ole tagasi tulnud, aga meie . . .

Preester hakkas kõwasti oigama ja langes tooli peale. Ta wärises terwest kehast.

Benno oli preestri iseäraliku ülespidamise pärast wäga imestanud. Selle peale waatamata ütles ta:

— Wististe peab mõni tähtis asi isat kinni! Meie otsustasime süüa ilma temata ja sellepärast palume teid lahkesti ilmuda!

— Mina ei wõi, ei wõi, — ütles preester wehheldes, — mina ei ole terwe, mina olen ärritatud.

Ta ohkas sügawasti ja kattis näo kättega kinni.

— Kui teie ärritatud olete, õpetaja, — rääkis Benno edasi, — siis jahutame meie teie meelt! Teie juba ärge ära ütelge, muidu meie peame arwama, et teie kudagi haawatud olete!

Preester tõusis püsti. Ta silmad hiilgasid, just kui peidetud pisaratest.

Ta surus nooremehele kõwaste kätt ja ütles:

— Millegiga mina ei ole haawatud, Benno! Ärge ilmaski kahelge, minu sõprus teie perekonna wastu! Et teile tõeks teha, minu südamliku head wahekorda teiega, tulen mina kaasa.

Nad läksid preestri korterist wälja ja warsti jõudsid Rontsalo perekonna majasse.

Söögi ajal oli preester, nagu näha, wäga rahutu. Ta rääkis wähe peaaegu midagi ei söönud ja tihti sattus sügawasse mõttesse.

Kui maja peremehe nime nimetati, muutis preester igakord jutu teemat. Tema ise kordagi ei nimetanud puuduwa Rontsalo nime ja awalikult hoidis temast rääkimast.

Benno oli waikne nagu alati. Tema pidas hoolega preestri kahtlast olekut silmas ja pani warsti tähele, et preester ei taha rääkida tema isast.

Preester omakorda märkas, et Benno terawalt tema järele waatab. See nagu näha tegi teda rahutuks. Kell 5 lõpes lõunasöök. Preester ja kaks naabert, kes lõunasöögist osa wõtsid, läksid ära, kuna preester kadus ruttu ja ei jätnud kellegiga Jumalaga.

Mõlemad tüdrukud läksid oma tuppa ja söögituppa jäiwad ainul kolm wenda.

— Kuule Benno, — ütles Matteo, — minul on tarwis sinuga rääkida,

— Milles asi seisab? küsis Benno.

— Sina terwe aja ei pöörnud silmi preestrilt, nii et teda isegi segasid! Mis see tähendab?

— Oota homseni, — wastas Benno, — wõib olla seletan siis sinule kõik ära!

Wärisewa käega pani ta küündla põlema ja läks oma tuppa.

Jõudis teise päewa hommik kätte aga wana Rontsalo ei olnud weel ilmunud. Ei olnud ka mingisuguseid teateid temalt.

Aeg läks edasi ja kõik perekonna liikmid olid wäga rahutud.

Nad käisiwad kordamööda akna juures, lootes wiimaks tagasitulewad isa näha.

Korraga nägi üks tütardest läbi akna rahwahulka mis maja poole liikus. Rohwahulga ees käis politsei kommissar. Neli politseiniku kandsid midagi.

Rongikäik jäi Rontsalo maja juures seisma.

Õed jooksid trepi peale

Noorem kiljatas ja langes minestusse.

Wanem jäi tardunult seisma. Tulid kolm wenda.

Hirmuga wgatasid nemad kanderaami, mis ukse juures seisis.

Kanderaamil oli nende isa surnukeha.

Esiteks sai Benno oma meelekindluse tagasi. Temale teatati, et wana Rontsalo surnukeha on leitud järwe kaldal. Surnu rind oli üheteistkümnes kohas pussiga läbilöödud.

Uur ja rahad olid puutumata.

Tapja talitas nagu näha kättemaksmiseks, aga mitte omakasuks.

Surnukeha kanti majasse ja siis läksid politseinikud ära.

Wennad kaua arutasid, katsudes selgusele jõuda, kes wõis tapja olla.

Lõppude lõpuks hakkas Benno rääkima.

— Sina Matteo, küsisid minult eila, mis põhjusel mina preestri järele walwasin. Mina olin nõus, oma teguwiisi ära seletama! Oma waatluse põhjal, tegin mina juba eila otsuse, et isaga on midagi paha juhtunud, ja et preester teab milles asi seisab.

— Meile toodi meie isa sarnukeha majasse! — jätkas Benno — ja mina kinnitan, et preester teab, kes teda äratappis.

— Mis sa räägid! Ära unusta ennast ära! — hüüdis Matteo.

— Ära mine nii ägedaks, waid kuule mind lõpuni! — ütles Benno— see tapmine on saladuse katte all! Õigus küll et politsei lubas uurima hakkata, aga mina olen enne aegu juba kindel, et nad tagajärgi ei saawuta. Meie peame ise asja oma kätte wõtma. Teie kumbki ei wõi eitada et preester pidas ennast eila wäga kahtlaselt ülewal. Teie pidite märkama, et ta kardab nimetada isa nimi ja hoidis igatepidi kõrwale sellest teemast. Nii kui jutt isa peale üle läks, kahwatas preester ja sai rahutumaks.

Kas teie tõesti aru ei saa, milles asi seisab? Mina olen walmis wandduma, et preester teab kes mõrtsukas on!

Mõlemad wennad pidid sellega nõus olema, et Benno waatlused õiged on.

— Kust preester wõib sellest teada? — küsis Matteo.

— Las ta ütleb meile seda ise! — ütles Benno.

— Aga kui ta ei soowi meile wastata?

— Siis peame teda sundima, seda tegema.

Wennad pidasid weel kaua nõu, mis ette wõtta ja kudas olla.

Siis läksiwad nemad sinna tuppa, kus lamas nende isa, ja wandusid teine teisele, mõrtsuka üles otsida, olgu mis tahes hinna eest.

Wanemad wennad läksid kohe preestri juurde.

Benno läks wabriku hoonesse, kus üks tööline oli, kes katla järele walwas, kus seep kees.

— Minge kodu! — ütles temale Benno, — teie teate missugune õnnetus meid on tabanud, mina sellepärast magada ei saa ja heameelega olen teie eest täna öösel:

Tööline tänas ja läks ära.

Benno istus katla juure ja jäi ootama.

Selle aja sees ilmusid wanemad wennad preestri juure ja teatasid temale, et nende õde Rosina sündmusest nii wapustatud on, et nemad tema mõistuse eest kardawad ja, et nad sellepärast paluwad teda neile ilmuda ja tütarlast rahustada katsuda.

Preester oli kohe walmis wendade soowi järele tegema.

Nad wiisid teda wabrikusse, selle katla juure kus oli Benno.

Siis pööras Matteo preestri poole.

Meie õele ei ole teid tarwis, õpetaja! Aga meie nõuame et teie wastoksite meile ainult puha tõtt, meie küsimuste peale! Kui teie seda ei tee, siis oleme meie sunnitud teid rääkima panema!

Ta waatas paljutähendawa pilguga katla peale, kus seep kees.

— Kas on teil teada kes meie isa maha lõi? — küsis Benno, — wastake kui teile elu kallis on!

Preester, kes ilma selletagi nõrga iseloomuga oli, ehmatas hirmsasti ära ja hakkas kõigest kehast wärisema.

— Ja, mina tean, kes tappis teie isa! — ütles ta.

— Millal teie nägite mõrsukast?

— Eila!

— Kus kohas nimelt?

— Paljaro kirikus!

— Nimetage teda!

Preester ajas ennast sirgu ja ütles kindlalt.

— Mina ei wõi teda nimetada!

— Miks? — küsis Benno.

— See mis minule teada on, — wastas preester, — sain mina pihtimisel teada! Pihtimise saladust mina rikkuda ei wõi!

Wõtke teda! — hüüdis Benno, — wiskame teda katlasse! Pidage wannet meeles!

Mõlemad wanemad wennad wõtsid preestri käe alt kinni ja talutasid katla juure.

Preester oli nii ärahirmunud, et ei suutnud keelt liigutadagi. Ta nokutas ainult nõusolekuks peaga.

— Armuline Jumal! — palus ta, märkusele tulles, — anna minule patusele andeks, mina patustan.

Ta ohkas raskesti ja pikkamööda ütles:

Teie isa tappis Antoonio Porro!

Benno nõtkus.

— Kuidas! — hüüdis ta — miks teie kohe korraldust ei teinud, et see loom inimese kujul, saaks kinni wõetud?

— Mina ei wõinud seda teha! — wastas preester — sest et pihtimise saladus paneb waikimise pitsati minu huultele!

Ta waatas sügawa kurbtusega wendade peale ja ütles pikkamööda:

— Andku Jumal teile andeks, nagu mina teile andeks annan!

Waewalt jalgadel seistes, läks ta ära.

* * *

Wennad Rontsalod otsustasid weel samal ööl juhtumisest politseile teatada.

Salaja nemad juba kahetsesid seda, et nii toorel kombel olid sundinud preestrit saladust wälja andma. Teisest küljest rahustasid nemad ennast sellega, et nad olid kohustud isa mörtsukast leidma, selleks et ta oma karistuse kätte saaks.

Nemad arwasid, et äärmisel juhtumisel preester saab ametist lahti lastud ja otsustasid, et kui see sünnib tema eest hoolitseda.

Aga kohtus said nad teada, et asi oli palju tõsisem.

Õnnetu preester sai kohe areteeritud ja wangi pandud.

Niisama said ka kõik kolm wenda Rotsalod wangi pandud.

Aga mõne päewa pärast leiti preester omas kambris surnult.

Keegi ei teadnud, kes teda ärakihwtitas.

Kolm wenda Rontsalod, anti kohtu kätte ja mõisteti igaühte kümneks aastaks sunnitööle.

Wabaks jäi ainult õnnetuse peasüüdlane Antoonio Porro, keda suure otsimise peale waatamata ei suudetud ülesleida.

* * *

Keegi ei suutnud arusaada, mispärast Antoonio Porro wana Rontsalo maha lõi ja mis sundis seda wanat juurdunud kurjategijat üles tunnistama oma kuritegu kirikule.

Wara hommikul, tapmise päewal kolas Antoonio Porro metsas, paika otsides, kuhu omale elukoha wõiks asutada.

Päris ootamatta kuulis ta oma seljataga kapjade plaginat, ja kui ümber waatas, siis nägi wanapoolset ratsaniku, kes pilkawalt naeratas.

— Olete teie sinior Porro? — naeris ratsamees, — mis teie siin teete? Wististe, otsite omale uut korterit?

Kui see ka nõnda oleks? — wihaselt wastas Antoonio Porro, — mis puutub see teisse?

— Kas teie ei mäleta mind? — ütles ratsamees lõbusalt, — sest teie ju mitu korda tahtsite minu maja põlema panna!

— Ah wot, kes teie olete! Seebiwabrikant Rontsalo! Peab teile õiguse andma, teie olete kaunis julge kui hakkate minuga metsas kõnelema! Kas teie oma elu eest ei kardagi?

— Keda peaksin mina kartma? Kas sind wõi? Waata siia!

Rontsalo wõttis rewolwri ja näitas seda Antoonio Porrole.

Kui sina wähemagi kahtlase liigutuse teed — siis saad sa omale otsaette kuuli!

— Mis sa uhkustad! — wastas Antoonio Porro põlgawalt, — mina olen sinu loramisest tüdinud!

— Tule minu järgi!

— Kuhu? — plahwatas Antonio Porro naerma.

— Kudas, kuhu? — wihastas Rontsalo, — soolaputkasse! Sinu paik on ammugi juba seal!

— Pea lõuad, wanamees; — wihastas Antoonio Porro, rewolwert ja põueoda kätte wõttes, — wõta arwesse et mina sind naljatada ei luba!

Sõjariistu Antoonio Porro käes nähes, kargas wanamees hobuse seljast maha.

Sel momendil lõi Antoonio Porro temal rewolwri käest ära ja pistis pussi temale selga. Ühe silmapilguga lükkas ta wanamehe maha ja lõi temale weel mitu sügawad haawa.

Rontsalo ei liigutanud ega hinganud enam, kui Antoonio Porro temale wiimaks näkku waatas.

Tal hakkas hirm, kui ta surnukeha klaasistanud silmi nägi.

Suure tee peale surnukeha jätta tema ei wõinud, sest teda wõidi leida ja tapja jälgile saada.

Sellepärast wõttis Antoonio Porro surnukeha kätele, tassis teda ühe weikese järwe kaldale ja wiskas wette.

Korraga ehmatas ta ja kahwatas.

Temale selgesti kostis miski tume hääl, just kui weest ja hüüdis:

— Alatu mõrtsukas! Sind ootawad kõik põrgu piinad!

Antoonio Porro just kui kiwistas. Silmad läksid hirmu pärast punni.

Korraga, peaaegu tema kõrwal, kuuldus pilkaw naer.

Ta keeras ringi — aga kedagi ei olnud.

Naer just nagu kaugenes ja wiimaks suikus kusagil kaugel.

— Kurat teab, mis see on! — mõtles Antoonio Porro, — päise päewa ajal minule ilmuwad mingisugused tondid!

Ta tormas igat põõsast läbi waatama, aga asjata.

Tema ei leidnud midagi.

Hirmuga pistis ta jooksu, kuhu jalad wiisid.

Warsti oli ta Paljaro kiriku juures, silm silma wastu kirikuteenriga.

* * *

Külmad ajad jõudsid kätte, aga Antoonio Porro ei leidnud weel omale ulualust. Raha temal ka ei olnud.

Wiimaks asus ta mustawee kanaali, kuhu ta läbi raud trellide puges.

Tolm ja muda kanaalis olid kinnikülmetanud ja Antoonio Porro asetas ennast jää peale. Toetada wõis ta ennast ainult kanaali seina wastu.

Oma peidupaigast Antoonio Porro lahkuda ei saanud sest ta teadis wäga hästi, et teda kangesti taga otsitakse, ta pidi ootama soemate päewade kätte jõudmist, kui lumi ärasulab.

Ühekorra kui Antoonio Porro omas urkas istus, kuulis ta korraga kanaali sissekäigu juures krabinat.

Ta ronis trellidele natukene lähemale ja nägi pimedas neli hiilgawat silma ja kuulis kahe koera metsikut haukumist, kes wäljaspool trellisi kraapisid.

— Mis neil on? — kuuldus noore meesterahwa hääl, — hauguwad nii kui hullud!

— Oota natukene! — wastas wanema meesterahwa hääl, — tarwis neid kanaali sisselasta! Wõib olla peidab ennast seal mõni hulgus, ehk mõni weel hullem!

Antoonio Porro roomas kanaali lõppu tagasi ja tõmbas rewolwri kuke ülesse.

Noormees lasi koerad läbi trellide kanaali.

Peaaegu kohe kostis kole kisa ja siis kange hulumine.

Koerte omanikud waatasid hirmuga ringi.

— Mis seal on juhtunud? — küsis wärisewa häälega wanem nendest.

---

79. peatükk.

Wangistamine pulmapäewal.

— Kas sina rääkisid selle herrale, et minu juures on Punane lapsega? — küsis Juulia Emilie käest, kui see teatas parun Torelli tulekust.

— Rääkisin! — wastas Emilie.

— Kasige wälja siit! — kisendas Juulia Punasele, temale rahakotti rahadega kätte surudes, — ruttu!

Punane wõttis Giowanni käest kinni ja kadus ukse taha.

Siis lasi Emilie parun Torelli sisse.

— Siniora! — teatas tema, — teie wististe aimate mis asja pärast mina siia tulin!

— Pean tunnistama! — wale imestusega wastas Juulia, — minule on teie tuleku siht teadmata!

— Krahwiproua Juulia! — hüüdis Torelli, — jätke silmakirjalikkus! Ütelge minule otsekohe, kus wiibib praegu krahw Menotti poeg!

— Krahw Menotti poeg? Mitte wähematki ei saa aru!

— Andke minule laps tagasi! — hüüdis Torelli — wastasel korral saate teie kahjatsema!

— Waatame järele! — kihistas Juulia.

— Tähendab, teie tunnistate üles, et laps on teie poolt äraröömitud?

— Midagi mina ei tunnista!

— Mina nõuan, et teie minule lapse kätte annate! Kui teie seda wabatahtlikult ei tee, kutsun mina politsei ja panen läbiotsimise toime! Siis saab teie armukene teada keda ta oma majas peab!

— Parun Torelli! — ütles Juulia wihaselt — kasige siit minema, muidu mina kutsun oma teenijad ja lasen teid wälja ajada!

— Ärge ära unustage, siniora, et minu wõimuses on teid kohtu wõimude kätte anda! Mina wiimast korda nõuan, et teie lapse minule kätte annate.

Siin läks uks lahti ja läwele ilmus würst Darowski.

Juulia karjatas kõwasti ja jooksis tema juurde.

— Minu armas! — kisendas ta, — kaitse mind selle hullu eest!

Würst Darowski suure imestusega waatas parun Torelli peale.

Wiimane hakkas naerma ja ütles kõwasti:

— Würst Darowski! Mina tulen selleks, et sundida seda daami last tagasi andma, mis sai röömitud tema käsu peale!

— Ta on hulluks läinud! Ära usu teda! — ütles Juulia.

— Kui teie würst, kahtlete minu mõistuse juures — ütles Torelli, — siis kutsuge siia toaneitsi, kes oma silmadega nägi, kui krahwiproua tuppa tuli tema seltsiline ühes lapsega!

— Emilie! — hüüdis würst.

Tuppa astus Emilie.

— Kas sa nägid, — pööras würst tema poole, — et krahwiproua tuppa astus keegi mees lapsega?

Emilie waatas Juulia peale, kes tigedalt tema peale waatas.

— Kedagi ei näinud mina! — ütles tema.

Parun Torelli kehitas õlasi, keeras ringi ja astus lossist uulitsale.

Tema läks wiibimata politseisse ja nõudis et würst Darowski lossis läbiotsimine toime pandaks.

Selgus aga, et politsei ei tahtnud würst Darowskile mitte niisugust meelepaha sünnitada.

Wihaselt ilmus parun Torelli Helene juurde tagasi ja teadustas temale oma tegewusest, mis kahjuks luhta läinud oli.

* * *

Alfredo Barmo ootas hoolega Punase tagasitulekut, kes temale poole lubatud tasust äramaksma pidi.

Teisel päewal sai ta teada, et Punane on ärasõitnud.

Ei olnud enam mingit kahtlust, et Punane teda lihtsalt pettis.

Alfredo Barma otsustas kohe würst Darowski lossi minna, et isiklikult Juuliga rääkida.

Lossis walitses suur elawus. Teenijad jooksid ühest ruumist teise ja igaüks toimetas midagi.

Alfredo Barmale teatati, et täna ei ole wõimalust teda wastu wõtta, sest et täna würst Darowski ja Julia laulatus saab olema.

Alfredo Barma hakkas kõwasti naerma ja läks ära.

Kolme tunni pärast, ilmusid kolm meest lossi ukse ette. Uksehoidja ei tahtnud neid sisse lasta, aga üks neist teatas, et ta ilmus kuberneri nimel.

Uksehoidjale jäi ainult järele anda.

Tulijad astusid otsekohe suurde saali, kus noorpaar hulga wõeraste seas wiibis.

Üks tulijatest — see oli Alfredo Brama — astus ette ja ütles kõwasti Juulia peale näidates:

— Mina süüdistan pruuti kahemehepidamises ja nõuan tema aresteerimist!

Juulia kahwatas, kui surnu ja hakkas kramplikult würsti käest kinni.

Würst Darowski kargas ülesse.

— Kudas teie julgete, — kisendas ta, sissetungida siia lossi, ilma ette teatamata?

— Palun wabandada, teie hiilgus, — teatas politsei kommissar, — mina talitan kuberneri nimel. Kas soowite näha aresteerimise käsku!

Würst luges ruttu, temale antud paberi läbi, läks walgeks ja raskelt hingates ütles ta!

— Mina palun teid minu kabineti tulla!

Siis wõttis ta Juulia käe alla ja wiis ta saalist wälja.

Tee peal kabineti ütles temale:

— Praegusel silmapilgul ei saa mina midagi teha! Ütle minule õigust, milles asi seisab?

Juulia ei wastanud kohe. Aga ta arwas, et würst teda ainult siis kaitseda wõib, kui temal õige asjade käik teada on.

— Ja, see on õigus! — ohkas tema, — see inimene oli minuga laulatud!

— Kudas see ka oleks, — tusaselt wastas würst, — mina palun sind mitte kellegile enam seda üles tunnistada! Mina praegu weel ei tea mis tuleb, aga siiski loodan et korda läheb sind lahti saada!

Kui nad kabineti sisse astusid pööras würst Darowski järgmiselt politsei kommissari poole:

— Minu abikaas on teie wõimuses! Aga mina nõuan, et teie ei laseks silmist seda kaebajat ja waletajat! Aga siis lubage minu naisele, ennast teistesse riietesse panna!

— Wabandage — wastas politsei kommissar, — minul on käsk, mitte minutikski süüdistatawa juurest lahkuda!

— Wot kudas? wihastas würst, kui nii siis loodan et teie lubate mind kuberneri juurde sõita, enne kui teie aresteerimise käsku täide saadate.

— Mina saan ootama teie tagasitulekut, siin ühes toas teie abikaasaga, oma kahe abilise kaebaja juures olekul! — jäi komissar nõusse.

Würst Darowski tormas ruttu minema.

Uulitsal wõttis ta tõlla ja sõitis otse kuberneri lossi, kellega oli isiklitult hea sõber.

Omawaheliste läbirääkimiste tagajärg oli see, et kuberner muutis oma käsu ja wangistuse asemel lubas Juuliat koduse aresti alla panna.

Würst Darowski tänas soojalt kuberneri, kes temale weel sündmusi põhjalikult teada lubas ja läks kodu.

Kui politsei komissar, tema abilised ja kangesti wihastatud Alfredo Barma ära läinud olid, teatas würst Juuliale oma sõidu tagajärjest.

— Mis saab edasi tulema? — ütles meelt ära heites Julia, — minule jääb üle ainult põgeneda, wõi igawesti sellest Alfredo Barmast lahti saada!

— Kuule, Juulia! — würst, — sina warjasid minu eest, wäga palju oma minewikku, — ja minul on täielik põhjus sinu peale pahane olla! Aga mina tunnistan, et ei wõi elada ilma sinuta ja mina olen oma kirge ori sinu wastu.

---

80. peatükk.

Ärateenimata häbi.

Nii wiisi wiibis Juulia nüüd koduse aresti all.

Igawuse pärast ei teadnud tema, mis teha ja ka würst Darowski oli kõik aeg pahas tujus, sest et ta kartis asja awalikuks tegemist Alfredo Barma poolt.

Wiimane ei olnud nõus mingisuguste järelandmiste peale ja Juuliat ähwardas tingimata suur häda.

Wiimaks otsustas Juulia ise tegewust alata, selle asemele et passiiwselt, tulewiku sündmusi oodata, mis ähwardasid teda, kui mitte Siberisse saatmisega, siis wähemalt wangistusega.

Juulia otsustas oma kodumaale Itaaliasse põgeneda, kaasa wõttes ka hea summa raha Darowski kassast.

Kui würst ühe lühikesel ärasõidul wiibis, tarwitas Juulia seda aega oma kasuks, käskis Emiliat asjad reisu jäoks walmis panna. Enesega wõttis ta ainult mõned kerged asjad ja weikse sak-wojashi wäärtasjade ja rahaga.

Tund aega enne ärasõitu sai ta kirja.

Ta tegi selle lahti ja luges:

— Krahwiproua! Kui nädala pärast mina kolm tuhat kuld tukatid ei saa, siis olen mina lapsewanemate poole pöörama sunnitud, sest laps on minu juures. Mina olen meie kodumaa pealinnas, Paulutski wõerastemajas. Punane.

— Weel mis! — ümises Juulia — seda weel puudu oli, et see kaabakas minu käest raha wäljapressima hakkab! Igatahes sõidan mina ise sinna, küll siis temaga hakkama saame.

* * *

Wiimaks peale pikaldast põdemist wõis krahw Lorentso woodist üles tõusta.

Enne warjati tema eest weikese Giowanni kadumist, aga lõppude lõpuks tuli Helenel temale juhtumisest siiski jutustada.

Mõni päew peale seda jõudis Itaalia pealinnast kiri kohale, kus oli öeldud, et kui krahwiproua Menotti tahab oma last tagasi saada, siis peab ta wiistuhat kullas Paulutshi wõerastemajasse saatma, mille peale siis laps saab tagasi saadetud.

Lorentso, Helene ja parun Torelli arutasid kaua kirja üle ja ei teadnud mis ette wõtta. Lorentso arwas, et see ainult lõks on, aga Helene palus oma meest pealinna sõita, et kudagimoodi asjast ligemalt teada saada.

Lõppude lõpuks sai otsustud, et Lorentso ühes Helenega sõidawad pealinna, et saladuslise kirja autoriga läbirääkimistesse astuda, aga parun Torelli ühes wana Nuntsiantega jääwad kohale et Juulia järele walwata.

Paulutshi wõerastemajani jõudes, küsis ta selle peremehelt, kas temo juures keegi isand wiieaastase poisiga ei ela.

— Oli küll niisugune, — wastas peremees, — aga kolme päewa eest sõitis tema minema.

— Kuhu nimeli?

— Ei tea!

* * *

Selle aja sees läks Helene wälja, et Giowanuile maius- ja mänguasju osta.

Ta ei aimanudki, et mõni samm tema järel, käisid Juulia ja Punane.

Kui kõik, mis tarwis oli, ostetud oli, istus Helene awalikus pargis pingi peale, et weidi puhata.

Tema juure tuli keegi isand, kergitas wiisakalt kübarat ja hakkas rääkima.

— Wabandage, et teid tülitan! On minul au krahwiproua Menottiga rääkida?

Omas suures imestuses nikutas Helene ainult peaga.

— Wiimaks ometigi kohtasin teid! — jätkas wõeras, — ometigi wiimaks saan mina oma süü, teie ees heaks teha! Krahwiproua, mõni aeg tagasi, rööwisin mina teie lapse! Nüüd wõin mina teda teile tagasi anda!

— Kus on minu laps, rääkige!

— Mina wiisin teda kaswatusmajasse, kust tema pidi Wenemaale wiidama. Kui teie tahate seda takistada, siis tehke seda wiibimatta!

— Kus asub kaswatusmaja?

— Lubage teid sinna saata! Muidugi teie wõite sinna ka üksi sõita kudas ise arwate?

— Sõidame! — ütles Helene.

— Seal seisab ka just käepärast waba sõiduriist! — ütles Punane.

Waewalt sai Helene sõiduriista astuda, kui hirmuga tagasiastus.

Sõiduriistas istus Julia.

— Ärge kartke, krahwiproua Helene! — rääkis ta, — sest mina tahan teid ainult aidata, et oma süüd teie ees tasandada!

Helene arwaski, et ta midagi ei kaota, kui Juulie saatel kaswatusmajasse sõidab.

Sõiduriist peatas suure, halli maja trepi ees.

Julia ja Punase saatel, astus Helene majasse. Teda juhiti wastuwõtmise tuppa. Helene oli langenud naisterahwaste parandusmajasse toimetatud, aga mitte kaswatusmajasse.

---

81. peatükk.

Otsimised.

Krahw Lorentso, asjata Paulutsi wõerastemajas käies tuli koju tagasi.

Omaks imestuseks ei tabanud ta Helenet kodus. Aga temal tuli meelde, et ta linna jalutama minema pidi ja küsis uksehoidjalt, millal nimelt tema abikaasa äraläks.

— Krahwiproua läks peale teid kohe wälja! — wastas uksehoidja.

— Kas ta ei ole weel tagasi ilmunud?

— Mitte kudagi!

Lorentso sai rahutumaks, sest tema teadis et Helene teda kaua oodata ei oleks lasknud. Ta läks uulitsale, tuli uuesti tagasi, aga ei leidnud ikka Helenet eest.

Siis otsustas ta otsima minna, ehk ta küll ei teadnud, mis sihis otsimine ettewõtta. Ta läks õnne peale edasi ja kätte jõudnud õhtu pimeduses ei märganudki, et kaunis kaugesse linnaossa oli sattunud.

Hoolsa otsimise ja kuulamise waral läks tal korda teada saada, kuhu Helene on sattunud. Tal läks korda parandusmaja ülewaatajat meelitada, et see teda sinna tuppa wiis, kus Helene woodi oli. Ta kirjutas salaja mõned read ja pistis Helene padja alla. Pani ka seda tähele et Helene woodi aseneb akna all.

Õhtul leidis Helene, omaks suureks imestuseks padja alt sedeli.
Ta luges ruttukirjutatud sõnad läbi:
„Ära meelt heida! Kesköõl olen sinu akna all. Lorentso“.
Helene ohkas suure kergendusega ja heitis woodisse ilma riietest lahtiwõtmata.
Sel ajal tegi Lorentso kõik tarwilised ettewalmistused.
Kaheteistkümnendama tunni lõppul sõitis ta warjupaiga hoone ette.
Juba kaugelt nägi ta akna juures kedagi seiswat.
Ta ligines aknale ja kargas hirmuga tagasi.
Aknast waatas tema peale warjupaiga juhataja.

82. peatükk.

Jälle üheskoos.

Lorentso ei kaotanud aga külmawerd.
Mitte kaua mõteldes, hakkas ta kätega karniisist kinni ja hüppas akna peale, enne kui juhataja seda kinnitõmmata jõudis.
Kiire liigutusega hüppas ta tuppa.
Juhataja karjatas kõwasti ja toas olewate tüdrukute keskel tõusis suur segadus.
— Kudas teie tohite! — karjatas juhataja, — kasige kohe siit minema!
— Ei mõtlegi! — wastas Lorentso, kes märkas et akna juures Helenet ei ole, — andke minule minu naine kätte, wõi tõstan ma skandaali!
Juhataja wälgutas omi wihast põlewaid silmi, aga läks ukse juurde ja tegi selle lahti.
Lorentso wõttis Helene käe alla ja talutas teda uulitsale tõlda.
Helene nuttis ja langes Lorentso rinnale. Ta jutustas Lorentsole, kuidas Juulia ja Punane teda olid lõksu meelitanud.
Kodu jõudes hakkas Lorentso korraldusi tegema wäikse Giowanni otsimiseks. Selleks pööris ta palwega salapolitseiniku Faksi poole.
Nüüd toimetas ta Helene oma tädi juure Trasimeno järwe kaldale, sest pealinnas wõis ta jällegi röövlite wõrku langeda.
Lõpeks käis Lorentso politsei walitsuses, kus ta teatas Juulie ja Punase kuritööst Helene wastu.

83. peatükk.

Gonsalo Porro wangistamine.

Antoonio Porro wenna Gonsalo majas walitses suur segadus.
Tuli politsei, pani toime läbiotsimise ja wõttis enesega kaasa mitmed asjad.
— Mis siis küll saab, kui Gonsalo koju tuleb! — kisas Gonsalo naine, — tema lööb mind maha, et ma seda koli ära ei märganud põletada!
— Mingit kaebtust ei ole meil wastu politseis tõstetud! — rääkis Gonsalo ema edasi.

— Meie peale pole mingit kaebtust, aga Gonsalo peale? Politsei arresteerib teda ja ainult sellepärast, et meie Antooniat oma majasse lubasime käia. See kõik on selle õnnetuse alus! Ah, kuidas ma wihkan seda kõlwatumat!

— Wõi nii! Aga kui ta siin käis, andis sulle kuldraha warastatud rahast, siis sa teda ei wihkanud, siis antsid talle toiduained ta koopasse!

— Sa teed mulle etteheiteid? Kui mitte sina siis ilmaski mitte mina ei oleks tema juures käinud!

Oli kuulda ukse käuksumist.

Sisse astus Gonsalo Porro.

— Ma tean juba, et siin on käinud politsei! — ütles ta järsku, ilma teretamata, — mis ta siit kaasa wiis?

— Käterätikud, woodilinasid, mis meie juurest leitud peale röövimist nabrikülas, — wastas naine.

— Mis weel?

— Üks kirwes!

— Missugune? — küsis Gonsalo wärisewa häälega.

— See mis seal kuuris wedeles, mitmesuguse koli all.

— Kurat wõtaks sind, kui sa õigust rääkid! — kiristas Gonsalo.

Tema langes raskesti toolile. Külm higi ilmus ta otsaesisele.

— Kui asi nõnda on, siis olen ma kadunud! — pomises ta.

— Gonsalo! — kisendas ta naine, ja langes ta ette põlwili, — Jumala pärast, räägi tõtt: kas sa wõtsid osa weski peal mõrtsukatööst Antooniaga? Räägi õigust, meie laste pärast!

Gonsalo tõusis üles ja tahtis teda enesest eemale tõugata.

Aga ta hoidis ta küljest weel kõwemini kinni ja kisendas:

— Ma ei lase sind lahti! Ütle enne, et sa ei ole mõrtsukas?

Tema tõukas naist toorelt jõuga, ja astus akna juure.

— Ära sa siin lõuga! — ütles ta naise poole pöörates, — sa kisendad weel naabrid siia kokku!

Keegi koputas ukse peale.

— Sisse! hüüdis Gonsalo Porro!

Uks awanes ja läwele ilmusid kaks politseinikku. Üks nendest astus ette poole.

— Teie olete Gonsalo Porro? — ütles ta maja peremehe poole astudes.

— Jah see ma olen! — wastas Gonsalo nõrga häälega.

— Seaduse nimel wõtan ma teid wangi, Gonsalo Porro, mõrtsukatööst osawõtmise põhjal.

Gonsalo astus salalikult ohates akna poole.

— Jätke põgenemise katsed! — hoiatas politseinik, ja pani Gonsalo käed raudu.

Wangi naine jooksis oma mehe juure.

— Jätke teda rahule! — kisendas ta metsikult, — tema ei ole süüdlane.

Politsei wõttis ta käest kinni ja wedas ta kõrwale.

— Jätke oma mees rahule! — ütles ta pahaselt, rahwas jookseb teie kisa peale kokku ja kõik naabrid näewad, et ta raudus on!

* * *

Küsimiste peale wastates salgas Gonsalo Porro kangekaelselt oma süüdi. Hakatuses püüdis ta kaunis osawasti otsekohestest wastustest kõrwale põigata, aga ristipõigiti küsides läks siiski korda tähtsaid andmeid temalt wälja pärida.

Tema tunnistas ennast süüdlaseks selles, et ta sagedasti oma wenna Antoonioga olewat läbikäinud, isegi oma naine teadis, et ta mitu korda koopas oma wennal wõõraks olla käinud, et Antoonio wahest tema poole olla käinud ja warastud asju hoiule toonud. Ühtlasi teatas Gonsalo, et ta oma wenda enam kui aasta jooksul ei olewat näinud ja, et temal aimugi ei ole sellest, kus ta praegu peituneb.

Kohtuuurija jõudis aga sedawõrd kindlusele, et Gonsalo mitte kõiki pattusid üles ei tunnistanud ja, et ta ei ole mitte ainult warguse wastuwõtja ja peitja waid ka osanik oma wenna mõrtsuka töödes.

Gonsalo aga eitas igasugust osawõtmist sellest kui muudes tapmisis.

Selle wastu aga leiti werejäljed tema wanade nahk pükste küljes. Peale selle, Gonsalo korteris leitud kirwes juhtis tähelepanu igasuguste eelduste peale. Kirwe küljes olewat kuiwanud werd uuriti lahutusteadliselt ja leiti inimese weri olewat. Kirwe warre külge jäänud willa karwakesed olid täitsa sarnased willadega, millest möldri naise tanu oli walmistatud.

Kõikide nende märkide peale waatamata salgas Gonsalo Porro oma süüdi osawõtmiseks tapmise asjus.

Kahtlase isiku korterisse tulid weel politsei kommissar ja kohtuuurija, et weel üle kuulata Gonsalo naist.

Uurija näitas talle kirwest ja küsis:

— Kas see kirwes on teile tuttaw? See oli Antoonio Porro koopas ja nüüd leiti see teie korterist! Selle kirwega on mõrtsuka töö korda saadetud!

— See kirwes — ütles Gonsato naine kangekaelselt, — on ikka ikka meie korteris olnud! Meie lõhkusime sellega puid, mõnikord tapsime ka anisid ja muud mitte midagi!

— Teie mees ehk wõttis teda kuritöö öösel enesega kaasa, tõi ta jälle tagasi ja paigutas endisele kohale!

— Minu mees pole ilmaski öösel kodust wäljas käinud!

— Kuulge! kui teie wale üles tuleb, siis sattute mitmeks aastaks wangi. Kas teie seda teate?

— Mina ei waleta! Rohkem kui ma tean, ei wõi ma ütelda!

— Kas teie teate, kus praegu Antoonio peitus on?

— Mull pole sellest wähematki aimu! Kui ma seda teaksin, siis ütleksin seda sedamaid, olgugi kättemaksmise mõttes selle eest, et ta meid kõiki on häwitanud!

Uurija lõpetas ülekuulamist. Aga et Gansalo naise ja tema ülespidamine ja tunnistused näitasid olema kahtlased, siis tegi ta korralduse nende mõlemate wangistamiseks.

---

84. peatükk.

Würst Darowski tapmine.

Punapää oli wäga rahul, kui lõpuks Itaalia pealinna jõudis, ühes oma wäikse kaaslasega.

Laps oli kõik see aeg täitsa waikinud, ega wastanud mitte sõnagi küsimuste peale, millega Punapää ta poole pööras. Aga lahjanes ja kahwatas iga päewaga ikka rohkem ja rohkem, oma ema järel igatsedes.

Kui Punapää oma raha nõudmise kirja peale Juulialt wastust ei saanud, kirjutas ta teise kirja wäikse Giowanni wanematele.

Aga just samal ajal ja täitsa ootamatalt tuli Juulie oma toaneitsiga pealinna. Ta andis Punapääle ühe summa raha ja wõttis ta ühes lapsega oma majasse, mida ta oli üürinud lähemas suwitajate asukohas.

Lapsega käis ta wäga toorelt ümber ja kui mitte südamehaige Emiili, siis ometi wäike Giowanni pidiwad nälga surema.

Peale selle, kui Juulie ja Punapää olid Helene langenud naisterahwaste parandusmajasse hoiule toimetanud, tundsid nad ennast jälle kodus olema ja pidasid wõidupidu.

Kord oli üks pime sant kuidagi suwemaja õue pääsenud. Tema seisatas maja ukse ees, hakkas mandoliinet mängima ja laulama.

Sel minutil kuuldus trepilt hele kisa:

— Lõpeta oma lõugamist, wanamees! Korista ennast siit, muidu puretan sind koertega minema!

Pime katkestas, kohe oma laulmist kuulatas ja kiljatas:

— Juulie!

Juulie tõusis püsti ja astus trepilt alla pimeda kerjuse juure. Ta waatles uuriwalt pimedat, ja ta aimas teda ennemalt kuskil näinud olewat. Aga talle ei tulnud kuidagi meele, kus ja missugustel oludel ta temaga oli kokku juhtunud!

— Kas teie mind ei tunne, Juulie? — rääkis pime mees, tema ligiduses kuuldes — sest ma olen Kamillo Pekkio.

Juulie wärises nagu ussist hammustatud.

— Kuidas? — kiljatas ta, — Teie olete Kamillo Pekkio? Kuidas teie siis sarnasesse seisukorda olete sattunud? Pealegi andke mulle oma käsi, tulge mulle järele, jutustage mulle oma käekäigust!

Ta wiis ta tuppa, kus Kamillo Pekkio talle jutustas, mis temal oli juhtunud.

— Waat, kuidas ma jäin sandiks ja pimedaks! — lõpetasi ta oma jutustamist. Ja nüüd palun ma teid, Juulie, kergitage minu saatust!

— Ja mis ma wõin parata! peaaegu ükskõikselt wastas Juulie, — paar kuldraha teid juba järjele ei suuda aidata! Peale raha wõiksin ma teile weel midagi kinkida!

— Aga nimelt? — küsis Kamillo põnewusega.

— Ühe lapse!

— Lapse? Mis ma sellega teen?

— Üsna lihtne! Kui teil kaasas on tubli laps, siis antakse sulle armuandeid lahkema käega, ja peale selle wõite kätte maksta kellegile, kui teie sellest warga teete!

Kellest teie räägite? Missugusest lapsest?

— Krahw Menotti pojast!

— Wõi nõnda! — kähises Kamillo Pekkio, — kus ta siis on?

Tema on siin, minu majas. Oodake ma toon kohe siia?

Juulie läks wälja ühe kuuri juure, kus mitmesugust koli hoitakse.

Pimedas nurgas istus wäikene Giowanni.

— Tule siit välja, wastik jõmpsikas! — kilkas Julie, lapse käest kinni haarates ja tiris teda oma järel tuppa.

— Waat, siin ta on, wõtke ta omale! — ütles ta Kamillo poole pöörates, — see on üks kangekaelne poisike, aga ma mõtlen, teie oskate teda taltsutada ja kui mitte sõnadega, siis witsaga!

— Ärge kartke, seda ma juba oskan! — wastas Kamillo Pekkio.

— Wõtke ka mõni kuldraha! — lisas ta juure ja käige minema, see poiss on mind juba küllalt tüütanud!

Kamillo Pekkio wedas wäikese Giowanni enesega kaasa, kes talle tõrkumata järele astus.

Weidike aega peale Kamillo Pekkio äraminekut tuppa Juulie juure jooksis tema toaneitsi Emiilie ja äärmises ärewuses rääkis:

— Krahwinna! Mis nüüd teha? Würst Darowski on siin!

— Sul ei ole meelt peas! — kiljatas Juulie hirmust kahwatades.

— Tema tuleb juba treppist ülesse! — jõudis weel Emilie ütelda, kui uks awanes ja tuppa astus würst Darowski.

— Kas sina see oled? — ütles Juulie äärmise imestusega — mis siis sind siia ajas?

— Jah see ma olen! — tigedalt müristas würst, — nõnda tänasid sa mind selle eest, et ma sind oma naiseks tegin. Sina jooksid ilma sõnalausumata minu juurest ära!

— Ära mõista minu peale kohut! Asi oli niisugune, et mina kartsin Wene kohtu ette astuda, aga mitte oma pärast, waid selle pärast, et ma sinu nime ei tahtnud määrida!

— Seda nime kaitstes, — ütles würst pilgates, — sina sadatuhad rubla wõtsid armulikult kaasa, mind wist küll üleliigsest rahast wabastada tahtes?

— Mis rahast? Millest sa räägid? — karjus Juulie, — kuidas wõid sa mulle sarnasest asjast rääkida? Kuidas wõid sa nõnda mõtelda, kui mind armastad, nagu sa seda ise kinnitad!

Würst kaotas wõimu kindluse. Tema oli Juulie juure tulnud ses lootuses, et see kõiki oma tegusid kahetseb ja tema oli walmis talle kõik suuremeelselt andeks andma, aga ta ei tunnistanud ennast süüdlaseks mingis asjus.

— Kes siis wõis selle raha ära riisuda?

— Kas sa siis selles üksi mind kahtlustad?

— Sest et rahakapi wõtmed ikka sinu käes seisid!

— Mis siis sellest? Kas ei wõinud warastada teener? Terwe päew enne ärasõitu ei olnud wõtmed minu käes!

— Miks sa seda kohe ei ütelnud?

Würsti wiha oli juba järel annud.

— Tuleb siis uskuda, — ütles würst, — et teenrid raha ära warastasid. Olgu sellega kuidas ta oli, jätame selle asja sinna paika. Unustame kõik pahandused!

— Aga lepituse märgiks, — ütles Juulie, — sõidame merele! Oled sellega nõus?

— Würst ei wastanud, aga Juulie ütles, et läheb riidesse seadma.

— Kui Julie oma tuppa tuli, oli Emiili seal, kes teatas, et temaga soowida rääkida Punapää.

Tuppa astudes Punapää ei teretanud, waid küsis otsekohe:

— Arwatawasti on würst Darowski siia sõitnud?

— Jah, sõitis! — wastas Juulie.

— Kas teie ei sõida nüüd temaga Wenemaale?

— Ja miks siis mitte?

— Kuulge proua! — rääkis Punapää tuliselt, — loodan, et teie oma atsust pole unustanud! Kui teie würstiga sõidate, siis teie kahetsete.

— Mis mõttes?

— Selles, et Teid ühes lähemas jaamas kinni nabitakse, tagasi tuuakse ja türmi paigutakse! Ärge wihastage! Teie teate ju, et ma Teie minewikku wäga hästi tunnen! Ma tean ka teie wiimasest mõrtsukatööst!

— Missugusest mõrtsukatööst? — ütles Juulie kahwatades.

— Kas teie siis juba Härra Schetwudi olete unustanud? küsis Punapää pilgates.

— Schetwudi? — ütles Juulie kärmesti.

— No, jah, Schetwudi! seda, keda teie nii osawasti ära kihwtitasite! Ja jah, krahwinna Juulie, mina ei tea mitte ainult sellest! Ma tean ka seda, et teie jahi peal parun Balbo ära tapsite. Ma tean ka seda, et teie olete süüdlane ka krahw Lorentso Menotti õe tapmises! Kas see on weel wähe, mis ma kõik tean?

Juliel polnud jõudu wastamiseks. Ta langes tugitooli, ta pea wajus alla, ta surus huuled kõwasti kinni.

— Waat nõnda, minu kallike, — täiendas Punapää, — kõigest sellest, mis kuulsite, wõite järeldada, et täiesti minu meelewallas seisate! Sellepärast teen teile ettepaneku, minuga ühendusse astuda! Meie oleme, nõnda kui loodud üksteisele!

— Missugune lollus! — ütles Julie wärisedes, — mis teie sellega tahate ütelda?

— Jätke maha oma würst, ja käige minu järel!

— Würst minust ei tagane, pealegi on ta ju minuga laulatud!

— Tühi asi! Kui ta wabatahtlikult teist ei lahku, siis wõib teda sundida seda tegema!

— Würst pole harjunud wõõraste nõudmistele järel andma!

— Kui ta läheb paremasse ilma, siis te saate wabaks ilma tema nõusolemiseta!

— Kuidas? Mis te sellega arwate?

— Teie wäga hästi mõistate mind, ja et oma ütelusi täiendada, wõin teile teatada, mis ma wrüsti kammerteenrilt kuulsin. Kas teie arwate, et würst siia sõitis, et teid siin suudelda. Tema leidis oma kassas ilusa summa puuduwat. Ta tuli seda teilt wälja nõudma. Ka on tal teie tabamiseks politsei paberid kääs! Kuberneri käsk teid wangi wõtta, sest teie astusite uude abielusse enne, kui wanast lahutud olite. Selle eest saadetakse teid külmale maale. Nüüd teate, mis teid Wenemaal ootab. Würst oma armastuse awaldusega püüab teid ainult lõksu meelitada! Kui teie mind ei usu siis wõite würstiga sõita. Nimetud paberid wõite leida tema taskust.

— Kui see kõik tõsi on, siis palun teid mind aidata würstist lahti saada! — ütles Juulie summitud rasuga. Aga mis teil nimelt tarwis läheks korga würsti kõrwaldada? Pealegi oskate teie tapariistadega wäga hästi ümber käia. Teil on wäikene põueoda?

Punapää kummardas Julie kõrwa juure ja sosistas midagi, kus juures see järsku üles kargas.

— Ei, ei, see käib minu üle jõu! — kiljatatas ta.

— Kuidas soowite! ütles Punapää külmawereliselt, — kui tahate Siberisse rännata, eks see ole teie oma asi!

— Teil on õigus! — ütles Juulie järel mõteldts, — olen nõus. Kui ma würsti taskust wangiwõtmise käsukirja leian, siis ei pea ta siit eluga pääsema!

Juulie tõttas nüüd tuppa, kus würst teda ootas.

— Palun andeks et sind oodata laskin! — ütles ta, lamasin weidiki sohwal, sest pea walutab, ega pole mul ka lusti see kord merele sõita.

— Kuidas tahad! — ütles würst, — homme sõidame Wenemaale! Mis sa selle kohta ütled?

— Ma olen nõus, sõidame wõi täna! Ma loodan et mull politseiga sekeldusi ei tule?

— Kuidas sa seda wõid karta, kui ma sinul kaasas olen? — ütles würst.

* * *

Würsti magamistoas põles sinine lamp. Würst lamas raskes unes. Oli täitsa waikne.

Kuulmata waikselt awanes uks, läwele ilmus Juulie, toredas öökuues. Ta kuulatas. Würst hingas rahulikult. Juulie hiilis warnas rippuwa kuue juure ja hakkas taskuid sorima. Ta tõmmas taskust wälja paberi, hoidis lambi lähedal ja luges. Samal pilgul muutus ta nägu tigedaks ja tahtmatalt tampis ta jalga wastu põrandat. Würst liigutas ennast. Paber kukkus Juulie käest põrandale ja würst ajas ennast istukile.

— Sina oled siin? — küsis ta.

Juulie jäi külmawereliseks.

— Mul ei tulnud und peale ja ma kuulsin, et sa ohkasid, tulin waatama.

— Tule minu juure! — ütles würst wärisewa häälega ja sirutas käe Juulie poole.

Kui ta tema juure tuli, haaras ta teda kaissu ja tormiliselt surus oma wastu rinda.

Samal pilgul karjatas würst metslikult.

Juulie torkas talle oda südamesse.

Weri purskas kõrgesse ja ujutas mitte ainult padja ja teki, waid ka Juulie käed ja öökuue.

Würst wiskles tagasi, kinni surudes kahe käega surmawat haawa. Järsku haaras ta parema käega öölaualt raske waselühtre ja wiskas selle kõike jõudu koondades Juulie näkku.

Waljusti kiljatades langes mõrtsukas põranda waibale oma weresse.

Würst langes uuesti padjadesse. Weri woolas tal suust. Ta sirutas kramplikult ja suri.

* * *

Punapää seisis korridoris ja ootas. Korraga kuulis ta Juulie kisendamist. Esiti ei julgenud ta sisse astuda, kartes et Juulie kuritöö ehk ei õnnistanud, ja würst ehk pääsis eluga. Paari minuti pärast awas ta ukse ettewaatlikult. Tema ees seisis kole pilt. Tapetud würst Darowski lamas woodis, kõik werega üle-ujutud, pärani silmadega, sügaw haaw rinnas, Julie lamas põrandal were lombis.

Punapää leidis, et ta weel elas. Ta naeratas.

Toast wälja minnes tõttas ta Julie tuppa, awas muukraua abil tema kirjutuslaua kasti. Wõttis sealt ära kõik lahtise raha, mida ta oma taskutesse peitis. Siis tõttas ta teise tuppa, tuli sealt tagasi mingisuguse kannuga ja ruttas würstti magamistuppa. Seal walas ta kannus olewa wedelikuga würsti keha siis Juuliet ja lõpeks ka weel woodit, põranda waipad ja mööblit. Siis süütas tikuga põlema paberi tüki, mida keskele põrandale wiskas.

Kohe tõusis leek. Ühe minutiga seisis maja lausa leekides. Siis ärkas Juulie märkusele. Ta ajas jalule ja waatas oma ümber. Koleda kisaga jooksis ta ukse poole, aga see oli lukustatud.

---

85. peatükk.

Truu kuni lõpuni.

Politsei käis Gonsalo Porro majas weel mitu korda ja küsis süüdlase naist ja ema uuesti üle.

Mõlemad naisterahwad salgasid kangekaelselt igasugust osawõtmist tapmises ja tõendasid, et nad midagi ei wõi tunnistada ja weeresid kõik selle skandaali põhjused pahatahtliste naabrite keeletamise peale.

Ema waibus kõikide üleelamiste põhjal wiimaks waimu segadusse, nii et politsei kommisar wõimata oli tema juures uurimist jatkata.

Gonsalo naine salgas igat süüdi nii kangekaelselt, et see politseinikku segadusse ajas.

Ükskord Gonsalo naise äraolekul, ilmus wanaeide juurde preester. Tuppa astudes küsis ta:

— Kas sa oled walmis puhtast südamest minu küsimiste peale wastama?

Eit wärises kõigest kehast.

Wastust mitte ära oodates küsis preester edasi:

— Kas teie siis ei leia wastust oma waimulikule?

— Ma ei tea midagi! — ütles eit waljusti nuttes, — mitte midagi, ma ei wõi midagi ütelda!

— See on wale! kuidas julgete mind petta?

— Wannun Jumala nimel, et ma midagi ei tea!

— Ärge pruukige Jumala nime kurjasti, sest Issand ei jäta seda nuhtlemata, kes tema nime ilma asjata suhu wõtab. Mõtelege oma hinge peale. Teie seisate haua äärel, surma wikat wõib teid iga päew niita. Kas teie ei karta Jumala wiha?

Eit waikis ikka weel. Aga tema näolt wõis märgata, et ta hinges käre wõitlus oli.

Preester aimas seda ja hakkas weel kõwemini peale käima.

Wiimaks ajas eit ennast jalule ja ütles;

— Ma olen walmis ütlema uurijale kõik mis ma tean. Kelle juure ma pean minema?

— Wäga hea! Minge kohe Paljarosse, kohtu majasse ja pöörge kohtuuurija poole!

Eit sidus ruttu rätiku pähe ja astus preestri saadetusel teele.

Poole tunni pärast jõudis Gonsalo naine koju.

— Kus ema on? — küsis ta oma kuueaastaselt pojalt.

— Preester oli siin, — jutustas laps, — tema käskis wanaema Paljarosse kohtu peale minna!

Noor naine kiljatas ja jooksis wälja toast. Ta jooksis eidele järele. Wiimaks nägi ta oma mehe ema eemalt ja hakkas hüüdma, et ta seisma jääks. Järel jõudes pidas ta teda kinni ja ähwardas teda ära kägistada, kui ta tagasi ei pööra.

Äkisel tundis Gonsalo naine rasket kätt oma õlal. Ta waatas tagasi ja nägi kahte politseiniku.

— Seaduse nimel wõtan ma teid wangi, Gonsalo Porro naine ja tema ema! — ütles politseinik.

Mõlemad naised kiwinesid ehmatusest.

Kui Gonsalo naine seda kuulis, ütles ta:

Mis teie teete! Mina ei wõi teiega ühes minna! Mull on lapsed kodus!

Üks politseinik wedas teda kättpidi järel, teine tassis ema kaasa.

Nad wiidi Paljaro wangimajasse ia paigutati üksteisest lahusolewatesse kambritesse.

Teisel hommikul leiti Gonsalo naine surnult. Ta oli ennast ülesse poonud, et mitte oma meest üles anda.

---

86. päätükk.

Faksi juhtumised.

Kui koerad kanaali tungisid, kus Antoonio Porro wiibis, tappis ta nad paari osawa odapistega. Siis kuulis ta, et kanaali wäljakäigu ees inimesed rääkisid.

— Waja on sisse minna ja waadata, kuidas lood on! — ütles üks rääkijatest.

— Rumalus! — ütles teine, — kas sul elu nii odaw on? Parem wõta rewolwer ja jää siia wahiks, ma lähen kutsun inimesi abiks!

Antoonio Porro aimas, et kauem siin wiibida kardetaw on. Ta ronis wäljakäigu poole, kus ta noort meest, kellel rewolwel käes, seisma nägi. Antoonio Porro naeratas, kargas siis järsku nooremehe kallale, lõi talle rusikaga nii tugewasti näkku, et see maha langes ja kiiresti minema jooksis.

Enne kui noormees jalule sai, oli Antoonio Porro jäljeta kadunud.

* * *

Salapolitseinik Faksil polnud ikka weel korda läinud teada saada, kus krahw Menotti poeg on, ja kus Antoonio Porro ennast peidab. Ta heitis abielusse oma abilise Emiiliga ja töötas kahekordse hoolega, kus juures naine tal truuisti abiks oli. Iseäralist rõhku pani ta nüüd Antoonio Porro tagaotsimise peale, keda ta kõigest hingest wihkas.

Januari kuu lõpul pööris ta ühe Antoonio Porro seltsimehe poole, kes wangis oli. Lubas ta wangi elu kergitada, kui see talle järgmised read kirjutaks oma allkirjaga:

„Hoidke ennast! Teid püütakse! Selle kirja toojale wõite kõik usaldada".

Faks warustas nüüd ennast ettewõtteks ja astus teele. Natuke eemal, tema järel tulid kaksteistkümmend palitseinikku, kellele käsk oli antud maja sisse piirata, kuhu Faks sisse astus, ja kokkuräägitud siignaali peale sisse tungida.

Hommiku kella wiie ajal jõudis Faks wäikese maja juure, mis linna lähedal jõe kaldal seisis ja kiwist müüriga ümbritsetud kahest küljest.

Politseinikud peitsid endid ära ja Faks koputas ukse peale. Teda lasti kohe sisse. Pimedast korridorist läbi mines jõudis ta tuppa, kus põrandal maas neli huligaani magasid. Laua ääres istuja meesterahwas lehitses seina peal rippuwat määritud kalendrit. Ahju juures talitas räpane wanamoor. Tema järel astus tuppa ka Antoonio Porro, kellele ta kirja ära andis ja pööris ise ahju poole wanamooriga midagi rääkida püüdes.

Äkisti haarati teda raudse käega kõrist kinni.

— Äraandja! — mõirgas Antoonio Porro.

Faks ei saanud appi karjuda. Siis tungisid neli meest ta kallale, [illegible] ta teise tuppa, sealt üle õue kuuri alla, kus nad ta käed ja jalad kinni sidusid ja siis kuhugile alla koopasse wiskasid. Üks huligaanidest tõmbas tikust tuld, mille walgusel Faks märkas, et nurgas seisid mitu dünamiidi tonni.

Siis lõi keegi Faksile nii tugewasti näkku, et see märkuse kaotas.

Kui ta jälle toibus, leidis ta ennast samas toas sohwal lamawat, kus ta esmalt sisse astus. Tema ümber talitasid kaks politseinikku.

— Kas kurjategijad on wangi wõetud? — oli Faksi esimine küsimine.

— Kuus meest on wangis, teiset jooksid ära! — oli wastus.

— Kas Antoonio Porro on käes?

Politseinik kehitas õlgasid.

— Nimelt tema jooksis ära, mõne kõige kardetawamate kurjategijatega!

— Jookstu nad! — kisendas Faks wihaselt, — kui ometi Antoonio Porro käes oleks. Need alalised äparduused wõiwad mind hulluks ajada!

Tema wajus raskelt asemele. Natukene aega mõteldes ütles ta:

— Andke see kalender seinalt mu kätte! ja uurige seina paberit kalendri alt.

Sealt leiti papi wahelt mõned paberid.

— See on tubli! — pomises Faks leitud kirju lugedes, — nüüd ma tean, kust krahw Menotti poega otsida tuleb. Siin on ka andmed wäga huwitawa kurjategija Antoonio Porro seltsimehe, nimelt Kamillo Pekkio kohta, kes krahw Menotti poja Pariisi on wedanud ja kes seal dünamiiti müüb, mis talle siit kätte toimetati. Kui mu haawad paranewad, siis sõidan ma kohe Pariisi!

---

87. peatükk.

Pariisi wargapesad.

Kell üksteistkümmend õhtul istusid Faks, Krahw Lorentso Menotti ja politseikomissar Fevr ühes kõige toredamas Pariisi wõerastemajas, jutustades selle ilma linna toredusest.

— Teie imestate Pariisi toredust ja rikkust! — ütles Fewr kibeda naeratusega, — aga ärge unustage, et kus on walgust, seal on ka warju! Teie saate warsti näha ka Pariisi wiletsust ja närusust, kust ma loodan ka teie poega leida.

Kõik kolm istusid tõlda, mis kiiresti edasi weeres. Warsti muutus sõit pikalisemaks ja jäi koguni seisma.

Uulitsal liikus tihe salk wiletsas riides wäsinud inimesi. Neid oli mõni sada isikut. Kõik peaaegu räbalates ja mõned palja peaga.

— Kuhu need kõik lähewad? — küsis krahw Lorentso.

— Need on kõik koduta inimesed, — seletas politsei komissar, nad tõttawad Fardeni öömajasse. Sinna peame ka meie minema, kui meie Kamillo Pekkiot Punases lossis ei leia!

Kui kerjuste rong teelt kõrwale oli liikunud, sõitis tõld jälle edasi. Enne kohale jõudmist astuti tõllast wälja. Fewr warustas ennast tublisti paberossidega, mida wiletsatele wäljajagamiseks rohkesti waja olla.

— Kuidas wõib niisugune sulide pesa nii toredas uulitsas aseneda? — imestas Lorentso. — Mina arwasin, et teie mind linna äärmistesse tänawatesse wiite.

— Ka niisugused armastawad waheldust, — ütles Fewr, — ja seda oskab nende wõõrastemaja peremees kasutada.

Punase lossi läwel seisis peremees, kellele Fewr oma kaaslasi tutwustas.

Nemad astusid neljakesi päratu suurte saali, mis oli rikkalikult mööbleeritud. Seinte ääres laudade juures istusid kerjused, sulid ja igatseltsi wigased inimesed. Kus wähegi wabat ruumi oli põrandal ja seinte ääres laude wahekohtadel lamasid need seltskonna jätised raskesti magades. Seal oli raukasid ja noorimehi, meeste- ja naisterahwaid. Kõik need olid kerjused, seltskonna pühkmed. Nende hulgas oli ka palju lapsi igast wanadusest. Kamillo Pekkio ja Giowanni aga puudusid nende hulgas.

Peremees juhtis otsijaid teise saali, kus weelgi halwem publikum öömaja pidas, nagu seda nende ihukattest ja nägudest wõis otsustada. Paljud neist magasid, teised istusid laudade ääres üks teisele midagi sosistades.

Kui nad sisse astusid, wõtsid nad aset ühe wäikese laua ääres. Fewr tellis wiina ja jootis hulgana laua ümber kogunud kontwõõraid ja kostitas neid suitsudega. Kui nad juba küllalt jutukad olid, arwas Wewr paraja aja olewat ja küsis kõige lähemal seiswalt:

— Olge head, kallikesed, ütelge mulle, kas teie olete siin ühte pimedat itaalast juhtunud nägema?

— Ei mäleta näinud olema! — oli wastus.

Keegi teine aga seletas, et ta iga päew olewat näinud ühte pimedat itaalast, kel wäikene poisikene kaasas olnud.

— Poisikesega? kas kuulete teener, tooge weel punast wiina! — nõudis Fewr. — Kas ta täna ka siin oli ja kas weel tuleb?

— Wõib olla! — ütles kerjus, — aga poisike oli wäga wäsinud ja ta lubas Fradeni puhkama minna!

— Wäga hea! Tänan! Olge terwed, herrad!

Nad tõusid laua äärest ülesse ja sammusid uulitsale.

— Nüüd peame minema Fradeni juure! — ütles politsei komissar. — Teie krahw olge külmawereline ja walmistage ennast üllatuste wastu, mis Fradeni juures näha saate. Teie näete seal kõige suuremat wiletsust. Õnneks on teie poeg alles noor, wiieaastane. Tema ei oska weel asju tähele panna, mis tema hinge wõiksid igawesti mudaseks määrida!

88. Päätükk.

Alfredo Badma lõpp.

Julie hirmsat karjatust kuuldes ärkas Luise omas toas üles. Tema jooksis koridori, nägi suitsu ja kuulis Julie kisendamist:

— Tehke uks lahti! tulekahju!

Luise awas ukse ja kargas hirmuga tagasi.

Tulemerest tema poole jooksis Julie. Ta kukkus koridoris waiba peale. Luise walas talle wett peale. Kui Julie märkusele tuli, leidis ta ennast wõõras toas, mähitud peaga. Tema juures istus Luise.

Ta nõudis peeglit ja kui selles nägi, et ta juuksed põlenud, karjatas ta:

— Mu juuksed on põlenud! Mul pole enam iludust, mul ei ole enam raha! Ütle mulle Luise, kui palju raha on weel terweks jäänud?

— Tuhat dukatit!

— Muud on kõik põlenud?

— Põlenud!

— Parem oleks wõinud ma ise põleda, mis pean ma ilma rahata peale hakkama? Mis sa minust päästsid!

* * *

Julie lamas woodis mõni nädal. Sel ajal sai Luise tuttawaks Alfredo Barmaga, Julie weriwaenlasega. Nad pidasiwad nõu, kuidas Juliet ära hukata.

Ühel hommikul, kui Julie üsna terwe oli, tõi Luise talle ühe kasti, mida talle pakikandja tundmata isiku poolt toonud olewat.

Julie waatas esmalt kasti arglikult nagu paha aimates, aga awas ta siiski lõpeks. Kastist kargas wälja madu ja mässis ennast Julie käewarre ümber.

Sel minutil awanes toa uks, sisse astusid Alfredo Barma ja Luise.

Julie karjus: — Wabastage mind maost!

— Miks siis? — naeris Barma, — sest teie armastate ju ikka loomulikke ehteid!

Julie märkas nüüd, et teda sellega surmata taheti. Järsku tõmbas ta teise käega mao ja wiskas selle Barmale näkku.

Madu kukkus põrandale, aga Alfredo näol oli punane märk, mis ruttu paistetas. Kange kihwti mõjul langes ta minuti jooksul surnult põrandale.

---

89. Päätükk.

Giowanni leidmine.

Fradeni öömajas ei leidnud otsijad oma otsitawaid. Kõike seda mustust, wiletsust ja toorust nähes päris Lorentso, mispärast walitsus niisugusid wargate pesi ära ei häwita.

— Neil pesadel on see suur tähtsus, et sealt kõige hõlpsam on kurjategijaid kinni tabada, — seletas Fewr. — Kui sarnaseid kohti neil ei oleks, siis otsiksid nad peiduurkaid linna äärmistes tänawates, kus neid raske oleks tabada.

Oli juba hilja, sellepärast otsustati järgmisel päewal otsimist jätkata ja mindi puhkama.

Teise päewa õhtul wiis Fewr oma kaaslased ühte restoraani, kus mudaste laudade ääres istusid mõningad töölised.

Politsei komissar oma kaaslastega istusid ka ühe laua äärde ja tellisid pudeli weini.

Joogimaja peremehelt, kes weini tõi küsis Fewr:

— Kas täna kompanii ka kokku tuleb?

— Tuleb! — ütles peremees, — aga kõrwalistele isikutele ei ole osawõtmine lubatud. Aga teile wõin seda erandina lubada ja teile näidata, mis teid huwitab!

Peremees juhtis nad nüüd kuhugile kõrwalisse saali, kus lauad olid kaetud ühekjakümne inimese jaoks. Lauas istusid kõige räbalamates riietes sandid, sõiwad ja jõiwad weini.

— Missugune rahwas! — imestas krahw Lorentso.

— Waadake, krahw! — seletas politsei komissar, — siin on neil iga kuu kord piduõhtu, millest osa wõiwad wõtta kõik need sandid, kes söögid ja pudel weini jõuawad wälja maksta. Nende kerjuste hulgas on palju jõukaid inimesi, sest Pariisis annab kerjamine head sissetulekut.

Lauas istus ka Kamillo Pekkio wäikese Giowanniga.

Faks astus ta selja taha, haaras ta käest tugewasti kinni ja hüüdis Itaalia keeles:

Seaduse nimel, Kamillo Pekkio, olete teie wangi wõetud!

Tema ei teinud katset wastu tõrkuda, astus alandlikult Faksi järele õue, kus teda kaks politseiwikku wastu wõtsid ja wangimajasse toimetasid.

Krahw Lorentso wõttis oma poja, suudles teda pisarsilmil ja surus oma rinnale.

---

90. Päätükk.

Rodrigo ja Punapää.

Uuesti oli kewade kätte jõudnud.

Peale wiimast kokkujuhtumist politseiga elas Antonio Porro metsas. Seltsimehed olid tema juurest ära läinud, üksi Rodrigo oli tal weel.

Antoonio Porro oli alati pahas tujus, sest ta teadis, et ta ema ja wend olid wangi sattunud.

— Ma lähen annan ennast ise wangi, — ütles ta kord, — et oma wenda ja ema päästa, wõtan ma süü kõik oma peale.

— Kas sa hull oled! — wastas Rodrigo, — parem katsume ühe julge röömimise toime panna, see tõstab su meeleolu. Pealegi wõin ma sulle uudist kuulutada!

— Missugust?

— Eila juhtusin ma seltsimeest Punapääd nägema. Ta sõitis toredas tõllas pealinna uulitsatel. Arwatawasti käib ta käsi wäga hästi. Ta sõitis ühe kõige toredama wõerastemaja ette. Meie peaksime katset tegema temalt raha saada.

— Sul on õigus! — ütles Antoonio Porro nõus olles.

* * *

Teener teatas omas numbris sohwa peal lamawale Punapääle, et kaks wõõrast temaga rääkida soowida.

— Paluge sisse astuda! — ütles Punapää laisalt.

Sisse astusid Antoonio Porro ja Rodrigo.

— Mis teie tahate? — küsis Punapää, — teil pole minuga mingit ühist!

— Raha tahame! — wastas Rodrigo, — ja seda näikse teil laialt olema!

— Raha ma teile ei anna, aga kirjutan teile tähe, millega pangast raha saate!

Ta kirjutas sedeli ja pistis ümbrikku, et seda teenriga panka saata.

— Näita mulle, mis sa kirjutasid! — nõudis Rodrigo.

Ja kui Punapää seda tegemast tõrkus, haaras Rodrigo ta kätest kinni, Antoonio kiskus kirja ta käest ja luges:

„Herra kommissar! Saatke siia wõõrastemajasse mõni politseinik. Minu numris wiibib praegu kuulus kurjategija Antoonio Porro ja tema seltsimees Rodrigo."

Teda kuuldes kargas Rodrigo Punapääle kõrisse kinni, wiskas ta põrandale. Algas hirmus rüselemine, mis siis waikis, kui Punapää enam ei hinganud. Rodrigo oli ta ära kägistanud.

Põrandale woolas aga ka punane were oja. Rüseledes oli Punapää Rodrigole põuenoaga südamesse torganud.

— Päästa ennast! — Antoonio Porro, — korises ta ja suri, ennast kramplikult wälja sirutades.

Antoonio Porro tõttas hirmuga uksest wälja tänawale, jooksis linna ääre poole, kus ta ühte kõrwalisse tänawasse jõudes weikesse restoraani sisse astus. Seal nõudis ta weini. Ta tõstis klaasi suu juurde, kargas järsku püsti, wiskas klaasi põrandale ja karjatas:

— See on weri! weri!

Kõik ümbrus näitas talle werega üle ujutud olema.

---

91. Päätükk.

Wiimased kuriteod.

Antoonio Porro jooksis metsa. Wäsinult heitis ta puhkama. Teisel hommikul ärgates leidis ta omal taskud täitsa tühjad olema. Ta otsustas teeröövimist toime panna, et raha saada. Ta asus tee ääre ja ootas, rewolwer käes, walmis laskmiseks.

Linna poolt sõitis keegi talupoeg, wist küll turult koju poole. Riiete järele otsustades nähti ta jõukas peremees olema.

Antoonio Porro sihtis osawasti. Pauk käis ja ohwer langes selili wankrisse. Taskuid läbi otsides leidis ta nelikümmend kaks dukatit. Wõttis ka hõbedast uuri ära, ja läks siis rahulikult oma teed.

Küla kõrtsi astus ta sisse, sõi seal ja hakkas siis jälle edasi minema.

Parajasti läks kõrtsi eest teed mööda küla poole keegi noor naisterahwas. Ta küsis teed Tirooli linnakese poole, mis pealinnast mitte wäga kaugel ei seisnud.

Naisterahwas oli ilus, mis Antoonio Porro tähelepanu äratas. Ta pakkus ennast talle saatjaks, sest neil olla üks tee.

Metsa wahele jõudes kargas Antoonio Porro naisterahwa kallale, wedas ta metsa rägastikku. Noor neiu karjus appi, langes aga wiimaks minestusse. Ta ei teadnud, kes teda röövli käest päästis.

* * *

Kui Wenemaale jäänud parun Torelli ja wanamees Nuntsiante teada said, et krahw Menottioma poja Pariisis oli ülesleidnud, ruttasid nad kohe kodumaale.

Teel tuli talle meele see noor neiu, kes kord ta elu päästis ja keda ta linna ühte paremasse kaswatusmajasse oli annud. Tema läks kaswatuse eest arweid õiendama. Seal kuulis ta Korneeliast ainult kiitust ja ka seda, et ta eila kaswatusmajast olewat wälja astunud, et Tivoli minna teenistust otsima. Parun õiendas arwed ja sõitis talle järele, teda üles otsima.

Metsa wahele jõudes kuulis ta rägastikust appihüüdmist. Ta pidas kinni ja tõttas kisa poole. Wiimasel silmapilgul jõudis ta kuritöö kohale, lõi Antoonio Porrole rewolwri päraga pähe, mis peale see metsa põgenes. Kurjategija rewolwer oli käest maha kukkunud, mispärast wastuhakkamist ette ei tulnud.

Parun Torelli äratas Korneelia jälle märkusele, kandis teda oma sõiduriista. Teel küsis ta:

— Ütle mulle, Korneelia, kas sa wõid mind armastada? Kas sa tahad mu naiseks saada?

Neiu punastas kangesti.

— Ma armastan sind ammugi! — ütles ta waewalt kuuldawa häälega, — aga sinu naiseks saada ei wõi ma mitte! Sa tead, kes on mu isa, kes on mu wend!

— Ma ei tea neist midagi, ega tahagi seda teada, — wastas ta palawalt. — Mina armastan sind, ja muud pole mul waja.

Parun Torelli sõitis oma pruudiga pealinna. Seal andis ta teda oma truu kammerteenri hoolde, sest parun kartis, et Korneelia, kes ennast kurjategija tütreks pidas, ja sellepärast ennast paruni wääriliseks ei pidanud, jällegi katsuks ära põgeneda.

Korneelia luges ajalehest, et tema wend, kui Antoonio Porro seltsimees, olewat tabatud ja kohtu poolt surma mõistetud. Sellepärast otsustas ta parun Torelli ettepanekut mitte wastu wõtta, waid parem surra, sillalt jõkke hüpata.

Kesk öösel põgenes ta oma toast wälja, jooksis sillale ja heitis sealt woogudesse. Aga juba olid parun kammerteenriaga jookstes õnnetuse kohale jõudnud. Parun hüppas talle wette järele ja päästis ta weel eluga. Nad kandsid ta ligikutsutud tõlda ja sõitsid hotelli, kus parun korteris oli. Kutsuti arst, kes Korneelia märkusele äratas.

Korneelia paranes jõudsasti. Parun istus ta aseme juures. Seal nägi ta, et Korneelia rinnal rippus juukstest keti otsas medaljon, must karbikene. Parun küsis:

— Ütle mulle, mu kõige kallim, mis must medaljon see seal on?

Korneelia punastas ja wastas suures ärewuses:

— Seda andis mulle minu wana hoidja naisterahwas, kui olin alles kaheksaaastane, ja selle tingimisega, et teda awada wõin, kui olen täieealiseks saanud.

Korneelia loaga awas parun medaljoni, kust leiti Korneelia ristimisetunnistus. Seda läbi lugedes ütles parun rõõmuga käsa õõrudes:

— Nüüd, Korneelia, oled sa waba, nüüd ei lahku sa enam minust. Wõta ja loe ise!

Korneelia luges suure üllatusega oma ristimistunnistust ja ütles siis punastades:

— Ma olen sind ikka armastanud.

Torelli kaisutas teda tugewasti.

* * *

Mõne päewa pärast sõitsid Torelli ja Korneelia ära. Nad sõitsid Trasimeno järwele.

Seal asetas ta Korneelia hotelli ja sõitis ise krahwinna Strotsi lossi, kes oli Lorentso Menotti tädi. Seal oli ka Helene, kes parajasti trepil istudes sõnumikku luges, et Giowanni olewat leitud.

Teener teatas, et parun Torelli olewat siia sõitnud. Krahwinna palus teda sisse astuda.

Lühikese jutuajamise järel küsis Torelli:

— Ütelge, krahwinna, kas teil on lapsi?

— Ma arwan, — wastas krahwinna Strotsi imestades, — et teie seda mitte ainult uudishimu pärast ei küsi ja sellepärast wastan ma, et mul oli laps kes aga warsti peale sündimist ka suri!

— See oli kakskümmend aastat tagasi, wiiendal mail, eks ole tõsi?

— Tõsi küll! Aga ma ei näinud oma last elusalt. Nägin teda puusärgis surnult. Ma kahtlesin, et see on minu laps, sest see oli musta juukstega, minu oma pidi olema walgejuukseline.

Torelli ulatas krahwinnale Korneelia tunnistuse. Seda lugedes langes krahwinna kiljatades tugitoolile.

92. Päätükk.

Antoonio Porro wangistamine.

Salapolitseinik Faks pööris Pariisist tagasi Itaalia pealinna, aga krahw Menotti pidi weel sinna jääma. Sest ta oli kohustatud Kamillo Pekkio süüasjas tunnistajaks ilmuma.

* * *

Kui parun Torelli wiimasel minutil appi jõudis Korneeliale, põgenes Antoonio Porro kiiresti metsa, kus juures parun Torelli kuulid teda ei tabanud.

Ta kolas weel kaua metsas ümbes, tuli siis küla teele, kus ta kolme külapoisiga kokku juhtus. Seltsis jalutasid nad linna poole. Nad käisid igas kõrtsis „tuju täiendamas". Teel laulsid nad waljusti, naersid ja naljatasid. Öösel magasid nad tee ääres põõsa all. Teisel päewal jõudsid nad pealinna. Antoonio Porro oli täitsa joobnud.

Sel päewal jalutas politsei agent Madatti ühel eeslinna tänawal. Seal nägi ta — Antoonio Porro seisis ühe trahteri ukse ees.

— Teie peaksite puhkama heitma! — ütles Madatti ta poole pöördes.

— Pole teie asi! Jätke mind rahule! — kähistas Antoonio Porro. Ta astus trahteri, Madatti läks talle järele.

Ta astus Antoonio Porro juure ja nõudis temalt isikutunnistust. Antoonko ei täitnud nõudmist. Madatti haaras tal käest kinni ja wedas ta wägise uulitsale. Seal kiskus ta ennast lahti ja jooksis waljusti naerdes minema. Madattil läks korda teda uuesti kinni tabada.

Antoonio Porro tõmbas taskust wälja rewolwre ja sihtis politsei agendi peale. Samal pilgul karjatas ta ja rewolwer kukkus maha. Selja tagant lõi keegi talle pähe. Ta pööris ja nägi, et see oli salapolitseinik Faks, tema werewaenlane.

Faks ja Madatti kahekesi sidusid kinni joobnud kurjategija ja widasid ta wangitorni.

Antoonio Porro ei tunnistanud ka seal ennast kuulsaks saanud röövmõrtsukaks, aga Faks ütles salgage, kui tahate, aga ma tunnen teid! Teie olete Antoonio Porro, sama, keda ma ammu otsin!

Kurjategija waatas tigedalt salapolitseiniku peale ja ütles hambaid kiristades:

Ma olen kadunud! Jah ma olen Antoonio Porro.

---

93. Päätükk.

Julie ots.

Krahw Lorentso ei jõudnud ikka weel tagasi, sest et Kamillo Pekkio asjaajamine kangesti pikale wenis, paljude uute süüdistuste juure kogumisel. Wiimaks pääsis ta tulema.

Ta sõitis Strotsi lossi, kus Helene teda ammu igatsedes ootas. Suur oli ema ja wäikese poja jällenägemise rõõm. Ka parun Torelli oli oma pruudi Korneeliaga seal. Palju oli igaühel rääkida ja lõpeks jutustas Lorentso ka Kamillo Pekkiost, sellest nurjatumast kurjategijast, kes neile nii palju muret ja südamewalu oli teinud:

— Teda asetati ühte Pariisi wangimajasse ja neeti raudu. Minu palwe peale, ja kui pimedat inimest, wabastati teda raudadest, et talle wõimalust anda liikumiseks omas kambris. Aga ma pidin pärast oma eestkostmist kahetsema. Kui teisel õhtul wahimees talle õhtusööki tõi, lõi Kamillo Pekkio tugewa hoobiga ta jalust maha ja pistis ise jooksma. Aga et ta pime on, siis ei wõinud ta ust leida ja akent ukseks pidades, jooksis ta sealt wälja. Neljandalt korralt alla kukkudes lõi ta ennast surnuks. Nõnda lõpetas Kamillo Pekkio oma kurja elu.

* * *

Kui Alfredo Badma surnult maha langes, haaras Julie Luise käest kinni.

— Kõlwatu! — kisendas ta, — sina tahtsid mind selle päewawargaga tappa! See ei läinud teil korda. Nüüd õiendame arweid!

— Lase lahti! — kisendas Luise, — muidu jooksen ma politseisse! Kõik teie paberid on minu käes! Ma tunnen teie wenna lesknaist, kelle mehe teie surma saatsite. Ühes temaga awaldame meie kõik teie kuritööd!

Naiste wahel algas rüselemine. Waba käega lõi Luise Juliele näkku, mis peale see maha kukkus ja pea wastu tooli posti nii tugewasti lõi, et ta minestusse langes.

Luise jooksis Julie wenna naise juure ja sellega ühes tõttasid nad politsei walitsusse, kus nad Julie dokumendid ära andsid. Seal tehti ruttu korraldus Julie wangistamiseks, aga kohale jõudes oli juba Julie jäljeta kadunud. Alfredo Barma surnukeha lamas weel põrandal.

Teisel päewal luges Julie ajalehest kuulutust, kus oli pakutud tasu sellele, kes Juliet tabab. Ta tegi korraldusi wangistamise eest peitmiseks, mis talle parukate, näowärwimise ja muude kawaluste tõttu ka korda läks.

Seal juures tundis ta ka oma abita seisukorda. Raha tal enam ei olnud, tööd teha ta ei oskanud. Enesele otsa teha, et kohtu eest pääseda — selleks puudus tal südidus.

Pika järelmõtlemise peale wõttis ta nõuks pöörda krahw Menotti poole ja temalt luba palnda Itaaliast lahkuda, aga et see tal korda ei läinud, kawatses ta Giowanni jälle ära warastada. Ta pääsis öösel sala teid kaudu rahw Lorentso Menotti tuppa, kus ta wäikese Giowanni, kes rasketi magas, sülle haaras ja temaga koridori jooksis.

Müdina peale ärkas üles teenija, kes põgeneja wäljapõgenemist takistas. Julie jooksis trepist ülesse teisele korrale. Seal juhtus talle wastu wanamees Nuntsiante, kes parajasti oma toast wälja tuli. Alt kuuldus tagaajajate kisa. Julie jooksis temast mööda. Tema põgenes ülesse torni tippu.

Lorentso, Helene, Nuntsiante, Giowanni kooliõpetaja ja teener waatasid piirita hirmuga talle järele. Kõik aimasid, et Juliel nõu on last tornist alla wisata.

— Kui keegi mulle läheneb, wiskan ma lapse alla! — mõirgas Julie saadanlikult.

— Halastage! — palus Helene, — ma maksan, mis teie nõuate, kui mulle lapse kätte annate!

— Ma olen wandunud teile kätte maksta, — wastas Julie metsiku naeruga. Ma wiskan Teie poja alla!

Äkisti kajas wali kiljatus. Järsu hüppega kargas Helene Julie kallale, haaras ta käest kinni, enne, kui sellel korda läks poisikest alla wisata. Teise käega kiskus ta lapse Julie käest ära. Nüüd jõudis ka Lorentso appi. Laps oli päästetud. Taganedes murdus torni ukse wõre ja alla langes kurjategija.

Rutati alla Juliet otsima.

— Ta on surnuks kukkunud! — kuuldus ühine kiljatus.

Hirmus etendus oli lõpule jõudnud.

Teisel päewal ilmusid walitsuse wõimud ja tehti protokoll.

Julie keha maeti surnuaia nurka, mis oli kurjategijate matmiseks määratud.

Matusele ei ilmunud keegi.

Haudakaewajad lasksid waikides puusärgi hauda, ajasid haua kiiresti kinni ja läksid sõna lausumata tagasiwaatamata koju.

Nõnda maeti naisterahwast, kelle iludus oli kuulus terwes Itaalias.

---

94. Päätük.

Lunastamine.

Wangistamise päewal ei olnud wõimalik üle kuulata Antoonio Porrot, sest et ta täitsa joobnud oli. Teisel päewal teatas talle kohtuuurija, et tema wend Gonsalo emaga ka on wangis. Aga Antoonio Porro salgas kõiki oma kuritöösid.

— Minu wend ja mu ema ei tea mu elust midagi, — ütles ta külmalt.

Teda saadeti Paljarosse, mille ümbruses ta peaaegu kõik oma kuritööd oli korda saatnud.

Mõne nädala pärast tunnistas Antoonio Porro, et ta wahest olewat ka ühes oma wenna Gonsaloga töötanud, olewat temaga saaki jaganud ja tema juures ka wahest elutsenud.

Üleüldiselt sihtisid ta tunnistamised selle peale, nagu oleks tal püüdmine kõike süüdi oma peale wõtta, tahtes nõnda oma wenna saatust kergitada.

Ta teadis wäga hästi, et tal kuidagi wõimalik ei olnud wõllasurmast pääseda ja sellepärast püüdis ta igal teel oma wenda päästa.

* * *

Igapäew wiitis ta mõni tund aega ära preestriga.

— Ütelge mulle, — küsis ta kord preestrilt, — missugune saatus ootab minu wenda?

— Teie teda ikka kuidagi teenitud nuhtlusest päästa ei suuda! — wastas preester.

Kauase mõtlemise järel otsustas Antoonio Porro kõik üles tunnistada.

Ta tunnistas siis ka, et ta wend Gonsalo ja tema seltsimees Joberti olla temaga ühes töötanud, aga linnitas, et tapmisi olla ta üksi oma käega toimetanud, kasutades oma osaliste abi üksi saagi peitmiseks.

Kui eeluurimine oli lõpule jõudnud, wõis juba eeldada, et Antoonio Porro ja tema kaastöölised kindluse wangi mõistetakse.

Kohtus wältas asjaajamine kaksteistkümmend päewa. Tunnistajaid oli ette kutsutud üle saja.

Gonsalo Porro kõik see aeg oli äärmiselt tagasihoidlik. Tema ei kaotanud ilmaski külma werd, ei sattunud segadusse, ja peaaegu alati naeratas poolpõlglikult, sest ta oli täiesti kindel, et wend teda wälja ei anna.

Antoonio Porro istus oma aseme äärel, piina tundes raudade raskuse all. Tema mõtles ainult selle peale, kuidas päästa oma wenda karistusest.

Lõppude lõpuks mõistis kohus kõik kolm kohtualust surmanuhtlusele poomise teel, aga ema wiieks aastaks wangi.

Antoonio Porro kuulas külmalt seda kohtuotsust. Ta polnud ka muud oodanud.

Gonsalo ei suutnud ka sel korral oma põlgawat naeratust tagasi hoida.

Joberti laskis pea longu ja pomises midagi.

Kui ema kohtuotsuse oli kuulnud, tõusis ta püsti ja ütles:

— Mul ei ole hirmu! Mina ikka muidugi nii kaua ei ela!

Ja ta surigi warsti wangimajas.

* * *

Kolm surmale mõistetud saadeti tagasi kindluse wangimajasse.

Antoonio Porro hakkas usinasti ennast surma wastu walmistama. Tema luges ewangeeliumi ja kuulas tähelepanelikult preestri kõnesid.

Gonsalo Porro ikka nagu oleks weel midagi lootnud. Tema ei soowinud preestrit kuulata.

Joberti langes kurwameelsusesse.

Kõik kolm andsid palwekirja. Nad palusid armu.

Wastus oli: Antoonio ja Gonsalo Porro juures surma otsus täide saata. Joberti juures surmanuhtlus eluaegseks sunnitööks ümber muuta.

Gonsalo Porro oli seda kuuldes wäga wapustatud. Esmalt ei lausunud ta sõnagi, aga kui toibus, siis ütles:

— Selles on minu wend süüdi!

Antoonio Porro ütles rahulikult:

— Mina olen süüdlane ja sellepärast wõtan wastu karistuse wastu rääkimata.

Siis teatas, et soowib rääkida oma wennaga.

Wahi saadetusel wiidi teda Gonsalo kambrisse.

Kuuldes raudade kõlinat Gonsalo tõstis pea üles. Ta waatas külmalt oma wenna peale ja pööris ennast siis teisale. Antoonio Porro langes põlwili oma wenna ette ja ütles wärisewa häälega:

— Kas sa mulle andeks ei anna, Gonsalo!

Gonsalo pööras pikkamisi wenna poole ja ütles:

— Ma teadsin juba, et sa meid kõiki häwitad! Ja nõnda see ka on läinud!

— Gonsalo! — rääkis Antoonio Porro, homme hommikul täidetakse minu juures kohtuotsus! Ütle, et sa mulle oled andeks annud!

Gonsalo ei suutnud enam wastu tõrkuda. Tema hakkas oma wenna ümbert tugewasti kinni.

— Sa oled mulle andeks annud? — rääkis Antoonio Porro pisarsilmil.

— Ma annan sulle andeks südamest! — ütles Gonsalo.

Terwe öö rääkis Antoonio Porro preestriga.

Kell wiis hommikul ilmusid wahisoldatid.

Antoonio Porro ilmus preestri saadetusel omast wangikambrist wälja.

Wangimaja õue peal oli ülesseatud wõllas.

Kell wiis kolmkümmend minutit hommikul saadeti täide Antoonio Porro surmaotsus.

Lõpp.